

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**MİLLİ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ: ABD
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Mu. Ütğm. Alper İÇER**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Öğ. Alb. Ali IŞIK**

**Eş Danışman
Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Mustafa ER**

ANKARA - 2014

TEZ TANITIM FORMU

TEZİN TARİHİ: 16.06.2014

TEZİN TİPİ: Yüksek Lisans Tezi

TEZİN BAŞLIĞI: Milli Güvenlik Bağlamında Yabancı Dilin Önemi: ABD Örneği

TEZİN YAPILDIĞI BİRİM: Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü
Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı

SPONSOR KURULUŞ: -

DAĞITIM LİSTESİ: Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama, Onay, Dağıtım ve Muhafaza Esasları Kılavuzunda Belirtilen Yerlere

TEZİN ÖZETİ: Milli güç unsurlarını oluşturan askeri, siyasi/diplomatik, ekonomik, bilimsel/teknolojik ve demografik gücün etkin bir şekilde kullanılması milli güvenliğin sağlanabilmesi için gerekli şartlardan biridir. Milli güç unsurlarında ortaya çıkabilecek zafiyetler devletin geleceğini ve güvenliğini tehlike altına atabilir. Milli güvenliği sağlayabilmek için milli güç unsurlarını destekleyen güvenlik birimlerinin (askeri, istihbarat vb.), diplomatik görevlilerin, iş dünyasının ve bilimsel çalışmalar yapan çevrelerin yabancı dil bilmeleri gerekli hususlardan biridir. Bu bağlamda yabancı dilin gerekliliği, milli güvenliğin sağlanabilmesi için anahtar konumda olan milli güç unsurları altında değerlendirilmiştir. Çalışmada yabancı dil eğitimlerini 2. Dünya Savaşı yıllarından itibaren milli bir politika olarak kabul etmiş ve bu konuda belki de dünyadaki ilk ülke olan ABD'nin güvenlik dil planlamaları örnek olarak ele alınmıştır. Sonrasında ABD ve Türkiye Cumhuriyeti güvenlik dil planlamaları değerlendirilerek önerilerde bulunulmuştur.

ANAHTAR KELİMELEER: Dil, Güvenlik, ABD, Türkiye

SAYFA SAYISI: 250

GİZLİLİK DERECESESİ: Tasnif Dışı*

* Bu tezde belirtilen görüş ve yorumlar yazana aittir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ya da diğer bir kamu kurum ve kuruluşunun görüşlerini yansıtmaz.

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**MİLLİ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ: ABD
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Mu. Ütğm. Alper İÇER**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Öğ. Alb. Ali IŞIK**

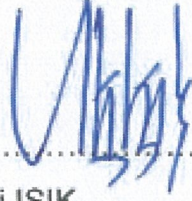
**Eş Danışman
Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Mustafa ER**

ANKARA - 2014

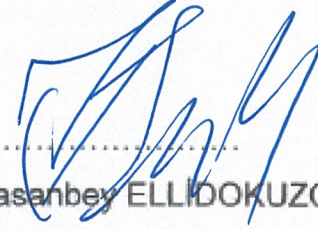
KARA HARP OKULU

SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Alper İÇER'in, "Milli Güvenlik Bağlamında Yabancı Dilin Önemi: ABD Örneği" konulu tez çalışması, jürimiz tarafından Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Ali IŞIK
(Danışman) Doç. Dr.

Üye Hasanbey ELLİDOKUZOĞLU
Yrd. Doç. Dr.

Üye Şahin ÇETİN
Dr.

ONAY

Yukandaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

16 / 06 / 2014

Önder Haluk TEKBAŞ
Prof. Dr. Mün. Alb.
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Başta Kara Harp Okulu Komutanı Tümgeneral Yılmaz UYAR ve Savunma Bilimleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Y. Müh. Alb. Önder Haluk TEKBAŞ olmak üzere bu çalışmanın vücuda gelmesinde engin tecrübeleri ile bana yol gösteren ve destek olan Anabilim Dalı Başkanım Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Ertan EROL, tez danışmanlarım Doç. Dr. Öğ. Alb. Ali IŞIK, Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Mustafa ER'e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Ayrıca çalışmam esnasında desteklerini, ilgi ve alakalarını esirgemeyen sevgili eşime ve değerli sınıf arkadaşlarıma şükranlarımı sunarım.

T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
ANKARA 2014

**MİLLİ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ:
ABD ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alper İÇER

ÖZET

Milli güç unsurlarını oluşturan askeri, siyasi/diplomatik, ekonomik, bilimsel/teknolojik ve demografik güçlerin etkin bir şekilde kullanılması milli güvenliğin sağlanabilmesi için gerekli şartlardan biridir. Milli güç unsurlarında ortaya çıkabilecek zafiyetler devletin güvenliğini ve geleceğini tehlike altına atabilir.

Günümüzde küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmeler dünya ülkelerini birbirlerine komşu yapmaktadır. Devletlerin birbirleri ile sürekli iletişim halinde olduğu bu denli karmaşık yapıda tehlikenin kaynağı, farklı coğrafyalardan, farklı kültürlerden gelen, farklı dili konuşan kişiler olabilir. Bu nedenle milli güç unsurlarını destekleyen güvenlik birimleri (askeri, istihbarat vb.), diplomatik görevliler, iş dünyası ve bilimsel çalışmalar yapan çevrelerin dil yeteneği milli güvenliğini sağlayabilmek için gerekli hususlardan biridir.

Çalışmanın ikinci bölümünde yabancı dil eğitimlerinin ne şekilde bir güvenlik politikası olabileceği kavramsal olarak incelenmiştir. İkinci bölüme göre, yabancı dilin milli güvenlik için önemli ve gerekli olduğunun farkına varan ülkeler “**milli güvenlik dil planlaması**” adı altında çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmalar sayesinde güvenlik, diplomatik, ekonomik,

politik, bilimsel vb. ihtiyaçlar için stratejik önemdeki, hedef dilleri bilen bireyler yetiştirmek isterler.

nc bölümde yabancı dilin önemi, milli güç unsurları açısından değerlendirilmiştir. Bu bölümde askeri kuvvetler, istihbarat kuruluşları, diplomatik unsurlar, emniyet teşkilatları gibi güvenlik ve politika ile ilgili kurumlar ile milli güvenlik ihtiyaçlarına katkıda bulunabilecek, bilimsel çalışmalar yapan akademisyenler ve küresel pazarda iş yapan ekonomik çevreler için yabancı dilin önemi çalışılmıştır. Buna göre;

Askeri kuvvetler; harekât alanında savaşanlarla, sivil halkla, yerel yöneticilerle iletişim kurabilmek, çok uluslu g altında görev yapabilmek için,

İstihbarat kuruluşları; karşı taraf hakkında bilgi toplayabilmek, gerektiğinde propaganda yapabilmek için,

Diplomatik unsurlar; st düzey temaslar, politik görüşmeler esnasında karmaşık fikirleri açıklayabilmek, öneri sunabilmek, bilgi alabilmek, karşı tarafın değer ve yargılarını anlayabilmek için,

Emniyet teşkilatları; yabancı kaynaklı suçlarla mücadele edebilmek, diğer ülke polis teşkilatları ile işbirliği yapabilmek ve çok uluslu g altında görev yapabilmek için,

Bilimsel alışmalar yapan akademisyenler; milli güvenlik ihtiyaçlarını destekleyebilecek çalışmalar yapabilmek, buluşlar ortaya çıkarabilmek ve okullarda yabancı dil eğitimi vererek ülke dil potansiyeline katkıda bulunabilmek için,

İş dünyası; küresel ekonomi ile rekabet etmek ve ekonomik açıdan güçlü bir ülke oluşturabilmek için yabancı dil yeterliliğine sahip olmak isterler.

Dördüncü bölümde ABD milli güvenliği bağlamında yabancı dilin önemi çalışılmıştır. Bu bölüme “Amerikan Milli Güvenlik Dil Planlaması

Tarihi” ile başlanmıştır. 1800’lü yıllardan günümüze kadar olan süreçte 1 ve 2. Dünya Savaşları, 1957 Sputnik Krizi ve 11 Eylül Olayları kırılma noktaları olarak değerlendirilerek tarihi süreç bu başlıklar altında incelenmiştir. Bölüm sonunda ABD güvenlik kuruluşlarının yabancı dil konusunda aldığı önlemler araştırılmıştır.

Beşinci bölümde Cumhuriyetin ilanı sonrası Türkiye’deki yabancı dil planlamaları araştırılmış, bu planlamaların güvenlik boyutunun olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Sonrasında Türkiye Cumhuriyeti dış ve iç güvenlik kuruluşlarının yabancı dil konusundaki ihtiyaç ve çalışmaları ele alınmıştır.

Altıncı bölümde ise ABD ve Türkiye Cumhuriyeti güvenlik dil planlamalarının değerlendirilmesi yapılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Dil, Güvenlik, ABD, Türkiye

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Öğ. Alb. Ali IŞIK

Eş Danışman : Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Mustafa ER

Sayfa Sayısı : 250

T.C.
TURKISH MILITARY ACADEMY
DEFENSE SCIENCE INSTITUTE
DEPARTMENT OF SECURITY MANAGEMENT
ANKARA 2014

THE IMPORTANCE OF FOREIGN LANGUAGE IN TERMS OF
NATIONAL SECURITY: U.S.A CASE
MASTER THESIS

ALPER İÇER
ABSTRACT

Efficient use of military, political/diplomatic, economic, scientific/technologic and demographic powers, which comprise “national power elements”, is one of the requirements to ensure national security. Deficiencies in “national power elements” may endanger country’s security and survival.

Currently, rapid improvements in globalization and information technologies make countries of like a neighbor. In this complex international structure, in which governments constantly in communication with each other, the origin of threat may be people speak different languages, from different cultures and regions. For this reason, language skill of “national power elements” such as security organizations (armed forces, intelligence services etc.), foreign services, business and scientific organizations, is one of the requirements to ensure national security.

In the second section, it was studied conceptually how foreign language education can be a security policy. According to the second section, countries, which are aware of that foreign language is important and essential for national security, make plans under the name of “national security language planning”. By means of these plans, they want to raise

individuals who speak strategically important target languages for security, diplomatic, economic, political, scientific etc. purposes.

In the third section, the importance of foreign language was studied in terms of “national power elements”. In this section the importance of foreign language was emphasized for security and politics related organizations such as military forces, intelligence services, foreign service elements, law enforcement agencies and for academicians who contribute to scientific issues, economic communities which do business in global market. Accordingly;

Military forces, in order to communicate combatants, civilians, local authorities in the theatre of operations and serve in multinational forces,

Intelligence services, in order to collect information about counterparties and do propaganda when it is needed,

Foreign service elements, in order to explain complex opinions in the high level meetings and political negotiations, make recommendations, get information, and understand values and judgments,

Police departments, in order to deal with crimes from foreign origin, cooperate with other countries’ police departments and serve in the multinational forces,

Academicians who study on scientific issues, in order to make invention and work out new studies, which contribute national security needs and contribute state language potential by educating foreign languages in schools,

Business world, in order to deal with global market and create a powerful country in terms of economy, need language.

In the fourth section, the importance of foreign language for American national security has been studied. This section was started by “American National Security Language Planning History”. In the period

1800s up to today, it has been considered 1st and 2nd World Wars, 1957 Sputnik Crises, September 11 Attacks as breakpoints. Therefore, historical period has been studied. At the end of the section American federal services' measures taken in foreign language were studied.

In the fifth section, Turkey's foreign language planning after the declaration of republic was investigated and tried to understand whether the planning have security dimension, or not. Afterwards, Turkey's homeland and foreign security organizations' needs and practices about foreign languages were investigated.

In the sixth section, assessment and comparison of USA and Turkey foreign language policies were discussed and and proposals were suggested.

Keywords : Language, Security, U.S.A., Turkey

Advisor : Doç. Dr. Öğ. Alb. Ali IŞIK

Co- Advisor : Yrd. Doç. Dr. Öğ. Alb. Mustafa ER

Number of Pages : 250

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ABSTRACT	v
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN PROBLEM DURUMU

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU.....	3
2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	4
3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	4
4. ARAŞTIRMANIN SORULARI.....	4
5. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI.....	5
6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL YAKLAŞIM

1. MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI	6
--	---

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MİLLİ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ

1. DIŞ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ	17
a. Askeri Birlikler İçin Yabancı Dilin Önemi	17
(1) Askeri İstihbarat İçin Yabancı Dilin Önemi	19

(2) Harekât Alanındaki İhtiyaçlar İçin Yabancı Dilin Önemi	20
(3) Ordu İçi İletişim İçin Yabancı Dilin Önemi	33
(4) Tercümanlar İle İlgili Konular.....	35
(5) Çok Uluslu Güç Altında İşbirliğinin Sağlanabilmesi İçin Yabancı Dilin Önemi.....	40
b. İstihbarat Kuruluşları İçin Yabancı Dilin Önemi	57
c. Diplomatik Görevler İçin Yabancı Dilin Önemi.....	69
ç. Milli Ekonomi İçin Yabancı Dilin Önemi	75
d. Bilimsel/Akademik Kuruluşlar ve Yabancı Dilin Önemi.....	81
2. İÇ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ.....	86
a. İç Güvenlik Birimleri İçin Yabancı Dilin Önemi	86

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ABD MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI

1. ABD MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI TARİHİ	96
a. 1 ve 2. Dünya Savaşı Dönemleri.....	96
b. 1957 Sputnik Krizi, Title VI, Fulbright-Hays Programları ve Barış Birlikleri (Peace Corps)	103
(1) Title VI Programları	104
(2) Fulbright-Hays Programları	112
(3) Barış Birlikleri (Peace Corps).....	112
c. 11 Eylül Olayları ve Sonrası	113
(1) Ulusal Güvenlik Eğitim Programları (NSEP)	119
(2) Startalk Programı	124
(3) Yabancı Dil Yardım Programı (FLAP)	125
2. ABD GÜVENLİK BİRİMLERİ VE YABANCI DİL	126

a. Güvenlik Birimleri Yabancı Dil Değerlendirme Kriterleri	126
(1) ILR (Interagency Language Roundtable) Cetveli	126
(2) Savunma Dil Yetenek Seviyesi Testi (DLAB).....	127
(3) Savunma Dil Uzmanlık Testi (DLPT5)	129
b. ABD Dış Güvenlik Birimleri ve Milli Güvenlik Dil Planlaması	131
(1) ABD Ordusu ve Yabancı Dil.....	131
(2) Merkezi İstihbarat Ajansı (CIA) ve Yabancı Dil	160
(3) Dış Servis Enstitüsü (FSI) ve Yabancı Dil.....	167
c. ABD İç Güvenlik Birimleri ve Milli Güvenlik Dil Planlaması.....	174
(1) Federal Soruşturma Bürosu (FBI) ve Yabancı Dil.....	174

BEŞİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI

1. TÜRKİYE GÜVENLİK BİRİMLERİ VE YABANCI DİL.....	190
a. Türkiye Cumhuriyeti Dış Güvenlik Birimleri ve Milli Güvenlik Dil Planlaması.....	190
(1) Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ve Yabancı Dil	190
(2) Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve Yabancı Dil	194
(3) Dış İşleri Bakanlığı ve Yabancı Dil	195
b. Türkiye Cumhuriyeti İç Güvenlik Birimleri ve Milli Güvenlik Dil Planlaması.....	199
(1) Emniyet Genel Müdürlüğü ve Yabancı Dil	199

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇLAR	211
2. ÖNERİLER.....	216
3. TÜRKİYE GÜVENLİK DİL KAPASİTE İNŞASI MODELİ	223
KAYNAKÇA	227
EKLER.....	250

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa

Tablo- 1: Geleneksel Olarak Dil Planlaması Alanları.....	10
Tablo- 2: Askeri Birlikler İçin Dilci Kaynaklarının Avantaj ve Dezavantajları	32
Tablo- 3: STANAG 6001 Anahtar Özellikleri	51
Tablo- 4: Barışı Sürdürme İngilizce Projesi	53
Tablo- 5: Title VI Programının Destek Verdiği Diller ve Üniversite Sayısı	105
Tablo- 6: Title VI Alan Çalışmaları (Area Studies) Dağılımı	111
Tablo- 7: Barış Birlikleri Gönüllülerinin Görev Yaptığı Bölge Oranları	113
Tablo- 8: Amerikan Hükümeti Birimleri Tarafından Ülke Güvenliği ve Ekonomisi için Belirlenen Kritik Diller	118
Tablo- 9: FLAP Programının 2003-2007 Yılları Arası Sunduğu Kurs Miktarları	126
Tablo- 10: ILR Değerleri ve Anlamları	127
Tablo- 11: Savunma Bakanlığına Bağlı Görev Yapan Personel için Yabancı Dil Tazminat Miktarları	131
Tablo- 12: Soğuk Savaş Döneminden 11 Eylül Sonrasına Savunma Dil Değişimi	134
Tablo- 13: West Point'te 2000-2008 Yılları Arası Öğrencilerin Yabancı Dillere Kayıt Oranları.....	141
Tablo- 14: DLIFLC Yabancı Dil Temel Programları ve Eğitim Süreleri....	159
Tablo- 16: Türkiye'de Yabancı Dillerin Dönemlere Göre Öncelik Sırası ..	183

Tablo- 17: Türkiye’de Yabancı Dilde Eğitim veren Özel Okullar.....	184
Tablo- 18: İngilizce Yeterlilik Endeksi Sıralaması.....	185
Tablo- 19: 2012-2013 Eğitim/Öğretim Yılında Yüksek Öğretim Kurumlarındaki Yabancı Dil Programları ve Öğrenci Miktarları	188

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil- 1: 2006-2009 Yılları Arası DLIELC'de Eğitim Gören Yabancı Ülke Askeri Personel Rütbe Oranları	56
Şekil- 2: 1958-2008 Yılları Arası En Fazla Eğitim Verilen Title VI FLAS Burs Programı Dilleri	110
Şekil- 3: 2008 Yılı Flagship Öğrenci Profili	121
Şekil- 4: Yıllara Göre Planlanan Flagship Merkezi Sayısı	121
Şekil- 5: Savunma Bakanlığı Dil Kapasite İnşası.....	136
Şekil- 6: FSI Dil Çalışmaları Okulu (SLS) Eğitim Şeması	171
Şekil- 7: Türkiye Cumhuriyeti Güvenlik Dil Kapasite İnşası Modeli	226

KISALTMALAR LİSTESİ

AORC	: American Overseas Research Centers
ASTP	: Army Specialized Training Program
BILC	: Bureau for International Language Cooperation
BOLC	: Basic Officer Leaders Course
CAOCL	: Center for Advanced Operational Culture Learning
CFR	: Council on Foreign Relations
CLARE	: Consolidated Language and Regional Expertise
CLREC	: Center for Language Skills, Regional Expertise and Cultural Awareness
DIRINT	: Director of Intelligence
DLAB	: Defense Language Aptitude Battery
DLIFLC	: Defense Language Institute Foreign Language Center
DLIELC	: Defense Language Institute English Language Center
DLPT	: Defense Language Proficiency Tests
DLTR	: Defense Language Transformation Roadmap
FAO	: Foreign Area Officer
FLAP	: Foreign Language Assistance Program
FLAS	: Foreign Language and Area Studies
FLPB	: Foreign Language Proficiency Bonus
FMS	: Foreign Military Sales

FSI	: Foreign Service Institute
FTX	: Field Training Exercise
GAO	: Government Accountability Office
GCCS	: Government Code and Cypher School
IIL	: Immediate Investment Language
ILR	: Interagency Language Roundtable
IMET	: International Military Education and Training
ISAF	: International Security Assistance Force
İNİS	: İnsan İstihbaratı
KFOR	: Kosova Force
LRC	: Language Resource Center
LREC	: Language Skills, Regional Expertise and Cultural Awareness
LRI	: Language Readiness Index
LSS	: Language Service Section
MISLS	: Military Intelligence Service Language School
NCS	: National Clandestine Service
NDEA	: National Defense Education Act
NLSC	: National Language Service Corps
NRC	: National Resource Center
NROTC	: Naval Reserve Officers Training Corps
NSA	: National Security Agency

NSEP	: National Security Education Program
NSLI	: National Security Language Initiative
NYPD	: New York City Police Department
PEP	: Peacekeeping English Project
PfP	: Partnership for Peace
ROTC	: Reserve Officer Training Corps
SİNİS	: Sinyal İstihbaratı
SLS	: School of Language Studies
SOF	: Special Operations Forces
UNPROFOR	: United Nations Protection Force
UPEM	: Uluslararası Polis Eğitim Merkezi Barışı Koruma ve Destekleme Akademisi
USAFA	: United States Air Force Academy
USAID	: U.S. Agency for International Development
USNA	: United States Naval Academy

GİRİŞ

Yedi milyarın üzerinde nüfusa sahip olan dünyada tahmini olarak 7000-8000 civarında dil konuşulmaktadır. Dil insanlar arasındaki en önemli iletişim araçlarından biri olmanın yanında insanları birbirinden ayıran bir faktördür. Mark Pagel bu çift yönlülüğü şu şekilde açıklamaktadır (Pagel, 2001):

“Uzlaşmaların faydalarını artırmak, anlaşabilmek ve faaliyetleri koordine edebilmek için dil sosyal teknolojinin bir parçasıdır. Diğer yandan dil, gruplar arasındaki sınırları belirlemeye ve sahip olunan bilgileri, yetenekleri, akli saklamaya yarar.”

Dilin bilgi saklama özelliği onu güvenlik açısından önemli bir noktaya taşır. Düşmanın dilini bilmek aynı zamanda onun tarihini, dinini, kültürünü, inançlarını, motivasyon kaynaklarını ve düzenleyebileceği zararlı eylemleri bilmek anlamına gelir. Dolayısıyla yabancı dil bilmek, hasım olarak görülen tarafların anlaşılması, iletişiminin tespit edilip değerlendirilmesi, planlarının önceden kestirilmesi ve ihtiyaç duyulduğunda bu planların kendi menfaatlerimiz doğrultusunda şekillendirilebilmesi için gereklidir.

Öte yandan geleceğin güvenlik kuvvetlerinin klasik harekât imkân ve kabiliyetlerinin haricinde küresel yetenekler olarak ifade edilebilecek, farklı coğrafyalarda, farklı kültürler arasında operasyon gerçekleştirebilecek, çok uluslu güç altında görev yapabilecek, diğer ülke güvenlik kuruluşları ile etkin bir koordinasyon ve işbirliği içerisinde olmayı sağlayabilecek yeteneklere sahip olması gerekecektir. Bu karmaşık yapıda yabancı dil, başarının elde edilebilmesi için gerekli unsurlardan biridir.

Yabancı dilin güvenlik ihtiyaçları için bu denli önemli olduğu göz önüne alındığında, devletler bu ihtiyacın temini için kapsamlı planlamalar yapmaya ihtiyaç duyabilirler. Bu sayede kendi güvenlik çıkarları için kritik olarak belirlemiş oldukları dilleri bilen yeterli sayı ve kalitede uzman yetiştirilmesini hedeflerler. Milli güvenlik dil planlaması olarak ifade edilebilecek olan bu planlamalar yapılırken askeri, istihbarat, iç güvenlik kuruluşları ile eğitim ve dış işleri bakanlıkları seviyesinde işbirliği içinde hareket edilmesi önem taşır.

Bu bağlamda yabancı dilin gerekliliği, milli güvenliğin sağlanabilmesi için anahtar konumda olan milli güç unsurları altında değerlendirilmiştir. Çalışmada yabancı dil eğitimlerini 2. Dünya Savaşı yıllarından itibaren milli bir politika olarak kabul etmiş ve bu konuda belki de dünyadaki ilk ülke olan ABD'nin güvenlik dil planlamaları örnek olarak ele alınmıştır. ABD'nin örnek ülke olarak seçilmesinin bir diğer nedeni NPS(Amerikan Denizcilik Enstitüsü)'te araştırmacı tarafından eğitim alınan süre –yaz okulu- boyunca konu hakkında ciddi miktarda kaynak taramasında bulunulmuş olunmasıdır. Sonrasında Türkiye Cumhuriyeti güvenlik dil planlamaları araştırılarak değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Çalışmanın son bölümünde ise değerlendirmeler sonucu Türkiye Cumhuriyeti'nde uygulanabileceği düşünülen örnek bir yabancı dil inşa modeli çıkarılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN PROBLEM DURUMU

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU

Araştırmanın konusu, milli güvenlik ihtiyaçları için yabancı dil bilmenin önem ve gerekliliğinin ortaya koyularak, yabancı dil eğitimlerinin ne şekilde milli bir güvenlik politikası olabileceğinin değerlendirilmesidir.

Bu bağlamda konu beş aşama halinde işlenmiştir.

Birinci aşamada yabancı dil eğitimlerinin dil planlaması içindeki yeri araştırılmıştır. Sonrasında yabancı dil eğitim planlamalarının güvenlik, ekonomik, bilimsel vb. kritik hususlar göz önünde bulundurularak gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği anlaşılmaya çalışılmıştır.

İkinci aşamada yabancı dil ile milli güvenlik arasındaki bağ çalışılmıştır. Bu kapsamda milli güvenliğin sağlanabilmesi için kritik önemde olan milli güç unsurları için yabancı dil kapasitesinin ne şekilde önemli olabileceği ele alınmıştır.

Üçüncü aşamada ABD'deki yabancı dil eğitim planlamalarının güvenlik boyutu çalışılmıştır. Bu amaçla planlamalara olan devlet müdahalesi, ülke yabancı dil kapasitesinin geliştirilmesi için başlatılan dil programları ve güvenlik kuruluşlarının bu konuda almış olduğu önlemler araştırılmıştır.

Dördüncü aşamada Türkiye Cumhuriyeti dil planlamaları yapılırken güvenlik ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulup bulundurulmadığı ve ülke güvenlik kuruluşlarının dil kapasitelerini geliştirmek amacıyla bu konudaki uygulamaları araştırılmıştır.

Son aşamada ise ABD ve Türkiye Cumhuriyeti güvenlik dil planlamalarının değerlendirilmesi sonucu önerilerde bulunularak örnek bir "güvenlik dil planlaması" modeli sunulmuştur.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmada milli güvenlik ihtiyaçları için yabancı dilin önemi açıklanarak milli güvenlik ihtiyaçlarını destekleyecek olan yabancı dil eğitim planlamalarının nasıl yapılacağı konusunda bir model çıkarılması amaçlanmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüzde “dil” ile ilgili çoğu çalışma resmi veya milli dil ile ilgili konular, etnik grupların kullanabileceği diller, ülke eğitim dili vb. konular ile ilgili olarak öne çıksa da, dil ile ilgili bir alan da milli güvenlik ihtiyaçları için ülkede eğitimi verilecek olan yabancı diller ile ilgili planlamaları kapsamaktadır. Konuya bu açıdan yaklaşan çalışma sayısının kısıtlı olmasının bu çalışmaya önem kazandırdığı değerlendirilmektedir.

4. ARAŞTIRMANIN SORULARI

Araştırmanın temel problemi, “Milli güvenlik ihtiyaçları için yabancı dil bilmenin önemi nedir? Bu bağlamda yabancı dil eğitimleri ne şekilde bir güvenlik politikası olabilir?”

Temel araştırma problemi çerçevesinde belirlenen araştırma soruları şunlardır:

- Yabancı dilin ordu için önemi nedir?
- Yabancı dilin istihbarat teşkilatları için önemi nedir?
- Yabancı dilin diplomasi için önemi nedir?
- Yabancı dilin milli ekonomi için önemi nedir?
- Yabancı dilin ülke güvenliği destekleyen bilimsel çalışmalar yapan çevreler için önemi nedir?
- Yabancı dilin iç güvenlik birimleri için önemi nedir?

- Yabancı dil eğitim planlamaları merkezi eğitim sistemi içinde, bir devlet politikası olarak güvenlik, ekonomik, politik, diplomatik, bilimsel vb. amaçlara yönelik olarak planlanabilir mi?

5. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

Araştırmanın kapsamı ABD ve Türkiye'dir.

Araştırmacının konu üzerinde çalışırken karşılaştığı en büyük sınırlılık konu ile ilgili Türkiye'de daha önce akademik bir çalışma yapılmamış olması ve bu nedenle yeterli miktarda Türkçe kaynağa ulaşamamış olmasıdır. Öte yandan araştırmacı tarafından, Amerikan ordusuna bağlı Denizcilik Enstitüsü (Naval Postgraduate School, NPS)'nde eğitim aldığı süre içinde İngilizce hazırlanmış çok sayıda kaynağa ulaşılmıştır.

NPS'te bulunulan süre içinde aynı şehirde bulunan, Amerikan ordusuna bağlı olarak görev yapan Savunma Dil Okulu Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC) ile görüşmeler yapılarak ilave kaynak talebinde bulunulmuş olunmasına rağmen olumsuz cevap alınmıştır.

Araştırmacının MİT ve MEB'den bilgi edinme (BİMER) kapsamındaki bilgi talepleri reddedilmiştir. Bu durum da özellikle çalışmada sunulan MİT'in yabancı dil konusundaki uygulamalarının ulaşılabilen açık kaynaklarla sınırlı kalmasına neden olmuştur.

6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma sorularına cevaplar bulabilmek için çalışmada nitel yöntem kaynak tarama tekniği kullanılmıştır. Bu amaçla yabancı/ikinci dil-milli güvenlik/savunma konularında yazılmış kitap, makale, tez, rapor, mevzuat ve internet kaynakları taranmıştır.

Araştırmada yabancı dil ile milli güvenlik arasındaki ilişkinin nasıl kurulduğu çalışıldığı için araştırma "ilişkisel araştırma" türündedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI

Bu güne kadar araştırmacılar dil politikası ve dil planlaması ile ilgili çok sayıda çalışma yapmış olsa da günümüzde bu alanın kapsam ve mahiyeti hakkında bir fikir birliği görülmemektedir (Spolsky, 2004: 4-8).

Dil bilimci Elana Shohamy (2006: 49-50)'ye göre dil politikası dil davranışları ile ilgili prensiplerdir. Müdahaleci olmayan dil politikaları esnek bir yapıdadır. Dil politikaları resmi dokümanlarda açıkça belirtilir. Bir ülkede farklı yabancı dillerin öğrenilmesinin serbest bırakılması, resmi veya milli dilin beyanı dil politikaları kapsamında değerlendirilebilir.

Dil planlaması dil ve iletişim ile ilgili konulardaki problemleri çözmek için dilin öğrenilmesi, fonksiyonu ve yapısı ile ilgili müdahaleleri ifade eder. Dil planlaması kişiler veya toplumun bir veya birden fazla dili öğrenme veya öğrenmemeleri konusundaki tutum ve davranışlarını açık bir şekilde etkileme çabasıdır (Cooper, 1989: 35-45). Dil ile ilgili kontrolü anlatır. Bu konuda kişilerin düşüncelerine, beklentilerine yer vermez (Shohamy, 2006: 49). Örneğin ülkede hangi yabancı dillerde eğitimin verileceğinin belirlenmesi dil planlamaları ile ilgilidir (Gottlieb, 2012).

Dil planlamasının temelde dört katmanı bulunmaktadır. Bunlar bağımsızlık, yetki alanı, etki ve davranıştır.

Bağımsızlık katmanına göre bir devlet veya devlet otoritesi kendi yetki alanı içerisinde halkının kendisine verdiği güçle hareket eder. Bu otoriter durum altında kanunlar, kurallar veya uygulanabilir diğer düzenlemelerle dil planlamalarını istediği yönde gerçekleştirir.

Yetki alanına göre ülke içindeki yetkili organ veya yetkili kamu kuruluşu kendi yetki alanı içerisinde dil planlaması ile ilgili faaliyetleri

sürdürür. Bu durumda yöntem daima yetkili kuruluş tarafından düzenlenen rapor veya belgeler ile medya haberleri ile halkın tepkilerine karşı resmi yanıtlardır.

Etki alanına göre etkili kişiler –dil uzmanları, ünlüler, stratejik pozisyonda olanlar- veya etkili birimler halkın inançlarını etkileyerek dil ile ilgili istenilen yönde planlamalar yaparlar.

Dilsel davranışa göre dili kullanan topluluk, tek başına veya destekleyenleri ile birlikte dillerini kullanmaya devam etmek, dili tekrardan kullanmak veya kendileri için planlanmış dil politikalarını reddetmek için isteklerini değişik yollardan açıkça ifade ederler. Dilsel davranış, topluluğun kullandığı dilin yeni nesillere aktarılmasını engelleyen dıştan gelen etkiye karşı direnmeyi içerir.

Joseph Lo Bianco (2010: 48-49)'ya göre dil planlaması yukarıda ifade edilen katmanların herhangi birinde dil politikasının uygulanma aktivitesidir.

Geleneksel olarak dil planlaması için üç farklı alan bulunmaktadır. Bunlar dilin esasının planlanması (corpus planning), statüsünün planlanması (status planning) ve kazanılmasının planlanmasıdır (acquisition planning). (Hornberger, 2006: 28; Milligan, 2007: 192; König, 1999: 402; Baldauf, 2004; Furumoto, 1996: 32)

Dilin Esasının Planlanması (Corpus Planning): Dilin yapısıyla ilgili politikaları belirtir. Dilin imlâ ve yazım kurallarının belirlenmesini veya düzenlenmesini içerir (Shohamy, 2006: 48). En temel esas planlama uygulamaları dilin kayıt altına alınması, modernizasyonu ve standartlaştırılmasıdır. Kayıt altına alma dili yazılı metinlere indirgemedir. Standartlaştırma dilin konuşanları tarafından bir norm olarak geniş ölçüde kabul edilmesi sürecini ifade eder. Modernleşme ise dilin yeni sözcük ve ifadelerle sözlüğünün (lexicon) genişletilmesidir (Milligan, 2007: 193; Baldauf, 2004; İnal, 2012: 104; König, 1999: 402; Bianco, 2010: 51).

Dilin esasını ayarlayan faaliyetler bu iş için belirlenmiş profesyonel dilcilere bırakılır. Çoğu zaman teknolojik gelişmelere, kültürel değerlerdeki değişimlere, bilimsel ilerlemelere paralel olarak bilinçli, planlı bir şekilde sürdürülür (Bianco, 2010: 51). Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrası bağımsızlığını kazanan devletlerin Rusça başta olmak üzere yabancı dillerin milli dile olan etkisini azaltmak, milli dilin yazım ve imla kurallarını belirlemek, yer isimlerini millileştirmek ve Kiril alfabesinden Latin alfabesine geçmek için yaptıkları çalışmalar dilin esasının planlanması faaliyetleridir (Hogan-Brun ve Melnyk, 2012: 594).

Dilin Statüsünün Planlanması (Status Planning): Çoğu zaman kanunlar, yönetmelikler ve resmi raporlar gibi kamusal metinleri hazırlayan politikacılar tarafından üstlenilir (Shohamy, 2006: 48). Medya, politika, eğitim, resmi konular ve hatta yerel seviyede halkla ilişkilerde kullanılacak olan dillerin yasal düzenlemelerini, kullanım şeklini belirler (Tonkin, 2004; Baldauf, 2004; König, 1999: 402).

Özden Fidan (2005: 44)'a göre;

“Statü Planlaması doğrultusunda temelde iletişim işlevi yüklenmiş dil, aynı zamanda belli bir ülkenin sınırları içinde resmi dil, ölçünlü dil (yani standart dil mesela İstanbul Türkçesi), eğitim dili, yazı dili gibi işlevlerle tanımlanır ve toplumsal yapı içindeki statüsünü kazanır. Bir dilin toplumsal düzlemdeki işlevlerinin belirlenmesi, o dilin söz konusu toplum içindeki temsil değerinin belirlenmesi anlamına gelir.”

1990 yılında Amerikan Kongresi'nin Kızılderili Dilleri Kanunu'nu (Native American Language Act) kabul etmesi dilin statü planlamasına örnek olarak gösterilebilir. Bu kanun ABD'de Kızılderili dillerine anayasal olmayan bir resmiyet kazandırmakla birlikte bu dillerin desteklenmesini sağlamıştır. (Bianco, 2010: 50-51) Ülkelerin resmi dillerini anayasaları içerisinde belirtmeleri de dilin statüsünün planlaması olarak değerlendirilebilir (Shohamy, 2006: 48).

Dilin Kazanılmasının Planlanması (Acquisition Planning): Eğitim planlaması olarak da ifade edilen dilin kazanılmasının planlanması, eğitim

kaynaklarının kullanımını, eğitim sistemi içinde hangi dillerin öğreniminin desteklenip hangilerinin kısıtlanacağını belirler (Tonkin, 2004: Milligan, 2007: 193). Şöyle ki, yabancı dil eğitiminin hangi yaşlarda başlayacağı, hangi dilleri kimlerin öğreteceği, eğitimlerin ne şekilde olacağı ve yoğunluğu, amacı, değerlendirmesinin hangi ölçütlere göre yapılacağı ve bu eğitimlerin hangi çevrelerde verileceği eğitim planlaması faaliyetlerindendir (Shohamy, 2006: 49,76).

Dilin eğitim planlamalarının sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için birbirleri ile etkileşim halinde olan aşağıdaki etkenlerin planlamalar esnasında üzerinde durulması gerekmektedir. Bu etkenler şunlardır (Işık, 2004: 74-75):

Veri Toplama ve Ortam Analizi: Dil planlamaları yapılırken ekonomik, sosyal, politik, kültürel etkenler, uluslararası ilişkiler, uluslararası ve ulusal politikalar, toplum ve bireyin ihtiyaç ve ilgi alanları, eğitici personel nitelik ve niceliği, eldeki malzemeler, gerek duyulan maddi kaynaklar gibi etkenlerle ilgili verilerin bilimsel olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Amacı Belirleme: Yukarıdaki etkenler doğrultusunda birey ve toplum için ihtiyaç ve hedefler belirlenir.

Planlama: Amaçların belirlenmesine müteakip öğretilecek yabancı diller ve öğretim şekli gibi hususlar planlanır.

Ön Uygulama: Ön uygulamalar ile planlamaların geri beslemesi alınır eksik yönler giderilir.

Uygulama: Planlanan programlar uygulamaya konur.

Tepki Değerlendirmesi: Eğitici ve eğitilenlerin tepkileri değerlendirmeye alınır ve ihtiyaç varsa planlamada değişiklikler yapılabilir.

Ölçme-Değerlendirme ve Yeniden Planlama: Programın başarısı için süreklilik arz eden ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapılır.

Dilin eğitim planlamasını yürüten temel araç eğitim kurumlarıdır (Menken, 2008: 5). Dilin eğitim planlamaları uzmanlar, araştırmacılar,

müfredat yazarları, değerlendirme kurulları, konunun ehli şahıslar ve eğitilenler arası etkileşimler gibi birçok unsurun katılımı ile gelişir (Bianco, 2010: 51).

Tablo- 1: Geleneksel Olarak Dil Planlaması Alanları (Cooper, 1989; Paulston ve Heidemann, 2006: 293; Furumoto, 1996: 32).

MODELLER	AMAÇLAR	İŞLEMLER
1. Esas Planlaması (Dil hakkında)	Dil Bilgisi Kurallarını Belirleme Sözlüğünü Belirleme	Modernizasyon • Sözlüksel • Biçimsel Yenileştirme • Sadeleştirme • Düzeltme • Üslupsal Düzenleme
2.Statü Planlaması (Dilin kullanıcıları –toplum- hakkında)	Resmileştirme Millileştirme Yasaklama Lağvetme	Yeniden Canlandırma Muhafaza Etme Yayma Bozma
3.Eğitim Planlaması (Dilin öğrenimi hakkında) <u>*Milli Güvenlik Dil Planlaması ile ilgili kısım.</u>	Eğitim / Okul Kişi Müfredat Metot, Materyal Kaynak Gelişim	Yeniden Kazanılması İdâmesi <u>Yabancı Dil / İkinci Dil Öğrenimi</u>

Dilin eğitim planlaması kapsamında genelde eğitim bakanlıklarının sorumluluğunda yürütülen yabancı dil eğitimleri, merkezi eğitim sistemi içinde milli güvenlik dil planlaması adı adlında daha ciddi bir konu halini alabilir. Bu durumda planlamalar yapılırken ekonomik, politik, uluslararası ilişkiler, uluslararası ve ulusal politikalar göz önünde bulundurulabilir (Işık, 2004: 74-75). Diğer bir ifade ile devlet otoritesi ve ulusal güvenlik kurumları bir devlet politikası olarak ekonomi, diplomasi, güvenlik ve dış ilişkiler için stratejik derecede önemli olan yabancı dillerin öğrenilmesini talep edebilirler (Bianco, 2010: 52; Shohamy, 2006: 76-77). Her ne kadar bu dillerin ülkede herhangi bir resmi statüsü olmasa da öğrencilerin yabancı dil eğitimi olarak en yüksek olasılıkla öğrenmek zorunda kalacakları diller bunlar olacaktır. Rusçanın eski Sovyetler bağılısı ülkelerdeki, Mandarin Çincesinin Güneydoğu Asya'daki ayrıcalıklı durumu, Arapça, Çince, Farsça, Peştuca, Darice gibi dillerin

eğitimlerinin ABD’de teşvik edilmesi bu kapsamda değerlendirilebilir (Crystal, 2003: 4-5).

Dil planlamalarının geçmişi incelendiğinde, bu durumun çoğu zaman ülke içinde kullanılan resmi dil/diller veya ülke içindeki etnik grupların kullandığı diller ile ilgili politikalar olduğu görülse de (Bianco, 2010: 47) günümüzde dil planlamalarının bir amacı da yabancı dil eğitimi konusunda kapsayıcı, bütünleşik kamu politikaları geliştirmektir (Lambert, 1994: 47). Bu durumda dil planlaması her an iktidar ve siyasetin müdahaleleri altındadır ve devletin egemen gücü –hükümet- veya ona bağlı organlar tarafından hazırlanmaktadır (Derince, 2012: 4; Furumoto, 1996: 32; Bianco, 2010: 48). Milli güvenlik dil planlaması olarak da ifade edilebilen bu tür hükümet politikalarının temel motivasyon kaynağı milli güvenlik, küresel ekonomik rekabet ve uluslararası ilişkiler konuları olarak sayılabilir (Furumoto, 1996: 33; Wible, 2013: 8). Bu kapsamda devletler yabancı dil ihtiyaçlarını belirleyerek bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için stratejik seviyede planlamalar yaparlar (Wible, 2013: 8).

Hükümet, parlamenterler, devlet güvenlik kuruluşları vb. resmi üst otoritelerin müdahil olduğu milli güvenlik dil planlamaları, hedeflenen devlet politikalarının uygulanabilmesi için bir araç görevi görür (Shohamy, 2006: 76-77). Dilin eğitimi ile ilgili olarak devlet otoritesi ve ulusal güvenlik kurumlarının talep ettiği güvenlik, ekonomik vb. milli amaçlara hizmet edebilecek bu tür politikaların eğitim kurumlarınca takip edilmesi ise her zaman olanaklı olmayabilir. Bu nedenle devlet tarafından ayrılan ciddi miktarlardaki burs vb. ödenekler eğitimlerin milli menfaatleri destekleyecek şekilde planlanmasını destekleyebilir (Furumoto, 1996: 34).

Dil Planlaması altında en kritik konulardan biri milli ihtiyaçlar için hangi dillerin eğitimlerinin devlet destekli verileceği kararıdır. Bu noktada üç yaklaşım öne çıkar (Stein-Smith, 2013: 61-62; Wible, 2009: 474-475; Lauerman, 2011):

Birincisi, dünyada en fazla konuşulan dillerin eğitimlerinin desteklenmesidir. Bu bağlamda İngilizce, Çince, Rusça, İspanyolca, Arapça,

Hintçe, Portekizce, Japonca, Almanca gibi dillerin eğitimlerinin verilmesi gündeme gelebilmektedir.

İkincisi, ihtiyaç duyulan dillerin milli ekonomi için gerekliliğidir. Bloomberg'in 2001 yılında yapmış olduğu araştırma neticesinde İngilizce, Çince, Fransızca, Arapça, İspanyolca, Rusça, Portekizce, Japonca, Almanca, İtalyanca, Korece ve Türkçe uluslararası ticaret için en faydalı dillerdendir.

Üçüncü yaklaşım ise bu dillerin milli güvenliğe sağlayacağı katkıdır. Bu aşamada her ülke kendi güvenlik çıkarları için kritik olabilecek dilleri belirleyerek bu dillerde eğitim verilmesini destekleyecektir. Örneğin ABD ulusal güvenlik ihtiyaçları için kritik diller olarak belirlediği Arapça, Çince, Hintçe/Urduca, Korece, Portekizce, Farsça ve Rusça dillerinin eğitimlerinin verilmesini desteklemektedir (Wiley, 2010: 99)

Milli güvenlik dil planlaması kapsamında devletler ülkede dil yeterliliğinin kazanılması için üniversitelerde, kolejlerde kültür, alan çalışmaları (area studies) vb. programlar ile dil yeterliliği gerektiren görevlerde çalışacak diplomat, askeri personel için planlanan programları destekleyebilir. Ayrıca ilk ve orta dereceli okullardan başlamak üzere yabancı dil yeteneğinin kazanılması için eğitim programları başlatılmasını isteyebilir. Bu tür politikalar belirlenirken devletin vatandaşlarına yabancı dil bilgisi kazandırma amacını gerçekleştirebilmesi için iki farklı seçeneği vardır (Tonkin, 2004). Bunlar Genelgeçer Dil Politikası (Universal Language Policy) ve Seçici Dil Politikasıdır (Selective Language Policy).

Genelgeçer Dil Politikası (Universal Language Policy): Yabancı dil eğitimlerinin ilk ve orta dereceli okullardan başlayacak şekilde zorunlu ders olarak planlanmasını ifade eder. Her ne kadar genel geçer dil politikası yabancı dil konusundaki milli güvenlik ihtiyaçlarını kısmen göz önüne alsa da hedef dil, zaman, terminoloji gözetmeden doğal süreç içerisinde dil yeteneği olan bireyler yetiştirmek ister.

Seçici Dil Politikası (Selective Language Policy): Milli ihtiyaçlar için belirlenen dillerde uzman yetiştirebilmek amacı ile oluşturulan dil

politikalarıdır. Özellikle milli güvenlik, ekonomik rekabet gücü, akademik ilerlemeler gibi nedenlerle desteklenir. Ülke için stratejik önemdeki dillerin bilinmesini sağlar ve güvenlik, ekonomik kaygılar nedeniyle ülke içinde bir yabancı dil havuzu oluşturur. Devlet kurumlarının yabancı dil ihtiyacının belirlenmesi ve bu ihtiyacın giderilebilmesi için oluşturulan politikalar bu kapsamda değerlendirilebilir (Tonkin, 2004).

Richard D. Brecht ve William P. Rivers (2002: 85)'a göre yabancı dil konusundaki uzman ihtiyacı bütün ülke vatandaşlarının yüksek derecede dil becerilerinin olmasının hedeflenmesi anlamına gelmez. Seçici dil politikasının amacı eğitim sisteminin milli ihtiyaçlar kapsamında zaruri olacak miktarda dil uzmanının yetişmesini sağlamak olmalıdır. Bu tür bir seçici dil politikası ülke için doğal kaynak teşkil eden ülkede bulunan miras dilciler (heritage speaker)¹ üzerine kurulmalıdır. Bunlar hedeflenen dili en kısa ve en kolay şekilde öğrenebilecek olan gruptur. Diğer yandan da tabi ki kendi ana dili ülke resmi dili olan ülke vatandaşları için ilkokuldan başlayan ve yerinde eğitimlerle bu yeteneğin geliştirilmesine olanak veren, sonrasında ortaöğretim kurumları ve üniversite dönemlerindeki dil eğitimleriyle becerisini ileri seviyelere taşıyan kişilerle olmalıdır.

Dil planlamalarındaki farklılıkları görmek adına Richard Ruiz (1984) üç farklı yaklaşım öngörmüştür. Bunlar dili problem olarak algılayan, dili hak olarak algılayan ve dili kaynak olarak algılayan yaklaşımlardır (Bale, 2011: 3; Ruiz, 1984: 14; Derince, 2012: 4).

Dili Bir Problem Olarak Algılayan Yaklaşım: Genellikle ulus-devlet kurma sürecinde oluşmakta ve ülkelerin dilsel olarak homojenleştirilmesini hedeflemektedir (Derince, 2012: 4). Bu yaklaşım etnik dillerin kullanımının desteklenmesini toplumsal bütünlüğe ve kaynaşmaya engel olarak görmekte, etnik dillerin değişimini, kültürel asimilasyonu ve sosyal birleşmeyi amaçlamaktadır (Hornberger, 1991: 222; Ruiz, 1984: 14-20).

¹ Miras dilciler (heritage speaker), ülke resmi dili konuşulmayan bir evde büyümüş, evde konuşulan dili konuşabilen veya en azından anlayabilen ve aynı zamanda ülke resmi dilini de konuşup anlayabilen kişilerdir (Kelleher, 2010; King ve Kananen, 2013).

Dili Bir Hak Olarak Gören Yaklaşım: Çok dilli eğitimi desteklemektedir. Bu yaklaşıma göre devlet otoritesi dillere yasak getirmez aksine güvence sağlar. Dolayısıyla etnik gruplar kendi dillerini kullanarak seçme seçilme, sağlık, eğitim benzeri aktiviteleri sürdürebilir. Bu yaklaşım kendi dilini kullanabilmeyi bir insan hakkı olarak görür (Ruiz, 1984: 20-24).

Dili Bir Kaynak Olarak Gören Yaklaşım: Milli güvenlik dil planlamasını ilgilendiren kısımdır. Bu yaklaşım dil sayesinde çok daha fazla bilgiye ulaşılabileceğini ve diğer kültürlerin iyi derece anlaşılabilirliğini savunur. Dili bir kaynak olarak gören yaklaşım yabancı dil eğitimlerini destekler ve özendirilmesini hedefler. Milli güvenlik dil politikaları genellikle dili bir kaynak olarak gören yaklaşımlar sonucu ortaya çıkmaktadır (Ruiz, 1984: 25).

Dilin eğitim planlaması kapsamına giren dili bir kaynak olarak gören yaklaşım dili ve dili konuşanları birer kaynak olarak görmektedir (Bale, 2011: 3). Milli güvenlik dil planlaması altında kaynak merkezli yaklaşımlara göre yabancı dil ne şekilde bir kaynak olabilir?

Birincisi askeri hazırlık derecesi, milli güvenlik konuları aciliyet gerektirir. Milli güvenlik ve milli çıkarlar göz önüne alındığında yabancı dil ihtiyaçlarının giderilmesi öncelikli konulardandır.

İkincisi dil yeteneği diplomatik ihtiyaçlar için gereklidir. Ülkeler arası ilişkilerde yanlış anlaşılmanın önüne geçmek ve iyi ilişkiler kurabilmek için diplomatik görevlilerin bulundukları ülke diline hâkim olmaları gerekmektedir.

Üçüncüsü dil eğitimlerinin milli ekonomik güç için önemli olduğu gerçeğidir. Küresel dünyada diğer dilleri bilmek kurulacak ekonomik ilişkiler açısından önem teşkil etmektedir. Tek dilli bir ekonominin başarılı olabileceği pek mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla dil sayesinde bilgiye ulaşabilmek çok açıktır (Ruiz, 1984: 25-29).

Sonuç olarak, günümüzde dil planlamaları çoğu zaman resmi veya milli dilin belirlenmesi, etnik grupların kullanabileceği diller, ülke eğitim dili vb. konular ile ilgili olarak öne çıksa da, dil planlamalarının bir amacı da

milli güvenlik ihtiyaçları için eğitimi verilecek olan yabancı diller ile ilgili planlamaları yapmaktır. Bu açıdan bakıldığında ülkeler milli güvenlik dil planlaması adı altında güvenlik, diplomatik, ekonomik, politik, bilimsel vb. ihtiyaçları için stratejik önemdeki, hedef dilleri bilen bireyler yetiştirmek isterler. Bu amaçla devlet otoritesi veya yetkili kurullar vasıtasıyla milli ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak ülkede hangi yabancı dillerin, ne şekilde, kimlere öğretileceği, ilgili dildeki ihtiyaç miktarı, yabancı dil programlarından mezun olacak öğrencilerin hangi devlet kuruluşlarında – askeri, istihbarat, dış işleri vb.- hangi ihtiyaçlar kapsamında görev alabileceği gibi konular değerlendirilerek stratejik planlamalar yapılır. Planlamaların uygulanması ise dilin “**eğitim planlaması**” altında eğitim kuruluşlarınca gerçekleştirilir. Bu kapsamda nihai hedef ülke güvenliği ve ekonomisi için kritik olarak belirlenmiş yabancı dilleri yeterli seviyede bilen yeterli sayıda uzman personel yetiştirmek olmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MİLLİ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ

Milli Eğitim Bakanlığı Milli Güvenlik Dersi Kitabı (2010: 6)'na göre milli güvenlik;

“devletin anayasal düzeninin, milli varlığının, bütünlüğünün, milletler arası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ahdi hukukunun her türlü iç ve dış tehditlere karşı korunması ve kollanmasıdır.”

Milli güvenliğin sağlanabilmesi için gerekli şartlardan biri milli güç unsurlarını etkin bir şekilde kullanabilmektir. Milli güç unsurları “bir ulusun, millî hedeflerine ulaşabilmesi amacıyla kullanabileceği maddi ve manevi unsurların toplamıdır.” Milli güç unsurları şunlardır (Milli Güvenlik Bilgisi Ders Kitabı, 2010: 11-18):

- Askeri güç,
- Siyasi/diplomatik güç,
- Ekonomik güç,
- Bilimsel ve teknolojik güç,
- Nüfus (demografik) gücü,
- Coğrafi güç
- Psiko-sosyal ve kültürel güçler.

Uluslararası alanda milli güç unsurlarını etkin bir şekilde kullanabilmek için milli güç unsurlarının yabancı dil yeteneği önemli bir gerekliliktir. Ray T. Clifford ve Donald C. Fischer (1990: 110)'e göre bir ülke “milli güvenliğini” sağlayabilmek için aynı zamanda milli güç unsurlarını teşkil eden şu konularda yabancı dil bilen elemanlara ihtiyaç duyabilir:

- Askeri/İstihbarat konuları,
- Siyasi/Diplomatik konular,
- Ekonomik konular.

Yine Amerikan Maryland Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmaya göre bir ülkenin yabancı dil bilme gerekliliği o ülkenin şu ihtiyaçlarından kaynaklanabilir (Tolman, 2011: 18):

- Askeri, siyasi ve diplomatik meseleleri ilgilendiren “milli güvenliği”,
- Ticaret, turizm ile hizmet ve malların satışını ilgilendiren “ekonomik rekabet gücü”.

Ray T. Clifford ve Donald C. Fischer’in görüşleri ile Maryland Üniversitesi’ndeki çalışma değerlendirildiğinde, milli güvenlik ihtiyaçları için milli güç unsurlarının, diğer bir ifade ile güvenlik birimlerinin –askeri, istihbarat, iç güvenlik-, diplomatik görevlilerin, ekonomik çevrelerin ve bilimsel çalışmalar yapan kuruluşların yabancı dil bilmeleri gerekli bir husustur.

1. DIŞ GÜVENLİK BAĞLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ

a. Askeri Birlikler İçin Yabancı Dilin Önemi

Franziska Heimburger (2012: 47)’e göre askeri çatışmalar için yabancı dilin rolünü dört başlık altında sıralayabiliriz:

Birinci olarak, bir ordu içinde farklı dilleri konuşan gruplar olabilir. Özellikle sömürgecilik dönemi askeri birliklerinin klasik örnek teşkil ettiği bu durumda ordu personeli arası iletişimin sağlanabilmesi için gereken önlemler alınmalıdır.

İkinci olarak, çatışma durumlarında istihbarat toplama veya propaganda yapma gibi askeri ihtiyaçlar dolayısıyla çatışma öncesi yeterli sayı ve kalitede dil bilen personeli yetiştirebilmek gerekmektedir.

Üçüncü olarak, yabancı dil, harekât alanındaki yerel halk, sivil yetkililer vb. kişilerle iletişim sağlayabilmek için gerekli olabilir. Bu durum harekâtın devamı için de ayrıca önemlidir.

Son olarak, koalisyon ortakları ile gerçekleştirilen harekâtlarda askeri işbirliğinin etkin bir şekilde sağlanabilmesi için yabancı dile ihtiyaç vardır. Günümüzde NATO ve BM çatısı altında gerçekleştirilen çok uluslu harekâtlar bu duruma örnek teşkil eder.

Hilary Footitt ve Michael Kelly (2012: 222-223)'ye göre askeri birlikler için yabancı dil yeterliliğinin gerekli olduğu dört temel alan vardır. Bu alanlar şunlardır:

Birincisi askeri istihbarattır. Çatışma, savaş gibi durumlarda medya vb. açık kaynaklardan, iletişim araçlarından, sorgulanan savaş esirlerinden ya da diğer istihbarat kaynaklarından karşı taraf hakkında bilgi alabilmek için o grubun dilini ve kültürünü bilmek gerekmektedir.

İkincisi savaş hazırlığı ve desteklemedir. Etkin bir harekât gerçekleştirebilmek için harekât öncesinden karşı tarafın dilini ve kültürünü bilen yeterli sayıda personele ihtiyaç duyulmaktadır.

Üçüncüsü askeri birlikler ile sivil halk arasında iletişim sağlayabilmektir. Savaş esnasında ve sonrasında özellikle sivil işler subayları, istihbarat elemanları vb. askeri personel sivil halkla etkin bir iletişimin sağlanabilmesi için gerekli olmaktadır.

Dördüncüsü aracı kişiler vasıtasıyla iletişimidir. Yabancı dil bilen askeri personelin yetersiz olduğu durumlarda iletişimin sağlanabilmesi için sivil tercümanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Profesyonel sivil tercümanların eksinliğinde ise yerel halk içinden çevirmen olarak görev yapabilecek kişilere başvurulur. Bu durumda o kişilerin sadakati şüphe oluşturabilir. Ancak her şeye rağmen yerli tercümanlar halkla ilişkilerde, yerel otoritelerle ilişkilerin etkin bir şekilde sağlanabilmesinde önemli görevler görürler.

Birleşik Krallık ordusu “Askeri Harekâtlar İçin Dil Desteği” adlı müşterek doktrine göre askeri birlikler şu görevler için yabancı dile ihtiyaç duyarlar (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 1-3,1-4):

Birincisi savunma istihbaratıdır. Askeri unsurların düşman hakkında bilgi toplayabilmesi ve toplanan bilgilerin analiz edilerek istihbarata dönüştürülebilmesi için düşman dilini bilmeleri gerekmektedir.

İkincisi harekât ihtiyaçlarıdır. Harekât alanındaki askeri unsurlar bulunan bölgenin dilini bilmek zorundadırlar. Bu maksatla askeri ya da sözleşmeli dilcilerden faydalanılmaktadır.

Üçüncüsü çok uluslu güç altında işbirliğidir. NATO, BM gibi çok uluslu kuruluşlar altında faaliyet gösteren askeri personel arasında işbirliği için yabancı dile ihtiyaç duyulmaktadır.

Franziska Heimbürger, Hilary Footitt ve Michael Kelly ile Birleşik Krallık ordusu “Askeri Harekâtlar İçin Dil Desteği” adlı müşterek doktrini göz önüne alındığında savaş, çatışma vb. kriz durumlarında askeri unsurlar için yabancı dilin gerekli olduğu beş temel alan ile karşılaşılır. Bunlar;

- Askeri istihbarat,
- Harekât alanındaki ihtiyaçlar,
- Ordu içi iletişim (çok dilli ordular için),
- Tercümanlar ile ilgili konular,
- Çok uluslu güç altında işbirliğinin sağlanabilmesi.

(1) Askeri İstihbarat İçin Yabancı Dilin Önemi

Bu çalışmada yabancı dilin istihbarat görevleri için önemi hem sivil hem de askeri istihbarat servislerini kapsayacak şekilde İkinci Bölüm, 1. Kısım, b fıkrası (İstihbarat Kuruluşları İçin Yabancı Dilin Önemi)’nda² birlikte değerlendirilecektir. Değerlendirmenin bu şekilde yapılmasının üç nedeni bulunmaktadır:

Birincisi, günümüzde uluslararası alanda faaliyet gösteren çoğu ciddi istihbarat servisi askeri kökenden gelmektedir ve sivil olmalarına rağmen askeri kültürle gelişmişlerdir. Örneğin İngiliz dış istihbarat servisi MI6 aslında 1. Dünya Savaşı yıllarında Alman espionaj ve istihbarat faaliyetlerine “karşı istihbarat” yapmak ve muhtemel İngiliz düşmanları hakkında istihbarat toplamak için kurulan askeri bir istihbarat servsidir (İngiliz Gizli İstihbarat Servisi (SIS) [web], 2014).

² Bknz. syf. 57

İkincisi, askeri kuvvetlere bağılı olmayan sivil istihbarat teşkilatları içinde askeri istihbaratçılar, askeri istihbarat teşkilatları içinde de sivil istihbaratçılar bulunabilir. Bu nedenle söz konusu milli güvenlik olunca hem askeri hem de sivil istihbarat teşkilatları birlikte çalışabilmektedirler. Diğer bir ifade ile dünyanın birçok ülkesinde askeri ve sivil istihbarat görevleri iç içe geçmiş durumdadır ve istihbarat birimleri bu görevleri ortak yürütebilmektedirler. Örneğin İsrail milli istihbarat teşkilatı MOSSAD, kuruluşunda hem iç istihbarat hem de askeri istihbarat servislerinden yetkililer bulundurmaktadır (MOSSAD Gizli İstihbarat Servisi [web], 2014). Diğer bir örnek olarak Amerikan ordusuna bağılı görev yapan Amerikan Savunma Dil Enstitüsü Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC) sivil bir kurum olan Amerikan sinyal istihbarat servisi Ulusal Güvenlik Ajansı (National Security Agency, NSA) için askeri kaynaktan dilci sağlayan temel birimdir. Bu amaçla Amerikan ordusundan NSA'ya askeri istihbaratçı ataması yapılabilmektedir (Asch ve Winkler, 2013: 25,45).

Üçüncüsü, hem askeri istihbarat kuruluşları olsun hem sivil istihbarat kuruluşları olsun benzer istihbarat toplama teknikleri (İnsan İstihbaratı, Sinyal İstihbaratı, Açık Kaynak İstihbaratı vb.) kullanabilirler. Yabancı dil bilgisi bütün bu teknikler için hem askeri kanatta hem de sivil kanatta gerekli olmaktadır.

(2) Harekât Alanındaki İhtiyaçlar İçin Yabancı Dilin Önemi

“Yabancı dil, bölgesel ve kültürel uzmanlık günümüzün dinamik küresel dünyasında önemli savaş yetenekleridir. Yabancı bölge ve dil uzmanlarının yabancı dil yeterlilikleri artırılmalı ve idame ettirilmelidir. Dil, bölgesel ve kültürel uzmanlık konularına yüksek derece önem veren subay ve askerler eğitilmelidir.”

Leon Panetta, ABD Savunma Bakanı, 2011 (Stringer, 2011: 60)

Başarılı bir harekât gerçekleştirebilmek için harekât öncesinden düşmanın, harekât alanında ikâmet eden yerel halkın, müttefik kuvvetlerin

dilini bilen yeterli sayı ve kalitede askere ihtiyaç duyulabilir. Bu nedenle askeri birlikler yeterli seviyede yabancı dil uzmanlığı kazanmış olmalıdırlar.

Amerikan Savunma Dil Enstitüsü Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC)'nde görev yapan tarihçi Clifford F. Porter (2006: 15-16)'a göre asimetrik muharebeler düşmanın ideolojisini ve motive kaynaklarının bilinmesini gerektirir. Bu bilgilerin elde edilebilmesi için iyi seviyede yabancı dil yeterliliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Kısıtlı dil yeteneği düşmanın taktik ve stratejik planlarının anlaşılmasına engel olabilir.

Kevin D. Stringer (2011: 60)'e göre dil uzmanlığı iyi istihbarat elde edilmesi, sivil-asker işbirliği ve düşmanın yeterli tanınabilmesi için önemlidir. Savaşın idaresi düşmanın tarihini, kültürünü, coğrafyasını, dinini, motive kaynaklarını iyi derecede anlayabilmeye dayanır.

Richard C. Longo (2008: 147)'ya göre günümüz orduları anlamıştır ki uluslararası harekât alanlarında görevlendirilen askerlerin yabancı dili biliyor olması gerekmektedir. Bunun için başta liderler olmak üzere bütün askerler diğer kültürler ve dilleri hakkında bilgi sahibi olmalı ve bu bilgilerini harekât alanında kullanabilmelidirler. Ona göre yabancı dil ve kültür bilgisi, askeri operasyonları yürütebilmek için gerekli olan ihtiyaçlardır. Harekât alanı cesur ve dinamik kuvvetler ister. Bu kuvvetler çok kültürlü bir ortam içinde harekât düzenleyebilecek kabiliyette olmalıdırlar. Bu yeterliliği sağlayabilmek için liderler ve askeri birlikler doğru bir şekilde eğitimi verilmiş yabancı dil ve yabancı kültür uzmanlığı kazanmış olmalıdırlar. Askerler yabancı dil ve kültür uzmanlıklarına hem bulundukları bölge insanı ile iyi derece iletişim kurabilmek hem de çok uluslu güç altında müttefik ordu mensupları ile müşterek hareket edebilmek için sahip olmalıdırlar. Etkin bir iletişim yeteneği bir ordunun günümüz güvenlik dünyasında görevini başarılı bir şekilde icra edebilmesi için gereklidir.

Bulunulan bölge kültürünü anlayıp, halkın dilini konuşabilmek, o yerdeki operasyonun başarısını etkileyen araçlardan biridir (Swain, 2009: 5). Özellikle gayri nizami muharebelerde yerel halkla iletişim kurabilmek büyük

önem arz eder, çünkü bu tür harekâtlarda yerel halkın sosyal ilişkilerini, kültürlerini bilmek askeri unsurlara avantaj sağlar (Beleaga, 2004: 24).

Gayri nizami muharebelerde yabancı dil karşılıklı iyi niyeti destekler. Askeri unsurların bulundukları bölge dilini konuşabiliyor olması yerel halkın askerlere karşı algısını değiştirir ve görev yapan askeri kuvvetlere güven duymasını sağlar. Bu da yerel halkın askeri birliklerle işbirliği yapmasına ve dolayısıyla askeri harekâtın etkin bir şekilde devam edebilmesine yardımcı olur. Dil bilgisi ayrıca istihbarat toplanmasına yardım eder. Askeri unsurların tercüman vb. aracı kişiler kullanmadan, yerel dili kullanarak sivil halkla doğrudan temas etmesi ilk elden bilgi elde edinmesini sağlar. Gerekli olan istihbarata birinci elden ulaşılarak terörist vb. karşıt gruplara destek veren kişilerin ortaya çıkmasını kolaylaştırır. Son olarak planlanmış doğru sembollerin, mesajların iletilebilmesini sağlayarak psikolojik harekâta olanak verir (Beleaga, 2004: 73-74).

Günümüzdeki çatışmaların çoğunlukla gayri nizami yöntemlerle gerçekleştirildiği göz önüne alındığında devletlerin ulusal güvenlik ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için kriz durumları öncesinde yabancı dil, kültürel farkındalık ve bölgesel uzmanlık gibi kritik yeteneklerle donanmış bir orduya sahip olmaları ciddi derecede gereklidir (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 4-6; Swain, 2009: 5; Stringer, 2011: 61).

Yakın tarihte Amerika, İngiltere gibi ülke ordularının yabancı dil ihtiyaçları genelde Afganistan, Irak vb. güncel operasyon ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde belirlenmektedir, çünkü bu ülkeler yabancı dil eksikliğinden kaynaklanan nedenler dolayısıyla Afganistan ve Irak harekâtlarında çok fazla zayıat vermişlerdir (Lewis, 2012: 66). Askeri harekât esnasında yabancı dil gerekliliği konusunda 2003-2005 yılları arası Irak işgaline katılan ABD Tümen İstihbarat Subayı Binbaşı Kenneth Carey şu ifadeleri kullanmıştır (Swain, 2009: 2):

“Eğer bütün askerlerimiz Arapça konuşuyor olsalardı Irak sorununu iki senede çözerdik. Benim görüşüm şudur ki, dil açıkçası kültür bilgisinden daha fazla olarak bizim başaramıza bir engeldir. Sadece temel düzeyde dili

anlamak bile bizim harekât imkân ve kabiliyetimize ciddi derece katkı sağlamaktadır.”

Savaşlar öncesinde yetiştirilen yabancı dil bilen askeri personelin savaşlarda göstermiş oldukları başarıları gösteren önemli örnekler bulunmaktadır. 2. Dünya Savaşı esnasında Japonca eğitimi alarak savaşa katılan Amerikan yabancı dil bilen askeri personelinin görevlerinden biri de düşmanın siviller arasında gizlendiği zamanlarda sivillerin yaşamlarını kaybetmemeleri için düşmanı ikna ederek teslim olmalarını sağlamaktır (Dingman, 2004). O dönemde Japonca bilen Guy Gabaldon adında bir Amerikan eri Pasifik'teki Saipan Adası'nda bir bölgede sıkıştırılmış 1500 kadar Japon askerini ikna ederek onları ölümden kurtarmıştır. Bu olayda 1500 kişinin ikna edilmesi aynı zamanda girişilecek bir muharebede belki de yüzlerce Amerikalıyı ölmekten kurtarmıştır (Swain, 2009: 36).

2. Dünya savaşı esnasında Almanlar da dil bilen askeri personel yetiştirilmesi için çeşitli tedbirler almışlardır. 1938 yılındaki resmi düzenlemelerde Alman Hava Kuvvetleri unsurları için Rusça ve Lehçe bilmek önceliklidir. Fince, Estonca vb. diğer doğu Avrupa dilleri ise ikinci öncelikli gelmektedir (Kujamäki, 2012: 91).

Hilary Footitt and Michael Kelly'ye göre askeri ihtiyaçlar kapsamında askeri komutanlıklar operasyonel dil ihtiyaçlarını tespit ederek ihtiyaçların karşılanabilmesi için personele dil eğitimleri planlamalıdır (Footitt ve Kelly, 2012: 239). Harekât alanında konuşulan yerel dilin ve bölge kültürünün bilinmesi önemlidir. Sonuçta operasyon esnasında birliklerin çoğu yerel halkla temasa geçmektedir (Marshall, Kaiser ve Kessmeier, 1997: 12).

Savaş çatışma vb. durumlar öncesi dilsel hazırlıklarını yeterli seviyede yapamayan ülkeler savaş zamanı ciddi sıkıntılar yaşayabilirler. Kriz esnasında askeri kuvvetlerin ihtiyaca binaen dil eğitimi vermeleri yetersiz olabilir. Dil öğrenimi uzun zaman gerektirir. Dolayısıyla ihtiyaçların önceden tespit edilerek eğitimlerin planlanması gerekmektedir. Bu nedenlerle ordular ihtiyaçlar doğrultusunda dilsel hazırlık için eğitim yaparlar (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 4-7; Footitt ve Kelly, 2012: 102).

Dilsel hazırlık, askeri birlikler için bir dilin özel amaçlar nedeniyle öğrenilmesini anlatmaktadır. Bu durum belirlenmiş ihtiyaçların karşılanabilmesi ve görevlerin icra edilebilmesi için kriz öncelerinde tasarlanmış yabancı dil öğreniminin bir alanıdır (Altmışdört, 2009: 28). Örneğin savunma dil okullarının askeri personelin ileride yapacakları görevler ışığında eğitimlerini planlamaları bu kapsamda değerlendirilebilir. Diğer bir ifade ile bu okullar silahlı kuvvetlerin gereksinim duyulan, önceden belirlenmiş alanları için, amaca odaklı- özel amaçlı- dil eğitimi yürütürler. Bu şekilde planlanmış eğitimleri alan askeri öğrenciler de verilen eğitimlerin ileride alacakları görevlerde işlerine yarayacaklarını anladıkları için eğitimlere ayrı bir motivasyon gösterirler. Bu da özel amaçlı dil eğitimi olarak ifade edilir (Işık, 2004: 72-73).

1990'lı yıllarda Bosna Hersek'te çatışmaların patlak vermesi, NATO birliklerini ve özellikle de İngiliz kuvvetlerini hazırlıksız yakalamıştır. İngilizler Bosna harekâtı öncesine kadar düşman kuvvetlerinin dillerine veya istihbarat toplama faaliyetlerine odaklanmışlar, harekât alanındaki yerel halkla iletişim kurmak için yabancı dilin gerekli olacağını göz ardı etmişlerdir. Bosna harekâtı esnasında bölge dilini bilen personele duyulan ihtiyaç üzerine sadece dört İngiliz askerinin Sırp-Hırvat (Serbo-Croat) dilini bildiği tespit edilmiştir. Bu askerler derhal harekât alanına görevlendirilmiştir. Sonrasında ise dil okullarında Sırp-Hırvat dili eğitimleri vermeye başlanmıştır. Hatta Rusça eğitimi almış askerlerin Sırp-Hırvat dilini kolay ve kısa zamanda öğrenebileceği değerlendirilerek bu kişiler hızlandırılmış eğitime (Turbo-Serbo) alınmışlardır. Bu dönemde İngilizler 3 hafta gibi kısa bir sürede neredeyse tercüman seviyesinde askeri personel yetiştirmeyi beklemiştir. Her şeye rağmen harekâtın ileriki dönemlerinde İngilizlerin dil ihtiyacı kısa dönem içerisinde eğitimlerini başarı ile tamamlayan askerler sayesinde karşılanmaya başlanmıştır (Footitt ve Kelly, 2012: 93-102).

Öte yandan 2. Dünya savaşı sonlarına doğru müttefik devletler Avrupa topraklarını Alman işgalinden kurtarabilmek için büyük çapta bir harekât başlatmayı planlamışlardır. Harekât farklı ülke topraklarında –Fransa, Hollanda, Norveç, Danimarka, Romanya, Belçika, Arnavutluk, Yunanistan,

İtalya, Yugoslavya, Almanya, Avusturya- gerçekleştirileceği için ilgili ülke dillerinin en azından temel seviyede bilinmesine ihtiyaç duyulmuştur. Yabancı dil ihtiyacı sonucu Savaş Komitesi her ülke ile ilgili bilgilerin olduğu cep kitapçıkları hazırlamıştır. Başlangıçta sadece temel düzeyde dil bilgilerini içerecek şekilde hazırlanmak istenen kılavuza dil ile birlikte kültürel bilgilerin de gerekli olacağı değerlendirilerek kültür kısmı eklenmiştir. Dil kısımları ihtiyaçlar doğrultusunda “biriyle karşılaşma”, zorluklar ve araştırmalar”, “seyahat”, “araba tamiri”, “konaklama, banyo”, “içecek, yiyecek”, “kaza” bölümlerine ayrılmıştır (Footitt ve Kelly, 2012: 76,86).

Dil, askerler ve sivil halk arasındaki iletişimin sağlanabilmesi için temel araçtır (Footitt ve Kelly, 2012: 86). Bu kapsamda savaş, çatışma vb. durumlarda yabancı dil yeterliliği gerektiren bir diğer görev de sivil işler subaylığıdır (civil affairs officers). Askeri operasyon sonrası bölgenin silahlı kuvvetler tarafından ele geçirilmesi neticesinde, sivil halkla ilgili meseleleri yürütmek için Sivil İşler Subayları görevlendirilmektedir. Bu personel, askeri kontrol altında olan bölge halkının geleneklerini, konuştukları dili, düşüncelerini, muhtemel reaksiyonlarını iyi bilmek zorundadır (Muller, 1986: 54-55).

2. Dünya Savaşı esnasında savaş komitesi, sivil işler subayının temelde dört görevi olduğunu belirtmiştir (Footitt ve Kelly, 2012):

- İşgal edilmiş bölgenin güvenliğinin sağlanması,
- Düzenin sağlanması,
- Muharip güçlerin ileriki harekât için korunması,
- İşgal edilmiş bölgenin ekonomik kaynaklarının geliştirilmesidir.

Dolayısıyla askeri müdahale durumlarında sivil halkla ilişki kurabilmenin büyük önemi vardır. Etkin iletişim, bulunulan bölgenin dilini ve kültürünü iyi derecede bilen personele sahip olabilmek ile doğrudan ilgilidir. Bu kapsamda görev yapan sivil işler subayları ordu ile yerel halk arasında ara yüz görevi görür, bulunulan ülkede kurulmuş geçici hükümet ile ilişkileri yumuşatır ve bu şekilde birliklerin ileri harekâtı için uygun ortamı hazırlar (Krepinevich, 2008: 187).

Sivil halkla ilişkiler kapsamında yabancı dil ve yabancı kültür bilgisi çatışmaları sonlandırmak için de kullanılabilir. Örneğin ABD eğitim programları yabancı dil bilgisini alt seviyedeki –halkla direk temasta olan- birlikler için çatışmaları önleyici bir araç olarak kullanmaktadır. Eğer ki askerler yerel halkla iletişim kurabilirlerse iki taraf da silahlı mücadeleyi önleme şansını artırmış olur. Genelde subaylar bulundukları bölgenin dilini ne derece iyi bilirlerse ve astları da yerel halkla iletişimi ne derece iyi kurabilirlerse harekât alanındaki güvenlik de o derece artmaktadır (Mendel ve Suleiman, 2010: 20).

Bulunulan bölgenin dili ve kültürü konusunda yetersiz birlikler görevlerini icra ederken çok fazla zorlukla karşılaşabilirler. (Muller, 1986: 7; Stringer, 2011: 60) Bu nedenle birliklerin personeline görev öncesi yeterli seviyede dil eğitimi vermesi önem teşkil eder.

Amerikan askeri dil eğitim programları görev öncesinde askerleri görevlendirilecekleri bölgenin dili ve kültürü konusunda eğitime tabi tutmaktadır, çünkü kültürel ifadelerin çatışma alanlarındaki iletişim açısından önemi bulunmaktadır. Bu nedenden dolayı belirli bölge dili, kültürü hakkında bilgisi, tecrübesi olan personel sürekli aynı bölgeye görevlendirilmektedir. Bu durum da personelin dil yeterliliğini ilerletebilmesini, muhtemel çatışmaları azaltabilecek kişisel ilişkilerin sağlanlaştırılabilmesini sağlamaktadır. (Mendel ve Suleiman, 2010: 20-21).

Öte yandan NATO, BM vb. altında gerçekleştirilen harekâtların karargâhlarında –ISAF, KFOR karargâhları vb.- görevli farklı ülke askerlerinin hem görevlerini layıkıyla yerine getirebilmesi hem de ülkesinin çıkarlarını koruyabilmesi ve tezlerini savunabilmesi için iyi derecede yabancı dil yeterlilikleri olması gerekmektedir (Işık, 2008: 100; Marshall, Kaiser ve Kessmeier, 1997: 15). Buna ilave olarak bu tür karargâhlarda görevli personelin yabancı dil yeterliliği temsiliyet için de önem kazanmaktadır. Örneğin İngiliz Kültür Heyeti’nin yaptığı bir araştırma neticesinde NATO karargâhında önemlilik arz eden görevlerin İngilizce bilgisi ileri seviyede olan personele verildiği ve bu sebeple de İngilizce seviyesi düşük olan personelin

daha az önemde görevler altığı tespit edilmiştir. Bu durum İngilizce seviyesi düşük olan personelin uluslar arası bir ortamda ülke itibarını zedelemesine neden olabilecektir (Crossey, 2005).

Bir ordu yabancı dil ihtiyacını altı kaynaktan karşılayabilir. Bu kaynaklar şunlardır (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 3.1-4.1; Porter, 2006: 12-15; Tolman, 2011: 25):

- Ordu personeli içinden tespit edilen veya savunma dil okullarında yetiştirilen yabancı dil bilen askeri personel,
- Yedek askeri unsurlar (ihtiyatta bekletilen ordu personeli),
- Harekât öncesi ihtiyaca binaen ordu bünyesine katılan, harekâtı düzenleyen ordu ülkesi vatandaşı olan sözleşmeli dilciler,
- Sözleşmeli olarak kullanılan yerli dilciler (native speaker)³,
- Yabancı dili ailesi, akrabaları vb. kişilerden öğrenmiş resmi göçmen vb. kişiler –miras dilciler (heritage speaker)-
- Teknolojik imkânlardır.

Çoğu kriz durumunda dil planlayıcıları yabancı dile olan ihtiyacın fazla olduğunu fark ettiklerinde çözüm yollarına yönelirler. Öncelikle hali hazırda, ordu içinden istenilen dilleri bilen kişilerden faydalanmak isteyebilir veya mevcut personeli dil eğitimlerine alabilirler. Ordu personeli içinden tespit edilen veya savunma dil okullarında yetiştirilen yabancı dil bilen askeri personel aslında en ideal gruptur. Yabancı dil bilen askeri personel askeri bilgilerinin yanında dil yeterlikleri olan, her zaman harekât alanında görevlendirilebilecek, çok gizli güvenlik kleransına sahip kişilerdir. Devlet çıkarlarını daima koruyacak şekilde yetiştirilmişlerdir.

Yabancı dil bilen askeri personel harekât alanında şu görevlerde bulunabilirler (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 3.2):

³ Dili çocukluğundan itibaren öğrenmiş olan, kendi anadilini kendi yurdunda konuşan kişi anlamında kullanılmıştır.

- İhtiyaç nedeni ile temin edilmiş sivil tercümanların kontrolü ve değerlendirmesini yaparlar,
- Güvenlik, askeri, politik ihtiyaçlar nedeniyle hassas bilgilerin çevirisi söz konusu olduğunda devreye girerler,
- Sivil dilcilerin bilmedikleri askeri terminolojiye hâkimdirler,
- Kritik bilgi içeren operasyonların planlanması, icrası ve desteklenmesinde görev alırlar.

Dil ihtiyacını temin edebilmek kriz çatışma vb. durumlarda aciliyet gerektirebilir. Bununla birlikte genellikle yeterli sayıda ve kalitede dilci yetiştirebilmek için çok fazla zamana ihtiyaç duyulabilir, çünkü yabancı dil eğitimi, geliştirilmesi ve idamesi uzun zaman alan masraflı bir politikadır. Zamanın kısıtlı olduğu bu gibi durumlarda ordu içinden yabancı dil bilen askeri personel temini işe yaramayabilir (Footitt ve Kelly, 2012: 238).

Askeri birliklerin dil ihtiyacını karşılayabilecek ikinci kaynak yedek askeri unsurlardır (ihtiyatta bekletilen ordu personeli). Yedek Ordu Unsurları Amerikan “10 U.S.C. 10102” kanunda ifade edildiği üzere savaş benzeri milli güvenliği ilgilendiren olağanüstü durumlarda aktif ordunun ihtiyacını destekleyebilecek yeterlilikte ve eğitilmiş personeli hazır bulundurmak için organize edilmektedir. Örneğin bu amaç için ABD’de yedi ayrı yedek ordu unsuru - Kara Kuvvetleri Ulusal Muhafız Birliği, Kara Kuvvetleri İhtiyat Teşkilatı, Deniz Kuvvetleri İhtiyat Teşkilatı, Deniz Piyade Birlikleri İhtiyat Teşkilatı, Hava Milli Muhafız Teşkilatı, Hava Kuvvetleri İhtiyat Teşkilatı, Sahil Güvenlik İhtiyat Teşkilatı- kurulmuştur (Torreon ve Kapp, 2013: 1). Yedek ordu unsurları temel askeri eğitimlerini almayı müteakip sivil kariyerlerine devam etmektedirler. ABD’de olduğu gibi sivil kariyerlerine devam ederken atanmış oldukları birliklerde –genelde en yakın askeri birlikte- ayda bir gün, yılda on beş gün askeri eğitim alırlar (Tolman, 2011: 28). Yedek personelden dil uzmanı yetiştirmek her ne kadar iyi bir fikir gibi görünse de bu personelin kazanmış olduğu dil yeteneklerinin idame ettirmesini beklemek zordur, çünkü yedek personel bir yandan sivil kariyerlerini sürdürürken diğer taraftan yabancı dil yeterliliklerini geliştirmek ve idame etmek için çaba harcamak zorunda kalacaktır (Porter, 2006: 8; Tolman, 2011: 29).

Askeri birlikler kriz durumları için ihtiyacı karşılamak amacıyla aktif veya yedek ordu personeline dil eğitimleri vermektense daha kolay yöntem olan kendi vatandaşları arasından ilgili dile hâkim sözleşmeli dilci bulma yoluna gidebilirler (Footitt ve Kelly, 2012: 238; Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 3-4). Sözleşmeli dilciler çok değerlidir, çünkü görev için yeterli yabancı dil bilen askeri personel bulunamadığı durumlarda ihtiyaç bu şekilde kolayca giderilebilir. Silahlı kuvvetlerin kendi vatandaşları içinden temin ettiği sözleşmeli dilciler ilgili ülke ordusu askerinin konuştuğu dili iyi derecede bilmektedirler (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 3-4). Ayrıca askeri birimlerin sözleşmeli dilcilerin dil yeterliliklerinin geliştirilmesi benzeri sorumlulukları bulunmamaktadır (Porter, 2006: 9).

Harekât esnasında askeri birlikler yabancı dil ihtiyacı için yerli sözleşmeli dilcileri (native speaker) de kullanabilir. Bu kişiler o bölgede konuşulan yöresel dillere hâkim, bulunulan bölgeyi ve bölge insanı kültürünü iyi derecede bilen kişilerdir. Yerel otoritelerle, halkla temas kurabilmek için belki de en başarılı dilci grubudur. Çoğu zaman tercüme konusunda profesyonel olmasalar da bulunulan bölgenin lehçesini de anlayabilecek kapasitededirler (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 3-3).

Alternatif çözüm yollarından biri de anlaşmalı çeşitli eğitim kurumları vasıtasıyla dış kaynaktan sözleşmeli dilci personel temin etmektir (Lewis, 2012: 68). Bu durumda ilgili kurumun güvenilirliği önem teşkil etmektedir. Örneğin Vietnam savaşı öncesi Amerikan ordusuna Vietnam dilini öğretmek için anlaşma yapılan Berlitz eğitim kurumunun savaş esnasında görevlendirdiği eğiticilerin maaşlarında kısıtlama yapması eğiticilerin iş bırakmasına ve bu nedenle ordu ihtiyacının kritik bir dönemde karşılanamamasına neden olmuştur (Porter, 2006: 9).

Sözleşmeli dilcileri kullanmanın bazı ilave dezavantajları olabilir. Sözleşmeli dilciler konuştukları dillerde yeterli eğitimleri almamış olabilirler. Bu nedenle çevirileri her zaman doğru olmayabilir. Ayrıca askeri görevin zorluk veya tehlike derecesine göre göreve gitmeyi reddedebilirler veya umulmadık bir anda işi bırakabilirler, çünkü bu kişiler çoğu zaman tehlike

altındadırlar. Örneğin Taliban grubu Afganistan'da Boston Globe Amerikan gazetesi için çevirmenlik yapan bir Afgan tercümanı linç etmiştir. Bu olay Amerikan ve Avrupalı askeri birliklere tercümanlık yapan diğer Afgan vatandaşlarına da mesaj olmuştur (Porter, 2006: 9). Ayrıca sözleşmeli dilcilerin güvenilirlikleri tartışma konusudur. Örneğin yerli sözleşmeli dilciler düşman tarafına da hizmet eden ajanlar olabilirler (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 3-3, 3-4).

Askeri birlikler için dilci temini konusunda diğer bir çözüm yolu ise dili aile veya akrabaları vasıtası ile öğrenmiş miras dilcilerdir. Miras dilciler ülkenin yabancı dil potansiyeline sağlayabileceği katkı sayesinde milli güvenlik için önemi olabilir. Bu noktada ülkeye göç eden nüfusa ülke dilini öğretirken kendilerinin ana dil ve kültürünü kaybettirmemek önemli olacaktır. Sosyo-demografik yapısı çeşitli olan devletler ülkelerinde konuşulan çoğunluk dil haricinde bir dil bilen -ki bu dili ailelerinden öğrenmiş olan miras dilci (Heritage Linguist) göçmen vb.- vatandaşlarını devlet kuruluşlarında istihdam ederek yabancı dil ihtiyacını maliyeti etkin bir şekilde giderme yolunu seçebilirler. Örneğin Afgan göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı Amerika Kuzey Kaliforniya'daki Fremont –Amerikalıların deyimiyle küçük Kabil- Amerikan ordusu için Darice ve Peştuca dillerinde eğitim verebilecek kişi bulunabilmesi bakımından ciddi bir kaynaktır (Porter, 2006: 10).

Derek J. Tolman (2011: 21-22)'a göre göçmenler ile ilgili dil politikaları ülke güvenliği için önemlidir. Özellikle güvenlikle ilgili kritik dillerde yabancı dili ileri seviyelerde konuşabilen farklı mesleki uzmanlıklarda vatandaşların güvenlik, devlete sadakat seviyelerinin değerlendirilerek güvenlik teşkilatlarında veya eğitim sistemlerinde eğitici olarak görev almaları önemlidir. Aksi takdirde ülke vatandaşı olmayan ve yabancı dil ihtiyacı nedeniyle özellikle istihbarat teşkilatlarında görev yapan dil uzmanları ülke için tehlike arz edebilir.

Diğer yandan miras dilciler her zaman iyi eğitilmiş olmayabilirler. Örneğin Amerika'da 2. Dünya Savaşı öncesi -1941 yılında- orduda görev

alması için görüşülen 1400 Nisei'nin⁴ sadece ikisi yeterli seviyede Japonca-İngilizce tercümanlığı yapabilecek; sadece 60'ı ise Japonca eğitimi alabilecek seviyededir.

Miras dilcilerle ilgili diğer bir problem de güvenlik sorunudur. Ülkeye gelen göçmenler çoğu zaman baskıcı bir yönetim veya ekonomik zorluk vb. nedenler dolayısıyla göç etmek zorunda kalmışlardır. Bu tür kişiler ülkeye sadakat gösterebilirler ancak ne olursa olsun önemli istihbarat bilgilerini bilmeleri sorun teşkil edebilir (Porter, 2006: 9-10).

2.Dünya Savaşı öncesinde Japonca bilen askeri personel ihtiyacı için Amerikan Hükümeti Amerikan Doğumlu Japon vatandaşlardan –Nisei-faydalanma yoluna gitmiştir. O dönemde Japonlara karşı yürütülen politika gereği toplama kamplarından çekilen Japon kökenli vatandaşların savaş esnasında devlete bağlılıkları tartışma konusu olsa da birçok Nisei savaş alanında orduya ciddi katkılarda bulunmuşlardır (Mercado, 2008: 25).

Yabancı dil ihtiyacı için kullanılan bilgisayar teknolojileri –çevirici makineler- ihtiyacı gidermek için tam olarak bir çare olamamaktadır. Çünkü yabancı dilde söylenmiş olan bir cümleyi yüzde yüz olarak istenilen dile çeviri yapabilen bir yazılım henüz mevcut değildir. Dil aynı zamanda dini, kültürel, sosyal, politik vb. birçok özellik etrafında şekillenen ifadeler içerir. Çeviri cihazlarının bu tür içsel ifadeleri anlayarak beklenen doğrulukta çeviri yapması mümkün olamamaktadır. Bu nedenlerle konuşulan kişinin kültürünü, motive kaynaklarını bilmek söylenilen ifadeleri anlamak için önemli olabilir (Porter, 2006: 7).

Irak'ta Amerikan askerlerinin dil eksikliğini giderebilmek için Pentagon binlerce Amerikan askerine elde taşınabilen “Phraselator” adında elektronik çevirici sözlük dağıtmıştır (Tare, 2006: 5). Cihaz askerlere, daha önceden Arapça olarak kaydedilmiş ve Iraklılar ile karşılaştığında onlara

⁴ Nisei'ler 1910-1940 yılları arasında Amerika'da doğan ve büyüyen Japon kökenli kişilerdir. Amerikan okullarında eğitim almış ve İngilizceyi iyi derece konuşabilmektedirler. Bazı Nisei'ler Japonya'ya akrabalarını ziyaret veya eğitim almak için gitseler de onlar için ağır basan yön Amerikan kültürü olmuştur (McNaughton, 2006: 9).

duyurulabilecek yüzlerce yararlı cümle içermektedir. Örneğin, “bir adım ileri git, ellerini duvara yasla, konuşmayı kes vb.” ifadeler. Maalesef Phraselator tek yönlü bir iletişim aracıdır. Sadece İngilizceden Arapçaya (ilave olarak daha önceden programlanmış 59 ayrı dile) çeviri yapmaktadır, ancak verilen cevapları anlayacak yeterlilikte bir cihaz değildir. Dolayısıyla cihazın katkısı sınırlı olmuştur (CED, 2006: 10).

Tablo- 2: Askeri Birlikler İçin Dilci Kaynaklarının Avantaj ve Dezavantajları
(Porter, 2006: 12-15)

Aktif Yabancı Dil Bilen Askeri Personel <u>Avantajları</u> Her zaman harekât alanında görevlendirilebilir. Çok gizli güvenlik kleransına sahiptir. Birçoğu kariyerleri sonrası diğer devlet istihbarat teşkilatlarında görev yapabilir. Devlet çıkarlarını daima korur. <u>Dezavantajları</u> Yeni dilcilerin yetiştirilebilmesi uzun zaman gerektirir. (6-18 ay) Kariyerine devam ederken dil yeteneğinin idamesi ve tecrübe kazanması gerekecektir. Dil yeterliliğinin idamesi için zaman ve çaba gerekecektir.
Yedek / İhtiyattaki Ordu Personelinden Oluşan Dilciler <u>Avantajları</u> Her zaman harekât alanında görevlendirilebilir. Çok gizli güvenlik kleransına sahiptir. Birçoğu kariyerleri sonrası diğer devlet istihbarat teşkilatlarında görev yapabilir. Devlet çıkarlarını daima korur. <u>Dezavantajları</u> Yeni dilcilerin yetiştirilebilmesi uzun zaman gerektirir. (6-18 ay) Dil yeteneğinin idamesi ve tecrübe kazanılması için zaman ve çaba gerekecektir. Dil yeterliliğinin idamesi için zaman ve çaba gerekecektir.
Harekât Öncesi Ülke İçinden Temin Edilen Sözleşmeli Sivil Dilciler <u>Avantajları</u> Güvenlik kleransına sahip olabilir. Bilinen dillerde kısa süreli görevlerde bulunabilir. Kariyerlerinin idamesi için herhangi bir sorumluluk gerektirmez. <u>Dezavantajları</u> Yetersiz kalitedeki çeviriler istihbarat açıklarına neden olabilir. Para, görev esnasında tehlike vb. nedenlerle iş bırakabilir. Denetlenmeleri zordur. Bir kurum adına çalışıyorsa işçi hakları vb. nedenlerle problem çıkarabilir. Harekât alanında her zaman olmayabilir. Bazıları güvenlik kleransı alabilir. Uzun süreli çözüm için uygun değildir.
Bulunulan Bölgeden Temin Edilen Yerli Sözleşmeli Dilciler <u>Avantajları</u> Yerel dilleri ve lehçeleri bilebilir. Kariyerlerinin idamesi için herhangi bir sorumluluk gerektirmez. <u>Dezavantajları</u> Yetersiz kalitedeki çeviriler istihbarat açıklarına neden olabilir. Çoğu zaman farklı politik görüşleri nedeniyle çevrilen bilgilerin doğruluklarında farklılıklar olabilir. Düşman istihbarat unsurlarının sızmaları olabilir. Elde edilen bilginin açıklanması kendi elindedir. Para, görev esnasında tehlike, politik vb. nedenlerle iş bırakabilir. Harekât alanında her zaman olmayabilir. Güvenlik kleransları yoktur. Uzun süreli çözüm için uygun değildir.

Ülke İçinden Temin Edilen Miras Dileciler**Avantajları**

Kısa süreli ihtiyaç halinde yerel dil ve lehçeleri de konuşarak destek verebilir.
Kısa dönem eğitim sonrası ileri yeterlilikte hizmet verebilir.
Dil ile ilgili doğuştan veya kültürel olarak tecrübe kazanmışlardır.

Dezavantajları

Yaşadığı ülkenin resmi diline iyi derecede hâkim olmayabilir.
Yetersiz kalitedeki çeviriler istihbarat açıklarına neden olabilir.
Güvenlik kleransı olmayabilir.
Askeri görevleri sürdürebilecek yaş ve fiziksel yeterlilikte olmayabilirler.

Teknolojik İmkânlar**Avantajları**

Eğitimli ve tecrübeli dilecilerin yardım alabileceği önemli cihazlardır.
Harekât alanındaki temel dil ihtiyacını karşılayabilir.

Dezavantajları

Elektronik cihaz ile tercüme her zaman doğru sonuç vermeyebilir.
Program yazılımı zaman alıcı ve maliyetlidir.
Az bilinen yazın bilgisi yetersiz olan dillerde –Peştuca, Darice vb.- programlama zordur.
Dili öğretmez. Sadece tecrübeli dileciler tarafından kullanılabilir.
Programlamasının uzman dileciler tarafından yapılması gerekir.
İnsan yerini alamaz.

(3) Ordu İçi İletişim İçin Yabancı Dilin Önemi (Çok Dilli Ordular)

Michael Kelly'ye göre çok dilli askeri kuvvetler, ast birlikleri arasında yeterli kapasitede iletişimin sağlanabilmesi için önlemler almalıdırlar (Kelly, 2012: 238). Aksi takdirde komutanlık emirlerinin anlaşılması, birlikler arası koordinasyonun sağlanması sekteye uğrayabilir. Dolayısıyla çok dilli ordular için dil planlaması önem teşkil etmektedir. Bu kapsamda Roma İmparatorluğu ordusu için Latince, Amerikan Kolonileri için İngilizce, Sovyetler ordusu için Rusça, Çin Halk Cumhuriyeti ordusu için ise Çince ordu içi iletişimin sağlanabilmesi için pratik çözümler olmuştur (Brecht ve Rivers, 2012: 263).

Çok dilli ordu yapısı için gösterilebilecek diğer bir örnek 18 ve 19. yüzyıl Fransız ordusudur. 18. yüzyıl Fransa'sında XIV. Louis'in askerlerinin savaş alanlarında göstermiş olduğu başarılar Fransızcanın Avrupalı elitler arasında uluslararası ortak dil olarak görülmesini kolaylaştırmıştır. Bu sayede 19. yüzyıla kadar Fransızca, diplomatların, akademisyenlerin ve aristokrat kesimin dili olarak süregelmiştir, ancak ilginçtir ki XIV. Louis'in ordusunun büyük bir kısmı Fransızca'yı bilmemektedir. Ordunun temel kaynağı ülke dışından paralı olarak tutulmuş askerlerdir. Örneğin 1789 yılında Fransız ordusuna bağlı 168 alaydan 56'sı ve 8 süvari birliği tamamen yabancı askerlerden oluşmaktadır. O dönemde Fransız ordusunun neredeyse beşte

birini oluşturan yabancı kökenli askerler genelde Almanca, İtalyanca, Katalanca, Flamanca, Bretonca gibi çok farklı dilleri konuşmaktadırlar (Tozzi, 2012: 13; Kelly, 2012: 237).

Fransız İhtilâli sonrası Fransız ordusunun farklı dili kullanan askerleri arasında iletişim problemi yaşanması nedeniyle ordu yapısında ciddi değişiklikler yapılmak istenmesine rağmen XIV. Louis'in farklı etnik kökenlerden gelen toplama ordu geleneğini 1799'da yönetime geçen Napolyon devam ettirmiştir. Örneğin 1812 yılında Napolyon'un temel askeri kuvveti olan Büyük Ordunun (Grande Armée) sadece %52,5'i Fransız kökenlidir. Bu durum Napolyon'u pek rahatsız etmemiştir. Napolyon o dönemde ordusu içinde Almanca konuşan Alsaslı askerlerin çokluğu üzerine, "Kılıçlarını Fransa için salladıkları sürece bırakın Almanca konuşsunlar" demiştir. Dolayısıyla Napolyon hayatı süresince askeri açıdan sorun yaratmadıkça ordusunda farklı dil ve kültürden gelen askerlerin bulunmasına izin vermiştir (Tozzi, 2012: 12-19).

Unutulmamalıdır ki ordu içinde emirlerin doğru bir şekilde anlaşılamaması telafisi güç olan sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle Fransız ordusu bu dönemde subay ve askerlerin iletişimlerini kolaylaştırabilmek için farklı stratejiler izlemiştir. Örneğin çok dil bilen –poliglot- kişileri kritik noktalara yerleştirmişlerdir. Sonrasında Kraliyet emri ile bütün yabancı alaylara tercümanlar dâhil edilmiştir. Çok dil bilen komutanlar yabancı kaynaklı birliklerin başına yerleştirilerek birlikler arası iletişimin sağlanabilmesi amaçlanmıştır. 18 ve 19. yüzyıllarda çok dilli bir ordu içinde iletişim sağlayabilmek Fransızlar için zaman zaman problem teşkil etmiş ve bu durumun çözümü için önlemler alınmıştır (Tozzi, 2012: 14-15).

Çok dilli ordu yapısına tarihte gösterilebilecek diğer bir örnek de Belçika ordusudur. 1. Dünya Savaşı esnasında Belçika ordusunun Fransızca konuşan (Francophones) subaylarının Flaman dili konuşan birlikleri emir komuta etmesi çok zor olmuştur. Bu durum 1938 yılında orduda görevli subayların iki dili de bilmelerini zorunlu koşan bir kanunun çıkarılmasına neden olmuştur. Bu kanuna göre orduya personel alımlarında öncelikli olarak

ana dilde (Fransızca veya Flaman dili) sonrasında ise ikinci dilde sınav yapılması şart koşulmuştur. Dolayısıyla Belçika ordusunda subay olarak görev almak isteyen bir kişi temel düzeyde de olsa bildiği ikinci dilde birlikleri emir komuta edebileceğini kanıtlamak zorundadır. Ayrıca Belçika ordusunda binbaşı ve üzerinde bir rütbeye yükselebilmek için Fransızca ve Flaman dillerinin ikisini de bilmek gerekmektedir (Gaudet, 2011: 7).

Günümüzde ise örneğin İsviçre ordusu çok dillilik göstermektedir. İsviçre’de Almanca, Fransızca, İtalyanca ve Romanşça milli dil olarak kabul edilmiştir. 2010'lara kadar İsviçre ordusu ordu içi düzenin sağlanabilmesi için bölük seviyesinde her birlik için bir kimlik ve bir dil belirlemiştir. Bu nedenle personel kendi bildiği dile göre askerlik hizmetine alınmıştır (Berthele ve Wittlin, 2013: 1-2). Ayrıca İsviçre ordusu içinde birliklerin emir komutasında problem yaşanmasını önlemek amacıyla komuta kademesi için çok dil bilmek bir şart haline getirilmiştir (Multiethnic Armed Forces [web], 2006: 2).

Benzer şekilde günümüzde Kanada ordusu da çok dillidir. Kanada ordusunda Fransızca konuşan (Francophones) ve İngilizce konuşan (Anglophone) olmak üzere iki grup komuta kademesi bulunmaktadır. Orduda görevli çoğu subay iki dili de konuşup anlayamamaktadır (Gaudet, 2011: 5-6). Fransızca konuşan subaylar Fransızca bilen birliklere, İngilizce konuşan subaylar ise İngilizce bilen birliklere komutanlık yapmaktadırlar. Ordunun bu şekildeki iki dilli yapısı kurmay subayların, albay, general seviyesinde üst rütbeli komutanların hem İngilizce hem de Fransızca bilmelerini gerektirmiştir (Multiethnic Armed Forces [web], 2006: 2). Ayrıca Kanada ordusu ordu içi düzenin sağlanabilmesi amacıyla subay kademesine her iki dili (Fransızca veya İngilizce) de öğretmek için önlemler almaktadır (Schaub, 2012: 22).

(4) Tercümanlar İle İlgili Konular

Askeri birliklerin yabancı dil bilen askeri personelin yetersiz olduğu durumlarda yabancı dil ihtiyaçlarını karşılamak için başvurduğu yollardan biri de tercüman vb. aracı kişilerdir (Footitt ve Kelly, 2012: 163). Toplantı, devriye

görevi, sorgulama gibi durumlarda iletişimi kolaylaştıran, bağlı olduğu komutanlığa bulunan bölgenin tarihi, kültürü ve toplumu hakkında bilgi veren ve yabancı birlikler arası irtibat görevi gören kişiler askeri tercüman olarak ifade edilirler (Metrinko, 2008: 41; Footitt ve Kelly, 2012: 196).

Birleşik Krallık ordusu “Askeri Harekâtlar için Dil Desteği (Linguistic Support to Operations)” adlı müşterek doktrinine göre harekât ihtiyaçları (taktik, stratejik, operasyonel) için farklı seviyelerde tercüme gerekebilir. Harekât alanında küçük rütbelerdeki farklı ülke ordusu komutanları arasında iletişim için “irtibat veya durumsal tercüme”, üst düzey görüşme, toplantı vb. faaliyetlerde ise profesyonel tercümanların kullanıldığı “simültane” diğer bir ifade ile “eş zamanlı tercüme” ihtiyaç duyulur (Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 3.1).

Savaş sonraları yeniden yapılanma sürecinde, barış görüşmelerinde çoğu zaman tercümanlar yoluyla iletişim sağlanmıştır (Sánchez, 2012: 115). Örneğin 2. Dünya savaşı esnasında ve sonrasında askeri birlikler, diplomatik temsilciler vb. devlet bağlıları yabancı dil ihtiyaçları için dış kaynaktan çevirmen bulma yoluna gitmişlerdir. 1944 yılında müttefik devletlerin-ABD, İngiltere, Fransa ve Rusya- Yalta Konferansı’nda Almanya’yı dört kısma ayırarak yönetme kararı sonrası kurulan Kontrol Komisyonu (CCG) tarafından kullanılmak üzere tercümanlardan oluşan bir havuz oluşturulmuştur. Bu tercümanlar özellikle savaş sonrasında günlük ihtiyaçların karşılanması, savaş suçlularının yargılanması ve cezalandırılması gibi faaliyetlerde önemli görevler yürütmüşlerdir (Footitt ve Kelly, 2012: 165-166, 180).

Tercümanların, başarılı görevlerinin yanında güvenlik soruşturmaları ve devlete sadakatleri ayrı birer tartışma konusu olmaktadır (Footitt ve Kelly, 2012: 165-166, 180). Bu nedenle tercümanlar profesyonellik kriterlerine ilave olarak aynı zamanda güvenlik araştırmasından geçmiş ve farklı görevleri üstlenebilecek yeterlilikte olmalıdırlar (Footitt ve Kelly, 2012: 241). Güvenilirliğini ispatlamayan irtibat elemanlarına çok fazla güvenilmesi kritik

bilgilerin iletilmemesine veya kaybolmasına neden olabilir (Marshall, Kaiser, ve Kessmeier, 1997: 71).

Yugoslavya'nın dağılması sürecinde Hırvatistan ve Bosna Hersek'te görev yapan Birleşmiş Milletler Koruma Gücü (UNPROFOR), çatışmalar patlak verdiğinde bölgede konuşulan dilleri -Sırpça ve Hırvatça- bilen yeterli personelinin olmaması nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşamıştır. İhtiyacın karşılanabilmesi için her bir koruma gücü ofisi, askeri gözlemci grubu ve tabur gücü için yerel halk içinden sivil tercümanlar temin edilmiştir. Temin edilen dilciler genellikle yabancı dil eğitimi alan 18 yaşını doldurmuş öğrenci ve öğretmenlerdir (Footitt ve Kelly, 2012: 185). Bu dönemde tercümanların güvenilirlik derecesi ciddi sorunlara neden olmuştur. Bu nedenle yüksek hassasiyet gerektiren görevler öncelikli olarak yabancı dil bilen askeri personele verilmiştir. Güvenilirliğe ihtiyaç duyulmayan halkla ilişkiler vb. görevleri ise sözleşmeli yerli tercümanlar üstlenmiştir (Porter, 2006: 15).

Kore Savaşı esnasında da ABD, sivil tercümanların güvenilirlikleri konusunda ciddi problemler yaşamıştır. ABD dışişleri eski bakanı Henry Kissinger askeri harekâtlar esnasında yabancı dil konusunda tercümanlara çok fazla güvenilmemesi gerektiğini şu şekilde ifade etmiştir (Muller, 1986: 35):

“Birleşik Devletler sivil işler subaylarının Korece dilindeki yetersizliği, Kore savaşı esnasında Amerikan askerlerini tercümanların insafına bırakmıştır.”

Diğer yandan tercümanlara duyulabilecek güven eksikliği nedeniyle yabancı dil bilen askeri personelin kullanılması çok daha yerinde olabilir, çünkü yabancı dil bilen askeri personel profesyonel tercümanlardan çok farklı yapıdadırlar. Profesyonel tercümanlar görevlerini yaparken tarafsızlığı ön plana alırken yabancı dil bilen askeri personel için görevin başarılması öncelikli hedeftir. Bu nedenle yabancı dil yeteneklerini bağlı bulunduğu komutanlığın hizmetine adarlar. Örneğin Napolyon'un dilsel çeşitliliği fazla olan ordusundaki irtibat sağlama görevi gören yabancı dil bilen askeri

personel (polyglot) ordunun düzeni için dil yeteneklerini ordu içinde disiplini ve emirlerin iletilmesini sağlamak için kullanmışlardır (Kelly, 2012: 238).

Tercümanlar konusunda oluşabilecek bir başka problem de tercümanların eğitim ve dil seviyelerinin yetersiz olmasıdır. Tercümanların yabancı dili iyi derecede konuşmalarının yanında iletilmek istenen mesajları anlayabilecek eğitim kapasitesinde olmaları gerekmektedir.

Bosna harekâtı esnasında Birleşmiş Milletler Koruma Gücü (UNPROFOR) için tercümanlık yapan Boba Vukojevic yetersiz seviyedeki tercümanlar hakkındaki kaygısını şöyle ifade etmektedir (Footitt ve Kelly, 2012: 196):

“Yüzde yüz doğrulukla çeviri yapabileceğimi iddia edemem. Bir dili iyi derecede bilemiyorsanız çeviri esnasında birçok hata yapabilirsiniz. Savaş vb. hassasiyet isteyen durumlarda iyi derecede çeviri yapamazsanız ilave problemlerle karşı karşıya kalabilirsiniz.”

Kore Savaşı sonrası barış görüşmeleri esnasında iletişim sağlamak taraf ülke delegeleri için ciddi zorluk oluşturmuştur. BM’yi temsilen Amerikan askeri delegasyonu, Çin diplomatik temsilcileri ve Kuzey Koreli askeri grup arasında süren görüşmeler askeri tercümanlar vasıtasıyla yürütülmüştür. Tercümanlar konusunda ABD’li delegasyonların yaşamış olduğu sıkıntı üzerine Amerikalılar Çince ve Koreceyi iyi derecede bilen dilci arayışına girmişlerdir. Görüşmeler esnasında tercümanlardan kaynaklanan sorunlar zaman zaman yanlış anlaşılmalara, iki tarafta gerginliklere ve hatta görüşmelerin tıkanmasına yol açmıştır (Sánchez, 2012: 117-118, 127).

Sonuç olarak tercümanlar askeri görevler esnasında önemli faydalar sağlarken bazı zamanlarda zarar da verebilmektedirler. BM bünyesinde gerçekleştirilen operasyonlarda görev alacak olan ülke temsilcileri için hazırlanan el rehberine göre BM altında icra edilen faaliyetlerde tercümanların sağladığı faydalar şunlardır (United Nations Department of Peacekeeping Operations and Department of Field Support Civil Affairs Handbook, 2012: 137-138):

- Tercümanlar çoğu zaman yerel kültürel davranışlar hakkında sizden daha fazla bilgi sahibidirler ve muhtemelen iletişim problemleri için sizi önceden uyarabilirler. Böylece tasarladığınız mesajı daha etkili bir şekilde iletebilme fırsatı yakalayabilirsiniz.

- Tercümanlar görüşme yapılan yerel halk tarafından değer görüyorlarsa, yerel halkla güven inşa etmek için önemli bir başlangıç noktası oluşturabilirler.

- Tercümanlar mesajınızda bazı anlamsız kısımları filtreleyerek mesajı kültürel olarak daha etkili bir şekilde karşı tarafa iletebilirler.

El rehberine göre tercümanların risk teşkil eden bazı yönleri de vardır (United Nations Department of Peacekeeping Operations and Department of Field Support Civil Affairs Handbook, 2012):

- Çeviri yapan kişiler profesyonel tercüman olmayabilirler. Bu nedenle ifadelerinizi yaklaşık olarak çevirebilirler. Bu da iletilmek istenen mesajın tam olarak iletilmemesine neden olabilir.

- Tercümanların profesyonel olmaması onların karşı taraftan söylenenleri size tam olarak iletmenden kendi inisiyatifleri doğrultusunda cevaplar verebilmesine neden olabilir.

- Eğer ki tercüman iletmek istediğiniz mesaj hakkında kendisini rahatsız hissederse, görüşme esnasında mesajın bazı kısımlarını değiştirebilir.

- Tercümanlar yerel halk tarafından şüphe veya düşmanca karşılanabilecek etnik, kültürel veya politik geçmişten gelebilirler. Bu durum yerel halk ile temas kurabilmek için sorun teşkil edebilir.

Öte yandan tercüman kullanırken riski en aza indirmek için şu önlemler alınabilir (United Nations Department of Peacekeeping Operations and Department of Field Support Civil Affairs Handbook, 2012):

- Görüşmeler öncesinde tercümanlarla ayrı bir yerde konuşularak karşı tarafa ne şekilde görünmek istendiği söylenebilir.

- Tercümanın çeviri yeteneği, geçmişi, kuvvetli ve zayıf yönleri hakkında bilgi sahibi olunması gerekli olabilir. Görüşmeler esnasında bu bilgiler göz önünde bulundurulabilir.
- Yerel dili bilmiyorsanız tercüman vasıtasıyla en azından konuşma başlangıç ve sonunda karşı tarafa o dilde kısa ifadeler kullanabilirsiniz.
- Bölge halkının yerel iletişim kuralları hakkında bilgi sahibi olunabilir.
- Çeviriler esnasında karşı taraftan kolay anlaşılabilmek için kısa ve sade ifadeler kullanılabilir.
- Tercüman çevirisini bitirmeden konuşmaya başlamamak gereklidir.
- Argo, sokak ağzı ifadeler yerine genel ifadeler kullanmaya özen gösterilmelidir.
- Vücut ifadeleriniz tercümanın çevirisini etkileyebilir. Bu nedenle konuşma esnasında vücut hareketlerinize dikkat etmelisiniz.
- Karşı tarafı dikkatlice dinlemelisiniz. Anlaşılamayan hususlar tekrar sorulabilir.
- Karşı taraf tercümanınıza iyi hisler beslemiyorsa hassas konulara girmemeye özen göstermelisiniz.
- Zorluk derecesi yüksek çevirilerde alternatif ifadeler kullanarak tercümanınıza yardımcı olabilirsiniz.

(5) Çok Uluslu Güç Altında İşbirliğinin Sağlanabilmesi İçin Yabancı Dilin Önemi

“Savaşlar işbirliği kurarak, askeri olmayan avantajları artırarak, karşı tarafın niyetini anlayarak, güven tazeleyerek, fikirleri paylaşarak ve algıları yöneterek kazanılır. Bütün bu konular için insanların, onların kültürlerinin ve motive kaynaklarının anlaşılabilmesi gerekmektedir.”

Tümgeneral Robert H. Scale, ABD Ordusu (Scales, 2004)

Çok uluslu harekâtlar koalisyon ve müttefiklik temelinde iki veya daha fazla ülke kuvveti tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen harekâtlardır (Er, 2012: 281). Bu tür harekâtlar farklı ülke kuvvetlerinin birbirlerine entegre oldukları bir harekât alanı, farklı ülke unsurlarının emir komuta zinciri ile bağlı oldukları farklı dil ve kültürden ortak komutanlar, silahların ortak kullanımı, ortak lojistik planlamalar, dakikalara indirgenmiş karar verme süreci ve bilgilerin dağılımı için geniş bir iletişim ağı kullanılması gibi kritik hususları içerir (NATO internet sitesi[web], 2013).

Çok uluslu güç altında icra edilen operasyonlara etki eden birçok faktör vardır. Harekâta katılan farklı ülke askeri birliklerinin dilleri, kullandıkları terimler, askeri doktrinleri, cihazları, emir-komuta organizasyonları bunlardan bazılarıdır. Bu faktörlerden özellikle kullanılan dil ve terimlerin farklılığı yabancı ülke askeri kuvvetleri arası yanlış anlaşılmalara neden olarak komuta kontrolün sağlanamamasına ve dolayısıyla da harekâtın başarısız olmasına neden olabilmektedir (Marshall, Kaiser ve Kessmeier, 1997: viii-x).

Amerikan ordusunu tarafından hazırlanan 21. Yüzyılın Ordusu İçin Lider Gelişim Stratejisi (A Leader Development Strategy for a 21st Century Army) adlı rapora göre çok uluslu harekâtlarda görev yapan liderlerin sahip olması gereken özelliklerden biri de yabancı dil yeteneğidir (A Leader Development Strategy for a 21st Century Army [web], 2009: 8). Şöyle ki, 21. yüzyılda hemen her gün farklı kültürden toplulukların yaşadığı dünyanın farklı bölgelerinde özellikle terörist gruplardan kaynaklanan birçok çatışma yaşanmaktadır. Ülke ordularının profesyonel yapıları ve miktarlarındaki küçülmeler göz önüne alındığında bu tür gruplara karşı müttefik devletler arasında planlanan ortak harekâtlar önem kazanmaktadır (Krepinevich, 2008: 187). Bu nedenle NATO, BM vb. çok uluslu güç altındaki üye devlet askeri birlikleri bu tür çatışma alanlarına müdahalelerde bulunmaktadır. Gayri nizami harp –düzensiz muharebeler- şeklinde cereyan eden bu tür operasyonlar için askeri birliklerin bağımsız harekât yeteneklerinin haricinde ortak hareket edebilmeleri için yabancı dili iyi derecede bilen komutanlara sahip olmaları önemlilik arz etmektedir (Magleby, 2009: 2-3).

Speranza Tomescu (2007: 96)'ya göre çok uluslu güç içinde müştereklik denince akla askeri taktik ve teknik konular ile strateji gibi kavramlar gelir, ancak dil konusundaki müştereklik farklı ulusların birbirleri ile anlaşabilmeleri için belki de en başta gelmelidir.

Amerikan Deniz Kuvvetleri'nde subay olan Jose-Adan Gutierrez'in Amerikan Denizcilik Akademisi'nde hazırlamış olduğu rapora göre, müşterek harekâtlarda askeri kuvvetlerin yabancı dil bilmelerinin birçok faydaları olmaktadır. Bu faydalar şunlardır (Gutierrez, 1994:20):

- Farklı ülke askeri birlikleri birbirleri ile kolayca anlaşabilir.
- İstihbarat değişimlerinin zamanında ve anlaşılır bir şekilde yapılmasını sağlar.
- Harekât emirlerinin herkes tarafından anlaşılmasını ve böylece harekâtın hata ve yanlış anlaşılmalardan arındırılarak etkin bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlar.

Çok uluslu güç içinde farklı ülke ordusu iki komutanın kendilerine has askeri kültürlerinden dolayı askeri doktrinleri uygulama tarzları farklı olabilir. Bu durumda yabancı dil bilgisi ileri seviyelerde olan irtibat subayları devreye girerek müttefik komutanlıkların taktik görevlerdeki yanlış anlaşılmasını gidermek için görev yaparlar. Komutanlar bu sayede çok uluslu güç içindeki bütün birliklerin üst komutanlığın harekât planlarını aynı şekilde anladığından emin olmak isterler (Muller, 1986: 23). Örneğin Kore ve Vietnam Savaşlarındaki koalisyon güçlerinin ortaklaşa düzenledikleri operasyonların faaliyet sonu raporları incelendiğinde farklı ülke birlikleri arasındaki işbirliğinin sağlanabilmesi için irtibat subaylarının önemli görevler yürüttükleri görülür. Bu savaşlar esnasında birçok görevi başarı ile tamamlayan irtibat subaylarının aynı zamanda dil yetersizliklerinden kaynaklanan çeşitli sorunlara da neden oldukları tespit edilmiştir. Savaş raporlarına göre bu savaşta yabancı dil konusunda öne çıkan hususlar şunlardır (Muller, 1986: 89):

- Yeterli sayıda ve yeterli yabancı dil seviyesinde irtibat subayının savaş esnasında her ülke kurmay personeli ile birlikte görev yapması gerekmektedir, yalnız bu durum çoğu zaman mümkün olamamaktadır.
- Planlama ve harekâtlardaki uzun gecikmeler yeterli sayıda dil bilen irtibat subayı eksikliğinden kaynaklanmaktadır.
- Yüz yüze iletişim aynı dil iyi derecede konuşulabiliyorsa değerlidir, yalnız müttefik devletlerin komutanları arasında bu durum her zaman sağlanamamaktadır.

Görüldüğü üzere müşterek harekâtlarda farklı ülke ordusu mensupları arasında irtibatın sağlanabilmesi gerekli bir husustur. Bu nedenle komutanlıklar ihtiyaca cevap verebilmesi için yabancı dile hâkim, askeri terminoloji ve doktrin bilgisi iyi seviyede olan irtibat subaylarından faydalanırlar (Marshall, Kaiser ve Kessmeier, 1997: 7).

Yine Kore Savaşı, koalisyon gücü altında harekâta katılmış ülke kuvvetleri için yabancı dil bilmenin ne kadar önemli olduğunu ortaya koyan örneklerle doludur. Kore Savaşı'nda Amerikan ve Güney Kore tümenlerine ilave olarak savaşa katılan çok uluslu güç içerisinde yirmi farklı ülke bulunmaktadır. Bunlar Belçika, İngiltere, Avustralya, Kanada, Hindistan, Yeni Zelanda, Birleşik Krallık, Kolombiya, Danimarka, Etiyopya, Fransa, Yunanistan, İtalya, Hollanda, Norveç, Filipinler, İsveç, Tayland, Güney Afrika ve Türkiye'dir (Muller, 1986: 63-64).

Savaş esnasında farklı ülke askeri kuvvetleri arasında dil bilmemekten kaynaklanan ciddi iletişim sorunları yaşanmıştır. Birlikler arasındaki iletişim probleminin miktarı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte bu konuda en fazla sorun yaşayan birlikler Türk Tugayı ve Fransız Taburu olmuştur. Çinlilere karşı Kanu-ri'de Türk Tugayı'nın da katılmış olduğu ilk büyük harekâtta, Türk Tugayı personelinin %20'si şehit olmuş, yaralanmış ya da kaybolmuştur. Araçlarının ve iletişim cihazlarının ise yaklaşık %90'ı kaybolmuş, sadece altı parça topçu savaş malzemesi kurtarılabilmektedir. Bu felaketteki temel neden çok uluslu güç içerisindeki dil farklılığından kaynaklanan karşılıklı yanlış anlaşılmalardır.

Harekât esnasında dil yetersizliğinden kaynaklanan sorunları önleyebilmek için Türk Tugayı'nın komutası 2. Birleşik Devletler Tümeni'nden ayrılarak 25. Birleşik Devletler Tümeni'ne bağlanmıştır. Türk Subayları arasında İngilizce bilen irtibat subayları vasıtasıyla dil konusundaki birçok zorluğun üstesinden gelinebilmiştir. Türk Tugayı bitişik diğer Alaylara irtibat subayları gönderirken, 25. Amerikan Tümeni de Türk Tugayına danışman grup göndermiştir. Destek veren Amerikan tümeninin komutanı çoğu zaman Türk Tugayı'na eşlik etmiştir ve iki birlik arasındaki anlaşmazlık en aza indirilmiştir. Türk Tugayı komutanı ve harekât subayı, komutanlar toplantılarına mümkün olduğunca İngilizce bilen irtibat subayları ile katılmışlardır. BM kuvvetlerinde görev yapan Yüzbaşı Richard Harwell savaş esnasında yabancı dil yetersizliği nedeniyle irtibat subayları kullanılmasının dezavantajını şöyle ifade etmiştir (Muller, 1986: 46-47):

“Kore Savaşı esnasında genç bir Türk subayının emirleri ne derece doğru tercüme ettiği onun İngilizce yeteneği ve Birleşik Devletler'in taktik konseptini ne derece iyi bildiği ile sınırlı olmuştur.”

1.Dünya Savaşı esnasında Batı Cephesinde Almanlara karşı kurulmuş olan Fransız-İngiliz ortaklığında da yabancı dilin rolü çok fazladır. Bu işbirliğinde iki ordu birliklerinin iletişimini sağlamak için görevlendirilmiş er ve astsubay rütbelerinde dilciler savaşın seyrine ciddi etki yapmışlardır. Daha 1905'lerde İngilizler normal irtibat subaylarından ayrı olarak kendi birliklerine kılavuzluk etmesi için Fransızlardan İngilizce bilen personel talep etmiştir. 1914 Ağustos'unda İngiliz muharip birlikleri Fransa'ya vardığında Fransızlar, İngilizlere kılavuzluk yapması için er ve astsubaylardan oluşan 576 kişilik dilci bir grup görevlendirmiştir. Bu grup savaş esnasında İngiliz birlikleri ile Fransız halk ve birlikleri arasında koordinasyonu ve müşterekliğin etkin bir şekilde sürdürülmesini sağlamıştır. Hatta Fransızların ciddi miktardaki dilci desteği İngilizlerin kendi dilcilerini harekât alanında istihbarat elemanı olarak görevlendirmesini sağlamıştır (Heimbürger, 2012: 49).

Şu an için dünyanın belki de en önemli uluslararası askeri ittifak örgütü olan NATO bünyesinde farklı ülke ordusu birliklerinin gerçekleştirdiği harekâtlarda birlikler arası işbirliğinin sağlanabilmesi için gerekli olan

şartlardan biri de etkin bir iletişimdir (Clemmesen, 1999). şöyle ki, NATO kapsamında düzenlenen çok uluslu harekâtlarda farklı ÷lke askeri birliklerinin birbirleri ile etkin bir iletişim kurup kuramayacağı ilk endişe kaynağıdır. Dilsel uyum NATO kuvvetlerinin birbirleri ile etkin bir işbirliği içinde çalışabilmesi için en fazla gerek duyulan konulardan biridir (Crossey, 2005).

Rick Monaghan’a göre 2010 yılında Napoli’deki NATO Alınan Dersler Merkezi tarafından yapılan değerlendirme neticesinde NATO bünyesinde müşterek hareket edebilmeyi olumsuz yönde etkileyen en büyük problemin dil yetersizliği olduğu ortaya konulmuştur. Örneğin 1952 yılında NATO komutasında Danimarka ve Norveç kıyılarında gerçekteştirilen “Mainbrace” Harekâtı sonrası Amerikan Başkanı Eisenhower, farklı ÷lke askerlerinin dil yetersizliğinden kaynaklanan iletişim zayıflığı nedeniyle topçuluk, yakıt ikmali ve deniz lojistik desteği konularında ciddi problemler yaşandığını ifade etmiştir (Monaghan, 2012: 23-30).

Michael H. Clemmesen (1999)’e göre NATO görevleri vb. çok uluslu harekâtlarda sadece komuta kademesinde bulunan askerlerin İngilizcelerinin iyi seviyelerde olması her zaman yeterli olmayabilir. Çok uluslu güç altında görev yapan bütün personel yabancı dil yeterliliğine sahip olmalıdır, çünkü yoğun operasyonlar esnasında askeri birliklerin her kademesinin birbirleriyle iletişim içinde olması gerekebilir. İletişimin yeterli düzeyde olmaması düşmanın bu durumdan istifade etmesine neden olabilir. Dolayısıyla astsubaylar ve hatta erler yabancı dil bilmelidirler.

Yine Clemmesen (1999)’e göre bu tür operasyonlarda ÷lke birliklerine sorumluluk bölgeleri veya kontrol noktaları tahsis edilmektedir. Manga, takım seviyesinde küçük çaptaki birliklerin nispeten dağınık bir düzende kontrol veya denetleme görevlerini yürüttükleri bu tür operasyonlarda dâhi komşu yabancı ÷lke unsurları arası veya karargâh ile koordine sağlayabilmek için yabancı dil bilmek gerekebilir.

Haçlı seferlerine katılan çok dilli askerler birbirleri ile anlaşabilmek için ortak dil olarak kabul ettikleri Provansal dilini⁵ kullanmışlardır (İnal, 2012: 91). Çok dilli bir yapıda olan Haçlı ordusu gibi farklı dilden askeri birlikleri barındıran NATO'nun da çok uluslu harekâtlarda kullanılacak "ortak dil veya dilleri" belirlemesi gerekmektedir. Bu tür harekâtlarda ortak dil belirlenmezse ülke askerleri arası iletişim kopuklukları, yanlış anlamalar ve hatta ölümcül kazalar meydana gelebilir (Clemmesen, 1999).

NATO'nun kurulumu sonrası NATO ortak resmi dilleri Fransızca ve İngilizce olarak belirlenmiştir (Eaton, 2011: 1; Solak, 2012: 49). 1966 ve 2009 yılları arasında Fransa'nın NATO'dan ayrılması nedeniyle Fransızca ikinci plana düşmüştür. Bu nedenle NATO'nun üye devletler için geliştirmesini istediği dil planlamaları İngilizce üzerine kurulmuştur (Footitt ve Kelly, 2012: 8,191).

Dolayısıyla çok uluslu güç altında görev yapan farklı ülke askerlerinin İngilizcesi ne kadar iyi olursa aralarındaki işbirliği de o derece yüksek olacaktır (Er, 2012: 281). Özellikle kritik konumdaki askeri personelin İngilizcesinin değişik aksanları, nüansları anlayabilecek seviyede olması yanlış anlaşılmanın en az seviyede olmasını sağlayacaktır (Clemmesen, 1999).

Her ne kadar NATO bünyesinde gerçekleştirilen çok uluslu harekâtlarda resmi ve geçerli dil olarak İngilizce veya Fransızca kullanılsa da Rusça gelecekteki harekâtlarda koalisyon ortaklarının iletişimini destekleyecek diğer bir yabancı dil olarak gösterilebilir. Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrası doğu Avrupa'dan NATO'ya katılan ülkeler daha çok Rusça konuşup anlayabilmektedirler. (Marshall, Kaiser ve Kessmeier, 1997: 6) Bu nedenle özellikle Varşova Paktı sonrası doğu Avrupa'daki devletlerin NATO'ya üye olmalarıyla çok uluslu güç altında gerçekleştirilen harekâtlardaki dilsel müşterekliğin sağlanabilmesi konusu yoğun olarak

⁵ Provansal dili ortaçağda özellikle Fransa, İtalya ve Katalonya bölgelerinde kullanılan Latince kökenli bir dildir (Oxford Dictionaries [web], 2014).

gündeme gelmiştir (Marshall, Kaiser ve Kessmeier, 1997: viii). Bu kapsamda 1990'ların sonlarına doğru doğu Avrupa'dan NATO'ya yeni üye olan ülkelerin topraklarında konuşlanan NATO kuvvetleri ile ilgili raporlarda yeni NATO üyesi ülke askerlerinin İngilizce yetersizliği konusunda dikkat çekici kısımlar bulunmaktadır (Crossey, 2005). Bu dönemde örneğin NATO birliklerinin konuşlandığı bölgeyi, arazi yapısını iyi derece tanıyabilmesi için başlangıçta çok uluslu kuvvetler arasında ileri düzeyde müşterek çalışma ortamının sağlanabilmesine ihtiyaç duyulmuştur. O dönemdeki üç NATO üyesi ülke – Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti- askerlerinin İngilizce yetersizlikleri NATO askerleri arasındaki “müşterek çalışmalara ciddi derecede engel olmuştur (Mansoor, 2003: 110).

Almanya'da konuşlu NATO Okulu her yıl NATO üyesi ülkelere gelen binlerce askere çeşitli eğitimler vermektedir. Linda D. Kozaryn'a göre, NATO Okulu'nda farklı ülke orduları askeri personeline verilen eğitimlerde karşılaşılan en büyük sorunlardan biri iletişim eksikliğidir. Derslere katılan bazı personelin İngilizce seviyelerinin yetersiz olması nedeniyle eğiticiler ders anlatırken zorluk çekmektedirler. Ayrıca bu derslerde Amerikan, İngiliz ordu mensupları gibi ana dili İngilizce olan personeli yavaş konuşmaları için sürekli kontrol altında tutmak da ayrı bir zorluk oluşturmaktadır. Örneğin 1998 Ocak ayında NATO Okulu Komuta Kontrol Muharebe dersine katılan İtalya, Norveç, Fransa, İspanya, Hollanda, Belçika ve Birleşik Krallıktan 24 askerin İngilizce yeterliliklerinin farklı olması eğitim konularının yeterli seviyelerde anlaşılabilmesine ciddi engel olmuştur (Kozaryn [web], 1998).

NATO Okulu Harekât Başkanına göre NATO bünyesinde faaliyetlere uyumun sağlanabilmesi konusunda en problemlilik nokta anadili İngilizce olmayan personelin dil seviyelerinin yetersizliğidir. Ona göre bu tür faaliyetlerde yabancı dilin yetersiz olması farkında olmadan yanlış anlamalara, yanlış ifadelerle neden olabilmektedir (Kozaryn [web], 1998).

Koalisyon gücü altında görev yapan ülke kuvvetlerinin ortak askeri terimler kullanmaması da koalisyon güçlerinin iletişimini etkileyen önemli unsurlardan biridir. Örneğin sadece sözcüklerin baş harflerden oluşan

kısaltmalar diğer koalisyon ortakları için büyük zorluk çıkarabilir. Koalisyon operasyonları emirlerin tam olarak doğru bir şekilde anlaşılabilmesini gerektirir. Bu nedenle en azından kullanılan farklı terimlerin diğer ordu mensuplarınca anlaşılabilmesi için bu tür harekâtlarda sözlük, genel ifade broşürleri vb. destekleyici kaynaklar kullanılabilir. Yine de bu tür operasyonlarda iletişim kurarken kısaltmalardan kaçınılmalıdır. Emirler detaylı ve açık bir şekilde yazılarak yanlış anlaşılmanın önüne geçilmelidir (Marshall, Kaiser ve Kessmeier, 1997: 7-20). Ayrıca her ülke ordusunun ulusal terminolojisi, kısaltmaları olduğu için NATO kendi terminolojisini ve kısaltmalarını oluşturmaktadır (Kozaryn [web], 1998).

Diğer yandan 2012 Mayısı NATO Chicago zirvesinde “akıllı savunma” kavramı gündeme gelmiştir. Bu yeni yaklaşıma göre savunma yeteneklerinin geliştirilmesi birinci önceliklidir, ancak teknoloji günümüzde çok daha pahalıya mâl olduğu için ihtiyaç halinde müttefik devletler birbirlerinden kritik önemde olan teknoloji, silah, araç yardımı alacaklardır. Bu yaklaşıma göre ülkeler yeteneklerini bir havuzda toplayacaklar ve doğru bir koordine ile ihtiyaç bölgesine kaydıracaklardır. Dolayısıyla akıllı savunma kavramı içinde müttefik devletlerin çok daha fazla ortak hareket edebilme imkânı ortaya çıkmıştır. Bu durumda askeri kuvvetler arası doğru ve çabuk iletişim vazgeçilmez unsur olacaktır (Monaghan, 2012: 24, 32; Smart Defence and Interoperability, 2014).

Akıllı savunma kapsamında ülke askeri birlikleri arası iletişimin sağlanabilmesi için yabancı dil bilgisine ihtiyaç duyulacaktır. Örneğin Türkiye’nin güneydoğu bölgesinde 2013 yılında Suriye’ye karşı konuşlanan Patriot hava savunma sistemi bünyesinde görev yapan yabancı ülke askerleri ile o bölgede konuşlu Türk Tugayı personeli ile etkin bir iletişimin sağlanabilmesi askeri personelin NATO ortak dili olan İngilizceyi ne derece konuşabildiği ile doğrudan orantılı olacaktır.

BM, NATO vb. çok uluslu güç altında gerçekleştirilen harekâtlarda farklı ülke kuvvetleri arasındaki iletişimin etkin olarak sağlanabilmesi ve müşterek çalışabilmenin kolaylaştırılması amacıyla uluslararası düzeyde

İngilizce eğitimi veren üç temel girişim mevcuttur. Bunlar NATO Uluslararası Dil İşbirliği Bürosu (Bureau for International Language Cooperation, BILC), Birleşik Krallık Barışı Sürdürme İngilizce Projesi (Peacekeeping English Project, PEP) ve Amerikan Savunma Dil Enstitüsü İngilizce Dil Merkezi (Defense Language Institute English Language Center, DLIELC)'dir (Hare ve Fletcher, 2012: 204-205; Crossey, 2005).

BILC, PEP ve DLIELC farklı ülkelerin savunma güvenlik güçlerinin İngilizceyi iyi derecede bilmelerinin çok uluslu güç altında icra edilen harekâtlardaki müşterekliğin etkin bir şekilde sağlanabilmesine olanak vereceğine inanmaktadır (Hare ve Fletcher, 2012: 205; BILC Page [web], 2014). Özellikle eski Sovyetler Birliği üyesi devletlerin İngilizce öğrenebilmeleri konusunda yaşamış olduğu dezavantajların çok uluslu güçlerle gerçekleştirilen harekâtlarda askeri birimler arası iletişim problemleri yaşanmasına neden olması DLIELC, PEP ve BILC gibi uluslar arası dil kuruluşlarının 1990'lardan itibaren eğitimlerini yoğunlaştırmalarını sağlamıştır (Crossey, 2005).

(a) BILC (Uluslararası Dil Koordinasyon Bürosu)

İleri düzeyde müşterek çalışabilme dil konusunda standartlaşma ve yeterlilik gerektirir. Bu nedenle 1966 yılında NATO bünyesinde Uluslararası Dil Koordinasyon Bürosu (BILC) kurulmuştur (BILC Page [web], 2014). 1983 yılında Türkiye'nin de üye olduğu BILC, NATO üyesi devletlerin katıldığı, üye ülkelerin dil politikalarının, programlarının, standartlarının, yönetiminin ve değerlendirmesinin yapılarak NATO bünyesinde müşterek çalışabilirliği en üst seviyeye çıkarabilmek için oluşturulmuş bir kuruluştur (Monaghan, 2012; BILC Page [web], 2014).

BILC'in iki temel görevi bulunmaktadır. Birincisi katılımcı devletlerin dil eğitimlerinin geliştirilebilmesi için bilgi, öneri vermek, diğeri ise yıllık düzenlenen konferans ve profesyonel seminerlerde katılımcı devletlerin dil

konusundaki çalışmalarını gözden geçirmelerini sağlamaktır (BILC Page [web], 2014).

Kurucu Devletleri Fransa, Almanya, İtalya, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri olan BILC'e gümüzde Belçika, Kanada, Hollanda, Portekiz, Türkiye, Danimarka, Yunanistan, İspanya, Norveç, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya, Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovakya, Slovenya, Arnavutluk, Hırvatistan üye olmuştur (BILC Page [web], 2014).

BILC'in üzerinde çalıştığı temel konular dil testleri, eğitim kaynakları, askeri terminoloji ve STANAG 6001'dir (BILC Page [web], 2014).

Dilsel ortaklık diğer milletlerle birlikte gerçekleştirilen harekâtlarda iletişimi kolaylaştıran bir unsurdur. Bundan dolayı askeri eğitim sistemleri eğittikleri genç askerlerin ileride NATO vb. çok uluslu güç bünyesinde gerçekleştirilecek harekâtlarda diğer ordu askerleri ile iyi iletişim ve ortaklık kurabilmeleri için yeterli seviyede yabancı dil eğitimi vermelidir. Bu kapsamda 1978 yılında yayınlanan STANAG 6001 NATO üyesi ülke askerleri için dil standartlarını belirlemiştir (Tomescu, 2007: 96; NATO Page [web], 2013; Campaign English for the Military [web], 2013).

NATO bünyesindeki yabancı dil bilen askeri personele standart getiren STANAG 6001'in iki görevi vardır: Birincisi NATO üyesi ülkeleri NATO'nun iki resmi dilinden (İngilizce, Fransızca) birinin öğrenilmesi için yönlendirmek, diğeri ise genel dil standartlarını belirlemektir. Ortak çatı altında gerçekleştirilen askeri harekâtlar için bu şekilde bir standart belirlenmesi önemlidir, çünkü iletişim bozuklukları istenmeyen sonuçlar doğurarak riski artırır (Lewis, 2012: 62).

STANAG 6001 NATO dil standartları ölçeği dinleme, okuma, yazma ve konuşma yeterlilikleri için 0-5 arasında seviyeler belirlemiştir. STANAG 6001'e göre personelin değerlendirilmesi için ise STANAG 6001 dil testi uygulanmaktadır, ancak dil yeterliliğini belirlemek için tek bir resmi değerlendirme testi yoktur. STANAG 6001 ölçütlerine göre değerlendirme

testleri uygulamak her ülkenin kendi sorumluluğundadır. Örneğin Birleşik Krallığın STANAG 6001 için belirlediği sınavlar Savunma Bakanlığı Dil Değerlendirme Kurulu (MODLEB) sorumluluğunda Westminster Üniversitesi tarafından uygulanmaktadır (Campaign English for the Military [web], 2013)

Tablo- 3: STANAG 6001 Anahtar Özellikleri (Lewis, 2012: 63; Joint Doctrine Note 1/13, 2013: 2-2)

STANAG SEVİYELERİ	FONKSİYONU	İÇERİK	DOĞRULUK
0	Hiçbir fonksiyonel yeterliliği yoktur.	-	-
0+	Kısa ifadeler kullanabilir. Çok basit sorular sorabilir.	Acil ihtiyaçlar, kişisel detaylar, zaman, sayılar, bilinen eşyalar ve ifadeler.	Zorlukla anlaşılır.
1	Cümle kurabilir. Basit sorular yönelterek veya cevaplayarak kısa görüşmeler yapabilir. Basit günlük ihtiyaçları halledebilir, temel konuları çözüme kavuşturabilir.	Günlük konular. Nezaket ifadeleri.	Dilin yerlileriyle hatalar yaparak görüşebilir.
2	İnsanları, yerleri anlatabilir. Şimdiki, geçmiş ve gelecek zamanlarda anlatımlar yapabilir. Talimat verebilir, yönlendirme yapabilir. Rutin olmayan günlük durumları çözebilir.	Kendi geçmişi, ailesi, iş, seyahat, günlük olaylar ve ilgilendiği konular gibi belirgin konular.	Dilin yerlileri tarafından anlaşılabilir. Bazen hata yapabilir.
3	Birçok resmi ve resmi olmayan durumlarda konuşabilir. Soyut konuları tartışabilir. Fikrini savunabilir. Bilinmedik konuları çözebilir ve detayları anlatabilir.	Pratik, sosyal, profesyonel ve soyut konular. Özel ilgi alanları.	Nadir de olsa hata yapabilir. Ancak hatalar anlaşılmayı etkilemez. Dilin yerlilerini nadiren rahatsız edici ifadeler kullanır.
4	Dinleyicilere göre dilini ayarlayabilir, danışmanlık yapabilir, ikna edebilir. Resmi bakış açısını savunabilir, zekice ifadeler kullanabilir ve kültürel olarak uygun alıntılar yapabilir.	Profesyonel ihtiyaçları karşılayabilecek bütün konular.	İyi eğitilmiş yerli konuşmacıya yakın seviyede iletişim kurar.
5	İyi eğitilmiş yerli konuşmacı seviyesinde dili kullanır.	Bütün konular.	İyi eğitilmiş yerli konuşmacı seviyesinde iletişim kurar.

(b) PEP (Barışı Sürdürme İngilizce Projesi)

Birleşik Krallığın uluslararası eğitim ve kültürel konularından sorumlu organizasyonu olan British Council, Barışı Sürdürme İngilizce Projesi

(Peacekeeping English Project (PEP)) kapsamında yabancı ülke güvenlik kuvvetlerine İngilizce eğitimleri vermektedir (Hare ve Fletcher, 2012: 202). Programın dört temel amacı bulunmaktadır (British Council [web], 2013):

- Verilen yabancı dil eğitimleri ile NATO, BM, AB bünyesinde gerçekleştirilen barışı destekleme, insani yardım vb. harekâtlarda farklı ülke güvenlik güçleri arası işbirliğinin etkin bir şekilde sağlanabilmesini kolaylaştırabilmek,
- Çatışma esnasında veya çatışma sonrasında insani yardım amaçlı olarak uluslararası güçlerin hükümet dışı organizasyonlar ile iletişimlerinin etkin olarak gerçekleşebilmesini sağlayabilmek,
- Sınır koruma kuvveti veya polis gücü olarak bulunulan bölgede uyuşturucu veya insan kaçakçılığı gibi suçlara engel olmak için gerçekleştirilecek görevlerdeki yabancı dil ihtiyacını giderebilmek için eğitimler vermek,
- Yabancı dil bilgisini demokratik değerlerin veya insan haklarının savunucusu olarak kullanabilmek.

Birleşik Krallık Çatışma Önleme Havuzu (Conflict Prevention Pool) tarafından finanse edilen program Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı, Savunma Bakanlığı ve Uluslararası Gelişim Bakanlığı (Department of International Development (DFID)) gözetimi altında 1990'ların ortalarında kurulmuş olup 2010 yılına kadar devam etmiştir (Hare ve Fletcher, 2012: 202). Günümüzde PEP adı altında olmasa da halen benzer amaçlar için faaliyet göstermektedir.

PEP 2010 yılına kadar iki safha halinde yürütülmüştür. Birinci safhada Barış için Ortaklık (PfP) kapsamında AB ve NATO amaçları için, diğer safhada ise barışı destekleme harekâtları için planlama yapılmıştır. İki safha halinde 2011 yılına kadar geçen sürede Türk polis gücü de dâhil olmak üzere yaklaşık 55.000 uluslararası personele İngilizce eğitimi veren programa katılan devletler için temelde üç alanda fayda sağlamıştır (Hare ve Fletcher, 2012: 203-211):

Birincisi PEP, ülkelerin BM bünyesinde gerçekleştirilen harekâtlara katılım oranını artırmakta, ülkeler arası müşterekliğin etkinliğine katkı sağlamaktadır.

İkincisi insancıl amaçlıdır. Programda eğitim alan ülkeler çatışma, felaket, mülteci alımı vb. durumlarda hükümet dışı organizasyonlarla (NGO) ve diğer birimlerle etkin bir şekilde iletişim kurabilmektedir.

Sonuncu olarak ise uluslararası seviyede güvenlik birimlerinin bilgi paylaşımını, ortak çalışmaları desteklemektedir. Örneğin Afgan Ulusal Güvenlik Güçleri'nin Afganistan'da bulunan çok uluslu güç ile iletişiminin geliştirilebilmesi maksadıyla 2009 yılında Kabil Askeri Akademisi, Kabil Askeri Eğitim Merkezi ve Polis Akademisi'nde İngilizce eğitim programını başlatmıştır.

Tablo- 4: Barışı Sürdürme İngilizce Projesi (Peacekeeping English Project (PEP)) Safhaları (Hare ve Fletcher, 2012: 202)

Birinci Safha (1996-2001)	İkinci Safha (2001 ve sonrası)
DOĞU / MERKEZİ AVRUPA Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Makedonya, Polonya, Romanya, Sırbistan, Slovakya, Slovenya ESKİ SOVYETLER BİRLİĞİ ÜYELERİ Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Litvanya, Letonya, Moldova, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna, Özbekistan	ASYA Afganistan, Çin, Irak, Moğolistan, Sri Lanka, Vietnam AFRİKA Angola, Botsvana, Demokratik Kongo, Etiyopya, Libya, Mozambik, Cibuti, Ruanda, Burundi AMERİKA Kolombiya, Küba, Guatemala, Nikaragua, Honduras

(c) DLIELC (Savunma Dil Enstitüsü İngilizce Dil Merkezi)

“DLIELC'nin nihai amacı koalisyon ortağı ve müttefik devletlerin İngilizce yeterliliklerini geliştirerek ABD'nin müttefik ülkelerle ortak harekât gerçekleştirebilme yeteneğini artırabilmektir.”

Amerikan Hava Kuvvetleri Kültür, Bölge, Dil Planı (The Air Force Culture, Region and Language (CRL) Flight Plan, 2003: 3)

Müşterek harekâtlarda işbirliğinin sağlanabilmesi kapsamında DLIELC'nin iki temel görevi bulunmaktadır:

- Amerika'ya askeri eğitim için gönderilen yabancı ülke ordusu mensuplarının, bu eğitimleri alabilmeleri için sahip olmaları gereken İngilizce yeterliliğine ulaştırılması,
- Amerika'nın silah, eğitim vb. yardım ve satış anlaşmaları sonrası ilgili ülke ordusu mensuplarının ihtiyaç duyduğu İngilizce eğitimlerinin verilmesidir.

Her yıl Amerika'ya farklı askeri kuvvet ve sınıflarda eğitim için gelen yabancı ülke orduları mensubu askeri personelin yaklaşık üçte biri askeri eğitimleri öncesi gerekli olan dil standartlarını sağlayabilmek için başlangıçta San Antonio'da konuşlu Amerikan Hava Kuvvetlerine bağlı Savunma Dil Enstitüsü İngilizce Dil Merkezi'nde (DLIELC) İngilizce eğitimi almaktadır (DLIELC Student Handbook [web], 2011: 2; Manacapilli, Moroney ve Pezard Robson, 2012: iii). Charles E. Collins (1990: 111)'e göre DLIELC'de verilen başlangıç eğitimleri vazgeçilmez bir gereksinimdir, çünkü uluslararası askeri öğrenciler (IMS) Amerika'daki askeri eğitimlerini Amerikan ordusu mensuplarıyla birlikte almaktadırlar. Dolayısıyla İngilizce seviyelerinin bu dersleri anlayabilecek düzeyde olması gerekmektedir. Diğer bir ifade ile İngilizce bilmeyen Amerika müttefiki devletlerin askerlerine verilmek istenen askeri eğitimler için öncelikle o personelin İngilizceyi yeterli seviyede bilmesi gerekmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri, yabancı devlet ordusu askeri personelinin İngilizce yeterliliklerinin ileri seviyelerde olmasının müşterek harekâtlarda etkinliği artıracağını düşünmektedir (Manacapilli, Moroney, Pezard ve Robson, 2012: iii). Bu nedenle Savunma Bakanlığı politikaları kapsamında diğer ülke askeri personeli ile işbirliğinin iyi derecede sağlanabilmesi için ABD, müttefik olarak gördüğü yabancı ülke ordu personeline İngilizce eğitimleri vermektedir. Bunun karşılığında NATO üyesi devletler de İngilizceyi görev için kritik dil kapsamında görmekte, çok uluslu güç altında görevlerde

bulunabilecek personeli DLIELC'e İngilizce eğitimleri için göndermektedir (Abbot, 2011: 7-8).

Diğer taraftan bir kısım yabancı ülke ordusu personeli ise sadece İngilizce eğitimleri almak için buraya gönderilmektedir. Bu eğitimlerin sebebi geçmişten günümüze Amerika'nın yabancı ülkelere silah, askeri malzeme satışı sonrası ilgili ülke askeri personelinin bu malzemeleri kullanabilmesi için gerekli olan yabancı dil yeterliliğine sahip olmak istemesidir (Manacapilli, Moroney, Pezard ve Robson, 2012: 1). Şöyle ki, özellikle Amerika kaynaklı birçok askeri silah araç gereç ve eğitim malzemeleri Amerika tarafından müttefiki ülkelere satılmakta veya hibe edilmektedir.

"Bu tür savunma/silah sistemlerinin kullanım/bakım klavuzları İngilizce hazırlanmaktadır. Ayrıca bu tür askeri malzemelerin tanıtım gösterileri, eğitimleri de İngilizce olarak gerçekleştirilmektedir (Işık, 2008: 100) ."

Amerikan Dil Okulu eski komutanı bu konuda şu ifadeyi kullanmıştır (Western, 2011: 49):

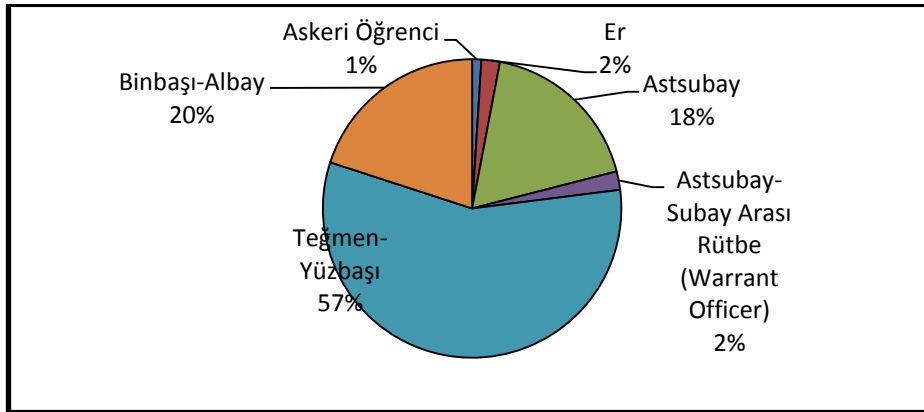
"Müttefik ülkelere milyon dolarlık askeri malzeme gönderiyoruz. Ayrıca bu malzemelerin kullanımlarını, bakımlarını, taktik yerleşimini anlatmak üzere uzman kişiler yolluyoruz."

Dolayısıyla dış kaynaktan elde edilen askeri malzemelerin kullanılması için yabancı dil bilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaç için yabancı ülke Savuna Bakanlıkları da ülkelerinin askeri personelinin yabancı dil dâhil her türlü yeteneği kazanabilmesi için gayret etmektedir (Crossey, 2005).

DLIELC aynı zamanda yabancı ülkelerde mobil dil eğitim timleri (MTTs) ve dil eğitim müfrezeleri (LTDs) vasıtasıyla da yerinde İngilizce eğitimleri vermektedir. Örneğin 2010 yılında 25 farklı ülkede mobil dil eğitim timlerince toplamda 2995, dil eğitim müfrezeleri tarafından ise 1580 yabancı ülke ordusu mensubu askeri personele İngilizce eğitimleri verilmiştir (Manacapilli, Moroney, Pezard ve Robson, 2012: 11).

1954 yılında Amerikan Hava Kuvvetleri Dil Okulu olarak kurulan DLIELC Amerika'da her yıl yaklaşık 90 farklı ülkeden ortalama 1100 askeri personele İngilizce eğitimi vermektedir (DLIFLC Student Handbook [web], 2011: 2). DLIELC'nin verdiği eğitimlerin ödeneği ABD'ye ait Uluslar arası Askeri Eğitim Öğretim Yardım (IMET) veya Dış Askeri Satış (FMS) fonlarından karşılanmaktadır (English Language Training Support for Security Cooperation Organizations, 2013: 3).

DLIELC'deki uluslararası askeri personelin büyük çoğunluğunu subaylar oluşturmaktadır. 2006-2009 verilerine göre yabancı askeri personelin yaklaşık %75'i subaydır. Şekil 1'de gösterildiği üzere eğitim gören misafir askeri personelin %57'si teğmen, üsteğmen, yüzbaşı; %20'si binbaşı, albay rütbesindedir. Tuğgeneral ve üstü rütbelerde eğitim gören ise 2005 yılında 7, 2006 yılında 12, 2007 yılında 10, 2008 yılında 7 ve 2009 yılında 10 ve 2010 yılında 5 kişidir. Bu durum DLIELC'in kritik önemde bulunan yabancı ülke askeri personeli ile ne derece temasta olduğunun açık bir göstergesidir.

Şekil- 1: 2006-2009 Yılları Arası DLIELC'de Eğitim Gören Yabancı Ülke Askeri Personel Rütbe Oranları (Manacapilli, Moroney, Pezard ve Robson, 2012: 45)

Sonuç olarak DLIELC Amerikan müttefiki ülke ordusu personelinin Amerikan kültürünü öğrenmesini, Amerikan ordusu personeli ile iyi ilişkiler kurmasını ve bu şekilde gelecekte ortak gerçekleştirilecek çok uluslu harekâtlarda işbirliğinin etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesini hedeflemektedir (DLIFLC [web], 2014).

b. İstihbarat Kuruluşları İçin Yabancı Dilin Önemi

Yonatan Mendel ve Yasir Süleyman (2010: 6)'a göre dil bilgi taşıır. Bu nedenle ordu çalışanları veya istihbarat elemanları gibi güvenlik uzmanları dili, düşman iletişimini anlayarak kendi güvenliklerini artırabilecek, çatışma alanı içerisindeki bir unsur olarak görür. Bunu yapabilmek için karşı tarafın günlük konuşma dili ve kültürel ifadeleri iyi derece bilinmelidir.

Hilary Footitt (2010: 272-273)'e göre muharebe esnasında şifrelenmiş haberleşmenin yanında kodlanmış mesajlaşmalar, savaş esirlerinden ele geçirilen dokümanlar ve raporlar, sorgulama sonuçları vb. birçok yabancı kaynaktan bilgi elde edilmektedir. Dil bilen personel olmadan bu tür bilgilerin hiçbir istihbarat değeri bulunmamaktadır.

Düşmanın sivil halk içinde gizlendiği, motive kaynaklarının sivil halka da zarar vermek olduğu gayri nizami muharebelerde istihbarat servisleri için dil yeterliliği, onları bulunduğu yerde tespit etmek ve etkisiz hale getirmek için önemli bir araçtır (Wible, 2009: 4). Bu nedenle günümüzde asimetrik muharebelerin ön plana çıkması ülke ordularının yabancı dil yeterliliklerine gereken önemi vermesini gerektirmektedir (Porter, 2006: 1).

21. yüzyıl uluslararası çevresinin ekonomik, etnik, dini vb. birçok çatışmadan kaynaklanan değişken yapısı güvenlik kuvvetlerinin her yönüyle hazırlıklı olmasını gerektirmektedir. Bu hazırlık derecesinin gerekliliklerinden biri de olup biten çatışmaların anlaşılabilmesine bağlıdır (Gutierrez, 1994: 3-4). Bunun için istihbarat kuruluşlarınca açık kaynak, sinyal, insan istihbaratı veya gizli operasyonlar vb. birçok kaynaktan çok fazla miktarlarda veri toplanmaktadır (Footitt ve Kelly, 2012: 17). Toplanan verilerin zamanında ve doğru bir şekilde işlenerek istihbarata dönüştürülmesi için yeterli dil bilgisinin olması vazgeçilmez gerekliliklerden biridir. Diğer bir ifade ile yabancı dil, istihbarat çarkının toplama bölümünden işlem bölümüne, yayımlama bölümünden yöneltmeye kadar bütün kısımlarında önemli rol oynar. İster insan kaynaklı olsun ister teknik sistemlerden elde edilsin istihbaratın toplanması önemli derece dile bağımlıdır (Tolman, 2011: 5).

Michael Kelly ve Hilary Footitt'e göre istihbaratın toplanması ve analiz edilmesi bir ülkenin potansiyel risk ve tehditlere karşı hazırlıklı olma derecesiyle doğrudan ilişkilidir (Footitt ve Kelly, 2012: 223). Dil yeteneği stratejik istihbaratın toplanması, çevrilmesi, yorumlanması ve bilgilerin analiz edilmesi için önemli bir unsurdur (Muller, 1986: 3). Bu nedenle ülkeler beklenmedik çatışma ve kargaşaların git gide arttığı dünyada dil yeterliliği gerektiren istihbarat konularına gereken önemi göstermelidirler (Footitt ve Kelly, 2012: 223).

Savaşlarda düşman hakkında bilgi sahibi olmanın çok önemli olduğu bilinen bir gerçektir. Çinli general Sun Tzu düşman hakkında bilgi sahibi olmanın çok önemli olduğunu “Düşmanını tanı!” diyerek ifade etmiştir. Dolayısıyla düşman hakkında bilgi sahibi olmanın savaşın kazanılması için ne derece önemli olduğu açıktır (Mercado, 2008: 23).

İstihbarat birimleri düşman hakkında bilgi sahibi olabilmek için sinyal istihbaratı (SİNİS) insan istihbaratı (İNİS) veya gizli operasyonlar gibi temel istihbarat toplama teknikleri kullanırlar. Bu teknikler vasıtasıyla elde edilen bilgilerin istihbarata dönüştürülmesi için yabancı dilin kullanımı önem teşkil eder. Ham olarak elde edilen verilerin herhangi bir stratejik ve operasyonel değeri bulunmamaktadır. Önemli olan elde edilen verilerin çevirmenler tarafından istenilen dilde değerlendirilmek üzere tercüme edilmesidir. Çevirisi gerçekleştirilerek istihbarat formatına dönüşmüş bir metin, farklı birimler tarafından birçok değerlendirme ve karar aşamasından geçirilerek düzenlenmiş bir ürün haline getirilmiş demektir. Bu süreçte ele geçirilen verilerdeki anahtar ifadeler tespit edilerek çevirisi yapılmıştır. Dolayısıyla yeterli istihbaratın üretilmesi için yabancı dilin iyi derecede bilinmesi gerekli olmuştur (Footitt ve Kelly, 2012: 19, 226).

Sinyal istihbaratçıları (SİNİS) yabancı dili en çok kullanan ve önemseyen istihbarat birimlerinden biridir (Footitt ve Kelly, 2012: 19). Sinyal istihbaratçıları iletişim hatlarını dinlemek, yazılı veya sözlü mesajları deşifre etmek, şifreli günlük konuşmaları anlayabilmek gibi birçok konuda yabancı dil bilmeye gereksinim duyarlar (Asch ve Winkler, 2013: xi). Örneğin Amerikan

sinyal istihbarat servisi olan NSA, hükümet birimlerine, askeri komutanlıklara ve diğer istihbarat ünitelerine doğru ve tam bir istihbarat sunabilmek için yabancı dil ihtiyacını ciddi derecede önemsemektedir. Bu amaçla Arapça, Çince, Peştuca, Darice, Farsça ve Rusça dillerini bilen istihbarat elemanı ile Çince, Peştuca, Farsça ve Darice dillerinden eğitici aramaktadır (Foreign Language Analyst, NSA [web], 2009).

Sinyal İstihbaratı konusunda yabancı dilin önemini gösteren birçok örnek olay vardır:

2. Dünya Savaşı başlarında Alman pilotlarının yer istasyonları ile konuşmalarını kaydeden İngiliz dinleme birimleri yeterli sayıda ve kalitede dil bilen elemana sahip olmadığı için gerekli istihbaratı elde edememiştir. Savaşın ilerleyen dönemlerinde yabancı dil yetersizliğini telafi eden İngilizlerin kurdukları Bletchley Park Dinleme İstasyonu -Hükümet Kod ve Siber Okulu (GCCS)- ciddi miktarda istihbarat elde etmiştir. Telsiz dinlemeleri de dâhil birçok farklı kaynaktan el geçirilen bilgiler bu karargâhta yabancı dil bilen İngiliz istihbarat uzmanlarınca tercüme edilerek savaşın gidişatını etkilemiştir. Hükümet Kod ve Siber Okulu (GCCS) 1944 yılı ilkbaharında deniz istihbarat operasyonlarında aylık ortalama 18.000 yabancı kaynaktan elde edilen bilginin çevirisini yapmıştır. Bu dönemde yabancı kaynaklardan –Alman ve İtalyan kaynaklarından- elde edilen şifreli mesajların çözülmesinin yanında elde edilen dokümanlardan, sorgulanan savaş esirlerinden de istihbarat elde edilmiştir (Footitt ve Kelly, 2012: 19, 225).

Dinleme görevi yapan istihbarat elemanlarının aynı zamanda muhakeme yeteneklerinin iyi seviyelerde olması gerekmektedir. Şöyle ki, istihbarat görevlerinde bulunan dilcilerin iki yönlü yeteneklerinin olması gerekmektedir. Birincisi dinleme görevlerini gerçekleştirdikleri teknik cihazlar ile ilgili uzmanlıkları, diğeri ise problem çözme yetenekleridir. Bu nedenle 2. Dünya Savaşı esnasında yabancı dil bilen birçok matematik, fizik, tarih uzmanı istihbarat teşkilatlarında görev yapmıştır (Footitt, 2010: 277-278).

Öte yandan 2.Dünya Savaşı esnasında Pasifik Okyanusu'nda görev yapan Amerikan filosu kriptolu telsiz mesajlarını kızılderili dili olan Navajo

dilini kullanarak göndermek istemiştir, çünkü o dönemde üç satırlık bir mesaj İngilizce olarak 30 dk.da gönderilirken aynı mesaj Navajo dili ile 20 sn.de gönderilebilmektedir. Bundan dolayı, ABD deniz piyadeleri Navajo dili bilen kişileri orduya almış ve 29 kişilik bir grupla eğitime başlamıştır. Bu eğitimler neticesinde Navajo kod çözücüleri kendi askeri terminolojilerini oluşturmuş ve savaş esnasında başarı ile hizmet etmişlerdir. Hatta 5.Deniz Piyade Tümeni'nin muhabere subayı Iwo Jima'daki ABD zaferini Navajo kod çözücülerine atfetmiştir. O dönemde Deniz Piyade birliklerinde görev yapan yaklaşık 500 Navajo askerin yaklaşık 400'ü kod çözücü olarak görev yapmıştır.

Diğer taraftan Navajo yerlilerini savaşta görev yapmaya hazırlamak kolay olmamıştır. Sırf bu amaç için ABD hükümeti Navajo yerlilerinin İngilizce öğrenebileceği politikalar izlemiştir, yalnız hava şartları, arazi vb. olumsuz durumlar, eğitimlerin Navajo yerlilerine uygun şekilde ulaşmasına engel olmuştur. Bunun üzerine ABD hükümeti onları ikna edebilecek yollar aramış, onlar için okuma yazma kampanyaları başlatmış, yatılı okullar kurmuştur. Bütün bu politikalara rağmen orduda görevli Navajo yerlisi sayısı istenilen seviyede olamamıştır (Spolsky, 2002: 104-105).

Savaş esnasında dinleme görevi yapan istihbarat elemanlarının – SİNİS personeli- üç temel görevi bulunmaktadır (Footitt, 2010: 272): Birincisi orijinal kaynaktan dinlenerek kaydedilen haberleşmede tam olarak duyulamayan -eksik olan- hususlar yabancı dil yeteneği sayesinde tamamlanmaktadır. Sonrasında hazırlanan orijinal metin istihbarat elemanının kendi diline çevrilmektedir. Çevirisi yapılan metinler ise muhakeme yeteneği yüksek olan istihbarat elemanları tarafından değerlendirilerek istihbarat şekline dönüştürülmektedir.

Bu aşamalarda dinlenen veriler şifrelenmiş ise devreye dil bilen kriptoloji uzmanları girmektedir. Kriptoloji olarak da adlandırılabilir bu süreç sinyal istihbaratı birimleri için belki de en önemli bölümdür. Kriptoloji kendi kritik bilgilerimizin yabancı kişilerden saklanmasını ve yabancı kaynakların şifreli mesajlarının deşifre edilmesini ifade eder. Kriptoloji, iletişimin kaydedilmesini,

kopyalanmasını, tercümesini, analizini ve raporlanmasını içerir. Kripto dil uzmanları ise yabancı dil yetenekleri sayesinde bu fonksiyonları destekleyen temel kişilerdir. Örneğin yabancı bir iletişimin özetini, kopyasını veya tercümesini sağlayarak elde edilen bilgilerin istihbarat analizi için hazırlanmasında anahtar rol oynarlar (Asch ve Winkler, 2013: 21).

Kurt E. Muller'e göre düşmandan istihbarat elde etmenin en iyi yolu telsiz mesajlarının dinlenmesi, ele geçirilen dokümanların incelenmesi ve savaş esirlerinin sorgulanmasıdır. Bunları yapabilmek için iyi derecede dil yeterliliği olan personele ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı gidermek için ortaya konan bazı öneriler şunlardır (Muller, 1986: 95):

- Dil konusunda uzman personel kaynağı olarak siviller düşünülmüyorsa, bu amaç için seçilen sivillerin yeterliliğe ulaşabilmeleri için onlara zaman tanınmalıdır.
- Büyükelçilik, konsolosluk vb. görevlerde bulunan diplomatik kimlikli personel ve çalışanları ihtiyaç duyulduğunda çağırılmak üzere yedek personel olarak belirlenmelidir.
- Yabancı ülkeler ile oraların kültür ve dillerini iyi derece bilen tüccar, işadamı vb. kişiler gerektiğinde kullanılmak üzere belirlenmelidir.
- Yabancı ülkelere gönderilen öğrenci sayısı artırılmalı ve bu kişilerin dil yeteneklerini kaybetmemeleri için gerekli planlamalar yapılmalıdır.

Hilary Footitt (2010: 275)'e göre istihbarat servislerinin dinleme istasyonlarında veya kripto merkezlerinde görev yapan dil uzmanı istihbarat elemanlarının yaptıkları görevler üst makamlar tarafından ciddiye alınmalıdır, çünkü dinleme kısımlarında elde edilen bilgilerin ülke güvenliği için kritik derecede önemi olabilir.

Diğer taraftan dinleme ve istihbarat kısımlarında görevlendirilmiş personelin güvenlik soruşturmaları yeterli seviyede yapılmış olmalıdır. Personel gizlilik gerektiren görevlere güvenilirlik derecesine göre atanmalıdır.

2. Dünya Savaşı esnasında İngiliz askeri makamları Almanca bilen personel temini için birinci alternatif olarak muharip ordu personeli içinden

Almanca bilen kişileri bulma yoluna gitmiştir. İkinci seçenek olarak geri hizmet bölgesinde bulunan muharip olmayan, özellikle bayan personel içinden seçim yapmıştır. Sonrasında ise İngiltere'deki okullarda Almanca okumuş kişiler arasından veya güvenilir personelin tavsiyeleri ile tespit edilen dilciler arasından seçim yapmıştır. Savaşın ilerleyen dönemlerinde dil ihtiyacının artmasıyla istenen dillerde personel temini maksadıyla radyo yayınlarından İngiliz vatandaşlarına çağrılar yapılmıştır. Bu dönemde Almanca bilen üniversite mezunu birçok bayan ordu birliklerine katılmıştır. Son ve en az güvenilir yöntem olarak ise Almanya'dan kaçarak İngiltere'ye sığınan mülteciler kullanılmıştır. Ancak bu son yöntem güvenlik açıkları doğurmakta ve seçilen mültecinin görev öncesi güvenilirliğini tespit edebilme prosedürü uzun zaman almaktadır. Bu nedenle bu tür kişiler yüksek gizlilik dereceli bilgi içeren görevler için pek fazla tercih edilmemiştir. Her şeye rağmen İngiliz vatandaşı olmayan Polonyalı, Avusturyalı, Almanyalı, Yunan, Çek, Fransız ve Belçikalı birçok mülteci, İngiliz dinleme istasyonlarında Almanlara karşı gerçekleştirilen harekâtlarda dinleme görevi yapmışlardır (Footitt, 2010: 275-280).

Sinyal İstihbaratçıları'nın görevleri ülke sınırları dışına taşabilir. Toplanan bilgilerin ülke güvenliği için askeri bakımdan -harekât planları, savaş uçakları, gemileri gibi askeri cihaz ve ekipman bilgileri- stratejik ve taktik değerleri olabilir. Bu tür istihbarat bilgilerinin anlaşılabilmesi, doğru yorumlanabilmesi ve değerlendirilebilmesi için askeri teknik ve taktik bilgisi olan dil uzmanlarına ihtiyaç duyulabilir. Bu amaçla dinleme amaçlı sinyal istihbaratı görevi olan istihbarat kuruluşları için askeri savunma dil okulları önemli birer eleman kaynağıdır (Asch ve Winkler, 2013: 21). Örneğin 2.Dünya Savaşı esnasında 1944 yılında Amerika Minnesota'da kurulan "Askeri İstihbarat Hizmeti Dil Okulu (MISLS)" mezunları Amerika'nın Japonlara karşı savaşta elde ettiği dokümanların çevirileri, savaş esirlerinin sorgulanması, düşman telsiz dinlemeleri gibi birçok konuda taktik istihbarat elde edilmesinde başrolü oynamışlardır (Mercado, 2008: 23).

Diğer taraftan insan istihbaratı (İNİS) için de yabancı dilin önemi yadsınamaz. İNİS kişiler arası iletişim sonucu elde edilen istihbarattır

(Lowenthal, 2006: 259). Kaynakları düşman esirleri, tutuklular, mülteciler, yerel halk, müttefik kuvvetler, yabancı ülke hükümet veya hükümet dışı organizasyon üyeleri vb. kişilerdir (Ellis, 2005: 1). İNİS'in kalitesi görüşmeyi yapanın dil yeterliliği ile doğrudan orantılıdır. Ayrıca sorgulayıcıların bağlı olduğu ülkeye sadık olmalarını ispat etmeleri, ilgili kültüre hâkim olmaları gerekmektedir (Footitt ve Kelly, 2012: 54, 67).

Richard A. Best'e göre istihbarat operasyonları içinde terörizmle mücadelenin kendine has özellikleri vardır. Terörizmle mücadele operasyonlarında her ne kadar çok farklı istihbarat toplama yöntemlerinden yararlanılsa da insan istihbaratının (İNİS) diğerlerine göre önemi fazladır. Teknik dinleme cihazları, hava araçları, tanklar, gemiler gibi askeri araçları takip etmede başarılı olsa da küçük birimler halinde hareket eden terörist grupların takibi için iyi derecede planlanmış ve uygulanmış insan istihbaratı operasyonlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla terörizmle mücadele için özellikle yabancı ülkelere yeterli kalitede ve miktarda insan istihbaratının elde edilebilmesinde yabancı dil bilgisine ciddi ihtiyaç duyulmaktadır (Best, 2010: 15).

Amerika Birleşik Devletleri İNİS eğitimleri için Ordu İstihbarat Merkezi (USAIC) ve Savunma Dil Enstitüsü Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC) ortak programlar düzenlemektedir. İNİS personeli DLIFLC'deki dil eğitimlerini tamamlamayı müteakip sanal yerinde dil eğitim programlarına katılmaktadır. Örneğin Arapça dil eğitimleri alan insan istihbaratçıları için Arizona eyaletindeki bir askeri üste –Huachuca askeri üssü- yerinde dil eğitimi sağlayacak tecrit edilmiş sanal bir çevre oluşturulmuştur. Buraya eğitime gönderilen personel kütüphane, medya merkezi, kültürel eğitim sınıfları vb. birçok olanaktan faydalanmaktadır. O dilin yerli eğitimci toplam beş eğitimci ve iki askeri danışman gözetiminde sürdürülen sanal yerinde dil eğitimleri esnasındaki bütün aktivitelerde Arapça konuşulmaktadır. Cumartesi günleri şehirde yaşayan Arapça konuşan aileler veya sivil toplum kuruluşlarıyla çeşitli aktiviteler yapan istihbaratçılar sadece pazar gününü serbest zaman olarak geçirmektedirler. Pazartesi mesai başlangıcında ise pazar günkü faaliyetlerini Arapça olarak rapor etmek zorunludur. Sanal yerinde dil

eğitimlerini başarı ile tamamlayan dilciler eğitimleri sonunda ise Ürdün veya Mısır'a dört haftalık gerçek yerinde dil eğitimlerine gönderilmektedirler. Bu eğitim esnasında ise yerli halk ile temas kuran personelin dil gelişimi ileri seviyelere taşınabilmektedir (Shaver, 2008: 1).

Öte yandan insan istihbaratçıları için yabancı dilin önemini gösteren bazı örnekler şunlardır:

2.Dünya savaşının ilk haftalarında Amerikalılar, savunma dil okullarında yetiştirdikleri Japon kökenli Amerikalı insan istihbaratçılarını Japonya'ya istihbarat toplamaları için göndermiştir. Bu grup özellikle Japonların Sovyetler hakkındaki istihbaratları ve Japon kitle imha silahları hakkında önemli bilgiler toplamışlardır (Mercado, 2008: 25).

ABD'nin Irak harekâtı da insan istihbaratı için yabancı dilin önemini ortaya koymuştur. Bu harekâta görev yapan Amerikan ordusunun toplamda elde ettiği istihbaratın yaklaşık %79'u insan istihbaratı kaynaklıdır. Harekât sonrası Amerika'ya dönen bir Amerikan askerinin bu konudaki ifadesi şöyledir (Ellis, 2005: 6):

“Tallil sokaklarında düşman tanklarının nerelere gizlendiğini çok iyi biliyordum. Teknik istihbarat harikaydı. Tek problem AK-47 silahlarıyla etrafta dolaşan Iraklı fanatiklerdi ve onlarla ilgili bilgilerimin yetersiz olmasıydı...”

Savaşlar esnasında ele geçirilen esirlerin sorgulanması neticesinde kazanılan istihbaratın büyük önemi vardır. Sorgulama görevi bu konuda özel eğitim almış yabancı dil bilen istihbarat elemanları veya yabancı dil bilen diğer askeri personel tarafından yapılabilir (Muller, 1986: 6, 47). Bu kapsamda 2.Dünya savaşı sonuna doğru müttefik devletlerin Almanlar tarafından işgal edilmiş toprakları özgürlüklerine kavuşturmak için gerçekleştirdikleri harekâta bilginin çok fazla önemi olmuştur. Harekât esnasında yakalanan esir veya sivil kişilerin sorgulanması için insan istihbaratçıları önemli görevlerde bulunmuşlardır (Footitt ve Kelly, 2012: 54).

Yabancı dil bilgisi sayesinde başarılı operasyonlar gerçekleştirmiş birçok insan istihbaratçısı bulunmaktadır. Örneğin Japon kökenli Amerikan Chiyoki Ikeda, 2.Dünya Savaşı esnasında Amerikan Ordusu saflarında Japonlara karşı istihbarat toplama faaliyetlerinde bulunmuş ve özellikle istihbarat konuları ve Japonca, Çince ve Fransızca dillerindeki yeteneği sayesinde CIA'de görev yapması için aranan adam olmuştur. 1954 yılında CIA'e katılan Ikeda ülke sınırları dışında yapmış olduğu birçok başarılı görev nedeniyle CIA'in onur listesine adını yazdırmıştır (Remembering CIA's Heroes: Chiyoki Ikeda [web], 2009).

İstihbarat alanında yabancı dile ihtiyaç duyulan bir başka konu da psikolojik harekâttir.

“Psikolojik harekât savaş ve barış dönemlerinde dost, tarafsız veya düşman hedef toplumların tutum ve davranışlarını etkileyerek politik ve askeri hedeflerin elde edilmesini desteklemek için siyasal, ekonomik, ideolojik ve askeri faaliyetleri de kapsayacak şekilde planlanarak uygulanan faaliyetlerin tümüdür (Toker ve Dilmaç, 1992: 38).”

Psikolojik harekât, yabancı dili ileri derecede olan sorgu uzmanlarına, çevirmenlere, senaryo yazarlarına, kaligrafistlere ve gözlemcilere ihtiyaç duyar. Aksi takdirde harekâtın seyri olumsuz şekilde etkilenebilir. Örneğin 1953 yılındaki Kore savaşı esnasında Amerikan Kara Kuvvetlerinin 8. Psikolojik Muharebe Tümeni raporuna göre Korece bilen yetersiz sayıda istihbarat elemanı olması nedeniyle bütün bu faaliyetler yerli halk arasından seçilmiş tercümanlar vasıtasıyla yapılmıştır. Başlangıçta İngilizce olarak hazırlanan ve sonrasında Korece ve Çinceye çevrilen propaganda malzemelerinin doğruluğu, açıklığı, maksadı, içeriği analiz edilememiştir. Amerikan personeli arzu edilen bilginin, mesajın hedef kitleye doğru bir şekilde iletilip iletilmediğinin farkında olamamıştır (Muller, 1986: 60).

Diğer yandan savaş esnasında düşman hakkında en doğru ve en güvenilir bilgilerin elde edilebilmesi düşman ülkesinde bulunan istihbarat elemanları vb. kişilerden gelecek birinci elden bilgilere bağlıdır. Örneğin 2. Dünya savaşı esnasında İngilizler tarafından istihbarat, sabotaj, keşif vb. gizli

görevleri yürütmek üzere görevlendirilen özel harekât subayları (SOE) yabancı dil bilgilerini ve kültürel uzmanlıklarını maske olarak kullanarak belirlenmiş Alman hedeflerine sabotajlar düzenlemişlerdir (Footitt, 2010: 273). Öte yandan Alman Özel Kuvvetleri subayı Otto Skorzeny'nin de İngilizlere karşı benzer faaliyetleri olmuştur. Otto Skorzeny savaş esnasında Amerikan üniforması ve techizatı kullanan yaklaşık 2000 askerle birlikte Amerikan tarafına sızmıştır. Bu durum Amerikan askerleri arasında karmaşa yaratmıştır. Amerikan görünümlü Alman askerleri zaman zaman Amerikalıları yanlış hedeflere yönlendirmişler ve Amerikalılar arasında korkuya neden olmuşlardır (Vest, 2002).

2. Dünya Savaşı doğu cephesinde 1941-1945 yılları arası Finlandiya ile Sovyetler arasında süren Devam Savaşı (Continuation War) istihbarat amaçları için yabancı dilin savaş esnasında ne şekilde kullanılabileceğini gösteren örnekler sunar (Kujamäki, 2012: 88-94):

Fin-Sovyet cephesi ve doğu Finlandiya'nın geri bölgelerinde tutulan savaş esirleri istihbarat amacıyla dil bilen sorgulama elemanları tarafından sorgulanmışlardır. Savaş esirlerinin bulunduğu kamplara ilave tercümanlar gönderilerek sorgulamaların devamı desteklenmiştir.

Fin General heyeti dilci askeri personeli ve istihbarat elemanlarını kullanarak Sovyet telsiz mesajları ve ele geçirilen dokümanların deşifre edilmesini sağlamıştır. Ayrıca bu savaşta Finlilere destek veren Alman ordusu için istihbarat bilgilerinin Almancaya çevirisi yapılmıştır.

Helsinki'deki askeri istihbarat birimleri Sovyet kaynaklardan elde edilen açık kaynak radyo, gazete vb. haberlerin tercümesini yapmış, propaganda amacıyla hazırlanan haber ve dokümanlar Sovyet tarafına yayılmıştır.

Kuzey Finlandiya'daki Fin-Alman ortak bölgesindeki müşterek harekâtın sürdürülebilmesi için iki tarafın yabancı dile hâkim irtibat elemanları, komuta heyetleri ve askeri birlikler arasındaki iletişimin sağlanmasında kritik rol oynamışlardır. Bu bölgede ayrıca Finli Almancaya bilen irtibat elemanları Alman ordusu personeli ile Finli sivil halk ve sivil yöneticiler

arasında iletişimin sağlanmasına ve yanlış anlaşılmaların önüne geçilmesine yardım etmiştir.

2. Dünya savaşı esnasında Avrupa'da milyonlarca insan yurtlarını terk ederek başka ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Tahminen 60 milyona yakın insanın evlerini terk etmek zorunda kaldığı bu dönemde İngiltere 1941-1945 yılları arasında Nazi Almanya'sından kaçan çok sayıda mültecinin varış yeri olmuştur. Bu amaçla İngilizler ülkelerine gelen mültecileri sorgulamak için Victoria Kraliyet Okulunu (Royal Victoria Patriotic School (RVPS)) hazırlamış ve burada Almanca bilen istihbarat elemanları tarafından sorgulanan mültecilerden değerli istihbarat bilgileri elde edilmiştir (Tobia, 2012: 131-134). Ayrıca bu dönemde İtilaf devletlerinin Avrupa'nın birçok bölgesini işgal etmeleri üzerine İngilizler farklı yerlerde güvenlik kontrol noktaları oluşturmuş ve buralarda görevlendirdiği istihbarat birimleri (MI5, MI6, MI9) ve Savaş Esirleri Sorgulama Kısmı (PWIS) ülkeye gelen mültecilerin sorgulanması görevlerini yürütmüşlerdir. Sorgulamalar esnasında yabancı dile ihtiyaç duyulmuş ve bu amaçla görevlendirilen istihbarat elemanlarının dil yeterliliği olmasına dikkat edilmiştir. Bu dönemde sorgulanan yaklaşık her on kişinin birinden ciddi değerde istihbarat bilgileri elde edilmiştir (Tobia, 2012: 134,135,141).

Yine 2. Dünya Savaşı'nda İngiltere'de İngiliz askeri birliklerine katılan Yahudiler Almanlara karşı İngilizlerle birlikte mücadele etmişlerdir (Footitt ve Kelly, 2012: 211, 218). Bu kişiler harekât alanında, Alman kültürünü de iyi bilmeleri nedeniyle ileri düzeyde araştırma yapmışlar ve topladıkları bilgiler neticesinde savaş suçlularının uluslar arası savaş mahkemesine çıkarılmasını sağlamışlardır. (Footitt ve Kelly, 2012, s. 61)

İstihbarat kuruluşları dil ihtiyaçlarını kendi personeli, yabancı dil bilen askeri personel veya sözleşmeli tercümanlar aracılığı ile giderebilirler. Her bir seçeneğin birbirinden farklı katkıları vardır (Asch ve Winkler, 2013: xi; Best, 2010: 6).

İstihbarat kuruluşlarının **kendi yabancı dil uzmanları**, dil ihtiyacını karşılayan en temel kaynaktır. İyi eğitilmiş, hedef dili anadili seviyesinde

konusabilen, yazma ve analitik düşünme becerisi üst seviyede olan bu kişiler aynı zamanda tecrübeli birer istihbarat elemanlarıdır. Diğer yandan İstihbarat kuruluşlarının kendi görev kadrolarında bulunan dilciler yabancı dil ihtiyaçlarını karşılayacak en maliyet etkin çözümdür. Örneğin Amerika Birleşik Devletlerinin sinyal istihbaratı konusundaki temel istihbarat birimi olan NSA yabancı dil ihtiyacının büyük bir kısmını kendi sivil dil elemanları vasıtasıyla karşılamaktadır (Asch ve Winkler, 2013: 28).

Çoğu sivil istihbarat kuruluşunda **askeri kaynaktan temin edilen dilciler** ise yabancı dil yeteneklerinin yanında askeri taktik bilgisi ve anlayışı olan kişilerdir. Askeri bilgi gerektiren istihbaratın tercümesi, yorumlanması gibi durumlarda önemli görevler yaparlar. Bu kişiler aynı zamanda elde edilen askeri istihbaratın askeri kurumlara iletilmesini sağlayan istihbarat elemanlarıdır (Asch ve Winkler, 2013: xi).

Yeterli kalitede dil uzmanına sahip olmayan istihbarat kuruluşları ise ihtiyaçları doğrultusunda **dış kaynaktan tercüman** kullanma yoluna giderler (Footitt ve Kelly, 2012: 226). Bu kişilerin eğitilmiş olmalarına gerek yoktur. Hedef dili anlama düzeylerinin yeterli seviyelerde ve güvenlik soruşturmalarının temiz olması öncelikle istenen durumdur. Özellikle az bilinen dillerde elde edilen bilgilerin anlaşılabilirliğindeki yetersizlik durumunda sözleşmeli dilcilere başvurulabilir, ancak bu tür personelin kurum içi sadakati her zaman tartışma konusu olmaktadır (Asch ve Winkler, 2013: 22). Bu durumda istihbarat teşkilatı güvenlik ve itimat ile yabancı dile duyulan gereklilik nedeniyle kurum dışından personel temini esnasında dengeyi sağlamalıdır. Örneğin 2. Dünya savaşı esnasında müttefik devletler istihbarat teşkilatlarında tercüman olarak çalışan Yahudiler için, onların Almanlara karşı duyduğu kin ve nefret beklenen sadakatin göstergesi olarak görülmüştür. Her şeye rağmen Müttefik devletlerin Yahudi dilcilere tam anlamıyla güvendiklerini söylemek pek doğru olmaz. Bu durumlarda kurum dışından görev alan dilcilerin yaptıkları göreve profesyonelce yaklaşması ve kendilerine kurum içinde yeni bir kimlik bulmaları istihbarat kuruluşlarınca istenen durumdur (Footitt ve Kelly, 2012: 226).

Sonuç olarak İstihbarat birimleri; açık kaynak, sinyal istihbaratı (SINIS), insan istihbaratı (INIS) gibi temel istihbarat toplama teknikleri ile gizli operasyonlar ve psikolojik harekât ihtiyaçları için yabancı dile gereksinim duyarlar. Bu kapsamda hem bilgi toplamak hem de toplanan bilgileri analiz ederek istihbarata dönüştürebilmek için yabancı dil kullanılmaktadır.

c. Diplomatik Görevler İçin Yabancı Dilin Önemi

“Diplomatlar gideceği ülkenin dilini, en önemli yirmi yazarını, romanını, spor adamını, kitabını, şarkısını, efsanesini, tarihini vb. önemli unsurlarını bilmelidirler.”

Charles Graham Crawford, Eski İngiliz diplomatı (Rado, 2013)

Karen Jenkins and John Meyers’e göre, bir devletin yabancı dil kapasitesi onun diplomatik ilişkilerini, istihbarat toplama kapasitesini ve ileri düzeyde politik amaçlarını etkilemektedir (Jenkins ve Meyers, 2010: 4). Özellikle dışişleri bakanlıkları için yabancı dil bilgisi ve kültürel bilgi çok önemlidir. Bu iki yetenek yabancı ülkelerde görev yapan diplomatların ülke çıkarlarını savunabilmeleri için gereklidir (Khan, 2012; Scowcroft, 2011: 35).

Diplomatlar dil yeterliliği olmadan bulundukları ülkeyi ve halkını yeteri kadar anlayamazlar. Diplomatların dil yeterliliği onların yerel halkla iletişimini kolaylaştırarak muhtemel risk teşkil edecek istihbaratın ele geçirilmesine, tehditler konusunda ülkelerin uyarılarak gereken tedbirlerin alınmasına yardımcı olabilir. Dolayısıyla diplomatik temsilciliklerin, bulundukları ülkelerin dilini, kültürünü ve tarihini bilmeleri çok önemlidir (Rado, 2013).

Matthew Holehouse’a göre her kırk Birleşik Krallık diplomatından sadece biri bulundukları ülkenin dilini konuşabilmektedir. Bu nedenle İngiltere çok değerli ekonomik anlaşmaları her geçen gün teker teker kaybetmektedir. Sırpça, Rusça, Fransızca dillerine hâkim olan Birleşik Krallık eski Polonya Büyükelçisi Charles Crawford ise diplomatik misyonda görevli diplomatlar için yabancı dil bilgisinin çok önemli olduğunu şu şekilde ifade etmiştir (Holehouse [web], 2012):

“Karşınızdakilerin dilini konuşursanız her zaman daha etkili olursunuz. Tercümanlar yanlışlık yapabilir. Dili yeterli seviyede biliyorsanız medya organlarını kullanarak halkın karşısına çıkıp politikalarınızı anlatabilirsiniz.”

Dave Seminara (2012)’ya göre diplomatların yabancı dil eğitimi almaları gerekmektedir. İnsanlarla onların kendi dillerinde konuşmak alçakgönüllülüğün ve karşı tarafın kültürüne saygının göstergesidir. Bulundukları ülkenin dilini konuşabilen diplomatlar görevleri esnasında daha verimli ve etkin olabilirler. Seminara’ya göre “ne kadar çabalarsanız çabalayın, onların dilini konuşamıyorsanız o bölgeyi tam olarak anlayamazsınız.”

Diplomasi konusunda yabancı dil bilmenin önemini gösteren örnek olaylar bulunmaktadır:

Endonezya’daki büyükelçilik görevi için 1949 yılında ilk kez Amerika kaynaklı bir tercüman görevlendirilene kadar bütün ABD büyükelçilik tercümeleri oranın yerli halkı içinden seçilmiş görevlilerce yapılıyordu. İşverenlerini memnun etmek için tercümanlar bütün tercümelerini tozpembe ve Amerikan yanlısı olarak yapıyorlardı. Amerikalı tercümanlar göreve başladıklarında, Endonezya gazetelerini okuyup, Ulusal Meclis’lerinin oturumlarına katıldıklarında Amerikan büyükelçiliği öğrendi ki ülkede Anti-Amerikan hisleri uyandıran ciddi Sovyet yanlısı düşünceler vardı (Muller, 1986: 5).

Diğer bir örnekte ise, Afganistan’daki Sovyet istilası sonrasında Kabil’deki Amerikan büyükelçiliğine sığınan bir Sovyet askeri, büyükelçilikte Rusça bilen personel olmamasından dolayı sorgulanamamıştır. Sığınan askerin çok az Almanca bilmesi de bu durumun açıklığa kavuşturulmasına yetmemiştir (Muller, 1986: 5).

Diplomasi uygulamaları içerisinde geleneksel olarak ülkeler düşmanlarına çıkarları doğrultusunda çeşitli yaptırımlar uygulayabilmek ya da onları kendilerine karşı girişebilecekleri zararlı hareketlerden alıkoyabilmek için askeri yeteneklerini kanıtlama yoluna giderler. Son yıllarda bu tür

caydırıcı hareketlerde değişiklikler olmuştur. Günümüzde ülkeler askeri yeteneklerini geliştirerek dost ve müttefik ülkelerle tecrübe, bilgi, teknoloji vb. paylaşımları yaparak ortak düşmanlara karşı koruma sağlamayı hedeflemektedirler. Savunma Diplomasisi olarak öne çıkan bu kavram küresel barış ve istikrar için uluslararası dış politikada özellikle askeri alanda işbirliğini hedefleyerek geleneksel dış politikadan farklılaşmaktadır. Savunma Diplomasisi ülkeler arası karşılıklı güvenin artırılmasını sağlayarak ortak çıkarların tespit edilmesini, güvenlik alanında planlanan reformlar ile savunma yeteneklerinin geliştirilmesini hedefler. Kısacası Savunma Diplomasisi (Defense Diplomacy Plan [web], 2012: 16-18);

”savunma bakanlıklarının müttefik ve dost ülkelerle savunma politikaları hedeflerini desteklemek için karşılıklı olarak yürüttükleri işbirliği, diyalog benzeri faaliyetleri ifade eder.”

Savunma diplomasisi kavramına ilk olarak 1998 yılındaki Stratejik Savunma Raporu’nda değinen İngiltere, savunma ataşelerinin rolünü savunma diplomasisi içinde değerlendirmektedir (Defence Attachés [web], 2007: 2). İngilizlerin de kabul ettiği üzere, askeri diplomasi olarak da adlandırılan savunma diplomasisi askeri ataşelerin rolü ile doğrudan bağlantılıdır (Shea, 2005: 50).

Eski tanımıyla savunma ataşesi, bir elçilikte ülkesinin savunma müessesesinin temsilciliğini yapan ve bu görev dâhilinde diplomatik statü ve dokunulmazlığa tabi olan bir silahlı kuvvetler mensubudur. Savunma ataşesi genel olarak çift taraflı askeri ilişkiler ve savunma ilişkilerinin tümünden sorumludur. Bazı ülkeler göç ya da polis ve adâlet meseleleri gibi başka savunma konularında çalışmak üzere ayrı ataşeler de görevlendirebilirler (Swistek, 2012: 81; Defence Attachés [web], 2007: 2). Soğuk Savaş’ın bitiminden itibaren güvenlik ortamında meydana gelen değişim savunma ataşelerinin geleneksel görevlerine ilaveler yapmıştır. Bu kapsamda demokrasiye geçen ülkelerde savunma, güvenlik reformu, barışı destekleme ve sivil savunma operasyonları ve terörizm gibi birbirinden farklı meselelerle ilgili alanlarda diplomatik ve askeri araçların birlikte kullanımını öngören

savunma diplomasisi kavramı ön plana çıkmıştır (Defence Attachés [web], 2007: 3).

Örneğin Alman deniz kuvvetlerine ait gemilerin müttefik ülke limanlarına ziyaretleri esnasında Alman denizciliğine ait gelişmelerin sunulması, bulunulan ülke deniz kuvvetleri personeline eğitim desteği sağlanması, üst düzey askeri yetkililerin görüşmeleri için zemin hazırlanması ve çeşitli askeri yardım malzemeleri tedariki savunma diplomasisi kapsamında değerlendirilebilir (Swistek, 2012: 85).

Amerika Birleşik Devletleri bakış açısından savunma diplomasisi faaliyetleri şunlardır (Swistek, 2012: 82):

- Üst düzey askeri ve sivil savunma görevlileri arasında karşılıklı iletişimi sağlamak,
- Savunma ataşelerini görevlendirmek,
- Karşılıklı savunma işbirliği antlaşmaları yapmak,
- Yabancı askeri ve sivil savunma personeli için eğitim imkânları sunmak,
- Silahlı kuvvetlerin, savunma yönetiminin ve askeri teknik alanların demokratik kontrolü için uzman personel ve tavsiye sunmak,
- Askeri personel değişimleri planlamak,
- Askeri yardım ve destek malzemesi tedarik etmek.

Birleşik Krallık bakış açısından savunma diplomasisi faaliyetleri şunlardır (International Defense Engagement Strategy, 2010: 1):

- Karşılıklı askeri eğitim ve öğretim programları planlamak,
- Eğitim için personel tedarik etmek,
- Gemi, hava araçları veya diğer askeri unsurlarla ziyaretler gerçekleştirmek,
- Askeri, sivil personelle savunma bakanlığı bünyesinde ziyaretler gerçekleştirmek,
- Personel arası görüşmeler, konferanslar, seminerler icra ederek karşılıklı anlayışı geliştirmek,

- Personel değişim programları planlamak,
- Tatbikat vb. müşterek harekât planlamak.

ABD ve Birleşik Krallık savunma diplomasisi konuları incelendiğinde ülkeler arası savunma işbirliği antlaşmaları, savunma bakanlıkları askeri ataşe, irtibat subayları vb. personel değişimleri, karşılıklı ziyaretler, karşılıklı verilen askeri eğitimler, ortak askeri tatbikatlar, toplantı vb. görüşmeler, teknolojik işbirliği, ekonomi, sağlık, istihbarat vb. alanlarda danışmanlık ve reform desteği gibi (Defense Diplomacy Plan [web], 2012: 28-32) bir çok alanda icra edilen ortak faaliyetler bulunmaktadır. Neredeyse bütün faaliyetlerde etkin bir iletişim ve işbirliğinin sağlanabilmesi için ülkelerini temsil eden katılımcıların iyi derecede yabancı dil yeterliliğine ihtiyaçları vardır.

Savunma diplomasisi kapsamında anahtar rol alan savunma ataşelerinin bulundukları ülke dilini etkin bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir. Bu nedenle Savunma Ataşelerinin görev öncesi aldığı eğitimlerin en başında yabancı dil eğitimleri gelmektedir. Savunma Ataşelerinin uzmanlaşmış dil eğitimi, birkaç aydan bir yıla kadar sürebilir. Yerel dildeki yetkinlik seviyesi ev sahibi ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir, çünkü ülkenin askeri kademesi ile etkin ilişkiler kurmak için bazen yerel dili minimum düzeyde bilmek (ve ileri düzeyde İngilizce bilmek) yeterli olurken bazen yerel dile anadile yakın bir seviyede hâkim olmak gerekebilmektedir. Dolayısıyla çoğu Avrupa ülkesi savunma ataşeleri eğitimleri içinde dil eğitimlerine öncelikli önem vermektedir. Örneğin Avusturya 1 yıl lisan ve 6 ay güvenlik politikası eğitimini içeren yeni bir kurs planlamaktadır. Fransa, dil yetkinlik kursu, 3 aylık güvenlik politikası kursu, eşler için 1 haftalık sosyal protokol kursu planlanmaktadır. Almanya, dil kursunu takiben 5–6 aylık savunma ataşeliği kursu verilmektedir. Birleşik Krallık bütün ataşeler için standart paket dil kursu planlamaktadır (Defence Attachés [web], 2007: 3-5).

Savunma diplomasisi altında ülkeler arası ikili ilişkilerde eğitim, teşkilat vb. güvenlik konularında yönlendiricilik yapan ve bulundukları

ülkedeki askeri personel ile yakın temasta olan “askeri danışmanlar” bulunmaktadır (Metrinko, 2008: 3-4).

Askeri danışmanların görevlendirmeleri esnasındaki karşılaştıkları temel sorunlardan biri iletişim problemidir. Bundan dolayı görev öncesindeki askeri danışman eğitimlerinin en başında yoğun ve uzun süreli yabancı dil eğitimleri gelir (Clifford ve Fischer, 1990: 113). Sonuçta askeri danışmanlar yerel dilce akıcı olmalıdırlar. Karşılıklı ilişkiler doğru anlaşılmalı gerektirir. Danışmanların yabancı dil bilgileri yeterli seviyede değilse iletişimi sağlayabilmek için farklı seçenekler ortaya çıkabilir: Bunlar (Metrinko, 2008: 4-40)

- Tercüman kullanmak,
- Çok sade ve basit düzeyde yabancı dil konuşmak,
- Üçüncü bir dil kullanmak.

Bu üç seçeneğin de kendine göre olumlu veya olumsuz yönleri vardır.

İdeal tercüman, konuşmalardaki nüansları saptayarak doğru ve hızlı tercüme yapabilen, iki tarafın tarih, kültür, edebiyat, politika vb. konuları ile konuşulan konuya hakim, kendi şahsi görüş ve çıkarlarını çevirisine karıştırmayan kişidir. Dolayısıyla ideal tercüman bulmak neredeyse imkânsızdır (Metrinko, 2008: 41).

Günümüzde tercümanlar, genellikle ailesi veya kendisi geçmişte ülkesini terk etmiş ve o ülke dilini iyi derecede konuşabilen genelde o dil ile ilgili herhangi ciddi bir eğitim almamış kişilerdir. Bu tür kişiler geçmişte ülkelerini terk ettikleri için ülkede kalarak zorluklarla mücadele eden kesim tarafından ihanetle suçlanabilirler ve güvenilmeyebilirler. Diğer yandan tercüman ülkesine derin bir duygusal bağla bağlanmış olabilir veya ülkesine karşı önyargılı olabilir. Her iki durumda da gerçekleştirilen çevirilere tercümanın kendi duygu ve düşüncelerinin eklenmesi olasılığı doğar. Diğer yandan tercümanlar görevlerinden dolayı hayati risk altında olabilirler. Ülkedeki karşıt gruplar tarafından ülkeye ihanet etmiş biri olarak

algılanabilirler. Örneğin Afganistan ve Irak'ta Amerikan askerlerine tercümanlık yapanlar içinden bazıları karşıt gruplar tarafından öldürülmüştür. Tercümanla iletişim sağlamanın bir diğer olumsuz tarafı da mecazi anlamların, gülümsemelerin veya şakaların diğer kültürle tercüme edilmesinin zor olmasıdır (Metrinko, 2008: 41-44).

Konuşmalar esnasında çok sade ve basit düzeyde yabancı dil kullanarak anlaşmaya çalışmak ise çoğu zaman hedeflenen iletişimi sağlayamaz, çünkü askeri danışman bu tür durumlarda muhtemelen birçok ifadeyi kaçıracaktır. Bu konuda Amerikalıların anlamlı bir sözü vardır: "Mimik ve hareketlerle anlaşmak restoranlar içinde işe yarayabilir ancak konuşulan konu politika, strateji veya güvenlikse işe yaramayacaktır." Dolayısıyla sade veya temel düzeyde bir İngilizce ciddi konularda anlaşabilmek için uygun olmamaktadır (Metrinko, 2008: 45).

Üçüncü bir dil kullanmak da iletişim esnasında çoğu zaman kopukluklara ve yanlış anlaşılmalara neden olabilir. Ya da kullanılan üçüncü dile göre önyargılara neden olabilir. Örneğin bir Afgan ile Rusça konuşarak anlaşmaya çalışmak onlara Rus işgalini hatırlatabilir. Bu da iletişim esnasında istenmeyen bir durumdur (Metrinko, 2008: 47).

Sonuç olarak yabancı ülkelerde görev yapan diplomatların ülke çıkarlarını savunmaları için yabancı dil bilmeleri gerekmektedir. Ayrıca dost ve müttefik ülkelerle tecrübe, bilgi, teknoloji vb. paylaşımlar yaparak ortak düşmanlara karşı koruma sağlamayı amaçlayan savunma diplomasisi kapsamında, askeri işbirliğini destekleyici çalışmalarda bulunarak ülke güvenliğine katkıda bulunmaları için yabancı dil bilen diplomat, askeri ataşelere ihtiyaç duyulmaktadır.

ç. Milli Ekonomi İçin Yabancı Dilin Önemi

"Dil eğitimleri her ne kadar ordu, istihbarat, diplomasi gibi güvenlik konuları için gerekli olsa da ekonomik rekabete katkısı açısından önemi göz ardı edilemez. İş dünyası küreselleşmenin getirmiş olduğu rekabete göre

kendisini hazırlamalı ve fırsatları lehine çevirebilmek için hazırlıklı olmalıdır (Jackson ve Malone, 2009: 19).”

Milli güç unsurlarından biri de ekonomik güçtür. Bir devletin gelişip güçlenmesi için gereken maddi ihtiyaçlar ekonomik güç tarafından karşılanır. Devletin ve halkının ekonomik gücünün zayıf ya da güçlü olması aynı zamanda askeri, politik vb. gücünü, milli güvenliğini etkiler. (Milli Güvenlik Bilgisi Ders Kitabı, 2010: 11-15) Ekonomik açıdan güçlü olan devletler milli güvenlik ihtiyaçları için çok daha fazla bütçe ayırarak ya da uluslararası ilişkilerde çok daha fazla söz sahibi olarak güvenliklerine katkı sağlayabilirler. Dolayısıyla bir ülkenin ekonomik gücü milli güvenliği ile bağlantılıdır (Stein-Smith, 2013: 19).

Günümüzde küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmeler dünya ekonomilerini gittikçe birbirlerine daha bağımlı bir hale getirmektedir (Swain, 2009: 24). Ülkeler, milli ekonomilerinin sağlığı için küresel pazarda rekâbet edebilecek seviyede olmaya çalışmaktadırlar (Brockmann [web], 2008). Küresel rekabet farklı kültürlerle telefon, uydu, bilgisayarlar vb. birçok yoldan iletişim halinde olmayı gerektirir. Küresel ekonomiler yabancı dil bilen işçilere hiç olmadığı kadar ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle şirketler, bünyelerine yabancı dil bilen personel katmak istemektedirler (Foreign language skills translate in career [web], 2012). Şöyle ki, yabancı dil bilgisi farklı ülkelerle, farklı milletten kişilerle iş yapabilmek için bir kaynak, bir araçtır (Furumoto, 1996: 37; Birch, 2010: 260-261). İşverenler yabancı dil bilen bir çalışanı yeni müşterileri ile aralarında köprü oluşturabilecek bir aracı olarak görmektedirler (University of Nevada [web], 2013).

Uluslararası iş dünyasına eğitim, kaynak, bilgi vb. sağlamak amacı ile kurulmuş olan Küreselleşme ve Yerelleşme Birliği (GALA) başkanı Hans Fenstermacher’e göre Amerikan ekonomisinin hemen hemen bütün sektörleri gelir, kar artışı, iş imkânı, ürün yenileme, araştırma ve geliştirme gibi konularda yabancı dile ihtiyaç duymaktadır. Ona göre yabancı dil yeteneği ekonomik ilerlemenin sağlanabilmesi, küresel rekabetin desteklenmesi ve iş

imkânlarının artırılması için kritik derecede önemlidir (Fenstermacher ve Lawless, 2012: 2-5).

Amerikan Apple firması 16 Mart 2012'de yeni nesil İ-Pad'ini aynı anda dokuz farklı ülkeye sunmuştur. Bu tarihten sadece bir hafta sonra satışlar 25 farklı ülkeye yayılmıştır. Apple'ın İOS yazılımı 34 farklı dilde hazırlanmıştır (Fenstermacher ve Lawless, 2012: 4). Diğer bir örneğe göre, 1980 yılında Amerikan İş Dünyası ve Milli Bilim Kuruluşu (National Science Foundation) Amerikan pazarını işgal etmiş bulunan Canon, Honda, Toyota, Sony, Mitsubishi gibi Japon firmaların ürettikleri ürünlerin ve yeniliklerinin takip edilebilmesi için ülkedeki mühendislerin Japonca öğrenmelerini teşvik etmiştir (Wiley, 2010: 98). Dolayısıyla Küresel pazarda ileri seviyelerde iş imkânları yabancı dilin kullanılabilmesi ile orantılıdır.

Askeri ve politik olarak güçlü olan devletler, devlet politikası olarak konuştukları dilin çevre ülkelerde de kullanılması için diğer ülkelere baskı kurabilirler. Örneğin Yunanca Ortadoğu'da 2000 yıl önce uluslar arası iletişim dili olmuştur, çünkü o dönemde Büyük İskender'in orduları bütün Ortadoğu'yu kasıp kavurmuştur. Latincenin Avrupa'da bu derece bilinmesi Roma İmparatorluğu'nun şöhreti ile ilgilidir. İspanyolcanın, Portekizcenin, Fransızcanın Amerika kıtasındaki yoğunluğu ise kıtaya ayak basan kolonilerin kurdukları üstünlük sebebiyledir (Crystal, 2003: 7-9).

Askeri ve politik güç bir dilin bir dilin diğer topluluklar tarafından öğrenilmesini dikte eden önemli unsurlar olsa da tek neden değildir. Ekonomik, teknolojik ve kültürel güçler on dokuz ve yirminci yüzyılla birlikte dil politikalarının yayılmasını sağlayan yeni ve önemli etkenler olarak ortaya çıkmıştır. Telefon, radyo, telgraf gibi yeni iletişim sistemlerinin keşfedilmesi, rebabetçi endüstri ve iş dünyası, medyanın gittikçe artan gücü, bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi ülkelerin yabancı dil eğitim planlamalarının tekrardan gözden geçirmelerine neden olmuştur. Bu kapsamda on dokuzuncu yüzyıl başlarında İngiltere'nin dünyanın sanayi ve ticaret devi olması, yirminci yüzyıl ile birlikte Amerika'nın hızla büyüyen ekonomik gücü İngilizceyi bütün dünyada eğitimi desteklenen bir dil haline getirmiştir

(Crystal, 2003: 7-10). Dolayısıyla İngilizce küresel ekonominin geçerli dili – lingua franca- haline gelmiştir (Shohamy, 2006: 77).

Küresel pazarda rekabet edebilmek için iş dünyasının İngilizce bilmesi önem teşkil etmektedir. Ekonomist Dergisinin raporuna göre; “İngilizce her yerdedir. 380 milyon insan birinci dil olarak İngilizce konuşmaktadır. Günümüzde 1 milyar kişi İngilizce öğrenmektedir ve dünya nüfusunun yaklaşık üçte biri bir şekilde İngilizceye maruz kalmaktadır. Tahminlere göre 2050 yılında dünya nüfusunun yaklaşık yarısı İngilizce dilini az çok biliyor olacaktır. İngilizce iş dünyasının, politikanın, diplomasının kısacası küreselleşmenin ve bilgisayarların dilidir (Tolman, 2011: 7). Bu nedenlerle ekonomik açıdan güçlü olabilmek, uluslararası pazarda iş yapabilmeyi, uluslararası pazarda iş yapabilmek ise İngilizceyi iyi derecede bilmeyi gerektirmektedir.

Öte yandan 21. yüzyılda İngilizcenin uluslararası geçerliliği hâlen devam etse de günümüz küresel ekonomisi diğer yabancı dillerin de bilinmesini gerektirmektedir (Internet World Users by Language [web], 2013). Amerikan Uygulamalı Dilbilimleri Merkezi'ne göre İngilizce gelecekte uluslararası ekonomi için yeterli olamayabilir. Şu an dünyada en hızlı büyüyen ekonomilerin dili sadece İngilizce değildir (Alden, 2012). 2011-2012 yılı Küresel Rekabet İndeksine göre ABD gerileyerek, İsviçre, Singapur, İsveç ve Finlandiya'nın ardından beşinci sıraya düşmüştür. Bu sıralamada dünya lideri olan çok kültürlü ve çok dilli İsviçre'nin üç resmi dili, ikinci sıradaki Singapur'un dört resmi dili vardır (Stein-Smith, 2013: 20). Günümüzde artık Çince, Rusça, Brezilya Portekizcesi, Fransızca, Almanca, Arapça gibi hızlı büyüyen ekonomilerin dillerini bilmenin uluslararası şirketler için faydalı olacağı değerlendirilmektedir (Cole [web], 2012; Wang, Jacson, Mana ve Liao, 2010: 40).

Avrupa Birliği'nin yürütme organı olan Avrupa Komisyonu tarafından 2006 yılında hazırlanan bir rapora göre, İngilizce dış pazarlara açılabilmek için anahtar yabancı dil konumunda olmakla birlikte durum çok daha karmaşık bir yapıdadır. Örneğin doğu Avrupa ülkeleri ile Rusça, Afrika

pazarında Fransızca, Latin Amerika'da ise İspanyolca İngilizceye göre daha yoğun kullanılmaktadır. İngilizce dış pazarlara girişte işe yarayabilir, ancak uzun dönem sürebilecek ortaklık kurabilmek için hedef ülkenin dilini bilmek çok daha önemli olmaktadır (ELAN [web], 2006). Günümüzde İngilizcenin yanında Arapça, İspanyolca, Fransızca, Hintçe, Portekizce, Svahili dünyanın belli bölgelerinde kullanılan genel ticaret dili olmuştur (Crystal, 2003: 11-12).

Hans Fenstermacher (2012: 3)'e göre her ne kadar Avrupa, Japonya, Çin gibi dünyanın büyük pazarlarında iş yapabilmek için İngilizce yeterli olsa da Hindistan, Latin Amerika, Ortadoğu ve Afrika gibi hızlı gelişen pazarlar için İngilizcenin yanında başka yabancı dillerin de bilinmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin Güney Afrika 2011 yılında %4,9'luk ekonomik büyümesi ile önemli bir pazar haline gelmiştir. Dünya ülkelerinin bu bölgedeki pazarlarda iş yapabilmek için yabancı dile gereksinim duymaları son zamanlarda gündeme gelmekle birlikte sadece Afrika'da iki binin üzerinde dil konuşulmaktadır.

Karen Jenkins ve John Meyers (2010: 12)'a göre şirketler büyümek ve ülke dışındaki pazarlara açılabilmek için yabancı dil yeterliliği ve kültürel farkındalığı olan çalışanlara sahip olmak zorundadırlar. Ülkelerin ulusal ve ekonomik güvenlikleri, okullarının öğrencileri küresel çevreye ne derece hazırladıkları ile orantılıdır. Uzmanlar küçük yaşlarda başlayan dil eğitimlerinin yüksek okul seviyelerinde ileri düzeylerde yabancı dil bilgisine ulaşılabilmesi için ciddi katkısı olduğunu belirtmektedirler. Bu bağlamda devletler yabancı dil eğitimlerini erken yaşlarda başlatacak politikalar izlemeli ve özellikle eğitim kuruluşları ile sürekli irtibatla olmalıdırlar.

Mitchell A. Furumoto (1996: 37-40)'ya göre küreselleşme ve küresel ekonomi iş dünyası için çok önemli kavramlardır. Bu nedenle ekonomi ile ilgili eğitimler veren okullar temel derslerinin yanında yabancı dil ve kültür konularında dersler de planlamaktadırlar, çünkü bu tür okullarda eğitim alan öğrencilerin yabancı dil seviyeleri yetersiz olabilmektedir. Dil eğitimlerinin ekonomi vb. dersler ile birlikte alınması mezun olan öğrencilerin hem ana dillerinde hem de öğrendikleri dillerde iş yapabilmelerine yardımcı olacaktır.

Brustein'e göre ekonomik rekabet için yabancı dil yeterliliğinin iş dünyası için önemli oluşunun fark edilmesiyle ekonomi eğitimi veren okullar eğitim müfredatlarına yabancı dil derslerini ekleme ihtiyacı hissetmişlerdir (Brustein, 2010: 345-350). Amerikan Ekonomik Gelişim Komitesinin (CED) 2006 yılındaki raporuna göre (CED, 2006: 2); "işletme okulları yabancı dil eğitimlerinin yanında ekonomik yönden gelişen dünya bölgeleri hakkında eğitimler vermelidirler." Bu kapsamda Amerika'nın en önemli işletme fakültelerinden biri olan Wharton School ve Thunderbird School of Global Management, mezun olabilmek için öğrencilerin yabancı dil bilgilerini kanıtlamalarını şart koşturmaktadırlar (Stein-Smith, 2013: 78).

Küreselleşen dünya diplomatik, ekonomik ve özellikle güvenlik konuları için dil bilmeyi gerektirmektedir (Adams, 2010; Tolman, 2011, s. 17). Günümüzde küresel ekonomide çok önemli bir rekabet destekleyicisi olan yabancı dilin önemini anlayan devletler resmi eğitim kurumlarında eğitimi verilecek olan yabancı dillerin belirlenmesini bir devlet politikası haline getirmişlerdir (Shohamy, 2006: 77). Bu tür ülkeler kendi ulusal güvenliklerini ve ekonomik ilerlemelerini sağlayabilmek için yabancı dil eğitimlerine önem vermekte, bunun için ilkokul seviyelerinden üniversitelere uzanan birbirini destekleyici, aşamalar halinde planlanmış ve sürekliliği olan yabancı dil eğitim müfredatları uygulamak istemektedirler (Tolman, 2011: 17). Örneğin 1970'lerden günümüze dış ticaretin ve dış yatırımların ülke ekonomisini ve ülke güvenliğini destekleyeceğinin farkına varan ABD hükümeti, yüksek öğretim kuruluşlarında yabancı dil eğitim programları sunan merkezlerin kurulmasını teşvik etmektedir (Birch, 2010: 257-258).

Sonuç olarak küresel ekonomi ile rekabet edebilmek ve ekonomik açıdan güçlü olabilmek için gereken şartlardan biri de yabancı dil bilen ekonomik çevrelere sahip olabilmektedir. Ekonomik açıdan güçlü olmak askeri, politik vb. milli güvenlik konularda da güçlü olmak anlamına gelir. Bu nedenlerle ülkeler ekonomik ihtiyaçları için kritik yabancı diller belirleyerek dil planlamalarını bu yönde yapabilirler (Furumoto, 1996: 37; Jackson ve Malone, 2009: 3).

d. Bilimsel/Akademik Kuruluşlar ve Yabancı Dilin Önemi

Richard D. Brecht ve William P. Rivers (2012: 273)'a göre yabancı dil konusunda milli kapasitenin dört ayağı vardır: Bilimsel eğitim sunan akademik kurumlar, devlet güvenlik birimleri, aile, akraba vb. çevrelerden dili miras olarak öğrenmiş kişiler ve iş dünyasıdır. Bütün bu dört ayak milli dil planlamalarının desteklenmesi hususunda kritik rol oynamaktadır.

Bilimsel eğitim sunan akademik kurumların milli dil planlamalarını desteklemeleri iki şekilde olabilir:

- Eğitim kurumlarından öğrencileri yabancı dili öğrenmiş olarak mezun ederek ülke yabancı dil potansiyeline katkıda bulunmaları ve ihtiyaç halinde güvenlik birimlerine yabancı dil eğitimi vermeleri,
- Yabancı dil öğrenerek dünyadaki gelişmeleri yakından takip edebilmeleri ve ülke güvenliği için gerekli fikir ve buluşları ortaya çıkarabilmeleridir.

Birincisi akademik kurumlar ile devletin işbirliği ve uyumu güvenlik birimleri için yabancı dil bilen personel yetiştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu açıdan aslında dil milli bir problemdir. Savunma Bakanlıkları bu problemi çözebilmek için akademik kuruluşlarla işbirliği içerisine girmelidir (Brecht, 2009: 177).

2. Dünya savaşı esnasında Amerika'da akademisyenlerle ordu arasında yabancı dil eğitimleri için iyi bir dayanışma olmuştur. Askeri ihtiyaçlar için sivil bir kuruluş olan Rockefeller kurumu üniversitelerdeki dil programlarına yaklaşık 100.000 dolar bağışta bulunmuştur (Merkx, 2010: 23-24). Amerikan Modern Dil Birliği (Modern Language Association, MLA) bu krizde kendisini ulusal hizmetlere adanmıştır. Hükümet veya ordunun yabancı dil ihtiyacı için ordu personeline eğitimler vermiştir. Bu kapsamda uygulamaya konan Ordu Özel Eğitim Programı (Army Specialized Training Program, ASTP) muharip birliklere ve güvenlik konularında çalışan belirlenmiş bazı sivillere, ülke dışında konuşlanmış birlikler de dâhil olmak

üzere kritik dillerde eğitimler vermiştir. Bu eğitimleri başarı ile tamamlayan personel ordu bünyesinde ataşe, irtibat subayı, denetçi, kripto personeli olarak görev yapmıştır (Muller, 1986: 112-113). O dönemde akademik eğitim kurumları tarafından ordu personeline yabancı dil eğitimi vermek üzere görevlendirilen dil eğiticileri ile yapılan görüşmeler neticesinde hazırlanan haberlerden birinde dil uzmanının ifadeleri şu şekildedir (Muller, 1986: 114):

“1944 yazında askeri ataşelere, askeri denetçilere ve ordu içinde görevlendirilmiş diğer subay, astsubay, er ve sivil personele yabancı dil eğitimi vermek için görevlendirildim. Ordu bünyesine katıldığımda farklı seviyelerde Fransızca, İspanyolca, Portekizce, Japonca, Almanca, Arapça ve Rusça eğitimi veren birçok kısım kurulduğuna şahit oldum. Bu amaç için görev yapan Harekât İstihbarat (O&I) şubesi herhangi bir üniversitenin yabancı dil eğitiminden daha geniş müfredatı olan bir kısımdı ve birçok öğrenciye/askere dil eğitimi vermişti.”

1948 yılındaki Amerikan Ordu Gazetesi’nde yayımlanan bir haberde Kara Kuvvetleri Eğitim Birlikleri Komutanı General Jacob L. Devers’a göre (Muller, 1986: 114-115);

“Kolej ve Üniversite öğrencilerine yabancı dil konusunda verilen temel eğitimlerin diğer bir önemi de ülke herhangi bir savaşa katıldığında, bu eğitimlerin onun milli güvenliği için önemli bir gereklilik teşkil etmesidir. Gelecekte herhangi bir savaş durumunda yabancı dil bilgisi, müttefik devletler ile olan iletişimin sağlanabilmesinin yanında savaş esnasında düşman askeri ve yabancı siviller ile olan irtibat için gereklidir.”

Diğer bir örnekte ise, 2. Dünya Savaşı esnasında Amerika ve İngiltere ordularında görev yapmak üzere Japonca bilen elemanlara ihtiyaç duyulmuştur. İngiltere’de yeterli sayıda Japonca bilen olmaması nedeniyle İngiliz hükümeti Balliol, St. John’s Kolejleri ile Oxford, Cambridge Üniversiteleri gibi yüksek okullardan hızlandırılmış eğitimlerle Japonca bilen personel yetiştirilmesini talep etmiştir (Footitt, 2010: 279). Benzer şekilde bu savaşta Amerikan ordusu da Harvard ve California Üniversitesi ile Japonca eğitimler vermesi için anlaşma yapmıştır (Dingman, 2004: 4).

Kurt E. Muller'e göre dış politika tam olarak desteklenmediği zamanlarda Pentagon ile Akademisyenler arasında iki tarafın da hedeflerine ulaşabilmesi için devamlı bir işbirliği şarttır. Bu hedefler ordu için ihtiyaç duyulan dil yeterliliğinin elde edilmesi, üniversiteler için ise diğer kültürler ve dillerle ilgili hazırlıkların yapılarak öğrencilere gerekli bilgilerin aktarılmasıdır (Muller, 1986: 123).

Barış zamanında ülke yabancı dil potansiyelinin artırılabilmesi için eğitim kuruluşları farklı çalışmalar yapmaktadır. Özellikle üniversiteye girişteki ilk yıllarda gerçekleştirilen devlet destekli yurtdışı eğitim programları üniversite öğrencilerinin birinci elden diğer kültürleri ve dillerini öğrenmelerinin en temel yollarından biridir. Yabancı bir ülkede eğitim almanın faydaları, yabancı dil konusunda yüksek derecede yeterlilik kazanmak, diğer kültürleri iyi derecede anlayabilmek, iletişim yeteneğini artırmak, başka bir kültürde yaşama ve çalışma yeteneği kazanmaktır. Örneğin Amerikan Ülke Dışı Burs Programı (Study Abroad Fellowship Program) çok sayıda Amerikan Üniversite öğrencisinin daha önceleri gidilmemiş bölgelerde eğitim almasını hedeflemektedir. Öğrencilere, kolej ve üniversitelere burslar veren program, 2016-17 yıllarında yabancı ülkelerde eğitim gören öğrenci sayısını yıllık 1 milyon civarına yükseltmeyi hedeflemektedir (CED, 2006: 17).

Her ne kadar yabancı dil programları çoğu zaman yüksek okul seviyelerinde uygulamaya konsa da milli güvenlik dil planlaması olarak da ifade edebileceğimiz resmi devlet politikaları bu ihtiyacın temini için ilkökul seviyelerinde eğitim veren resmi eğitim kuruluşlarını da yönlendirebilmektedir. Örneğin ABD savunma bakanlığı yabancı dil eğitiminin anaokulu seviyesinden yüksek okul seviyelerine kadar müfredatlara paralel bir şekilde verilmesinin güvenlik birimlerinin ihtiyaç duyacağı yabancı dil uzmanlarının tedarik edilmesine iyi bir katkı sağlayacağını düşünmektedir. Bu kapsamda temel amacı askeri ve hükümet birimleri için dil uzmanı havuzunu artırmak olan Amerikan Flagship programları anaokullarından yüksek okul seviyelerine kadar Korece, Arapça, Rusça, Çince, Türkçe, Hintçe, Urduca ve Fransıza dillerinde eğitimler vermektedir (Swain, 2009: 38-40).

Diğer yandan bilgi çeşitliliğinin artması daha donanımlı nesillerin meydana gelmesini ve dolayısıyla bilimde, teknolojiye, sanatta ileri düzeyde fikirlerin, çalışmaların ve buluşların ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Bu kapsamda farklı dillerde araştırmalar yapmak kazanılan bilgilerin çeşitliliğini doğrudan destekleyecektir.

Gilbert W. Merckx (2010: 19-20)'e göre akademik kuruluşlar yabancı bölge, dil, kültür uzmanlığı ve ülke dışı temaslar için birer kaynaktırlar. Kriz durumlarında politikacılar ve güvenlik birimleri, akademik uzmanların bilgilerine başvururlar. Akademisyenler tıpkı medya gibi birer haber kaynağıdır ve kritik önemdeki hükümet politikaları için araştırmalar yaparlar. Amerika Birleşik Devletleri 1.Dünya Savaşı'ndan Kore Savaşı'na, Küba Krizinden Afganistan ve Irak işgallerine birçok kriz yaşamıştır. Bütün bu krizlerde özellikle yabancı bölge uzmanlığı için akademisyenlerden büyük destek görmüştür. Örneğin 1941 yılında Pearl Harbor baskını sonucu 2. Dünya Savaşına katılan Amerika'nın hem müttefik hem de hasım devletler hakkında ciddi derece bilgiye ihtiyacı olmuştur. Bu dönemde ülkeler hakkında bilgi elde edebilmenin tek yolu kolej ve üniversitelerde öğretim elemanı olarak görev yapan uzmanlardan faydalanmak olmuştur. Bu kişiler subaylara yabancı ülke ve dil eğitimleri vererek onların savaşa hazırlıklı katılmalarını sağlamışlardır.

Öte yandan akademik çalışmaların kalitesi akademisyenlerin ana dilleri haricinde uluslararası geçerliliği olan dillerde hazırlanmış bilgileri ne derece kullanabilmeleri ile doğru orantılıdır. Bazı zamanlar ana dilde hazırlanmış kaynaklarla bilgiye ulaşma yeterli olsa da bilim, teknoloji, ekonomi, tıp, tarih, dil bilimi vb. birçok alanda farklı dillerde hazırlanmış kaynaklarda çok daha fazla bilgi bulunmaktadır. Üniversitelerde okuyan yabancı dil yeterliliğine sahip öğrenciler politik bilimler, tarih, kamu sağlığı, mühendislik, tıp, edebiyat, teknoloji vb. birçok alanda yabancı dildeki kaynakları kullanarak derinlemesine kapsamlı çalışmalar yapma imkânına sahiptirler (Jackson ve Malone, 2009: 4). Bu açıdan bakıldığında uluslararası bilgiye ulaşabilmek için İngilizce bilmek gerekecektir, çünkü dünyada yaklaşık bir milyanın üzerinde insan İngilizce konuşabilmektedir. Yetmişin üzerinde

Ülkede resmi veya yarı resmi dil olarak İngilizce ilan edilmiştir (The Oxford Guide to World English [web], 2002).

Günümüzde yazılmış bilimsel teknolojik bilgilerin yaklaşık %80 %85'inin dili İngilizcedir (Mauranen, 2003). Dolayısıyla akademik yayınların dili başta olmak üzere günümüzde geçerli uluslararası dil İngilizcedir (Ferguson G. , 2007: 11). Almanya'da araştırma yapılan 43 yüksek ğretim kurumunda lisansüstü düzeyde dersler İngilizce verilmektedir. Bu durum Hollanda, Fransa gibi diğerk birçok Avrupa ülkesinde aynıdır. Norveç'in başkenti Oslo şehrinde 2006 yılında hazırlanan bir rapora göre Norveç'teki tıp fakültelerinde tezlerin büyük oğunluğ u İngilizce hazırlanmaktadır (Ferguson G. , 2012: 492). Benzer şekilde 2001 yılında Helsinki niversitesi tıp fakültesi 119 bitirme tezinin 118'i İngilizce olarak hazırlanmıştır. Danimarka, Hollanda, İsviçre gibi ülkelerde de durum farklı değildir (Ferguson G. , 2007: 11).

Akademisyenler arası görüşmeler, farklı dilde verilen dersler, uluslararası geerliliğ i olan çalışmalar için de yabancı dil daima gerekli olmaktadır. rneğ in İngilizceyi yeterli seviyede bilmeyen bir bilim adamı dünya genelinde İngilizce olarak hazırlanmış raporları özümseyebilmek için çok fazla zaman kaybedecektir. Diğerk taraftan hazırladığ i tezi İngilizce olarak yazmayan niversite mezunları uluslararası camiada pek fazla rağbet grmeyebilecektir (Crystal, 2003: 16).

Ayrıca bir ülke bilim ve teknolojik açıdan ne kadar gelişirse ülke gvenliğ ini sağ layabilecek yeni fikir ve buluşları o derece kolay ortaya çıkarabilir. Bilim ve teknolojide dünyadaki gelişmeleri takip edebilmek için yabancı dil bilen akademisyenlere sahip olmak gerekmektedir.

Bilim ve teknolojinin dilinin İngilizce olduğ u göz önüne alındığ ında dünyadaki bilimsel gelişmelerin yakından takip edilebilmesi, bilimsel çalışma yapan diğerk milletlerden bilim adamları, akademisyenler ile fikir alışverişinde bulunulabilmesi, uluslararası nitelikteki bilimsel yayınların yeterli seviyede takip edilebilmesi için geçerli uluslararası dilin bilinmesi gerekebilir.

Sonuç olarak savaş, çatışma vb. kriz durumlarında ihtiyaç duyulabilecek yabancı dillerin eēitimlerinin başta sivil eēitim kuruluşlarında eēitim gören ērencilere, sonrasında güvenlik birimlerine verilebilmesi için eēitim kuruluşları önemli birer araçtır. Bununla birlikte yabancı dil, akademisyenlerin hem dünyadaki gelişmeleri yakından takip edebilmeleri hem de yeni buluşları çok daha kolay ortaya çıkarabilmeleri için gerekli olabilmektedir.

2. İ GÜVENLİK BAēLAMINDA YABANCI DİLİN ÖNEMİ

a. İ Güvenlik Birimleri İçin Yabancı Dilin nemi

“BM Sivil Polis gözlemci görevlerine seçilen her polis, görevin gerektirdiēi resmi dilde veya görev için seçilmiş olduēu dilde etkin bir iletişim kurmak zorundadır. İletişim okuma, yazma, konuşma, dinleme becerilerinin tümünde anlatım yapabilmeyi veya kolayca anlaşılabilmeyi ifade etmektedir (Telichkin ve Mihalka, 2010: 389).”

Polis teşkilatlarında görev yapan uzmanlara göre polis kuvvetleri için yabancı dilin gerekli olduēu beş temel alan bulunmaktadır. Bunlar suç maēdurlarına yardım etme, görgü tanıkları ile görüşme yapabilme, acil durum aērırlarında görüşme yapabilme, gizli dinleme yapabilme, toplum yeleri ile sosyal iletişim programları organize etmedir (Hoffman, 2013; Chervase, 2013).

İ güvenlik birimleri bu beş temel alanla ilgili görevleri esnasında bazen beklenmedik dillerde, teknik ve şifreli konuşmalarda ve lehçelerde kişilerle karşılaşabilirler. Bu gibi durumlarda görevin etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için farklı dilleri bilen personele ihtiyaç duyulabilir (SDL Government [web], 2013; Tolman, 2011: 14-15).

Slovenya’nın yabancı uyruklu kişilerle en fazla muhatap olunduēu Piran ve Lubyana polis merkezlerinde yapılan araştırma neticesinde polislerin yabancı dil eksikliēinin yabancı dil konuşan kişilerle iletişimsizliklere ve bu nedenle görevin tam olarak yapılamamasına neden olduēu tespit

edilmiştir. Ayrıca dil eksikliği görev esnasında gereksiz vakit kaybına, az önemdeki suçlarda suçluların serbest bırakılmasına neden olabilmektedir. Aynı araştırmadaki polislerin %85'i yabancılarla temas ihtimalinin yüksek olduğu sınır geçiş kontrolü, trafik güvenliği, suçlularla mücadele vb. görev yerlerine yabancı dil bilen polislerin görevlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir (Novak [web], 1996).

Polislerin yabancı dile sahip olmalarını gerektiren bir alan da sınır/gümrük görevleridir. Her gün binlerce kişinin geçiş yaptığı bu tür yerlerde polislerin yabancı dil bilmeleri hem yasal olmayan eylemlerin tespiti hem de sınırın diğer tarafındaki meslektaşları ile tecrübe bilgi paylaşımı için gerekli olmaktadır (Chervase, 2013: 134). Yabancıların ülke girişinde o ülke mensupları ile ilk temas yeri olan bu gibi kontroller esnasında polislerin yabancı dile hâkim ve bilgili olmaları o ülke hakkında ilk izlenimin olumlu olmasını bu da ülkenin imajının yabancılar gözünde artmasını sağlayabilecektir (Novak [web], 1996).

Turistik bölgelerde görev yapan polislerin de özellikle o bölgedeki güvenliğin sağlanabilmesi için yabancı dil bilmeleri gerekmektedir. Örneğin Tayland'da Turizm bölgelerinde görev yapmak üzere oluşturulmuş Turist Polis Teşkilatı (TPD), herhangi bir problem durumunda turistlerle iletişim kurabilmek için personelinin İngilizce konuşma ve dinleme becerisinin geliştirilmesine ciddi derece önem vermektedir. Turist Polis Teşkilatına göre turistlerle iletişim için İngilizce konuşma ve dinleme becerilerine çok fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca ülkenin turizm potansiyelinin desteklenebilmesi için de bu tür bölgelerin güvenliğinin etkin bir şekilde sağlanabilmesi ve bu durumun turistler tarafından bilinmesi de önemli olmaktadır (K-Romya, 2006: 266-272).

Allan Hoffman'a göre büyük kalabalık şehirler yabancı dil yeterliliğine sahip polislere ihtiyaç duymaktadır. Az yoğunluklu bölgeler ise o bölgede yaşayan etnik grubun dilini bilen polislere ihtiyaç duyabilir. Örneğin Amerika'nın birçok yerel bölgesinde Latin kökenli vatandaşların yoğun olarak yaşaması nedeniyle polisin ihtiyaç duyduğu dil İspanyolcadır. Teksas eyaleti

bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Diğer bir örnek olarak Minnesota eyaleti St. Paul polis birimi bölgesinde Asya kökenli vatandaşların yoğun olarak yaşaması nedeniyle Güney-Doğu Asya ülkeleri ve Çin'de yaygın olarak konuşulan Hmong dilini bilen kişileri polis teşkilatına dâhil etmektedir (Hoffman [web], 2013).

Yabancı dile verdiği önem nedeniyle örnek olarak gösterilebilecek metropol polis teşkilatlarından biri dünyanın en çeşitli ve kalabalık şehirlerinden biri olan New York'un güvenliğinden sorumlu New York Polis Teşkilatıdır (NYPD). Özellikle istihbarat toplama, suçla mücadele, toplumsal ilişkiler ve terörizmle mücadele konularında duyulan ihtiyaç nedeniyle teşkilatın üçte birinin belirlenmiş 75 yabancı dilde uzmanlığı vardır (Police departments seeking more bilingual cops [web], 2010). Bu diller içinde ağırlıklı olarak bilinenler İspanyolca, Çince, Rusça, Korece, Lehçe, Arapça, Urduca, Fransızca, Bengalce, Japonca ve İtalyancadır. Yabancı dil uzmanlarını genellikle ihtiyaç duyulan dili ailesi veya akrabaları vasıtasıyla miras olarak öğrenmiş kişiler arasından seçen teşkilat, herhangi bir yabancı dilde ihtiyaç bulunması durumunda başvurmak üzere gönüllü çevirmenlik programı başlatmıştır. Bu program için özellikle Amerikan ordu mensupları arasından acil ihtiyaç durumunda teşkilata çevirmen olarak destekte bulunacak 1400'den fazla yedekte bekleyen gönüllü tercümanı vardır. Ayrıca NYPD, FBI gibi diğer devlet istihbarat ve güvenlik kuruluşlarından ihtiyaç olduğu durumlarda dilci desteği almaktadır (New York City Police Department [web], 2013).

Polis teşkilatları için yabancı dilin önemini gösteren bir örnek de Canada'nın Calgary şehrinin polis teşkilatının yaptığı uygulamadır. Şehrin çok farklı etnik kökenden insan barındırması sebebiyle yabancı dile duyulan ihtiyaç neticesinde yeni bir uygulama başlatılmıştır. Bölgede bulunan telekomünikasyon şirketi ile anlaşılan teşkilat görevde bulunan polis, şahit veya suçlu ile tercümanın birlikte konuşabileceği telekonferans tercümanlık görüşme sistemi kurmuştur. İhtiyaç halinde polisler ilgili dildeki tercümanı telefonla arayarak suçlu veya şahidin de katılacağı üçlü görüşme gerçekleştirebilmektedirler (Southwick [web], 2013).

Polislerin yabancı dil yeterliliklerinin geliştirilmesi için ülkeler arası planlanan personel değişim programları bu konuda fayda sağlayabilir. Örneğin Fransa ve Almanya polis teşkilatları arasında 1991 yılından itibaren uygulamaya konan yedişer haftalık değişim programları iki ülke polislerinin diğer ülke dilini öğrenebilmesi için planlanmıştır. Bu tür programlar iki ülke polis teşkilatı arasında işbirliğinin sağlanabilmesi, birbirlerinin uğraş verdikleri problem alanlarının bilinmesi için faydalı olmaktadır (Novak [web], 1996).

Küreselleşen dünyada suç örgütlerinin birbirleri ile sürekli iletişim halinde olması ve gerçekleştirilecek zararlı eylemler için ortak hazırlıklar yapmaları ülke güvenlik kuvvetlerinin bu tür farklı noktalarda tasarlanan ve gerçekleştirilen eylemlerle baş edebilmesini zorlaştırmıştır. Günümüzde suç örgütleri ülke sınırları dışından zararlı eylemlerini planlamakta, planlarını ikinci bir ülkede uygulamaya geçirmekte ve elde ettikleri kazançları ise üçüncü bir ülkede paylaşabilmektedirler. Ülke polis teşkilatları tek başlarına bu tür eylemlerle mücadelede yetersiz kalabilmektedir. Bu durum ülkelerin güvenlik güçlerinin ortak hareket etmelerini ve kurumlarına yabancı dil bilen personel istihdam etmelerini zorunluluk haline getirmiştir (Yüksel, 2002: 141-142).

Carmen Chervase (2013: 133)'ye göre ülkelerin yetki alanını belirleyen ülke sınırlarından yasal olmayan insan, para, uyuşturucu, silah kaçakçılığı, uluslararası suç teşkil eden terörizm bağlantılı birçok geçiş yapılmaktadır. Bu tür eylemlerin önlenmesi, suçun tanımlanması, ortaya çıkarılması için polis teşkilatları arasında temel düzeyde işbirliği şarttır. Olayın yeri, şekli, zamanı, şüphelilerin tarifi gibi konularda sürekli bir bilgi akışı gerekmektedir. Sonrasında suçluların yerlerinin tespit edilmesi ve tutuklanmaları, kanıtların toplanması, şahitlerle mülakat veya tutukluların sınır dışı edilmesi gibi konulardaki araştırmalar için işbirliği şarttır. Son olarak mahkeme aşamasında doğru cezanın verilebilmesi için suçlu ile ilgili geçmiş bilgilerin elde edilmesi, suçlunun ve şahitlerin mahkemede bulundurulması gibi konularda ülke polis teşkilatlarının bilgi alışverişinde ve işbirliği içinde olması gerekmektedir. Ayrıca teknoloji, uzmanlık, veri paylaşımı da polis teşkilatları arası işbirliği konuları içindedir. Bütün bu aşamaların etkin bir

şekilde yürütülebilmesi için polis teşkilatlarında görev alan personelin yabancı dil bilmesi önem teşkil eder.

Polis teşkilatları arası işbirliği kapsamında organize suçlarla mücadele için de yabancı dilin bilinmesi gerekli hususlardan biridir, çünkü günümüzde organize suçların genellikle uluslararası boyutları olmaktadır. Bu tür suçların önlenmesi ve tespiti için uluslararası işbirliği şart olmaktadır.

Öte yandan trafik polisleri arasında uluslararası işbirliği önemli konulardan biridir. Araba hırsızlığı, sahte kimlikle araç kullananlar vb. eylemlerin tespitinde trafik polislerinin ülke geçişlerinde araç sürücüleri ile mülakat yapabilecekleri seviyede yabancı dile sahip olmaları gerekmektedir (Chervase, 2013: 133).

Uluslararası organizasyonlar altında gerçekleştirilen birçok faaliyette polis teşkilatları görev almaktadır. Örneğin Japonya ve Kore ortaklığında 2002 yılında düzenlenen Dünya Kupası esnasında katılımcı bazı ülkelerin terörist saldırılara karşı hazırlıklı olmaları uyarısı sonrası Türkiye de dâhil olmak üzere ülkelerden kendi futbol takımlarını korumaları için polis takviyesi talep edilmiştir. Ayrıca görevlendirilen polislerin Japon ve Kore güvenlik birimleriyle sürekli irtibat halinde olmaları için Japonca ve Korece bilmeleri şart koşulmuştur. Bu talep sonrasında ise iki yüz binin üzerinde personeli bulunan Türk Emniyet Teşkilatı'nda Japonca veya Korece bilen personel mevcudu tartışma konusu olmuştur (Kahraman, 2005).

Emniyet kuvvetleri BM bünyesinde gerçekleştirilen barışı destekleme harekâtlarına da iştirak etmektedirler (Yüksel, 2002: 143; United Nations Civilian Police Handbook [web], 1995; Ahlquist, 2002: 218). 30 Nisan 2007 tarihli değerlendirmeye göre 2007 yılı içinde BM bünyesinde 115 farklı ülkeden toplamda 9.523 polis on beş farklı BM barışı destekleme operasyonunda görev almıştır (Telichkin ve Mihalka, 2010 :387). Bu tür operasyonlarda görev yapan uluslararası polisler için yabancı dil bilgisi önem teşkil etmektedir (United Nations Civilian Police Handbook [web], 1995: 21). Aksi takdirde ciddi sorunlarla karşılaşılabilir. Örneğin 90'lı yıllarda Bosna harekâtına katılan otuzun üzerinde ülke, polis gözlemci grupları ile

destek vermiştir. Bu ülkelerin yabancı dil standartlarına yeterince dikkat etmeden görevlendirme yapmaları grup içinde iletişim sorunlarına ve görevler esnasında aksaklıklara neden olmuştur. (A Role for Democratic Policing, 1997: 17) Bu nedenle günümüzde bu tür görevlerde bulunabilmenin koşullarından biri BM'nin resmi dillinden (Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça, İspanyolca) birini yeterli seviyede bilmektir. Bu kapsamda BM, 1996 yılından itibaren Seçim Yardımcısı Takımını (SATs) görevlendirme yapacak ülkelerde temel düzeyde dil testi –UNCIVPOL English Test- uygulamak için görevlendirmektedir (Serafino, 2004).

Barışı koruma görevleri altında BM sivil polis teşkilatına seçilecek polis adayları için belirlenmiş yabancı dil kriterleri şunlardır (Telichkin ve Mihalka, 2010: 389):

- Argo veya standart olmayan sözleri, çok hızlı konuşmalar yapan yerli halkı anlamada bazı güçlüklerle karşılaşılrsa da, yerli konuşmacı ile normal açıklıkta ve hızda olan yüz yüze konuşmaları kavrayabilecek yeterlilikte olmak,
- Kişinin kendi uzmanlık alanı dışındaki karmaşık konuları anlamada güçlük çekilse de BM raporlarını, belgelerini, haberlerini ve makalelerini anlayabilecek yeterlilikte olmak,
- Sıradan konuşmalar esnasında dil bilgisi hataları ve kısıtlı kelime bilgisinden kaynaklanan hatalar yapılsa da kendi çalışma alanı ile ilgili bilgi verebilmek, bilinen bir konu ile ilgili bilgi notları hazırlayabilmek ve resmi olmayan açıklamalar yapabilecek yeterlilikte olmaktır.

Alexey Telichkin ve Bonnie Mihalka'ya göre yabancı dil yeterliliği bu tür çok uluslu operasyonlarda katılımcılara birçok fayda sağlamaktadır. Yabancı dil bu tür harekâtlarda harekâta katılan farklı ülke mensubu polis-asker ilişkilerinde, polisler ile komuta heyeti veya polislerin kendi aralarındaki iletişimde önemli olmaktadır. Ayrıca görev yapılan ülke hakkındaki güncel politik ve askeri durumlar, hayati önem teşkil eden tehlikeler ve komuta merkezleri tarafından konmuş kurallar belirlenmiş ortak dil aracılığı ile iletilmektedir (Telichkin ve Mihalka, 2010: 388). Aksi takdirde

farklı ülke personeli arasında dil ve kültür farklılığından kaynaklanan yanlış anlaşılmalara kaçınılmaz olabilmektedir (Buxrud, 2000: 218).

Öte yandan araştırmalar göstermiştir ki çok uluslu harekâtlara katılan farklı ülke mensubu güvenlik kuvvetleri yabancı dil seviyelerinin düşük olması nedeniyle yetersizlik hissine kapılmaktadırlar. Bu kişiler rapor yazmada, telefonla veya telsizle iletişim kurmada veya toplantılarda fikir beyan etmede çekince yaşamaktadırlar. Örneğin eski Yugoslavya'daki BM operasyonlarında görev yapan farklı ülke personeli ile yapılan görüşmeler sonucu personelin %17'sinden fazlası görev esnasında İngilizce ile iletişim kurma konusunda ciddi sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir (Telichkin ve Mihalka, 2010: 389).

Sonuç olarak i güvenlik birimlerinin yabancıların müdahil olduğu ülke içi veya uluslararası kaynaklı suçlarla mücadele için, uluslararası polis teşkilatları ile işbirliği için, BM vb. altında gerçekleştirilen çok uluslu glerde görev yapabilmek için yabancı dil bilen personele ihtiyaç duyulabilmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ABD MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI

“Dünyanın çeşitli bölgelerinde görev yapan ordu mensuplarının bölge insanıyla iletişim kurabilmesi için dil bilmeleri gerekmektedir. Birileri Arapça, Farsça, Urduca bir şeyler söylediğinde bunları anlayabilecek istihbarat elemanlarına; görev yaptıkları ülkelerde hükümetleri ikna ederek onlarla teröristlere karşı ortak hareket edilebilmesini sağlayabilecek yabancı dil bilen diplomatlara ihtiyaç vardır.”

George W. Bush, Ocak 2006 (Wible, 2013: 117)

Richard D. Brecht ve William P. Rivers’a göre ABD’nin güvenlik dil planlamalarına göstermiş olduğu önemin sebeplerini söyle sıralayabiliriz (Brecht ve Rivers, 2012: 262-264):

Birincisi, dünyada yüzden fazla ülkede askeri birliği bulunan bu devletin güvenlik birimleri için yabancı dil yeterliliğine önem vermesi kaçınılmazdır, çünkü devlet niteliğinde olmayan düzensiz gruplarla sürdürülen asimetrik çatışmalar bulunulan bölgenin yerel dilini bilmeyi gerektirmektedir.

İkincisi, Amerika Birleşik Devletlerinde en fazla ödenek milli güvenlik ihtiyaçları için ayrılmaktadır. Milli güvenlik ihtiyaçları içinde yabancı dil eğitimleri ise askeri, istihbarat ve diplomatik unsurlar için gerekli hususlardan biridir.

Üçüncüsü, Amerikan Savunma Bakanlığı’nın yabancı dil eğitimleri konusunda izlediği ciddi politikalar milli güvenlik dil planlamasının ülke gündeminde olmasını sağlamaktadır.

Elaine E. Tarone (2010: 71)’ye göre ABD’nin yabancı dil öğrenmesi onun dünya ülkeleri ile sağlam ilişkiler kurabilmesini ve dolayısıyla da yumuşak gücünü –soft power- artırarak ülke güvenliğini artırabilmesini sağlayacaktır. Bu kapsamda ülke güvenliği ve ekonomisi için belirlenen kritik

yabancı dillerin bilinmesi ciddi gerekliliktir. 2010 yılı itibarıyla belirlenen kritik diller Arapça, Çince, Japonca, Korece, Rusça, Farsça ve Türk dilleri ailesi grubundaki dillerdir.

Deborah M. Ellis (2005: 1)'e göre terörizme karşı küresel savaş, devlet statüsü kazanmamış grupların bir ülkenin milli güvenliğini tehlikeye atabileceğinin göstergesidir. Bu açıdan bakıldığında, ABD'nin terörist tehlikelere karşı koyabilmesi için bu grupların dilini ve kültürünü iyi derece bilmesi gerekmektedir. Diğer bir ifade ile ABD'nin savunması güvenlik kuvvetlerinin yabancı dilleri ve kültürleri ne derece anlayabildiği ile doğrudan bağlantılıdır.

Patrick O'Meara (2010: 338)'ya göre ABD'nin güvenliği, ekonomik gücü ve istikrarı, küresel dünyada Amerikan vatandaşlarının dünyadaki bölgeler, yabancı diller ve uluslararası meseleler hakkında ne derece bilgi sahibi oluğuna bağlıdır.

ABD dışişleri eski bakanı Colin Powell'a göre terörizmi bitirmekten küresel çevre sorunlarına, ABD'nin karşı karşıya olduğu birçok problemi çözmek için her genç Amerikan vatandaşının diğer bölgeler, kültürler ve diller hakkında daha fazla bilgi sahibi olması gerekmektedir (CED, 2006: 13).

Amerikan düşünce kuruluşu olan "Council on Foreign Relations (CFR)" raporuna göre, yabancı dil de dâhil olmak üzere K-12 (ilk, orta, lise) seviyesinde Amerikan gençlerinin yeterli eğitimi almaması Amerikan ekonomisinin, savunma gücünün ve diplomasisinin geleceğini tehlike altına atmaktadır (Klein ve Rice, 2012: 44).

ABD günümüze kadar 1. Dünya Savaşı, 2. Dünya Savaşı, Kore Savaşı, Sputnik Krizi, 11 Eylül Olayları, Afganistan, Irak işgalleri gibi dünya sahnesinde çok ciddi kabul edilebilecek kriz durumlarının içinde olmuştur. Her bir kriz ve savaş ABD için askeri istihbaratını, yabancı dil kapasitesini, yabancı bölge, kültür uzmanlığını, matematik ve fen bilimleri alanlarında araştırma ve eğitim imkânlarını, politik duruşunu gözden geçirmesini sağlamıştır (Merkx, 2010: 18; Ferguson B. G., 2010). Buna göre (Baker,

2002: 83; CED, 2006: 25; Tolman, 2011: 9; Wible, 2013: 130; Jackson ve Malone, 2009: 7; Stein-Smith, 2013: 5);

- ABD'nin 1.Dünya Savaşı'na girme tahminleri üzerine 1916 yılında, güvenlik kuruluşlarının ihtiyaç duyabileceği mühendislik, tıp vb. konularda araştırma yapabilecek ve dolayısıyla ülke savunmasına katkıda bulunabilecek "Milli Araştırma Kurulu (National Research Council)" kurulmuştur.

- 2.Dünya Savaşı'nın kazanılmasında bilim adamları ve mühendislerin oynadığı kritik rol üzerine Amerikan Kongresi, milli sağlık, refah, güvenlik vb. konularda ilerleme kaydedilebilmesi için 1950 yılında "Milli Bilim Vakfı (National Science Foundation)"nı kurmuştur.

- 1957 yılındaki ABD Sovyetler Birliği arasında yaşanan Sputnik krizi üzerine yabancı dil, bölge çalışmaları ile matematik ve fen bilimleri alanında yükseköğretim kalitesinin artırılabilmesi maksadıyla "Milli Savunma Eğitim Kanunu (National Defense Education Act)" çıkarılmıştır.

- 1990'ların başında Sovyetlerin dağılması üzerine Milli Güvenlik Eğitim Kanunu (National Security Education Program) çıkarılmıştır.

- 11 Eylül Olayları sonrası ülke güvenliği için kritik dilleri bilen Amerikan vatandaşı sayısının artırılabilmesi için 2005 yılında Savunma Dil Değişim Yol Haritası (DLTR), 2006 yılında Milli Güvenlik Dil Girişimi (NSLI) açıklanmıştır.

Sonuçta Amerika'da bir devlet politikası olarak milli eğitim planlamalarının temel motivasyon kaynağı hep milli güvenlik konuları olmuştur. Yabancı dil eğitimleri ise bu planlamaların içinde en öncelikli konulardan biridir (Brecht ve Rivers, 2012: 363).

Amerika'nın milli güvenlik yabancı dil planlaması temelde askeri, istihbarat ve iş dünyası –ekonomik- olmak üzere üç kısıma odaklanmıştır. Bu kapsamda kritik diller olarak adlandırılan milli dil ihtiyaçları -Arapça, Çince, Hintçe, Japonca, Korece, Farsça, Rusça, Darice, Peştuca ve Türkçe vb. diller (CED, 2006: 9; Mendel ve Suleiman, 2010: 22) - bu üç alanda güvenliğin ve ilerlemenin sağlanabilmesi için tasarlanmıştır (Wible, 2013: 135).

Günümüzde Amerikalılar dünya liderliğini devam ettirebilmeleri için ülkelerinin güvende olması gerektiğini bunun için de diğer kültürleri ve dilleri bilmeleri gerektiğini düşünmektedirler (Lewis, 2007: 84; Western, 2011).

1. ABD MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI TARİHİ

a. 1 ve 2. Dünya Savaşı Dönemleri

ABD tarihinde yabancı dilin askeri kuvvetler için öneminin ABD hükümet görevlileri tarafından fark edilmesi aslında 1800'li yıllara kadar gitmektedir. 1800'li yılların başında Başkan John Adams, Deniz Kuvvetleri'nden Almanca, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde hazırlanmış denizcilik mimarı, deniz yolculuğu, topçuluk tekniği, hidrolik, hidrostatik, matematik ve seçkin yabancı amirallerin biyografileri ile ilgili kaynakların olduğu bir kütüphane hazırlanmasını istemiştir (Muller, 1986: 44).

Yine yabancı dil kullanımının askeri gelişmeler için önemli olduğu fikri Amerikan Deniz İstihbarat Teşkilatı'na (Office of Naval Intelligence) ait çok eski belgelerde görülmektedir. Bu teşkilatın ilk başkanı T.B.M. Mason'a göre dil uzmanları denizcilikle ilgili gelişmeler konusunda yabancı ülkelerde basılan yayınların tercümelerini yaparak deniz kuvvetlerine katkı sağlamalıdır (Muller, 1986: 44).

1.Dünya Savaşı'na kadar olan dönemde Amerikan eğitim sisteminin önem verdiği diller olarak Fransızca, İspanyolca ve Almanca görülmektedir. (Brecht ve Rivers, 2012: 263) Bu grubun içinde en fazla en fazla öğrenilen yabancı dil ise Almancadır (Bale, 2011: 11-12; Ging, 1994: 46).

1. Dünya Savaşı yıllarında Almanlara karşı yürütülen mücadele nedeniyle ülkede Alman kaynaklı her şeye antipati ile bakılmaya başlanmıştır (Muller, 1986: 94). Bu sebeple devlet kütüphanelerinden Almanca hazırlanmış kaynaklar kaldırılmış, okullarda verilen Almanca eğitimler kısıtlanmış, öğrencilerin İngilizce eğitim almaları devlete bir sadakat göstergesi olmuştur. 1913 yılında sadece İngilizce eğitim verilmesini şart

koşan 13 eyalet bulunurken bu rakam 1923'te 34'e çıkmıştır. 1914 öncesi ülkedeki en popüler yabancı dil olan Almanca eğitimlerinin 1921 yılına gelindiğinde diğer yabancı diller arasındaki oranı %1,2'ye düşmüştür (Bale, 2011: 11-12). Dolayısıyla 19. yüzyıl boyunca çok fazla saygı gösterilen Alman dili ve kültürü 1. Dünya Savaşı ile birlikte birden bire düşmanca görülen bir tabu haline gelmiştir.

Savaş ile birlikte Almancanın yerini Fransızca almaya başlamıştır. Savaş yıllarında Ordu Eğitim Komitesine göre, ülke dışında görevli yaklaşık elli bin ordu mensubunun Fransızca çalıştığı tahmin edilmektedir. Birçok askeri kampta Fransızca eğitimlerine katılan askerler ders ücreti dahi ödemekten imtina etmemişlerdir. Fransızca derslerine ilave olarak Fransız ve İngiliz kültürü hakkında bilgi sahibi olan askerler o dönemin Almanya'sına karşı savaş esnasında Fransız ve İngiliz müttefikleri ile birlikte daha etkin mücadeleler sergilemişlerdir (Muller, 1986: 45-46).

1. Dünya Savaşı'na dâhil olan Amerika'nın savaş esnasında Almanca bilen askerlere ihtiyacı olmuştur. Almancanın ülkede en fazla bilinen yabancı dillerden biri olması ve Alman kökenli Amerikalıların ülkedeki en geniş etnik azınlık grup olması, ihtiyacın kolaylıkla temin edilebilmesini sağlamıştır (Muller, 1986: 47). O dönemde Fransız ve İtalyan kökenli Amerikan askerleri de savaş esirleri, müttefik devlet askerleri ve harekât alanında sivil halkla iletişim sağlanabilmesi için tercümanlık görevleri yapmışlardır (Gutierrez, 1994: 14).

Öte yandan 1. Dünya Savaşı'nda Amerikan kuvvetleri muharebeler esnasında taktik mesajlaşmanın şifrelenmesi için Kızılderili dili olan Choctaw'ı kullanmıştır. Amerikalıların bu sayede çok başarılı sonuçlar alması Kızılderili dillerinin 2. Dünya Savaşında da Amerikalılarca kullanılmasını sağlamıştır (Navajo Code Talkers and the Unbreakable Code [web], 2008).

İki dünya savaşı arasında ABD ordusunun yabancı dil eğitimine ilgi gösterdiğini söylemek pek mümkün değildir. Bu dönemde Amerikan askeri ataşelerinin ve istihbarat subaylarının ilgili oldukları ülkelerin dillerini öğrendikleri görülmektedir. Yine bu dönemde kısıtlı sayılarda da olsa

Japonca, Çince ve Rusça öğrenmeleri için Japonya, Çin, Mançurya, Riga ve Şangay gibi yerlere askeri personel gönderilmiştir. İngilizlerin Talin ve Estonya’da açtıkları Rusça programlarına ise güvenlik nedeniyle iştirak edilememiştir (Muller, 1986: 94).

2. Dünya Savaşı öncesinde Amerika’nın ilk savunma dil okulu deneyimi henüz Japonlarla bir savaş ihtimalinin düşük olduğu 1940’ların başına rastlamaktadır. Bu dönemde ordu görevlileri ülke çapında Japonca bilen vatandaşların ordu bünyesine katılması için çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmalar sonucu daha önceleri Japonca öğrenmiş Japon kökenli olmayan 12 Amerikan vatandaşı bulunmuştur. Bu kişiler, Japonca bilgilerinin iyi seviyede olmaması nedeniyle Hawaii’de –ki Hawaii’de Japonca konuşan kişi sayısı o dönemde fazladır- tazeleme eğitimlerine alınmışlardır. Burada çok az askeri eğitim alan grup Hawaii Üniversitesi’nden gelen profesörlerin verdiği Japonca dersleri sayesinde dil seviyelerini ilerletebilmişlerdir. 1941 Aralığında Japonlar’ın Amerikan Pearl Harbor deniz üssüne gerçekleştirdikleri baskın sonucu acilen savaşta görevlendirilen bu 12 kişi Amerikan Savunma Dil Okulu’nun –Hawaii Language School- mezun verdiği ilk denizci öğrencilerdir (Dingman, 2004).

2. Dünya Savaşı başında ise Hawaii ve Filipinler’de konuşlu Amerikan sinyal istihbarat birimlerinin ciddi miktarda Japon telsiz dinlemelerini kestirdiği fark edilmiştir, ancak elde edilen yüklü miktardaki verilerin İngilizceye çevirileri için Japonca bilen yetersiz sayıda istihbarat elemanı bulunmaktadır. Ayrıca bu dönemde Amerikan askeri istihbarat görevlilerinin yapmış olduğu çalışmalar neticesinde Japonlara karşı girişilecek bir savaş durumunda Japonca bilen askerlere ciddi derecede ihtiyaç duyulacağı tespit edilmiştir (McNaughton, 2006: 15-23). Şöyle ki, ABD 2. Dünya Savaşı yıllarında dil ihtiyacını neredeyse askeri hazırlık derecesiyle aynı ağırlıkta değerlendirmiştir (Muller, 1986: 129). Bu nedenle 1941 Temmuz’unda Savaş Bakanlığı (War Department) Kara Kuvvetlerine bağlı 4. Ordu’ya Japonca dil eğitim programı başlatması emrini vermiştir (McNaughton, 2006: 15-23; Mercado, 2008: 23).

Zamanın kısıtlı olması nedeniyle Kara Kuvvetleri askeri yetkilileri, ailesi Japonya'dan göç etmiş Amerika doğumlu Japonları (Nisei) savaşta kullanma kararı almıştır. (Muller, 1986: 97; Ellis, 2005: 4; Language Competence May Enhance Defense [web], 2013; Dingman, 2004) 2. Dünya Savaşı başlarına Nisei'lerin yabancı dil bilen askeri personel olarak Amerikan ordusu saflarında Japonlara karşı kullanılması fikri üzerine birçok Amerikalı, Nisei'lerin devlete olan sadakatleri konusunda şüpheye düşmüştür. Bu nedenle Beyaz Saray 1941 yılında ülkedeki Japon problemini araştırmak üzere gizlice bir komite görevlendirmiştir. Komitenin çalışmaları sonucu Nisei'lerin yaklaşık %98'inin devlete sadakat gösterdiği tespit edilmiştir (McNaughton, 2006: 11).

1941 Kasımında San Francisco şehrinde kurulan Kara Kuvvetleri İstihbarat Servis Dil Okulu (MISL) Nisei'ler içinden tespit edilen, eğitim almaya uygun kişilere Japonca eğitimleri vermeye başlamıştır. Dil okulunda verilen eğitim konuları dil yeteneklerinin yanında Japon toplumu, kültürü, hukuku, askeri terminolojisi, askeri kodları, taktikleri gibi konuları da kapsamıştır. Yaklaşık 7 ay gibi bir sürede yeterli seviyelere ulaşan ilk grup Pasifik'te Japonlara karşı girişilen savaşlarda görevlendirilmişlerdir (Nakamura, 2013; Aggeler, 1950: 189; Binkley, 2011: 9; Kochman, 1996: 1).

Deniz Kuvvetleri ise Pearl Harbor'un bombalanmasından bir yıl önce Japonca yazma ve konuşma konusunda yeterli sadece 12 subayının olduğunu fark etmiştir. O dönemde Japonya ile herhangi bir savaşa girilebileceği ihtimaliyle, barış döneminde bu eksikliğin en aza indirilmesi maksadıyla Japonca ve Çince dillerinde uzman personel temini için sivil vatandaşlar arasında bir araştırma başlatmıştır. Başlangıçta tespit edilen 600 kişinin yarısı bu dillerde yetersiz olduğu için elenmiştir. Kalan yarısı içerisinde ise 56 kişi seçilerek bu kişilere ileri düzeyde dil eğitimleri verilmiş ve bu grup Deniz Kuvvetleri Japonca Dil Okulu'nda (Navy Japanese Language School) eğitici olmak üzere görevlendirilmiştir. Sonuçta iki Kuvvet Komutanlığı da kendisinden beklenen zamandan daha kısa bir sürede savaşlarda ihtiyaçları karşılayacak düzeyde personel mezun edebilmek için savunma dil okulları vasıtasıyla gerekli önlemleri almıştır (Muller, 1986: 13).

2. Dünya Savaşı esnasında başta Nisei'ler olmak üzere Amerikan dilcileri önemli görevlerde bulunmuşlardır. Örneğin 1942 yılında deniz piyadelerinin Makin Adası'na düzenlemiş oldukları taarruzlar esnasında ele geçirilen Japon Pasifik hava savunma planları, Manila Körfezi'nde batmış olan Japon kruvazörü Nachi'den ele geçirilen Japon deniz mayın tarlaları planları ve bunlara ilave olarak savaş günlükleri, kod kitapları vb. bütün dokümanların çevirisi için yabancı dil uzmanlarına büyük işler düşmüştür. Mayıs 1944'te Pasifik'in uzak doğu kısmında 15'ten 35'e çıkarılan tercuman sayısı 1945 Şubatında 95 olmuştur. 1945 yılında sadece Japoncadan tercüme edilen doküman sayısı yüz kırk altı bini bulmuştur. Ayrıca İtalyan deniz kuvvetlerine ait Sicilya komuta merkezi, İtalyanların ellerinde bulundurdıkları dokümanların imhalarını gerçekleştiremeden ele geçirilmiş ve çevirileri yapılmıştır. Bu dokümanlar Akdeniz'deki bütün İtalyan ve Alman deniz kuvvetlerine ait tertip planını göstermektedir (Muller, 1986: 49).

Pasifik Savaşları yabancı dil bilen askeri personelin savaş esnasında ne şekilde kullanılabileceğini gösteren örneklerle doludur. Bu savaşlarda görev alan Amerikan yabancı dil bilen askeri personelinin temel görevi önemli düşman dokümanlarını toplayarak çevirisini yapmaktır, ancak savaş esnasında çok fazla miktarda dokümana ulaşılması ve savaşın şiddetli geçmesi nedeniyle ele geçirilen çoğu belgenin çevirisi o esnada yapılamamıştır. Bu belgeler sandıklara koyularak cepheden cepheye taşınmıştır. Savaş esnasında düşman belgelerine ulaşmak çok riskli bir görevdir. Ateş kesildiği ve düşman çekildiği anda dilciler yanlarına aldıkları 8-10 kişilik kuvvetle en yakın düşman noktasına giderek taktik haritalar, savaş planları vb. önemli dokümanlar aramışlardır. Bu esnada ele geçirilen savaş esirlerini sorgulama görevleri de onlara düşmüştür. Savaş esnasında her bir savaş esiri Amerikalıların yaşamını kurtarabilecek bir kaynak olarak görülmüştür. Örneğin o dönemde ele geçirilen bir savaş esiri kendisini sorgulayan dilciler ile Amerikan Savaş uçaklarına binerek kritik önemdeki Japon askeri noktalarını tarif ederek bu yerlerin bombalanmasına yardım etmiştir (Dingman, 2004).

Pasifik'teki son büyük çatışma olan 1945 yılındaki Amerikalıların Okinawa Adaları'na çıkarmaları esnasında da dilciler önemli görevler yapmışlardır. Savaş esnasında sivil halkın arasına gizlenen düşman askerlerinin tespiti için yapılan sorgulamaları yürütmüşlerdir. Sorgulamalar esnasında başarılı sonuçlar alan dilciler harekât alanındaki sivilleri ölümden kurtarmışlardır. O dönemde sivil halkla iyi ilişkiler kuran dilciler birçok değerli istihbaratın elde edilmesini sağlamışlardır. Hatta bazı siviller Amerikan askerlerine yol göstericilik de yapmıştır. Öte yandan bu tür görevler esnasında Japoncalarını ilerleten dilciler 1945 Ağustosunda Amerikalılar Japonya'ya ayak bastıklarında üst düzey görüşmeler için aranan kişiler olmuşlardır (Dingman, 2004; Mercado, 2008: 23).

2.Dünya Savaşı, yabancı dil yeterliliğinin ABD milli güvenliği için önemli olduğunu ve bu konunun devlet sorumluluğu altında ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Bu dönemde yabancı dil planlanması konusunda milli bilinç ortaya çıkmıştır. Savaş esnasında Amerikan ordusu komuta heyetinin askeri konuları konuşup anlayabilecek ve çok sayıda belgeyi rahatlıkla okuyabilecek yabancı dil uzmanı miktarında ciddi derece eksiklik olduğunu fark etmesi üzerine 18 Aralık 1942'de "Ordu Özel Eğitim Tümeni" kurulmuştur. Bu tümenin bir görevi de Amerikan ordu kuvvetlerine muhtemel harekât alanlarında gerekli olabilecek bütün dillerin öğretilmesidir. İlk Ordu Özel Eğitim Programı (The Army Specialized Training Program-ASTP) dil dersleri ise 1943 Nisanında 55 farklı kolej ve üniversitede toplam 15.000 resmi görevli olmayan öğrenci ile başlatılmıştır. (Spolsky, 2002: 105; Muller, 1986: 99; Baker, 2002: 84; Rivers ve Brecht, 2002: 84; Altmışdört, 2009: 19)

Öte yandan Amerikalıların 1. Dünya Savaşı'nda Kızılderili dili olan Choctaw'ı telsiz mesajlarının şifrelenmesi için kullanması sonucu, 2. Dünya Savaşı öncesi bir grup Alman ve Japon, Cherokee, Chockaw ve Comanche gibi Kızılderili dillerini öğrenmek için Amerika'ya gönderilmiştir. Bu durum 2. Dünya Savaşı öncesi Amerikalıları tereddüte düşürse de bu savaşta yine bir Kızılderili dili olan Navajo Amerikalılarca etkin olarak kullanılmıştır. Savaş esnasında 30 kadar Navajo bilen yerli Amerikalı eğitime alınmış, eğitimler

esasinda savaşta kullanılabilecek kodların daha önceleri yazılı metin haline getirilmemiş Navajo dilinde karşılıkları hazırlanmıştır. Bu sayede İngilizce kullanılarak gönderilmesi saatler sürebilecek mesajlar Navajo dili ile birkaç dakikada gönderilebilmiştir.

Japonlarla girişilen Savaşların biri olan Iwo Jima işgali esnasında Navajo dilinde hazırlanmış 800'den fazla mesaj hatasız olarak gönderilmiştir. Hatta bu durum için savaşta Amerikan ordusunda görevli Binbaşı Howard Connor'un ifadesi şöyledir (Navajo Code Talkers and the Unbreakable Code [web], 2008): "Navajolar olmasaydı Amerikan Deniz Piyadeleri Iwo Jima'yı asla ele geçiremezlerdi".

Birleşik Devletler ordusunun yabancı dil eksikliği nedeniyle çok fazla problem yaşadığı savaşlardan ikisi de Kore (1950-1953) ve Vietnam (1956-1975) Savaşlarıdır. Bu savaşlar esnasında ve sonrasında yabancı dil bilen askeri personel eksikliği nedeniyle çoğunlukla yerli tercümanlara başvurulmuştur (Muller, 1986: 57-58).

20. yüzyıldaki diğer savaşlar gibi Kore ve Vietnam Savaşları da diğer koalisyon güçleri ile birlikte icra edilmiştir. İki savaşta da koalisyon güçleri arasındaki iletişimin sağlanabilmesi ve karşı taraftan yeterli istihbaratın toplanabilmesi için yabancı dil bilmenin büyük önemi olmuştur. Örneğin Vietnam Savaşı'nda ele geçirilen dokümanların ve sorgulanan personelin istihbarat sağlama açısından ciddi derecede önemi olmasına rağmen aylık ele geçirilen ortalama binlerce sayfa doküman Vietnam dilini bilen personel yetersizliği nedeniyle zamanında incelenerek çevirisi yapılamamıştır. Bu durum Amerikan müttefik güçlerinin savaş yeteneklerini kısıtlayıcı bir faktör olarak ortaya çıkmıştır (Muller, 1986: 80-83). Bu nedenle Vietnam Savaşı esnasında Amerikan Ordu Dil Okulu eğitimlerini hızlandırmıştır. O dönemde yaklaşık 20.000 askeri personel Vietnam dilini öğrenmek için eğitim almıştır (Binkley, 2011: 10; Gutierrez, 1994: 14).

b. 1957 Sputnik Krizi, Title VI, Fulbright-Hays Programları ve Barış Birlikleri (Peace Corps)

“Title VI ve Fulbright Hays Programları, Amerika’nın milli çıkarlarını destekleyecek olan kısıtlı bilinen yabancı diller, uluslararası çalışmalar ile uluslararası araştırma konularındaki eğitimlerle ciddi bir altyapı oluşturarak önemli katkılar yapmıştır.”

Richard G. Lugar ve Cristopher J. Dodd (Wiley, 2010: 2)

2. Dünya Savaşı ile birlikte Japon ve Alman tehlikesini ortadan kaldıran ABD, savaş sonrası savunma dil okullarındaki eğitim programlarını genişleterek o dönemde ülke için kritik olarak görülen Arapça, Korece, Çince ve Rusça dilleri öncelikli olmak üzere yaklaşık 30 dilde eğitim vermeye başlamıştır. Bu eğitimlere ilave olarak Kore ve Vietnam Savaşları esnasında Korece ve Vietnam dili için geçici hızlandırılmış programlar açmıştır (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 1-2).

Bu dönemde yabancı dil programlarına destek sağlayan tek girişim savunma dil okulları olmamıştır. Carneige, Ford, Mellon, Rockefeller gibi özel teşebbüsler dil eğitimleri için ciddi desteklerde bulunmuşlardır. Örneğin Ford kuruluşunun desteği sonraki yıllarda başlatılacak devlet destekli eğitim programı olan Title VI’nın bütçesini dâhi aşmıştır (Merkx, 2010: 25; Betteridge, 2010: 147; Calhoun, 2010: 231; O’Meara, 2010: 332).

Öte yandan savaş sonrası ülke dışında görev yapan misyonerlerin dil ve yabancı bölge uzmanlıkları konusunda çok fazla katkıları olmuştur. Bu kişiler ülkelerine dönüşte edinmiş oldukları tecrübe ve bilgileri –yabancı dil, yabancı kültür, yabancı bölge- genç nesillere aktarmışlardır (Merkx, 2010: 19).

2. Dünya Savaşı öncesi dönemde yabancı dil, kültür ve bölge uzmanı yetiştirme konusunda pek de fazla iştahlı olmayan ABD, 2. Dünya Savaşı sonrası dünya liderliğine soyunduğu dönemde bu konularda uzman yetiştirebilmek için ciddi çalışmalar başlatmıştır. Özellikle 1950’li yıllardan sonra ekonomik ve güvenlik çıkarlarının ülke dışı politikalarla bağlantılı

olduğunun anlaşılması üzerine yabancı dil ve yabancı bölge uzmanlıkları için yüksek miktarlarda paralar ayrılmıştır. 1950'lerin sonları ile Başkan Kennedy önderliğinde başlatılan Title VI, Fulbright Hays ve Peace Corps programları bu politikanın yürütülebilmesi için temel girişimler olmuştur (Wiley, 2010: 6-7).

(1) Title VI Programları

1957 yılı ABD için büyük bir şokun yaşandığı yıl olarak tarihe geçmiştir. Sputnik uzay aracının Sovyetler tarafından beklenmedik bir şekilde uzaya fırlatılması Birleşik Devletler'de bir güvenlik krizi olarak algılanmış ve yabancı dil ihtiyaçları da dâhil olmak üzere eğitim alanındaki eksiklikler devlet girişimiyle gözden geçirilmiştir (Furumoto, 1996: 35). Sonrasında Amerikalılar ile Sovyetler ve doğu bloğu ülkeleri arası eğitim, bilim, teknoloji gibi konularda kızışan yarış havası, Amerikalıların 1958 yılında "**Milli Savunma Eğitim Kanunu (NDEA)**" Title VI'ı çıkarmalarına neden olmuştur (Jackson ve Malone, 2009: 1; Wible, 2009: 6; Western, 2011; Kochman, 1996: 1).

NDEA Title VI, yabancı dil eğitimleri için ayrılmış ödenekleri içeren ilk resmi devlet desteğidir (Furumoto, 1996: 35). Bu kanun Sovyetler ile bilim ve teknik konularda girilen mücadelede başarılı olunabilmesi için Amerika'daki ilk, orta ve yüksek okul seviyesindeki öğrencilerin matematik, fen bilimleri, tarih, ekonomi, yabancı kültürler, yabancı dil ve yabancı bölge konularında etkin bir eğitim almalarını amaçlamaktadır (Wiley, 2010: 3; Merckx, 2010: 22). Dolayısıyla NDEA "milli savunma ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli kalite ve miktarda eğitilmiş insan gücünün tedarik edilmesi için" uygulamaya konmuştur (Furumoto, 1996: 35).

2001-2008 yılları arasında Savunma Bakanlığı Personel ve Hazırlık Başkanı (Under Secretary of Defense for Personnel and Readiness) olarak görev yapan Dr. David Chu, NDEA hakkında şunları ifade etmiştir (Tolman, 2011: 2):

"Sovyet teknolojik üstünlüğünü bir tehlike olarak gören Amerikan Kongresi derhal Milli Savunma Eğitim Kanunu'nu (NDEA) çıkarmıştır. Yeni

nesil bilim adamları, mühendisler, matematikçiler ve yabancı alan uzmanları bu kanun sayesinde yetişmiştir. Böylece aya ilk insan gönderilmiş, Soğuk Savaş kazanılmış ve 756 milyon mil ötede Saturn'ün etrafında dolaşabilecek uzay araçları yapılabilmektedir."

NDEA ile planlanan yeni eğitimler kapsamında yabancı dil eğitimlerine özel bir önem verilmiştir, çünkü Birleşik Devletler daha fazla vatandaşının Rusça ve diğer yabancı dilleri bilmesinin diğer ülkelerdeki benzeri gelişmelerin erkenden fark edilebilmesini, gerekli önlemlerin alınabilmesini sağlayacağını ve bu şekilde ülkeyi beklenmedik durumlardan koruyabileceğini düşünmüştür. Bu kapsamda Avrupa dilleri haricindeki dillerin öğrenilmesi kritik olarak değerlendirilerek bu dillerin öğretilmesine özel önem verilmiştir (Furumoto, 1996: 35). Title VI ile birlikte başta Rusça olmak üzere kritik olarak belirlenmiş Japonca, Çince, Arapça, Hintçe, Portekizce, Urduca gibi dillerin eğitimlerine ağırlık verilmiştir (Wiley, 2010: 3, 100 ; Ging, 1994: 46; Jackson ve Malone, 2009: 2).

Tablo- 5: Title VI Programının Destek Verdiği Diller ve Üniversite Sayısı
(Wiley ve Glew, 2010: 400)

Eğitimi Verilen Diller	Üniversite Sayısı
Afrika Dilleri	12 Üniversite
Asya Dilleri	3 Üniversite
Doğu Asya Dilleri	21 Üniversite
Güneydoğu Asya Dilleri	8 Üniversite
Pasifik Adaları Dilleri	3 Üniversite
Güney Asya Dilleri	13 Üniversite
Merkezi Asya Dilleri	1 Üniversite
Orta Doğu Dilleri	17 Üniversite
Rusya ve Doğu Avrupa Dilleri	21 Üniversite
Avrupa ve Rusya Dilleri	3 Üniversite
Batı Avrupa ve Avrupa Dilleri	11 Üniversite
Kanada Dilleri	2 Üniversite
Latin Amerika ve Karayip Dilleri	23 Üniversite

Milli Savunma Eğitim Kanunu (NDEA)'nın yabancı dil eğitimleri ile ilgili önem verdiği dört alan bulunmaktadır (Wiley, 2010: 3-4). Bu alanlar şunlardır: Yabancı dil ve bölge uzmanlığı, yabancı dil çalışan öğrencilere burs imkânı, dil eğitimi ve dil eğitimi kaynaklarının geliştirilmesi için

araştırmalara destek verilmesi, dil eğiticilerinin ve dil eğitim programları yöneticilerinin yetiştirilmesi.

David S. Wiley'e göre Title VI programları beş temel konuda ABD'ye ciddi destek sağlamaktadır (Wiley, 2010: 9-11):

- Birincisi, Title VI merkezleri eğitimleri pahalı olan az bilinen diller için önemli birer kaynaktır. 2000 yılında Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan araştırma neticesinde yüksek öğretim okullarında Fransızca, Almanca, İspanyolca ve İtalyanca dilleri haricinde verilen yabancı dil eğitimlerinin yaklaşık %59'u Title VI kaynaklıdır.

- İkincisi, Title VI eğiticileri ilgili oldukları dillerin konuşulduğu ülkelerde uzun yıllar geçirmişlerdir. Dolayısıyla o bölgelerle halen bağlantıları bulunmaktadır. Bu durum verdikleri eğitimin kalitesine yansımaktadır.

- Üçüncüsü, Title VI eğiticilerinin ilgili ülkelerle kurdukları derin bağ onların o bölgeleri yakından takip etmelerini sağlamaktadır. Title VI eğiticileri günümüzde değişen durumlara göre politika yapıcılarına yol gösterebilecek önemli kaynaklardır.

- Dördüncüsü, Title VI merkezlerinde eğitim verenler ve mezun olan öğrenciler Amerikan hükümeti, medyası, iş dünyası ve diğer yüksek öğretim kuruluşlarında önemli görevlere gelmektedirler. Örneğin geçmişte Kongo ve Etiyopya ülkelerinde görev yapmış büyükelçiler ile Ruanda, Tanzanya, Camerun, Etiyopya ülkelerinde görev yapmış Ataşelerden bir kısmı Title VI merkezlerinde eğitim görmüşlerdir.

- Sonuncu olarak, Title VI merkezlerinin kullandığı yabancı dil eğitim yardımcı malzemeleri ve metotları ilk, orta ve lise düzeyinde dil eğitimi veren okullara örnek olmakta, onlara yol göstermektedir. Bu kapsamda birçok Title VI eğiticisi bu okullara destek için ilave çalışmalar yapmaktadır.

Title VI merkezleri için kurulduğu ilk yılda -1958- yıllık yaklaşık 3,5 milyon dolarlık bütçe ayrılmıştır. Bu rakam 1970'lere kadar sürekli artış göstermiştir. 1970 yılında Başkan Nixon'un başa geçmesi ile dil ve bölgesel

konularda uzman yetiştirmek için aciliyet gerektiren bir durum olmadığı düşünülmüş ve programa ayrılan bütçede kısıtlamaya gidilmiştir (Ging, 1994: 46; O'Meara, 2010: 333). Bu dönemde yabancı dil ve bölgesel uzman ihtiyaçları Title VI programları geri planda kısıtlı bütçeyle eğitimler vermeye devam etmiştir (O'Meara, 2010: 333). Sonuç olarak 1960'ların sonu ile 1970'lerin sonu arasındaki dönemde dil destekli yabancı bölge uzmanlığı programlarına verilen devlet desteği 20,3 milyon dolardan 8,5 milyon dolara düşmüştür (Wible, 2013: 195).

Soğuk Savaş'ın doruk zamanları olması ve ekonomik kaygılar nedeniyle 1970'lerin sonu 1980'lerin başında yabancı dil öğrenimi tekrardan gündeme gelmiştir (Jackson ve Malone, 2009: 1; Wible, 2009; Western, 2011). 1980 yılında NDEA Title VI tekrar yetkilendirilmiştir. Title VI Programları Savunma Bakanlığı yerine Eğitim Bakanlığına devredilmiştir (Furumoto, 1996: 35). 1980 yılında Milli Savunma Eğitim Kanunu (NDEA) Title VI, Yüksek Öğretim Kanunu (HEA) Title VI olarak değiştirilmiştir. Böylece Title VI programları özellikle yüksek öğretim okullarında dil eğitimlerine ağırlık vermeye başlamıştır (Wiley, 2010: 8).

Gilbert W. Merckx (Merckx, 2010: 29)'e göre Title VI girişimi devlet ve üniversitelerin işbirliği ile üniversitelerde uluslararası konularda –yabancı dil, bölge, kültür vb.- eğitimler sunan merkezlerin kurulmasını planlamaktadır. Çin, eski Sovyetler Birliği, Fransa gibi çoğu ülkede bu sistem devlet merkezli ulusal akademiler –askeri kurumlar vb.- aracılığı ile yürütülmektedir, ancak ulusal akademilerin Title VI'a göre birçok dezavantajı vardır. Birincisi ulusal akademiler resmi kurumlardır ve devlet politikalarını yargılayamazlar. İkincisi ulusal akademiler, eğitici, okul, kütüphane, kampüs vb. birçok nedenden dolayı daha masraflı olmaktadır. Üçüncüsü ise ulusal akademiler temelde bir akademik eğitim kuruluşu olmadıkları için bu konuda yetersiz kalabilirler.

Amerikan üniversitelerindeki Title VI merkezlerinde eğitim alan öğrenciler sonraları ihtiyaç duyulan devlet kadrolarında işe alınmaktadırlar (Tessler, 2010: 61). Title VI sadece devlet birimleri için değil aynı zamanda ilk, orta dereceli okullarda, akademik çevrede ve iş dünyasında görev

alabilecek geniş bir dil havuzu oluşturmak istemektedir. Bu şekilde diplomatik görevlilere dil eğitimi veren Dış Servis Enstitüsü (FSI) ile Ordu personeline eğitim veren Yabancı Dil Enstitüsü Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC) de dâhil olmak üzere bütün devlet organlarına destek vermektedir (Doughty, 2010: 113).

Bu güne kadar Title VI merkezlerinde bölge çalışmaları (area studies) programları ile dünya ülkeleri hakkında onların dilleri de dâhil olmak üzere ileri seviyelerde bilgi sahibi olan uzmanlar, askeri olsun sivil olsun devlet güvenlik kuruluşlarında dış işleri ile ilgili konularda önemli görevlerde bulunmuşlardır (O'Meara, 2010: 333). Örneğin Amerika ile İran arasındaki diplomatik ilişkilerin kesildiği son yıllarda Amerikan resmi kurumlarından herhangi bir temsilcinin İran'a gidememesi İran'da çalışma yapılabilmesini olanaksız kılmıştır. Bu dönemde Title VI programları sayesinde Amerikalı akademisyenlerin İran üniversiteleri ile kurduğu bağlantılar İran hakkında güncel bilgilerin elde edilebilmesine olanak vermiştir. Dolayısıyla Title VI alan çalışmalarının sivil yönü diplomatik ilişkilerin kesintiye uğradığı dönemlerde dâhi ikili ilişkilerin yürütülebilmesini sağlayabilmiştir (Betteridge, 2010: 151).

Title VI kapsamında sunulan temel programlar şunlardır (Wiley & Glew, 2010: 357):

- Milli Kaynak Merkezleri (NRC)
- Dil Kaynak Merkezleri (LRC)
- Yabancı Dil ve Bölge Çalışmaları Burs (FLAS) Programı
- Amerikan Ülke Dışı Araştırma Merkezleri (AORC)

Milli Kaynak Merkezleri (NRC): Az bilinen dillerdeki eğitimleri desteklemektedir. Üniversitelerde konuşlu olan NRC'ler, ABD'nin dil ve bölgesel uzmanlarını yetiştiren temel kaynaklardan biridir. 2010 yılı itibarıyla 50 üniversite kampüsünde toplam 125 NRC bulunmaktadır. (Wiley ve Glew, 2010) NRC'lerde toplamda 150'den fazla yabancı dilde eğitim verilmektedir (Tarone, 2010: 79).

Title VI NRC bursları ile yabancı dil ve bölge uzmanlığı alanlarında 1990'da doktora derecesi alan yıllık yaklaşık 1.400 kişi varken bu rakam

1993'te 1.900'lere yükselmiştir. Günümüzde ise yıllık ortalama 2.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Yüksek lisans derecesi alan uzman sayısının ise ortalama 6.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Küçük bir hesap yapıldığında kurulduğu yıldan bugüne Title VI NRC programı yaklaşık 100.000 doktora, 300.000 yüksek lisans düzeyinde yabancı dil ve bölge uzmanı yetiştirmiştir (Merkx, 2010: 28).

Dil Kaynak Merkezleri (LRC): Title VI bünyesinde 1990 yılında kurulmaya başlanan Dil Kaynak merkezleri (LRC) yabancı dil ve bölgesel konularda eğitim veren kuruluşlardır. İki hedefinden biri dil eğitimcilerinin gelişimini sağlamak, diğeri ise üniversite seviyesindeki gruplara dil eğitimleri vermektir (Wiley ve Glew, 2010: 358). Şu an 15 ayrı noktada faaliyet gösteren LRC'lerin temel görevleri şunlardır (Language Resource Centers internet sitesi [web], 2013):

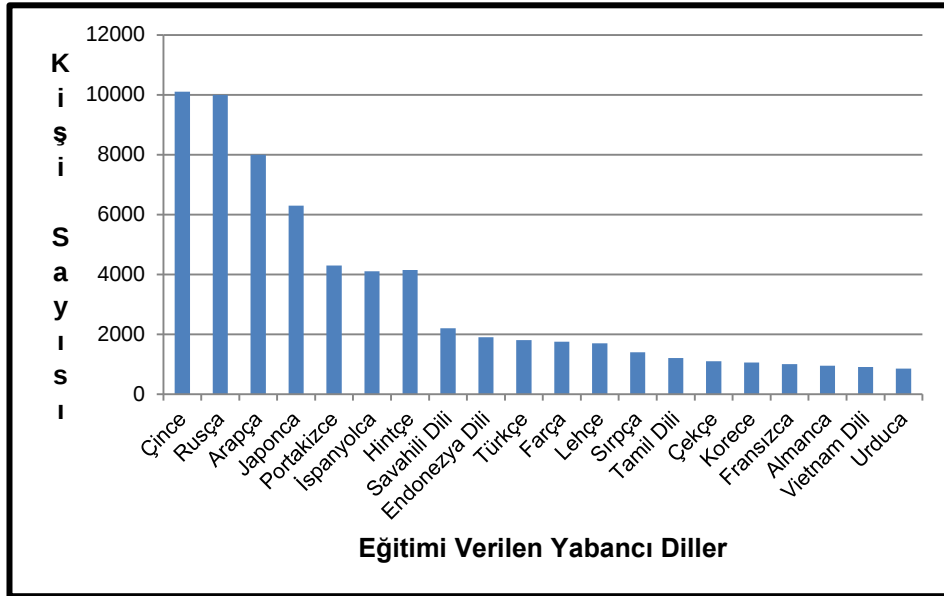
- Araştırma,
- Eğitim Metotları,
- Değerlendirme,
- Eğitici Eğitimi,
- Az bilinen dillerde eğitimler,
- İlk, orta, lise düzeyi okullarda dil eğitimleri.

LRC merkezlerinde şu diller öğretilmektedir (Language Resource Centers [web], 2013):

Arapça, Habeşistan dili, Gana Asante dili, Azerbaycan Türkçesi, Bask dili, Bengal dili, Boşnakça, Çince, Hırvatça, Filipin dili, Hint Gujarat dili, Nijerya Hausa dili, Hawaii dili, İbranice, Hintçe, Endonezya dili, İrlanda dili, Japonca, Güney Hindistan Kannada dili, Kaşmir dili, Kazakça, Kamboçya dili, Korece, Hindistan Malayalam dili, Hindistan Marathi dili, Nepalce, Norveççe, Peştuca, Farsça, Lehçe, Portekizce, Pencap dili, Rusça, Sırpça, Zimbabve dili, Mozambik dili, Sintçe, Sri Lanka dili, Svahili dili, Tacikçe, Tamil dili, Hindistan Telugu dili, Tibetçe, Tayland dili, Türkçe, Urduca, Uygurca, Özbekçe, Vietnam dili, Doğu Guyana dili, Zulu dili.

Yabancı Dil ve Bölge Çalışmaları Burs (FLAS) Programı: Title VI

Yabancı Dil Bölge Çalışmaları (FLAS) bursları birçok öğrencinin yabancı dil eğitimi almasını sağlamıştır. 2005-2007 yılları arası 5.927 üniversite öğrencisinin 125 farklı dilde eğitim alması için FLAS bursu verilmiştir. 2010 yılına kadar olan süre içinde bu burs sayesinde toplamda yaklaşık 75.000 öğrenci az bilinen dillerde eğitim almıştır. Bu sayının 10.000'den fazlası Çince, 10.000 civarı Rusça, 8.000 civarı Arapça, kalan kısmı da Japonca, Portekizce, Hintçe, İspanyolca, Svahili dili, Endonezya dili, Türkçe, Farsça, Lehçe, Sırpça, Korece, Fransızca, Almanca, Urduca, Vietnam dili gibi dillerdir (Tarone, 2010: 78).

Şekil- 2: 1958-2008 Yılları Arası En Fazla Eğitim Verilen Title VI FLAS Burs Programı Dilleri (Tarone, 2010: 79)

FLAS Programları NRC veya LRC'lerde eğitim almış başarılı üniversite mezunlarını kapsamaktadır. Bu kişilerin ilgili ülkelerde bölge ve dil uzmanlıklarını ilerletmeleri ve çalıştıkları konularda araştırma yapmaları için olanak sağlamaktadır (Wiley ve Glew, 2010: 357).

Amerikan Ülke Dışı Araştırma Merkezleri (AORC): Title VI kapsamında yürütülen Amerikan Ülke Dışı Araştırma Merkezleri (AORC) yüksek öğretim kuruluşlarına destek sağlayarak yabancı ülkelerde araştırma

merkezleri kurulmasını ve buralarda hazırlanan bölgesel vb. çalışmaların değişimini amaçlamaktadır. Bu merkezler o ülkeler hakkında derinlemesine bilgi edinilebilmesi maksadıyla konferanslar, sempozyumlar, kütüphanecilik, arşiv tutma, lisansüstü ve doktora seviyesinde araştırma yapma gibi faaliyetleri desteklemektedir (Wiley ve Glew, 2010: 357).

Soğuk Savaş'ın ilerleyen yıllarında Title VI Uluslararası Çalışma Merkezleri; yurtdışı eğitim programları, yabancı dil ve yabancı bölge uzmanlık programları ve ilgili birçok proje başlatmıştır (Furumoto, 1996: 35). Bu kapsamda uygulamaya konan “**alan çalışmaları (area studies)**” ilgili dilin konuşulduğu ülkenin kültürü, tarihi, politik meseleleri, ekonomisi, coğrafyası, insan çeşitliliği gibi konularda eğitimler vermeyi hedeflemektedir. 1980 yılındaki bir Amerikan yasasına göre alan çalışmaları o toplumun tarihi, kültürü, ekonomisi, politikası, ekonomik ilişkileri ve dilini kapsayan kapsamlı çalışmalardır. Title VI programlarına eklenen ilk alan çalışma konuları Afrika, Doğu Asya, İç Asya, Latin Amerika, Orta doğu, Rusya/Doğu Avrupa ve Güneydoğu Asya olarak tanımlanmıştır (Betteridge, 2010: 139-143).

Tablo- 6: Title VI Alan Çalışmaları Dağılımı (Betteridge, 2010: 144)

Title VI Alan Çalışmaları (Area Studies) Dağılımı			
Dünya Bölgeleri	1959-1973	2000-2002	2006-2009
Afrika	9,4	10	8,9
Kuzey Amerika	0	0	0
Kanada	0	1,9	1,7
Karayip Adları	0	0	0
Latin Amerika	12,9	16,6	14,6
Pasifik Adaları	0	0,9	0,8
Asya	0	0,9	2,4
Doğu Asya	Güney Asya'ya bknz.	13,2	13,7
Güney Asya	43	8,1	7,3
Güneydoğu Asya	Güney Asya'ya bknz.	7,1	5,6
Sovyet-Çin Bölgesi	0,5	0	0
İç Asya	0,8	0,9	0,8
Avrupa ve Rusya	20,2	13,1	12,9
Rusya/Doğu Avrupa	0	0,9	2,4
Batı Avrupa	0,5	3,4	8
Avrupa	0	3,7	0
Ortadoğu	12,7	12,2	13,6
Uluslararası Diğer	0	7,1	7,2
Toplam Yüzde	100	100	100

(2) Fulbright-Hays Programları

Fulbright-Hays Programları kritik olarak değerlendirilen ülkelerde ileri seviyelerde dil ve bölge uzmanlığı elde edilebilmesi için tasarlanmıştır. Bu program bilinen öğrenci değişim programlarının aksine tek taraflı olarak Amerikan lisansüstü ve doktora öğrencilerin ilgili ülkede araştırmalar yapmasını teşvik etmektedir (Wiley ve Glew, 2010: 362). Title VI uluslararası eğitim programlarına odaklanırken, Fulbright-Hays kanunu ise yabancı ülkedeki programlar için kaynak desteği vermektedir (Wible, 2013: 132).

Fulbright-Hays programları sayesinde yerinde eğitimlere gönderilen yüksek lisans, doktora öğrencisi üniversite mezunları bölge çalışmaları konularında ciddi miktarlarda bilgilerle donanmış olarak ülkelerine dönmüşlerdir. Daha sonraları bu kişiler gerek devlet güvenlik kuruluşlarında gerekse eğitim kuruluşlarında önemli görevlerde bulunmuşlardır (Betteridge, 2010: 139-143).

Frederick H. Jackson ve Margaret E. Malone'a göre Fulbright Programları ülke güvenliğinin ve ekonomik gücünün desteklenebilmesi için yabancı dil bilgisi ve kültürel farkındalığın artırılmasını hedeflemektedir. Bu programlara göre yabancı dil yeterliği ve kültürel uzmanlık güvenlik birimleri, iş dünyası, sağlık, sosyal, hukuk vb. bütün konularda gereklidir (Jackson ve Malone, 2009: 5). Özellikle soğuk savaş dönemlerinde Fulbright Programları az bilinen diller ve bölgeler hakkında önemli miktarda uzman personel yetiştirmiştir. Bu program ABD'nin küresel güç olma yolunda önemli destekleyicisi olmuştur (Wiley ve Glew, 2010: 335; Merckx, 2010: 24).

(3) Barış Birlikleri (Peace Corps)

Amerikan hükümeti tarafından desteklenen Barış Birlikleri, Sputnik krizi sonrası başlatılan programlardan biridir. 2013 yılı bütçesi 379 milyon dolar olan Program sayesinde günümüze kadar 250.000'den fazla Amerikan vatandaşı toplam 139'dan fazla ülkede eğitim, sağlık, çevre, ekonomi, tarım vb. konularda görev yapmıştır (Peace Corps [web], 2014):

Tablo- 7: Barış Birlikleri Gönüllülerinin Görev Yaptığı Bölge Oranları (Peace Corps [web], 2014)

Barış Birlikleri Gönüllülerinin Görev Yaptığı Bölge Oranları	
Afrika	%46
Latin Amerika	%20
Doğu Avrupa/ Merkezi Asya	%13
Asya	%10
Karaibler	%4
Kuzey Afrika/ Ortadoğu	%4
Pasifik Adaları	%3

1961 yılında Amerikan Başkanı Kennedy tarafından kurulan bu teşkilatın üç temel amacı bulunmaktadır (Peace Corps [web], 2014):

- İlgili ülkelerin eğitimli insan ihtiyacını karşılamak,
- Bulunulan ülke halkı tarafından Amerika'nın daha iyi anlaşılmasını sağlamak,
- Amerikan halkının dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan halkları daha iyi tanımasını sağlamak.

Gönüllüler tarafından yürütülen bu organizasyon sayesinde dünyanın çeşitli bölgelerinde uzun süreler görev olan Amerikan vatandaşları ülkelere o bölgelerin dillerini, kültürlerini öğrenerek dönmüşlerdir. ABD sonraları bu kişileri Title VI merkezlerinde yabancı dil ve bölge uzmanı olarak görevlendirmiştir. Bu kişiler bu yetenekleri Amerikan vatandaşlarına aktararak önemli katkılarda bulunmuşlardır (Wiley, 2010: 5).

c. 11 Eylül Olayları ve Sonrası

11 Eylül 2001'de ABD, kültürleri, dilleri kendilerinininkinden farklı olan kişilerce saldırılara uğramıştır (Khan, 2012: 1). Saldırlardan sonra Amerikalılar kendilerini 1957 yılındaki Sputnik krizi sonrası duyulan şok benzeri bir durum içerisinde bulmuşlardır. Tıpkı Sputnik zamanında Sovyetlere karşı hissedildiği gibi 11 Eylül olayları sonrasında da El-Kaide teröristlerine karşı koyabilmek için kendilerinin hazırlıksız olduklarını fark

etmişlerdir (CED, 2006: 8). Bu açıdan bakıldığında 11 Eylül 2001 Amerikan güvenlik ve istihbarat servisleri için acil bir çağrı olmuştur.

11 Eylül saldırıları sonrası görevlendirilen komisyonun hazırladığı raporlara göre, Savunma Bakanlığının istihbarat açıklarının en ciddilerinden biri de yabancı dil konusundaki yetersizliklerdir (Tolman, 2011: 1). Saldırıları öncesinde özellikle FBI ve CIA bünyesinde, saldırılar ile ilgili ikazları, planları içerebilecek önemlilikte dokümanların çevirilerini yapabilecek Darice, Urduca, Arapça gibi dilleri bilen çevirmen sayısının çok az olduğu belirlenmiştir (Language Competence May Enhance Defense [web], 2013). Şöyle ki, 11 Eylül öncesinde ABD istihbarat servisleri ülke güvenliği için kritik olan yabancı diller konusunda sadece %30 hazırlık derecesinde bulunmuşlardır. 11 Eylül istihbarat başarısızlıkları ABD'nin özellikle Arapça ve Asya dilleri ve kültürleri konusunda ne kadar da yetersiz olduğunu göstermiştir. Örneğin, ABD Kara Kuvvetleri 2001 mali yılı için beş kritik dilde –Arapça, Korece, Mandarin Çincesi, Farsça ve Rusça- yazılı metinler ve konuşmalar için 329 çevirmen kadrosu için yetki vermiş olmasına rağmen %44'lük bir açıklıkla bu sayının sadece 183'ünü tamamlayabilmiştir (CED, 2006: 9).

Bu olaylardan sonra Amerikan Senatosundan seçilen bir komitenin İstihbarat raporuna göre (Tolman, 2011: 1);

“11 Eylül öncesinde, istihbarat servisleri terörizme karşı koymak için yabancı kaynaklardan elde edilen istihbarat bilgilerinin tercümesinin yapılması konusunda hazırlıklı değildiler. İstihbarat servislerinde dil uzmanı yetersizliğinden birçok bilgi ve belge, tercümelerinin yapılması için bekletilmekteydi. Özellikle terörizm ile ilgili kritik dillerde hazırlık seviyesi %30 oranındaydı.”

11 Eylül 2001 sonrası güvenlik birimleri Arapça, Farsça, Peştuca, Darice ve Korece bilen Amerikan vatandaşlarını bulunarak kendi bünyelerine katmak için acil çalışmalar başlatmışlardır (Peters, 2002). Yabancı dillerde duyulan bu ihtiyaç, evrakların, dijital yazışmaların, dünyanın diğer bölgelerinde kullanılan web sitelerinin çevirilerinin yapılması, konuşmaların tercüme edilmesi, internet üzerinden şüphe duyulan iletişimlerin izlenmesi gerekliliğinden kaynaklanmıştır (Jackson ve Malone, 2009: 2). Ayrıca bu

dönemde yabancı dil yetersizliğinin giderilebilmesi maksadıyla birçok toplantı, konferans, oturum vb. faaliyetler planlanmıştır. Bu toplantılar, istihbarat ve güvenlik birimlerini, akademik kuruluşları, eğitim sektörünü, dil uzmanlarını ve araştırmacıları bir araya getirmiştir (Tolman, 2011: 1-2). Bu çalışmalar sonunda güvenlik birimlerince kritik dillerdeki ihtiyacı karşılayabilmek için farklı çözüm yolları izlenmiştir, ancak bu yolların hiçbirisi memnun edici düzeyde başarılı olamamıştır. Uygulanan çözüm yolları şunlardır (Jackson & Malone, 2009: 5):

- Birincisi, güvenlik birimlerinin kendi çalışanlarına en az iki yıl sürecek eğitimler neticesinde minimum uzmanlık derecesinde yabancı dil yeterliliği kazandırması,
- İkincisi, güvenlik birimlerinin kendi çalışanlarına temel düzeyde dil ve kültür eğitimleri vermesi ve çalışanlarını tercümanlar ile birlikte etkin çalışabilme konusunda hazırlaması,
- Üçüncüsü, muhtemel güvenlik risklerine rağmen yabancı ülkelerden tercüman bulunması yoluna gidilmesi,
- Sonuncusu, Amerikan vatandaşları arasından kritik dilleri aileden, akrabalarından vb. miras olarak öğrenmiş kişilerin bulunmasıdır.

Bu çalışmalardan istenilen düzeyde başarı sağlanamaması ve 2001 olayları sonrasında Irak ve Afganistan'daki yoğun çatışma ortamları Amerikalıların yabancı dil konusundaki eksikliklerini bir kez daha ortaya koymuş ve bu nedenlerle ilave bir dizi reform hareketi başlatılmıştır (Tolman, 2011: 9).

2004 yılında Savunma Bakanlığı ve İleri Düzey Dil Çalışma Merkezi (Center for Advanced Study of Language) sorumluluğunda Maryland Üniversitesi'nde "**Ulusal Dil Konferansı**" düzenlenmiştir. Bu çalışma Amerika'nın yabancı dil ihtiyacının belirlenmesi ve gerekli adımların atılabilmesi için kritik önemde bir toplantıdır (CED, 2006: 10; Tonkin, 2004). Konferansa akademik çevreden, devlet kurumlarından, eğitim kuruluşlarından, dil uzmanlarından ve araştırmacılardan yüksek sayıda iştirak olmuştur. Konferansın temel amacı, 21. yüzyılın ve terörizme karşı küresel

mücadelenin ihtiyaçlarına cevap verebilmek, küresel endüstriyi ve devlet güvenli kurumlarını destekleyebilmek için dil yeterliliğine sahip olunması gerektiğini açıklığa kavuşturarak onaylamaktır. Dolayısıyla konferans ile akademik çevrenin, ekonomik kuruluşların ve hükümetin yabancı dil bilen çalışanlara ihtiyaı olduğu anlatılmak istenmiştir (Khan, 2012: 2).

2004 Ulusal Dil Konferansı sonunda ulaşılan kararlar şunlardır (Khan, 2012: 2):

- Dil yeterliliği ve kültürel farkındalı milli bir gereksinimdir.
- İlk, orta ve yüksek öğretim okulları arasında dil eğitimleri konusunda ciddi bir koordinasyon gerekmektedir.
- Milli dil stratejisi her seviyede uygulanabilmelidir.
- İngilizce dışındaki anadilini konuşabilen (miras dılciler) nüfusun milli teşebbüslere katılımı sağlanmalıdır.
- Vatandaşlar yabancı dil yeteneğinin ticaret ve devlet kademelerinde sunacağı kariyer fırsatlarını iyi bilmelidirler.
- Hükümet ve ticari kuruluşlar özellikle genç nüfusu yabancı dil öğrenmeye teşvik edebilmek için yabancı dil yeterliliğine önem vermelidir.

2004 yılına ilk defa düzenlenen Ulusal Dil Konferansı sonrasında Savunma Bakanlığı tarafından savunma konularındaki stratejik amaçları ve alt görevleri de kapsayan **“Savunma Dil Değişim Yol Haritası (The Defense Language Transformation Roadmap (DLTR))”**⁶ 2005 Ocağında yayınlamıştır. DLTR Birleşik Devletler’in ülkede yaygın olarak öğretilmeyen dilleri konuşan dışmanlarla sürekli devam edecek olan çatışmalar içinde olacağını ve bu nedenle yabancı dil gerekliliğinin azalmayacağını iddia etmektedir (Tolman, 2011: 4-9).

DLTR ile birlikte Savunma Bakanlığı’nın dil planlamaları yeni baştan oluşturularak düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler kapsamında Amerikan ordusu içinde yabancı dil gerektiren personel kadrolarının

⁶ Bknz. EK-A.

düzenlenmesi dâhil bir dizi reform hareketine girişilmiştir (Wible, 2013: 124). DLTR bütün subayların en az bir yabancı dili konuşabilir seviyede olmalarını ve en küçük birliklerde bile dil yeteneği ve kültürel farkındalığı olan en az bir askerin olmasını hedefleyen bir rapordur (Jackson ve Malone, 2009: 2). Rapor kabul etmiştir ki (Tolman, 2011: 8; CED, 2006: 9), “dil yeteneği ve bölgesel uzmanlık savaş yetenekleri olarak görülmemektedir, ancak kritik bir silah sistemi kadar önemlidir.”

2006 yılına gelindiğinde Başkan George W. Bush, Amerikan halkının kritik dillerdeki yeteneğinin geliştirilmesini amaçlayan **“Ulusal Güvenlik Dil Girişimini (National Security Language Initiative (NSLI))”** açıklamıştır (Stein-Smith, 2013: 101; CED, 2006: 2; ACTFL [web], 2013; McDade, 2009: 103). NSLI Arapça, Çince, Japonca, Korece, Rusça, Hintçe, Farsça ve Türkçe gibi dilleri ülke için kritik dil grubuna sokmuştur (Khan, 2012: 3; Wible, 2013: 130). Bu girişim sonrası 2007 ve 2008 yıllarında Eğitim Bakanlığı, Savunma Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve istihbarat birimleri tarafından yürütülen yabancı dil eğitim programları için toplamda sırası ile 65,5 ve 114,4 milyon dolar para harcanmıştır (Khan, 2012: 4; Wible, 2013: 117; Wible, 2009).

NSLI'nin temelde üç amacı bulunmaktadır. Kritik dillerde eğitim gören Amerikan vatandaşı sayısını artırmak ve bu eğitimleri erken yaşlarda başlatmak, kritik dil ihtiyaçlarına göre ileri düzeyde dil uzmanları yetiştirmek, kritik dillerde eğitim veren öğretmen miktarını artırabilmek ve bu eğitimler için yeterli kaynak sağlamaktır (Swain, 2009: 39; Khan, 2012: 3; U. S. Navy Language Skills, Regional Expertise and Cultural Awareness Strategy [web], 2008: 5).

Başkan Bush'un 2006 yılına açıkladığı NSLI, 1958 Eisenhower yönetiminin Ulusal Savunma Eğitim Kanunu'nu hatırlatıcı bir reform paketidir. NSLI ilk, orta ve daha üstü seviyelerdeki resmi okullarda yabancı dil eğitimi gören öğrenci miktarının artmasını, bu eğitimlerin birbirlerini tamamlayacak şekilde sürekliliğini ve milli güvenlik için kritik derece önemli olan dillerin eğitimlerinin verilebilmesini sağlamıştır (Tolman, 2011: 9).

NSLI kapsamında ülkenin kritik olarak belirlediği dillerde verilecek eğitimlerin planlamaları Savunma Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Milli İstihbarat Direktörlüğü ortaklığında belirlenmektedir (Wiley, 2010: 96). Devlet birimlerinin bu şekilde ortak çalışmaları benzer programların tekrarlanmamasını ve hedeflenen amaçlara daha kolay ulaşılabilmesini sağlamaktadır (Spellings ve Oldham, 2008: 1).

Tablo- 8: Amerikan Hükümeti Birimleri Tarafından Ülke Güvenliği ve Ekonomisi için Belirlenen Kritik Diller (Wiley, 2010: 99)

Amerikan Hükümeti Birimleri Tarafından Ülke Güvenliği ve Ekonomisi için Belirlenen Kritik Diller
En Yüksek Öncelikle Diller Arapça Mandarin Çincesi Farsça Hintçe Korece Rusça Pakistan Urduca Dili
2. Öncelikteki Kritik Diller Bengal Dili Güney Çin Dili (Kanton Lehçesi) Darice Japonca Kazakça Kırgızca Pencapça Türkçe
3. Öncelikteki Kritik Diller Azerice Endonezya Dili Svahili Özbekçe
4. Öncelikteki Kritik Diller Batı Afrika Hausa Dili Malaya Dili Tagalog Taylandca Vietnam Dili Batı Afrika Yoruba Dili
5. Öncelikteki Kritik Diller Bu kapsamda yaklaşık 50 diğer dil Eğitim, Savunma, Dış İşleri Bakanlıkları ile İstihbarat Kuruluşları ortak değerlendirmeleri sonucu belirlenmiştir.

Milli güvenlik için kritik olarak belirlenen dillerin NSLI kapsamında Amerikan vatandaşlarına öğretilmesini amaçlayan çeşitli programlar başlatılmıştır. Bu programlar içinden “**Ulusal Güvenlik Eğitim Programları**

(NSEP)”, “Startalk Programları” ve “Yabancı Dil Yardım Programı (FLAP)” önde gelenlerdendir.

(1) Ulusal Güvenlik Eğitim Programları (NSEP)

“Dünyadaki diğer kültürleri, diğer dilleri ve diğer bölgeleri öğrenmezsek ülkemizi güvende tutamayız. Vatandaşlarımızın ve ülke dışındaki birliklerimizin güvenliği için kritik dillerdeki eksikliğimizin bir an evvel giderilmesi gerekmektedir. Bu konuda önlem alınmaması sadece sorumsuzluk değil aynı zamanda çok tehlikelidir.”

Rush Holt (National Flagship Language Initiative (NFLI), 2003)

NSEP Programları, Amerikan Hükümetinin kendi desteğiyle milli güvenlikleri için ihtiyaç duyulan yabancı dilleri bilen personel sayı ve kalitesinin artırılmasını amaçlayan temel programlardan biridir (Jenkins ve Meyers, 2010: 9). NSEP, Savunma Bakanlığı denetiminde ülke güvenliği için kritik olarak belirlenen dillerin öğretilmesinin planlanması için oluşturulmuş federal yönetim ile yüksek öğretim kurumları arasındaki ilk ciddi ortaklıktır (National Flagship Language Initiative (NFLI) [web], 2003; O'Meara, 2010: 334).

NSEP programını tamamlamış üniversite mezunlarının Amerikan güvenlik birimlerine katkısı çok fazla olmaktadır. NSEP bu kapsamda mezunlarının güvenlik birimlerinde işe alınmaları için federal ajanslarla sürekli iletişim içindedir (National Flagship Language Initiative (NFLI) [web], 2003; Doughty, 2010: 117).

NSEP dört kritik programdan oluşmaktadır (Slater, 2009: 02).

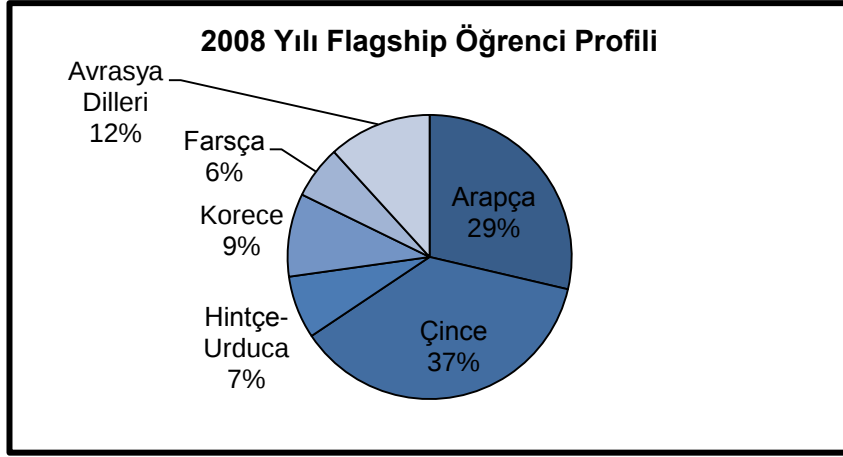
- NSEP Boren Lisans Bursu
Lisans seviyesinde kritik dil ve kültürleri çalışan öğrencilere burs temin eder.
- NSEP Boren Lisanüstü Bursu
Kritik dil ve kültürleri çalışan lisans mezunlarına burs imkânı verir.
- Flagship Programları

- Ulusal Dil Hizmet Birliği (NLSC)

NSEP Boren Bursları: Bir kişiye Amerikan güvenliği için kritik olarak belirlenmiş dilleri konuşan ülkelerde okuma, araştırma yapma, tecrübe edinme vb. amaçlarla lisans düzeyinde bir yıl için 20.000 dolara kadar, lisansüstü seviyede ise iki yıl için toplamda 30.000 dolara kadar burs vermektedir. Eğitimler sonunda karşılık olarak öğrencilerin en az bir yıl devlet güvenlik kuruluşlarında görev yapması gerekmektedir (Wible, 2009; Wible, 2013: 134). Sonuçta NSEP'in amacı milli güvenlik ihtiyaçları için gerekli olan dillerde eğitim almak isteyen öğrencilerin desteklenmesidir. Bu kişiler eğitimleri neticesinde askeri, istihbarat ve diplomatik ihtiyaçlar için devlete hizmet etmektedirler (Wible, 2013: 134).

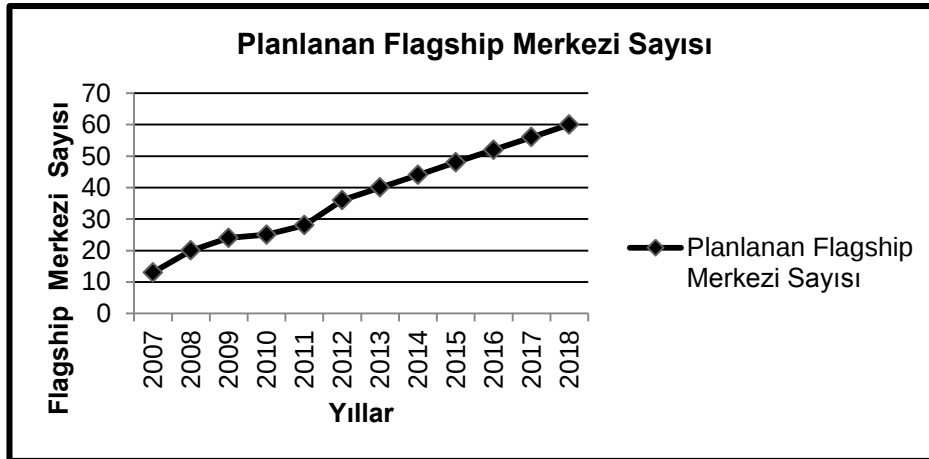
NSEP programlarından eğitim alarak devlet kurumlarında iyi bir kariyer sahibi olan kişiler için verilebilecek çok örnek vardır. Örneğin, 2005 yılında NSEP Boren bursu almış bir ğrenci, Mısır'da Arapça çalışmış, sonrasında Savunma Bakanlığı'nda Orta Doğu ve Kuzey Afrika Kısımında görev yapmıştır. Diğer bir kişi ise 2002 yılında Boren bursu almış, Ürdün'de Arapça çalışmış ve Orta Doğu uzmanı olmuştur. Sonrasında Dışışleri Bakanlığı'na bağlı olarak Kudüs'te Amerikan konsolosluğunda görev yapmıştır (Slater, 2009: 102-103).

NSEP Flagship Programları: Flagship Programlarının misyonu, Amerika'nın rekabet gücü ve güvenliği için kritik önemlilikteki dillerin ilkokul seviyesinden niversite düzeyine kadar olan ğrenci grubuna öğretilmesinin sağlanabilmesidir (Spellings ve Oldham, 2008: 15). Flagship programı devlet bünyesinde çalıştırılmak üzere dil yeterliliği olan kişi sayısını artırmayı amaçlar (Brecht, 2009: 176). Program ilkokul seviyesinden üniversitelere kadar Savunma Bakanlığı'nın yıllık olarak yayımladığı stratejik dil listesindeki diler olan Arapça (lehçeleri ile birlikte), Çince (Mandarin), Hintçe, Korece, Farsça, Portekizce, Rusça, Svahili ve Türkçe gibi dillerde eğitim vermektedir (The Language Flagship [web], 2014; Tolman, 2011: 19).

Şekil- 3: 2008 Yılı Flagship Öğrenci Profili (Slater, 2009: 112)

Flagship Enstitüleri, Flagship programın uygulandığı kampüs içindeki eğitim gruplarından yerel veya bölgesel okullara, ülke genelindeki diğer kolej ve üniversitelerden yabancı dil sorumluluğu olan devlet kuruluşlarına kadar birçok yerden öğrenciye dil eğitimi vermektedir (National Flagship Language Initiative (NFLI) [web], 2003). 2011 yılı itibarı ile 26 Flagship merkezi ve programı (20'nin üzerinde üniversitelerde bağlantılı diğer programlar), 10 ülke dışı Flagship programı ve 3 ilkokul, ortaokul ve lise düzeyi Flagship programı mevcuttur (Khan, 2012: 4).

Şekil- 4: Yıllara Göre Planlanan Flagship Merkezi Sayısı (Slater, 2009: 114)

Flagship Programları için altı önemli hedef bulunmaktadır. Bu hedefler şunlardır (Slater, 2009: 105):

- Yeni müfredat yaklaşımları hazırlama,
- Yüksek okul seviyesine ilave olarak K-12 (ilk, orta, lise dereceli okul) programlarına dil eğitimi verme,
- Ülke dışı yerinde dil eğitimleri planlama,
- Yeni kuruluşlara yeni programlar ile nüfuz etme,
- İş dünyası ile taahhütlü çalışma.

Flagship programları sayesinde öğrenciler akademik eğitimlerine devam ederlerken bir yandan da dil eğitimi alma fırsatı bulmaktadırlar. Flagship merkezleri de bu durumu göz önünde bulundurarak eğitim programlarını ayarlamaktadır. Bu kapsamda iki türlü dil eğitimi alma imkânı olmaktadır. Birincisi sadece profesyonel seviyede bir dilci olabilmek için oluşturulmuş dil programlarıdır. Diğeri ise içerik tabanlı eğitimlerdir. Öğrencilerin aldıkları derslere göre, o ders içeriğinin yabancı dildeki karşılıklarını karşılayabilecek planlanmış dil eğitimleridir. Bu eğitim yönteminde Flagship eğiticileri ile ders öğretmenleri ortak çalışmalarda bulunabilmektedir (Slater, 2009: 106).

Flagship Merkezleri ülke genelindeki üniversitelerde kurulmuştur ve bulundukları kampüs içerisinde eğitimlerini sürdürmektedir. Diğeri yandan ülke dışında bulunan Flagship merkezleri ise ABD’de bulunan lider Flagship merkezi ile koordineli olarak bulundukları ülke üniversitelerine bağlı olarak eğitim vermektedir (Language Flagship, 2013). Örneğin Türkçe eğitimleri için Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Eğitim Merkezi Indiana Üniversitesi Türkçe Flagship Programları ile ortak çalışmalar yürütmektedir (Turkish Language Flagship Center [web], 2013).

Flagship Programlarına katılmış olan bazı öğrenciler ile ilgili örnek bilgiler şunlardır (Slater, 2009: 113):

Sosyal Bilimler mezunu Maryland Üniversitesi Arapça Flagship öğrencisi, Kahire’deki Amerikan Üniversitesi’nde göç ve mülteci konusunda yüksek lisans eğitimini tamamlamış olup sonrasında Amerikan İç Güvenlik Bakanlığı (DHS) İnsan Hakları Ofisi’nde göreve başlamıştır.

Sosyal Bilimler mezunu Farsça Flagship öğrencisi, Duşanbe Dil Merkezi'nde çalışmaktadır. Aynı zamanda Fransızca bilen dil uzmanı FBI'nın dil servis bölümünde çalışmayı beklemektedir.

Sosyal Bilimler mezunu Rusça Flagship öğrencisi St. Petersburg Devlet Üniversitesi'ndeki yerinde dil eğitimini tamamlamıştır. Sonrasında Orta Asya'da İslam ve Hristiyanlık etkileşimi konusunda yüksek lisans yapan Flagship mezunu, Washington D.C.-Moskova arası kırmızı iletişim hattında (hotline) tercümanlık yapmaktadır.

NSEP Ulusal Dil Hizmet Birliği (National Language Service Corps, NSLC) Programı: Yabancı dil bilgi ve tecrübesi olan kişilerin oluşturduğu, Savunma Bakanlığı'na bağlı bir çeşit gönüllü kuruluştur. Kuruluşa katılan kişiler ihtiyaç halinde yabancı dil bilgisini devlet hizmetlerinde kullanmak için bir araya gelmişlerdir (Khan, 2012: 5; Jackson ve Malone, 2009: 8).

2006 yılında faaliyetlerine başlayan NLSC, İngilizcesi çok iyi olan ve İngilizce haricinde bir dil bilen 18 yaşını doldurmuş gönüllü Amerikan vatandaşlarından oluşmaktadır. Bu kişilerin sisteme kayıt olabilmeleri için aciliyet gerektiren milli felaket vb. durumunda dil uzmanlıklarını devlet hizmetine sunacaklarını kabul etmeleri gerekmektedir (NLSC [web], 2014).

Diğer yönüyle NLCS, savaş, felaket vb. ulusal aciliyet gerektiren durumlarda görev alabilecek sertifikalı dil uzmanlarının kayıtlı olduğu ulusal veritabanı listelerini tutmaktadır (Slater, 2009: 118).

NLSC'nin iki tür kaynak havuzu bulunmaktadır:

Milli Havuz (National Pool) ihtiyaç halinde devlet güvenlik birimleri tarafından kullanılabilir yetenekli dil uzmanlarından oluşur. Bu grubun temel amacı dil konusundaki beklenmedik kısa vadeli ihtiyaçları karşılamaktır.

Özverili Sponsor Havuzu (Dedicated Sponsor Pool) ise güvenlik birimlerinin uzun süreli ihtiyaçlarını karşılayabilecek en güvenilir dil

uzmanlarının oluşturduğu grubu belirtir. Bu grup Milli Havuz'u oluşturanlara göre daha az sayıda dil uzmanına sahiptir (Spellings ve Oldham, 2008: 17).

NLSC genellikle öğrenciler, kolej veya üniversitelerdeki öğretim elemanları, emekli askeri personel, emekli devlet memurları içinden üye kazanmaktadır. NLSC üyelerinin genellikle okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinin hepsinden ileri seviyede yeterliliklerinin olması beklenmektedir. Beklenen seviye bu olsa da az bilinen dillerdeki daha az yeterlilikte olan personel de ihtiyaç halinde çağırılmak üzere sisteme alınmaktadır (Slater, 2009: 119-120).

(2) Startalk Programı

Startalk Programı Milli İstihbarat Ajansı (NSA) yönetiminde idare edilmektedir (Spellings ve Oldham, 2008: 19). Program yaz programları ile dil eğitimi ve dil eğitici eğitimleri vermektedir. Yaklaşık 50 eyalette öğrenci ve öğretmenlere kritik dillerde eğitim veren (Khan, 2012: 5) programın amacı milli güvenlik için kritik olan dillerde çalışan kişi sayısının artırılmasıdır. Öğretmen programları ise bu dillerde yetişmiş kaliteli öğretmen sayısını artırmayı amaçlamaktadır (Spellings & Oldham, 2008: 19).

Orta öğretim ve yüksek okul öğrencileri için yaz dönemlerinde yoğun müfredatlar şeklinde eğitimler veren program Arapça, Çince, Rusça, Hintçe, Portekizce, Urduca, Farsça, Türkçe, Darice, Svahili dillerine yoğunlaşmaktadır (Jackson ve Malone, 2009: 7).

2013 yılı yaz döneminde Amerika güvenliği için kritik olarak belirlenmiş diller ve bu dillerde sunulan Startalk programı sayıları şunlardır (STARTALK [web], 2013):

- Çince, 114
- Arapça, 40 Program
- Rusça, 23 Program
- Hintçe, 22 Program
- Portekizce, 17 Program

- Urduca, 16 program
- Farsça, 14 Program
- Türkçe, 11 Program
- Darice, 10 Program
- Svahili, 10 Program

(3) Yabancı Dil Yardım Programı (FLAP)

2007 ve 2008 yıllarındaki toplam 50,5 milyon dolarlık bütçesi ile yabancı dil eğitimleri için en fazla kaynak ayrılan program olan FLAP, Eğitim Bakanlığı koordinatörlüğünde ilk, orta ve lise dengi okullarda NSLI kapsamında kritik olarak belirlenen yabancı dillerde eğitimlerin başlatılması ve geliştirilmesi için destek vermektedir (Khan, 2012: 4). Ülke genelinde yabancı dil eğitimlerine ciddi katkılar sağlayan program, 2011 yılındaki bütçe kısıtlamaları nedeniyle geçici olarak askıya alınmıştır (U.S. Department of Education [web], 2013).

Programın ağırlık verdiği konular şunlardır (Spellings ve Oldham, 2008: 6):

- Eğiticiler için yaz döneminde yoğun dil programları sunmak,
- Yabancı dili miras olarak kazanmış kişiler ile okullar arası bağlantı kurmak,
- İlk, orta ve lise düzeyinde birbirlerini destekleyecek şekilde dil eğitimleri planlamak,
- Teknolojik imkânları etkin olarak kullanmak,
- Yabancı dil eğitimlerini destekleyici yeni aktiviteler bulmak,
- Yerel ve merkezi eğitim yetkilileri arası işbirliği sağlamak.

Program için 2005-2010 yılları arası ayrılan bütçeler şu şekildedir (U.S. Department of Education [web], 2013):

- 2010 - 1.380.815 dolar.
- 2009 - 750.000 dolar.
- 2008 - 162.456 dolar.
- 2007 - 1.487.360 dolar.
- 2006 - 2.586.573 dolar.
- 2005 - 2.022.000 dolar.

En fazla kursu Çince dilinde veren programın sunduğu kurs miktarları Tablo-9'da gösterilmiştir.

Tablo- 9: FLAP Programının 2003-2007 Yılları Arası Sunduğu Kurs Miktarları (Spellings ve Oldham, 2008: 7)

DİLLER	2003 YILI	2006 YILI	2007 YILI
Arapça	3	4	3
Çince	9	48	22
Korece	2	5	2
Rusça	3	6	5
Japonca	5	7	8
Hintçe	-	-	1
Türkçe	-	-	1

2. ABD GÜVENLİK BİRİMLERİ VE YABANCI DİL

a. Güvenlik Birimleri Yabancı Dil Değerlendirme Kriterleri

(1) ILR (Interagency Language Roundtable) Cetveli

2. Dünya Savaşı ve sonrasındaki Kore Savaşı ile milli güvenlik ihtiyaçları için yabancı dilin gerekliliğini anlayan Amerikan hükümeti yabancı dil bilen bütün devlet görevlilerinin dil seviyelerini tespit edebilecek ortak bir değerlendirme cetveli hazırlanmasını istemiştir. Bu kapsamda o dönem diplomatik misyon görevlilerinin eğitimleri ile ilgilenen Dış Servis Enstitüsü (FSI) 1-6 arası kriterlerden oluşan ilk dil değerlendirme cetvelini hazırlamıştır (ILR homepage [web], 2013; Gould, 1982: 19).

Sonraları birçok kez yeniden düzenlenen ölçüt günümüzde Interagency Language Roundtable (ILR) adıyla, Amerikan Savunma Bakanlığı ve diğer devlet güvenlik birimleri (FBI, CIA, FSI, NSA vb.) tarafından yabancı dil yeterliliğini belirlemek için kullanılan temel ölçüttür (Lett, 2005: 106; Clifford ve Fischer, 1990: 110-111; Jewell, 2012: 6; Swain, 2009: 12; Gould, 1982: 21).

ILR ölçütü günümüzde 0 ile 5 arasında değişen aralıklarda değerlendirme yapmaktadır. Ortanca (artı) değerlerle birlikte toplam 11 muhtemel ölçüt değeri bulunmaktadır. ILR 0 ilgili dilde hiçbir yeterliliği yok anlamına gelirken, ILR 5 ise ana dili düzeyinde dil yeterliliği olduğunu göstermektedir (Muller, 1986: 8; Lett, 2005: 106).

Tablo- 10: ILR Değerleri ve Anlamları (Lett, 2005: 106; Jewell, 2012: 10)

DEĞER	SEVİYE	ANLAMI
ILR 0 / ILR 0+	Başlangıç-Düşük Başlangıç-Orta Başlangıç-Yüksek	Hiçbir kullanılabilir yeterliliği yoktur
ILR 1 / ILR 1+ (Başlangıç Yeterliliği)	Orta Düzey- Düşük Orta Düzey- Orta Orta Düzey- Yüksek	Dili kullanabilir. Soru sorup cevap verebilir. Kısa konuşma görüşmeler yapabilir. Temel durumları anlayabilir.
ILR 2 / ILR 2+ (Kısıtlı Çalışma Yeterliliği)	İleri Düzey-Düşük İleri Düzey-Orta İleri Düzey-Yüksek	Gündelik konuşmalara tamamen katılabilir. Talimat verebilir. Durumları tanımlayıp rapor edebilir. Geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanlarda anlatım yapabilir.
ILR 3 / ILR 3+ (Genel Profesyonel Yeterlilik)	Üst Düzey	Resmi veya resmi olmayan konuşmalar yapabilir. Tanıdık olmayan problemleri çözebilir. Soyut konularda açıklama yapıp fikrini savunabilir.
ILR 4 / ILR 4+ (İleri Düzey Profesyonel Yeterlilik)	Seçkin	Dinleyicilere göre konuşma dilini ayarlayabilir. Tavsiyelerde bulunabilir, danışmanlık yapabilir, ikna edebilir. Yüksek makamlardaki görevlilere resmi olmayan tercümanlık yapabilir.
ILR 5	Ana Dili Seviyesi	Dili, iyi eğitilmiş anadil konuşuru seviyesinde kullanabilir.

ILR ölçütü kullanan herhangi bir test sistemi yoktur. Her bir hükümet birimi kendi uyguladığı dil sınavları sonucu kişilerin dil seviyelerini ILR ölçütüne uyarlayarak yayınlamaktadır. ILR ölçütü sadece devlet birimlerince kullanılmaktadır. Özel şirketler bu ölçüt altında değerlendirme yapamamaktadır (ILR homepage [web], 2013).

(2) Savunma Dil Yetenek Seviyesi Testi (DLAB)

DLAB, Amerikan Savunma Bakanlığına bağlı Kuvvet Komutanlıkları ve diğer birimlerde yabancı dil kadrolarında görev almak üzere seçilerek dil

eğitimlerine gönderilecek personelin bu eğitimlere uygunluğunu ve uygunsa hangi dilde eğitim alması gerektiğini belirlemek için uygulanan testtir. Diğer bir ifade ile kişinin yabancı dil eğitimi almaya yeteneği olup olmadığını belirlemek için kullanılır (Defense Language Aptitude Battery [web], 2013). Örneğin Amerikan Savunma Dil Enstitüsü'nde Yabancı Alan Subaylığı (FAO) vb. herhangi bir amaçla yabancı bir dilde temel kursa katılabilmek için DLAB testine girmiş ve belli seviyede not almış olmak gerekmektedir (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 19). Bu kapsamda Amerikan Denizcilik Enstitüsü (NPS)'nde yüksek lisans eğitimini tamamlayan gönüllü subaylar aynı şehirde bulunan Savunma Dil Okulu'na eğitimlerine devam edebilmek için DLAB testine girerler. Test sonuçlarına göre dil tercihinde bulunarak Savunma Dil Enstitüsü (DLIFLC)'ne başvurularını yaparlar (Defense Language Institute (DLIFLC) [web], 2011).

DLAB testinden iyi bir sonuç almak isteyen kişilerin öncelikle İngilizce dil bilgisi seviyelerinin yeterli olması gerekmektedir. DLAB testi anadili İngilizce olan kişilerin İngilizce dil bilgisini –gramer- tespit ederek bu becerileri ile kişilerin ileride eğitim göreceği dili ne seviyede öğrenebileceğini değerlendirir. Testler en erken altı ayda bir yapılabilir (Defense Language Aptitude Battery [web], 2013).

Savunma dil okullarında eğitimi alınabilecek yabancı diller için dillerin zorluk derecelerine göre DLAB testi başvuru kriterleri belirlenmiştir. Bu kapsamda belirlenen kriterler şunlardır (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 19; Defense Language Aptitude Battery [web], 2013):

1.Kategori / 95 ve Üstü: Fransızca, Darice, Felemenkçe, Portekizce, İspanyolca

2.Kategori / 100 ve Üstü: Almanca, Endonezya Dili

3.Kategori / 105 ve Üstü: Darice, Yunanca, Hintçe, Urduca, Farsça, Rusça, Sırpça, Hırvatça, Tagalog, Türkçe, Özbekçe

4.Kategori / 110 ve Üstü: Arapça, Peştuca, Çince, Japonca, Korece

(3) Savunma Dil Uzmanlık Testi (DLPT5)

1968 yılındaki bir Harp Akademisi tezinde Albay Hanz K. Druener, subaylar için her yıl yabancı dil yeterlilik sınavı yapılmasını önermiştir. Bu sınav sonucuna göre belirli bir standardın geçilmesi sonucu maaşlarına ilave olarak yeterlilik payı eklenmesi, başarısız olanların da görev dışında kendi sorumlulukları altında ilave çalışmalar yapması gerektiğini belirtmiştir (Muller, 1986: 17).

Albay Hanz K. Druener'in 1968 yılında önerdiği sistem sonraları DLPT sınavları olarak uygulanmaya başlanmıştır. Günümüzde DLPT5, Amerikan Savunma Bakanlığı tarafından ana dili İngilizce olan personelinin yabancı dil seviyesini ölçmek için kullanılan sınavdır. Sınav içeriği askeri konulara dayanmamaktadır. Sosyal, kültürel, ekonomik, politik, coğrafi, bilimsel, askeri vb. herhangi bir kaynaktan soru sorulmuş olabilir. Dolayısıyla başarılı olabilmek için hedef dili her yönü ile iyi derecede öğrenmiş olmak gerekmektedir (DLPT-5 System [web], 2013: 4).

DLPT5'in yazılı formatı yoktur. DLPT sınavının beşinci versiyonu olan DLPT5, sınav merkezlerinde bilgisayar ortamında uygulanmaktadır. Okuma ve dinleme olarak iki bölümden oluşan sınav, farklı seanslar halinde gerçekleştirilmektedir. Sınavın yazma ve konuşma bölümleri bulunmamaktadır. Her bir bölüm yaklaşık üç saat sürmektedir. Sınav sonuçları ILR cetveline göre 0+ ile 4 arası sekiz seviyede değerlendirilerek sınava katılan kişilerin kuvvet komutanlıklarına direk olarak gönderilmektedir (DLIFLC homepage [web], 2014).

DLPT5 sınavı ILR cetveline göre belirlenmiş iki ayrı seviye grubu şeklinde uygulanmaktadır. Birinci seviye ILR0+ ile ILR3 arasındır. Sınavdan ILR3 seviyesinde sonuç alan kişiler ileri seviye sınavına girmeye hak kazanırlar. İleri seviye sınavı ise o kişinin ILR3+ veya ILR4 seviyelerinde olup olmadığını belirlemek için uygulanır. İleri seviye sınavından başarısız sonuç olan birisinin yabancı dil derecesi birinci grubun en iyi derecesi olan ILR3 olarak belirlenmiş olur (DLIFLC homepage [web], 2014).

Amerikan Savunma Bakanlığı, personeli için planlayacağı yurt dışı görevlerini, ödeyeceği yabancı dil tazminatını bu test sonuçlarına göre belirlemektedir (DLPT-5 System [web], 2013: 3). Dil tazminatı bir yıl için geçerlidir. Personel bu tazminatı ikinci sene de almak istiyorsa birinci yılın sonuna tekrardan DLPT5 sınavına girmek zorundadır (Department of Defense Instruction [web], 2013: 7). Ayrıca Savunma Dil Enstitüsü'nde öğrenim gören her personel eğitimi sonunda DLPT5 testine girmektedir. DLPT5 sınavından almış olduğu dereceler ILR ölçeğine çevrilerek yayınlanmaktadır (Gould, 1982: 19). Savunma Dil Enstitüsünden mezun olabilmek için bu testten okuma ve dinleme seviyelerinde ILR2 (Kısıtlı Çalışma Yeterliliği) ve üzeri not almak gerekmektedir (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 25).

Savunma Bakanlığı yabancı dil yeterliliğini teşvik etmek için yabancı dil tazminatlarında iyileştirmelere gitmiştir (Clifford ve Fischer, 1990: 113). Bakanlığa göre yabancı dil tazminatı alabilmenin şartları şunlardır (Swain, 2009: 32; Department of Defense Instruction [web], 2013: 7):

- Yabancı dil yeterliliği gerektiren herhangi bir askeri sınıfa/uzmanlığa seçilmiş olmak,
- Yabancı dil uzmanlığını geliştirmek için planlanmış ve bağlı bulunduğu komutanlık tarafından onaylanan eğitim almış olmak,
- Yabancı dil uzmanlığı gerektiren askeri bir göreve atanmış olmak,
- Bağlı bulunduğu komutanlık tarafından ihtiyaç duyulan diller içinden birinden sertifikalı dil uzmanlığı bulunmak.

Amerikan Savunma Bakanlığı tarafından yayımlanan 2013 yılı yabancı dil tazminatları (FLPB) konulu raporuna göre DLPT5 sınav sonuçlarına göre belirlenen dil seviyeleri ve tazminatı miktarları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo- 11: Savunma Bakanlığına Bağlı Görev Yapan Personel için Yabancı Dil Tazminat Miktarları (Department of Defense Instruction [web], 2013: 8)

Stratejik Dil Listesinde (SII) Olan Diller İçin Yabancı Dil Tazminatı	
ILR Değerlendirmeye Cetveline Göre Dil Seviyeleri (Dinleme ve Okuma becerileri kombinasyonlarına göre)	Aylık Ödenen Miktar (\$)
1 / 1	100.00
1+ / 1+	150.00
2 / 2	200.00
2 / 2+	250.00
2+ / 2+ veya 2 / 3	300.00
2+ / 3	350.00
3 / 3+	400.00
3+ / 3+ veya 4 / 4	500.00

Normal şartlar altında askeri personel stratejik dil listesinde bulunan herhangi bir dilde ILR 2 seviyesinde yeterliliği olduğunu gösterdiği anda yabancı dil tazminatı almaya hak kazanmaktadır. Ancak komutanlık belirlenmiş bazı kritik diller için ILR 2 seviyesinden daha düşük bir not için dâhi dil tazminatı verebilmektedir. Örneğin Deniz Piyade Birlikleri Arapça, Darice ve Peştuca dillerini ILR 1 seviyesinde bilen personele, Afganistan ve Irak'ta görev yapmıyor olsa dahi yabancı dil tazminatı ödemektedir (Swain, 2009: 32).

b. ABD Dış Güvenlik Birimleri ve Milli Güvenlik Dil Planlaması

(1) ABD Ordusu ve Yabancı Dil

“...21. yüzyılda askeri güç sadece birliklerin taşıdığı silahlarla değil aynı zamanda onların yabancı dilleri ne derece konuştukları ve yabancı kültürleri ne derece anladıkları ile ölçülecektir.”

Barack Obama, Ağustos 2009 (Jewell, 2012: 1)

ABD Savunma Bakanlığı'na göre, 21. yüzyıldaki askeri operasyonlarda başarı sağlanmak isteniyorsa Soğuk Savaş döneminden

farklı yeterliliklere sahip olmak gerekmektedir. Soğuk Savaş döneminin aksine, günümüzde askeri birlikler koalisyon ortakları ile yabancı halkların arasında harekât gerçekleştirdiklerinden, düşmanın yerini tespit edebilmek ve yerel halkın desteğini kazanabilmek için farklı kültürleri iyi derece anlayarak onlarla iletişim kurabilecek dil yeterliliğine sahip olmalıdırlar. Gayri nizami harp olarak da ifade edilebilen bu tür harekâtlar dil yeteneği gelişmiş, kültürel farkındalığı olan kuvvetlere ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla kabile politikaları, dini etkenler ve kültürel örf ve adetler gibi sosyal dinamikleri anlayıp yorumlayabilen askeri personel ile bu tür savaşlarda başarı kazanılabilir (Swain, 2009: 10-14).

Amerikan ordusu dünyanın değişik bölgelerinde konuşlanmış olan askeri birliklerinin yabancı dil, bölgesel uzmanlık, kültürel farkındalık gibi “kritik savaş yeteneklerinin” geliştirilerek; bu birliklerin yerli halk, yerel hükümet görevlileri ve koalisyon ortakları ile etkin bir iletişim kurabilmelerini hedeflemektedir (Swain, 2009: 10). 1991’den beri 40.000’den fazla ABD askeri birliği 140’tan fazla ülkede (bu ülkeler NATO ülkeleri ve Japonya hariçtir) konuşlanmıştır. Bu ülkelerde toplamda 140’tan fazla farklı dil konuşulmaktadır. Koalisyon gücündeki diğer ülke askeri birlikleri ve bulunulan bölgedeki halk ile iletişim kurabilmek, Bosna ve Kosova’da olduğu gibi bölgede barışı koruma görevlisi gibi hareket edebilmek için yüksek derecede dinleme, anlama ve konuşma dil becerisine ihtiyaç duyulmaktadır (Baker, 2002: 79). 2000’li yıllara kadar Amerikan ordusu için bu tür kritik savaş yetenekleri askeri personel arasında herhangi bir değer görmezken 11 Eylül sonrası Afganistan ve Irak harekâtları, dil ve kültürel uzmanlığa sahip olmanın askerleri operasyonların başarısını direk olarak etkileyebilecek unsurlar olduğunu göstermiştir. (Swain, 2009: 6,13)

11 Eylül sonrası duyulan şok neticesinde Amerikan Savunma Bakanlığı dil uzmanı yetersizliği konusunda iki temel alan belirlemiştir. Birincisi ordunun kendisinden kaynaklanan nedenlerdir. Diğer ise Amerikan okul sisteminden kaynaklanan nedenlerdir. Ordudan kaynaklanan nedenler askeri komutanlıkların yabancı dil eğitimleri konusundaki yetersiz planlama ve yönetimleridir. Şöyle ki, 2001 öncesinde yabancı dilin önemi ordu içinde

yeteri kadar anlaşılamamış, çoğu ordu personeli yabancı dil yeterliliğini bir savaş yeteneği olarak kabul edememiştir. Bu şekilde oluşmuş bir önyargı bu konuda yeterli ve ciddi adımların atılmasına engel olmuştur (Wible, 2013: 122).

Ordudan kaynaklanan dil, kültür ve bölgesel uzmanlık yetersizliklerini giderebilmek için Savunma Bakanlığı tarafından 2005 yılında askeri birliklere plan ve politikalar sunan bir reform paketi olan Savunma Dil Değişim Yol Haritası (Defense Language Transformation Roadmap, DLTR) yayınlanmıştır. Bu yol haritası neticesinde bütün kuvvet komutanlıkları derhal kendi planlamalarını yaparak geniş çaplı reform hareketlerine girişmişlerdir (Swain, 2009: 6,15; Tolman, 2011: 11). Bu amaçla hedeflere ulaşılabilmesi için Kuvvet Komutanlıkları ve yurt dışında bulunan birlikler seviyesinde kıdemli dil uzmanlarından oluşan birimler kurulmuştur. Bu birimler Savunma Dil İdare Komiteleri kurullarına katılarak dil ve bölgesel uzmanlık konularındaki eğitim, para, personel vb. ihtiyaçların tespit edilmesinde tavsiyelerde bulunup politikalar üretilmesine yardımcı olmuşlardır (Swain, 2009: 17). Ayrıca ordu personelinin yabancı dile verdiği önemi artırabilmek amacıyla yabancı dil tazminatı (FLPB) oranlarında iyileştirmeler yapılmıştır. Örneğin önceki dönemlerde aylık maksimum 300 \$ olan tazminat miktarı 1000 \$'a yükseltilmiştir. Benzer şekilde ihtiyat unsurları için yıllık maksimum 6.000 \$ olan miktar 12.000 \$'a yükseltilmiştir (McGinn, 2009: 129).

Yine Savunma Bakanlığı bünyesinde 2005 yılında Savunma Dil Değişim Yol Haritası'nın belirlemiş olduğu politikaların ordu birliklerince uygulanıp uygulanmadığını denetlemek üzere Savunma Dil Ofisi kurulmuştur (McGinn, 2009: 128-129). Bu kapsamda Savunma Bakanlığı ile her bir alt unsurunda belirlenen Kıdemli Dil Otoriteleri (SLA) dil planlamaları konusunda denetleme görevi yapmaya başlamışlardır (Brecht ve Rivers, 2012: 272).

Savunma Dil Değişim Yol Haritası'nın dört temel amacı vardır (McGinn, 2009: 14-20):

- Bakanlığa bağlı Kuvvet Komutanlıklarında görevli subay, sivil ve sözleşmeli personeli için dil ve kültürel uzmanlık temeli oluşturmak,

- Beklenmedik durumlardaki ihtiyaçların temini için yabancı dil ve kültür uzmanlarından bir havuz oluşturmak,
- Dil uzmanlığı kadroları için ileri düzeyde yeterliliği olan kişiler yetiştirmek,
- Yabancı Alan Subaylarının (FAO) kalite ve miktarını artırmaktır.

Sonuç olarak 11 Eylül ile birlikte oluşan kriz havası ve sonrasında 2005 yılında yayınlanan Savunma Dil Değişim Yol Haritası (DLTR) Soğuk Savaş döneminin aksine ABD güvenlik dil planlamasına yeni bir bakış açısı getirmiştir.

Tablo- 12: Soğuk Savaş Döneminden 11 Eylül Sonrasına Savunma Dil Değişimi (Swain, 2009: 16; Abbot, 2011: 6)

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDEN 11 EYLÜL SONRASINA SAVUNMA DİL DEĞİŞİMİ	
NEREDEN	NEREYE
Genelde konuşulan bazı dillerde	Az bilinen birçok dilde
Dinleme kabiliyeti üzerine yoğunlaşma	Bütün dil kabiliyetleri üzerine yoğunlaşma
Aktif askeri birlikler için	Aktif ve ihtiyattaki unsurlar için
İstihbarat fonksiyonu	Genel Komuta seviyesinde fonksiyon
Askeri birliklerin genel ihtiyaçlarını destekler	Savaşın Unsurları destekler
Bireysel askeri programlar	Koordine edilmiş, Savunma Bakanlığının stratejisini destekleyen programlar
Güvenlik birimlerinin sorumluluğu	Herkesin sorumluluğu

Amerikan ordusunun dil ihtiyacını karşılayan personel kaynakları şunlardır (Hap, 2005: 58; Tolman, 2011: 25):

- Aktif görev yapan elemanlar,
- İhtiyat/rezerv elemanlar,
- Bakanlık sivil çalışanları,
- İhtiyaç için temin edilmiş sözleşmeli personel.

Aktif görev yapan askeri elemanlar dil çalışmaları için çok fazla zaman ayırabileceklerinden avantajlıdır. Ancak, hangi askeri uzmanlıkların dil yeterliliği gerektiğinin belirlenmesi çok kolay olmamaktadır. Irak ve Afganistan'daki İNİS (insan istihbaratı) ihtiyacı nedeniyle özellikle bu branş için dil yeterliliğine özel önem verilmektedir. Diğer yandan askeri kariyer ile

dil uzmanlığı pek uyuşmamaktadır, çünkü askerler çoğu zaman dil yeterliliklerine göre değil de askeri sınıflarına veya istihbarat yeteneklerine göre atama görürler (Tolman, 2011: 25-26).

İhtiyattaki dil uzmanları ihtiyaç halinde görev yapmak üzere bekletilen depo personeli gibidir. Bu grubun içinde ordu hizmetini tamamlamış aktif personel, aile akrabaları vb. kişilerden miras olarak dili öğrenmiş kişiler veya askeri birimlere profesyonel dilci olarak katılan diğer kişiler olabilir. İhtiyattaki dilciler devlet destekli birçok programa görevlendirilerek kazandıkları dil yeterliliğinin idamesi sağlanmaktadır. Örneğin, yasal olmayan ilaç uyuşturucu ile mücadele amacıyla kurulmuş olan “National Guard Counterdrug” programı yüzlerce yabancı dil bilen askeri personeli ülke çapında görevlendirmiştir. Bu program dilcilere öğrendikleri dili kullanabilmeleri için canlı ortam hazırlamıştır. Bu şekilde dilci personel hem sivil kariyerine devam etmiş hem de dil yeterliliğini idame ettirmiştir (Tolman, 2011: 27-36).

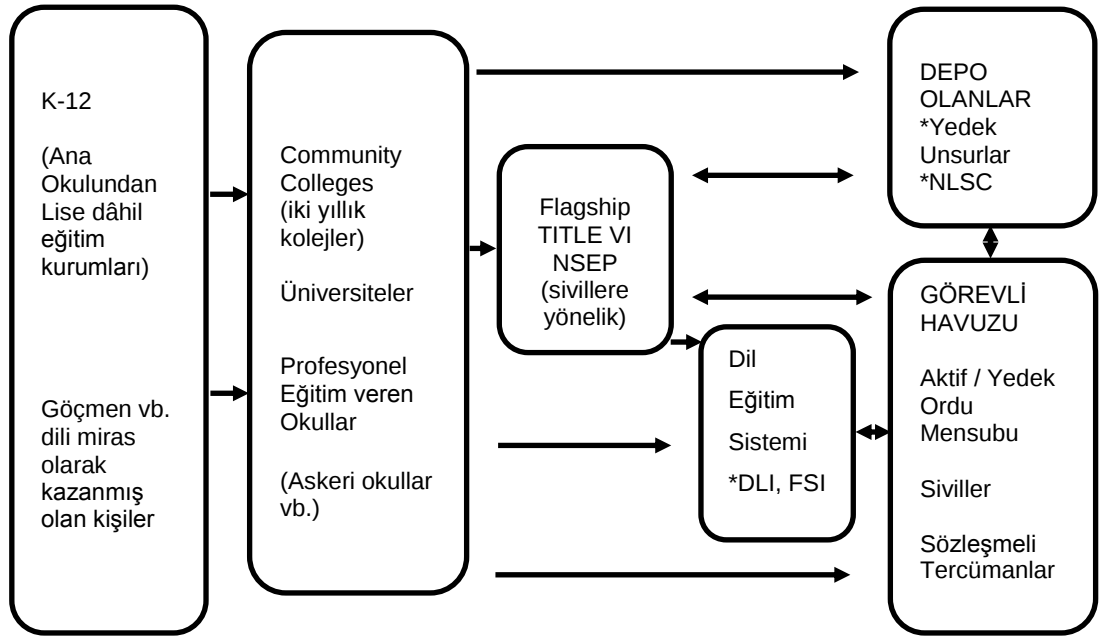
Savunma Bakanlığı dilcileri üniformalı dilcilere göre sürekliliği olan hizmetlerde bulunurlar. Askeri personel sürekli atama görmek zorunda kalırken sivil kadrolu dilciler görev yerlerinde uzun süreler çalışabilirler. Diğer yandan emekli olan veya ordudaki görev süresi dolan yabancı dil bilen askeri personel askeri görevleri sonrası bakanlığa bağlı sivil dilci kadrolarında görevlerini sürdürebilirler. Sivil dilciler ayrıca askeri hizmet için istekli olmayan veya uygun olmayan profesyonel dilciler için de bir seçenektir (Tolman, 2011: 26).

Sözleşmeli dilciler ordu yabancı dil ihtiyacını karşılayan diğer bir seçenektir. Özellikle ülke dışındaki operasyonları destekleyen bu tip personel için ödenen ücretler çok fazla olabilmektedir. Diğer yandan bu personelin kontrol altında tutulması ve denetlenmesi çok kolay olmamaktadır (Tolman, 2011: 26-27). Dolayısıyla Savunma Bakanlığı yabancı dil ihtiyacını karşılayabilmek için farklı kaynaklardan dil uzmanı tedarik etmek istemektedir. Bunun yanında bağlısı olan DLIFLC gibi savunma dil okullarında dil uzmanı yetiştirmek istemektedir. Bu geniş dil havuzundan

yararlanan askeri birlikler aslında hatırı sayılır miktarda yabancı dil bilen personele sahiptir (Swain, 2009: 21).

Öte yandan DLTR aynı zamanda ordu birliklerinin yerli veya miras dilcileri bünyelerine katmaları için direktifler vermektedir (Swain, 2009: 21). Bu amaçla bütün Kuvvet Komutanlıkları miras dilcileri işe alabilmek için çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmalar dili miras olarak ana dili seviyesinde bilenler ile onların ana diline yakın seviyede dil bilen çocuklarını kapsamaktadır (McGinn, 2009: 134). Örneğin Kara Kuvvetlerinin Tercüman Programı (09 Interpreter/Translator Program) özellikle Arapça, Darice ve Peştuca bilen miras dilcileri bulmaya yöneliktir (Western, 2011).

Yine yabancı dil konusundaki eksikliğin sadece askeri komutanlıkların programları ile çözülemeyeceğini anlayan Savunma Bakanlığı ilk, orta dereceli ve yüksek okul seviyesindeki okulların da dil eğitim programlarını destekleyici çalışmalar başlatmıştır. Bu kapsamda Flagship, Title VI benzeri dil girişimleri ile bu okulların dil eğitimleri geliştirilmek istenmektedir.

Kısaltmalar:

NSEP: Ulusal Güvenlik Eğitim Programı

NLSC: Ulusal Dil Hizmet Birliği

DLI: Savunma Dil Enstitüsü

FSI: Dış Servis Enstitüsü

Şekil- 5: Savunma Bakanlığı Dil Kapasite İnşası (Brecht, 2009; Brecht ve Rivers, 2012: 269)

2006 yılından itibaren Savunma Bakanlığı yıllık olarak “acil tedarik edilmesi gereken” veya “ihtiyatta bulunması gereken” diller olarak ayırdığı yaklaşık 30 dilden oluşan Stratejik Dil Listesi yayınlamaktadır. Acil tedarik edilmesi gereken diller bakanlığın genelde ülke içi güvenlik ihtiyaçları nedeniyle çok sayıda sivil ve askeri personel tarafından bilinmesini istediği diller olup, ihtiyatta bulunması gereken diller ise kriz, beklenmedik durumlar karşısında ihtiyacı karşılayabilecek dilleri kapsamaktadır (Swain, 2009: 21).

Bakanlığın stratejik dil listesini kullanma sebepleri vardır. Birincisi kuvvet komutanlıklarına bağlı olarak çalışan personel için kılavuzluk sağlar, personelin eğitim önceliklerini belirtir. İkinci olarak güvenlik birimlerinin hangi diller için yabancı dil tazminatı vermesi gerektiğini belirtir. Ordu birimlerinin gelecek dönemlerdeki ihtiyaçları kapsamına bu diller haricindeki dillerde uzman olan personeline de yabancı dil tazminatı verme yetkisi bulunmaktadır (Swain, 2009: 21).

Savunma Bakanlığı’nın 2004 öncesi dönemde yabancı dil kapasitesi hakkında çok net bilgisi bulunmamaktadır (Graham, 2005). 2004’te Savunma Bakanlığı bünyesinde yabancı dil yeterliliğini tespit amacıyla yapılan araştırma sonucu 217.200 ordu mensubunun yabancı dil bildiği ve bu grubun da çoğunluğunun İspanyolca, Fransızca ve Almanca dillerini bildikleri tespit edilmiştir. 2004 ve 2008 yılları arasında bu oranlarda ciddi değişimler olmuştur. Örneğin 2004’te 1623 olan Çince kapasitesi 2008’de 7.350’ye, 72 olan Urduca kapasitesi ise 445’e yükselmiştir. Kritik dillerdeki bu artışların en önemli sebebi Bakanlığın yabancı dil konusunda verdiği önemi göstermiş olmasıdır (McGinn, 2009: 129).

Günümüzde Savunma Bakanlığı’nın mevcut dil yeterliliğini ve ihtiyacını belirlemek için iki yolu vardır:

Birincisi internet tabanlı veritabanı olan Güçlendirilmiş Dil ve Bölgesel Uzmanlık (Consolidated Language and Regional Expertise, CLARE) uygulamasıdır. CLARE askeri komutanlıklar için mevcut dil kapasitelerini raporlayabilecekleri standart bir yol sunar. İkincisi ise Dil Hazırlılık İndeksi (LRI)’dir. CLARE’den elde edilen veriler LRI sayesinde analiz edilerek

Bakanlığın mevcut kapasitesi ve ihtiyaç durumu belirlenmiş olur (Patton, 2008: 156; Graham, 2005: 2). Dil yeteneklerinin ölçülmesi amacıyla ordu personeli ile Savunma Bakanlığı bağlılarında görev yapan personel internet ortamında yapılan aynı dil testine (DLPT5) girmektedir. Sonuçların Bakanlık tarafından değerlendirilmesi ve eksik olan dil uzmanı ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla sonuçlar Dil Hazırlılık İndeksi'ne (Language Readiness Index, LRI) işlenmektedir. Bu testin internet ortamında yapılması Bakanlığa bağlı yurt dışı görevleri dâhil bütün personelin dil yeteneğinin zamanında ve doğru bir şekilde tespit edilmesine olanak vermektedir (McGinn, 2009: 133).

(a) Askeri Okullar

Amerikan Kara Harp Okulu West Point öğrencileri için hazırlanmış el kitabında dil, kültür ve yabancı alan bilgisinin subaylara sunacağı fırsatlar şu şekilde anlatılmıştır (Cadet Handbook, 2013: 2):

Tüm Sınıflar: Dil uzmanı subaylar ülkeler arası değişim subayları, irtibat subayları veya yabancı ülke okullarında öğrenci subay olarak görevlendirilebilirler. BM barışı sürdürme operasyonlarında, üst düzey yetkililere eşlik etmede veya komutan tercümanı olarak görev yapabilirler.

Yabancı Alan Subayları (FAO): Bir veya daha fazla dil ve kültür ile ilgili ileri seviyede bilgi ve tecrübe sahibi olan askerlerdir. Yabancı Alan Subayları dil tazminatı alırlar ve yüksek lisans yapabilme şansı kazanırlar. Yabancı ülkelerde ataşe ve büyükelçilik güvenlik subayı olarak görev yapabilirler.

Özel Kuvvetler Subayları: Yeterli seviyedeki bir özel kuvvetler subayı en az bir yabancı dil bilmektedir. Operasyonlarında yabancı dile çok fazla ihtiyaç duyulur.

Psikolojik Harekât Subayı: Hedef halkı, kişileri etkileyebilmek için iyi derece yabancı dil bilmelidirler.

Askeri İstihbarat Subayları: İstihbarat prensiplerine göre istihbarat elemanları görevlerini sürdürürken dil yeteneği taktik seviyeden stratejik seviyeye birçok planlamada ve faaliyette gerekli olmaktadır. Elektronik harp, sinyal istihbaratı, sorgulama birimleri vb. görevlerde yabancı dile ihtiyaç duyulmaktadır.

Soğuk Savaş sonrası dönemde Amerika'nın dünya lideri konumuna gelmesi ve özellikle 11 Eylül olayları sonrası dünyanın birçok bölgesine kuvvet göndererek askeri harekât gerçekleştirmesi Amerikan ordu birimlerince yabancı dilin neredeyse bir savaş yeteneği kadar değerli olduğu düşüncesinin benimsenmesini sağlamıştır. Bu kapsamda Savunma Bakanlığının 2005 yılında yayınladığı Savunma Dil Değişim Yol Haritası (DLTR), Müşterek Karargâh ve Kuvvet Komutanlıklarından askeri okullarda ve eğitim birliklerindeki dil eğitimleri ile bölgesel uzmanlık eğitimlerine ağırlık vermesini istemiştir. Bu kapsamda DLTR sonrası Kuvvet Komutanlıklarının askeri okullarda yabancı dil eğitimleri için sunduğu programlar ve teşvikler sayesinde yabancı dil öğrenmek isteyen öğrenci sayısında artış sağlanmıştır. Örneğin Dil programlarını desteklemek amaçlı olarak 2008 yılında askeri okullara tahsis edilen 16,9 milyon dolarlık ödenek 2009 yılında 24,7 milyon dolara çıkarılmıştır. 2009-2013 yılları arası toplamda tahsis edilen rakam ise 108,3 milyon dolardır (McGinn, 2009: 130-131).

Kara, Hava ve Deniz Kuvvetlerine bağlı üç askeri okul da dil ve kültür uzmanlığı eğitimlerini önemli derecede desteklemektedir. Okullar yerinde eğitim, öğrenci değişim programları planlamak ve kritik dillerin eğitimlerini verebilecek eğitici miktarını artırmak suretiyle ülke dil kapasitesinin artırılmasını amaçlamaktadırlar (McGinn, 2009: 130; Language Selection and Placement at West Point [web], 2013; Ellis, 2005: 13).

Amerikan Kara Harp Okulu West Point'te öğretilen yabancı diller Arapça, Çince, Rusça, Fransızca, Almanca, Portekizce ve İspanyolcadır. Örneğin West Point, askeri öğrenciler için iki dönem yabancı dil dersi alma zorunluluğu getirmiştir (McGinn, 2009: 130; Language Selection and Placement at West Point [web], 2013; Ellis, 2005: 13). Her öğrencinin bu

dillerin en az birinde ileri seviyelerde yeterliliğe ulaşması beklenmektedir. West Point öğrencilerine bu dillerin yanında “Yabancı Alan Çalışmaları (Foreign Area Studies)” adı altında bölgesel dersler de verilmektedir. Örneğin Çince eğitimi alan bir öğrenci aynı zamanda Doğu Asya alan dersini görmektedir. Okulda verilen dillerle bağlantılı bölge dersleri şunlardır: Ortadoğu (Arapça), Doğu Asya (Çince), Latin Amerika (İspanyolca), Avrupa (Fransızca, Almanca, Portekizce veya İspanyolca). Öğrenciler dil yeterliliği kazandıkça aynı zamanda ilgili bölgenin askeri, politik, tarihi, kültürel ve jeostratejik yönlerini de öğrenme fırsatı bulurlar (Cadet Handbook, 2013: 3).

West Point’te öğrencilerin dil eğitimlerini ileri seviyelere taşıyabilmek amacı ile planlanmış Yabancı Akademi Öğrenci Değişim Programları (FAEP) planlanmaktadır. Öğrenci değişimleri yarıyıl, yaz tatili zamanlarında yapılmaktadır. Bu kapsamda sekiz haftaya kadar planlanan programlar – Farsça için Tacikistan programı sekiz haftadır- mevcuttur. Anlaşma yapılan ülkeler şunlardır: Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Şili, Çin –şu an güvenlik nedeni ile uygulanmamaktadır-, Kolombiya, Kosta Rika, Ekvator, Mısır, El Salvador, Fransa, Almanya, Guatemala, Honduras, Hindistan, Japonya, Ürdün, Kazakistan, Kırgızistan, Meksika, Moldova, Moğolistan, Fas, Peru, Portekiz, Rusya, Suudi Arabistan, İspanya, Tunus, Ukrayna, Uruguay, Venezuela, Birleşik Arap Emirlikleri ve Özbekistan (Cadet Handbook, 2013: 12).

West Point resmi web sitesinde her ne kadar yabancı dil öğreniminin askeri öğrencilerin entelektüel gelişimi için önemli olduğu belirtilse de okulda öğretilen dillerin Amerikan ordusunun ihtiyaç duyduğu kritik dillerle örtüştüğü görülmektedir. Almanca hariç West Point’te öğretilen bütün diller Savunma Bakanlığı stratejik dil listesinde bulunmaktadır (Language Selection and Placement at West Point [web], 2013).

Tablo- 13: West Point'te 2000-2008 Yılları Arası Öğrencilerin Yabancı Dillere Kayıt Oranları (Language Selection and Placement at West Point [web], 2013)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Arapça	%8,1	%7,4	%18,3	%16,6	%20	%16,9	%18,8	%16,4	%13,5
Çince	%7,4	%9,5	%5,3	%4,4	%6,4	%6,7	%11,1	%10,2	%12,1
Fransızca	%11,5	%12	%13	%14,2	%8	%11,6	%8,9	%13,7	%10,6
Almanca	%23,3	%18,4	%20,6	%21,1	%17,7	%16,3	%18,1	%17,3	%16
Portekizce	%10,4	%6,4	%5,2	%10,1	%9	%15,3	%3,5	%15,8	%10,8
Rusça	%6,2	%9,3	%12,6	%4,5	%4,3	%7	%7,4	%5,5	%9
İspanyolca	%33,1	%37	%25,1	%29,1	%34,5	%26,1	%32,1	%21	%25,6
Farsça	-	-	-	-	-	-	-	-	%2,4

West Point'te İspanyolca en fazla tercih edilen dildir. Her ne kadar 11 Eylül saldırıları sonrası Arapçada ciddi artış olsa da Almanca en fazla tercih edilen ikinci dil konumundadır. Diğer bütün diller bu üç dilin ardından sıralanmaktadır.

Öte yandan Kara Kuvvetleri Yedek Subay Eğitim Birlikleri (ROTC) de askeri öğrencilerinden kritik yabancı dillerde eğitim almaları için özendirici dil tazminatı ödemektedir (Swain, 2009: 33; McGinn, 2009: 131; Jewell, 2012: 4). ROTC eğitimi veren toplam 1.322 kolej ve üniversitenin 1.149'u yabancı dil eğitimi sunmaktadır. Bu amaçla Yedek Subay (Reserve Officer) olabilmek için Yedek Subay Programları (ROTC)'nda eğitim gören bütün askeri öğrencilerin bir dönem veya kolej eğitimlerinin dörtte birinde az bilinen dillerde eğitim almaları gerekmektedir (Ellis, 2005: 13; Western, 2011). 2009 yılı içinde bu amaçla ROTC askeri öğrencilerine eğitimini aldıkları dil dersinden başarılı olmaları şartıyla toplamda bir dönemde kazandıkları kredi başına 250 dolar ödenmiştir (Jewell, 2012: 25).

Amerikan Hava Kuvvetleri Akademisi (USFA) de askeri öğrencilerin en az iki dönem yabancı dil eğitimi almalarını şart koşturmaktadır (McGinn, 2009: 130). Hava Kuvvetlerine bağlı Yedek Subay Eğitim Birlikleri (Reserve Officer Training Corps, ROTC) askeri öğrencilerinden teknik dersler almayan grup ise dört dönem yabancı dil eğitimi almak zorundadır (Swain, 2009: 33).

Ayrıca bu grupta eğitim gören çoğu askeri öğrenci yabancı dil eğitimlerine katılmakta ve anlaşmalı yabancı devlet askeri okulları veya üniversitelerinde yerinde dil eğitimlerine katılmaktadırlar (McDade, 2009: 144).

Deniz Kuvvetleri Akademisi'nde (USNA) ise matematik, fen bilimleri ve mühendislik zorunlu derslerini alanlar hariç olmak üzere bütün askeri öğrencilerin dört dönem dil dersi alma zorunluluğu vardır. Dil dersleri bölgesel, kültürel, jeopolitik konularla birlikte verilmektedir. Bu kapsamda Deniz Kuvvetleri Akademisi (USNA) ve Deniz Kuvvetleri Yedek Subay Eğitim Birlikleri (NROTC), askeri öğrencilerin LREC (Dil, Bölge, Kültür Uzmanlığı) yeterliliklerini artırabilmek için önlemler almaktadır. NROTC öğrencilerinden kritik dillerde dil dersi alanlara ilave burslar verilmektedir. USNA özellikle Çince ve Arapça dilleri gibi kritik dillerde eğitim vermek amacıyla ilave olarak 12 dil eğitimcisini okul bünyesine katmıştır. Hem USNA hem de NROTC ülke dışı yerinde dil eğitimi programlarını artırmıştır ve yaklaşık 11 ülke ile yarıyıl tatilini kapsayacak şekilde öğrenci değişimleri, üç haftaya kadar yerinde dil eğitimleri planlamaktadır (McGinn, 2009: 130; Brecht, 2009: 198).

Öte yandan Askeri Okulları müteakip genç subayların ilgili sınıf okullarında altıkları subay temel kurslarına (BOLC) da yabancı dil ve kültür eğitimleri dâhil edilmiştir (Jewell, 2012: 4).

(b) Kuvvet Komutanlıkları

Yabancı dil, bölgesel ve kültürel uzmanlık ihtiyaçları bakımından Kuvvet Komutanlıkları arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Deniz Kuvvetleri kendi personeli için kültürel uzmanlığı öncelikli görürken, dil ve bölgesel uzmanlığı belirlenmiş bazı personelin sahip olması gereken nitelikler olarak düşünmektedir. Kara Kuvvetleri yabancı dil yeterliliğini bütün askerlerin sahip olması gereken nitelik olarak görmektedir, ancak dil yeterliliği ile kültürel ve bölgesel uzmanlık konuları dengeli bir şekilde karşılanmalıdır. Hava Kuvvetlerine göre bütün personel kısmen bölgesel ve kültürel uzmanlıklara sahip olmalıdır, ancak yabancı dil ihtiyaçları personelin görev ve

rolüne göre belirlenmelidir (Swain, 2009: 27). Deniz Piyade Birliklerinin ise bu konuda belirlenmiş bir stratejisi yoktur. Dil uzmanlığını askeri eğitim süreci ile birlikte kazanılması gereken yeteneklerden biri olarak görmektedir (Kochman, 1996).

I. Kara Kuvvetleri

“Dil yeterliliği ve bölgesel uzmanlık herhangi kritik bir savaş sistemi kadar değerlidir (Cadet Handbook, 2013).”

Amerikan Kara Kuvvetleri özellikle Afganistan ve Irak operasyonlarında yabancı dil bilen askeri personel eksikliği nedeniyle genellikle sözleşmeli tercümanlara başvurmuştur (CED, 2006: 9). Bu konuda öne çıkan hususlar şunlardır:

- Sözleşmeli tercümanlar ABD ordusunun dil konusundaki ihtiyacını önemli bir kısmını karşılamaktadır.
- Sözleşmeliler güvenliğin sağlanabilmesine yardım ederler, çünkü yerel halkla iletişim halindedirler.
- Tercümeler esnasında kalitenin kontrolü önemli bir problemdir. Tercümanın doğru çeviri yaptığını kontrol edecek ve denetleyecek herhangi bir sistem yoktur.
- Anlaşmalı tercümanların iase ve ibatesinin nasıl sağlanacağı konusunda yeterli planlama ve bilgi yoktur.
- Diğer bir problem de tercümanların nasıl en etkin şekilde kullanılacağı ile ilgilidir. ABD ordusu lehçelerine bakmaksızın bütün Arapça konuşanları aynı kategoriye sokmaktadır. Basra Körfezi ağzı ile Arapça konuşan bir tercümanı Irak’a, Irak ağzı ile konuşanı Basra Körfezi’ndeki bir bölgeye görevlendirdikleri durumlar olmaktadır (Mendel ve Suleiman, 2010: 22).

DLTR kapsamında Savunma Bakanlığı Kuvvet Komutanlıklarına yerli ve miras dilcilerin ordu bünyesine katılması için talimat vermiştir. Bu amaçla Kara Kuvvetler dört farklı program izlemektedir:

- **Çevirmen Yardımı (09L Translator Aid) Programı'na** göre 2003 yılından itibaren Arapça, Darice ve Peştuca dillerini bilen personel temini yapmaktadır.

- **Dil Destekleme Programı (Language Advocate Program)** 1999 yılında başlamış ve askeri istihbaratçı yetiştirmektedir. Yabancı dil bilen askeri personel tarafından eğitim alan yeni personel istihbarat konularında görev yapmaktadır.

- **Yabancı Dil Teşebbüsü (Foreign Language Initiative)** 2002 yılında başlamış olup kısıtlı İngilizce, iyi seviyede İspanyolca bilen kişileri programa almaktadır.

- **İkinci Dil Olarak İngilizce Programı (English as a Second Language)** ise Arapça, İspanyolca gibi dilleri anadili olarak konuşan kişilere İngilizce öğretmeyi hedeflemektedir.

Amerikan Kara Kuvvetleri'nin yabancı dil, kültür ve bölge eğitimleri ile ilgili temel amaçları şunlardır (Longo, 2008: 148):

- Bütün askerler dünyanın bir bölgesinde gerekli olacak ihtiyacı karşılayabilecek seviyede, dengeli bir şekilde eğitimleri planlanmış dil ve kültür uzmanlığına sahip olmalıdırlar.

- Ordu liderleri (subaylar) diğer ülke orduları ile icra edilecek ortak harekâtlarda diğer ordu mensupları ile iyi derece iletişim kurabilecekleri yabancı dil ve kültür uzmanlığına sahip olmalıdırlar.

- Birliklere verilen dil ve kültür eğitimleri dengeli bir şekilde – personelin her iki alanda da bilgi sahibi olmasını sağlayacak şekilde- planlanmalıdır.

Öte yandan Kara Kuvvetleri personelinin yabancı dil yeterliliklerini geliştirmek için oluşturduğu “Rosetta Taşı (Rosetta Stone)” yazılımı Kara Kuvvetlerine bağlı e-learning web sitesinden bütün ordu mensubunun kullanımına açılmıştır. İngilizce dâhil toplam 29 dilde eğitim imkanı sunan yazılıma ordunun ihtiyaç duyduğu Arapça, Çince, Farsça, Korece, Peştuca, Rusça vb. kritik diller de eklenmiştir. Ülke dışında konuşlu birlik personelinin kendi bilgisayarlarında güvenli olmayan internet kullanması durumunda

askeri ağa dâhil birlik bilgisayarlarından sisteme girilebilmektedir (Longo, 2008: 150).

Kara Kuvvetlerine bağlı Özel Harekât Birlikleri (SOF) de dil, kültür ve bölgesel uzmanlığa sahip diğer askeri elemanlardır. Amerikan ordusu özel kuvvetleri dünyanın çok farklı bölgelerinde operasyon gerçekleştirdikleri için yabancı dil yeterliliği en üst seviyede olan ordu birimlerinden biridir, çünkü görevleri esnasında her an İngilizce bilmeyen düşman askeri, yabancı siviller, esirler vb. kişilerle karşılaşma ihtimalleri yüksektir (Western, 2011). Özel Harekât Birliklerinde görev yapan askerler en az bir yabancı dil bilmelidirler. Özel Kuvvetler personelinin dil yeterliliği belirlenirken bu kişilerin özellikle yerel halklarla iletişim kurabilmesini sağlayacak konuşma becerilerinin yeterli seviyede olmasına dikkat edilmektedir (Swain, 2009: 13). Bu nedenle Amerikan ordusunda özel kuvvet olabilmek isteyen bir personel öncelikle yabancı dil yeterliliğini kanıtlaması gerekmektedir (Western, 2011).

II. Hava Kuvvetleri

1990'lı yıllardan bu günlere Amerikan Hava Kuvvetleri dil ve kültür yapısı birbirlerinden çok farklı bölgelerde–Honduras, Somali, Kolombiya, Haiti, Bosna Hersek, Kosova, Gürcistan, eski Sovyetler üyesi devletler, Endonezya, Pakistan, Afganistan, Filipinler, Afrika ve Irak- birçok operasyon gerçekleştirmiştir (McDade, 2009: 139). Bu operasyonlar esnasında dil, bölgesel ve kültürel uzmanlığı olan askerlere ihtiyaç duyulduğu zamanlar olmuştur (Krepinevich, 2008: 186).

Amerikan ordusu ve güvenlik kuruluşları ile ilgili çalışmalar yapan düşünce kuruluşu RAND'a göre Amerikan Hava Kuvvetlerinin yabancı dil, kültürel ve bölgesel uzmanlık konularına bakış açısı şu şekildedir:

- Hava Kuvvetleri personelinin çoğu kültürel ve bölgesel uzmanlık konularının önemli olduğunu düşünmektedir.
- Çok az Hava Kuvvetleri personeli dil uzmanlığının görev performanslarını ciddi derecede artırabileceğini düşünmektedir.

Hava Kuvvetleri personeli arasında dil uzmanlığı konusuna verilen önemin azlığı nedeniyle Amerikan Hava Üniversitesi detaylı bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışma sonucuna göre her bir hava kuvvetleri personeli temel seviyede de olsa dil eğitimlerinden geçmeli ve görevi icabı ileri seviyede dil yeterliliğine sahip olması gerekenler ise ileri düzeyde eğitimlere tâbi tutulmalıdır (McDade, 2009: 141-142).

2005 yılında DLTR kapsamında askeri politik, askeri diplomatik konularda görev yapmak üzere Bölgesel Konular Uzmanı (diğer bir ifade ile Yabancı Alan Subayları, FAO) yetiştirme programı açılmıştır. Uluslararası meseleler, güvenlik konuları, yabancı bölgeler, dil uzmanlığı vb. konularda yaklaşık iki sene eğitim alan bu grup dil, kültür ve bölge uzmanı olmaktadır. Bu göreve seçilecek personelin 7-12 yıl arası aktif görevde bulunmuş olması gerekmektedir (Sarnoski, 2005). Liderlik kapasitesi, görev performansı iyi derecede ve bölgesel politikalar konularında bilgi sahibi olan personel bu eğitimlere seçilerek Denizcilik Enstitüsü'nde (Naval Postgraduate School, NPS) uluslararası ilişkiler ile ilgili programlarda lisansüstü eğitime tabi tutulmaktadır. NPS'deki eğitimini tamamlayan personel sonrasında NPS ile aynı şehirde (Monterey) bulunan Savunma Dil Enstitüsü (DLIFLC)'ne lisansüstü eğitiminde çalıştığı bölgeler ile ilgili olacak şekilde dil eğitiminde katılmaktadır. Bu iki eğitimi başarı ile tamamlayan personel yüksek lisans diploması ve yabancı dil sertifikası almaya hak kazanmaktadır. Bu eğitimler sonucu iki grup uzmanlık branşı mezun edilmektedir. Birincisi Askeri Politik Konular Uzmanı (PAS) diğeri ise Bölgesel Konular Stratejistidir (RAS). Bu şekilde yoğun geçen eğitimleri başarı ile tamamlayabilmek subaylar için bir üst rütbeye terfide de avantaj sağlamaktadır (McDade, 2009: 142-143).

III. Deniz Kuvvetleri

“Güven ve işbirliğinde dalgalanma kabul edilemez. İşbirliğini artırmak deniz kuvvetleri birliklerinin güven ve istikrarına katkı sağlayacaktır. Bu tür ilişkilerin kurulabilmesi ve uluslararası ortaklarla etkin bir iletişimin sağlanabilmesi için deniz kuvvetleri personelinin yeterli seviyede kültür, tarih ve yabancı dil uzmanlıklarına sahip olması gerekmektedir.”

Deniz Kuvvetleri 21. Yüzyılda gerçekleştirilen harekâtlarda karşılaşılan yabancı kültür ve yabancı dillerin Soğuk Savaş dönemindekileri geçtiğini, stratejik, operasyonel ve taktik seviyede başarının bu tür az bilinen dil ve kültürler hakkında ne derece hazırlıklı olunabildiğine bağlı olduğunu düşünmektedir. Bu eğitimlerin verilebilmesi amacıyla tasarlanan LREK (Dil, Bölge, Kültür Uzmanlığı) programları ülke dışında gerçekleştirilen operasyonlarda kültürleri, dilleri farklı olan toplumlarla iletişim kurabilmeyi, beklenmedik davranışlara karşı doğru tepkileri verebilmeyi hedeflemektedir (U. S. Navy Language Skills, Regional Expertise and Cultural Awareness Strategy [web], 2008: 4-5). Soğuk Savaş döneminde deniz kuvvetlerinin LREC yeterliliği istihbarat ve kriptoloji uzmanları üzerine kurulu olmuştur. Bu durum günümüzde yavaş yavaş değişim göstermektedir (Holloway, 2009: 193).

Günümüzde temel LREC stratejileri şunlardır:

- Deniz Kuvvetleri bilinen görevleri ve ihtiyaçları doğrultusunda yeterli sayıda LREC uzmanına sahip olmalıdır.
- Özellikle FAO ve Kriptoloji Dil Analizcileri gibi yabancı dil uzmanlığı gerektiren görevler için yeterli miktarda personel yetiştirilmelidir.
- Dil uzmanlığı gerektirmeyen görevlerde çalışan diğer denizci ve siviller de temel düzeyde LREC kapasitesine sahip olmalıdır.
- LREC kapasitelerini destekleyebilecek şekilde ihtiyatta personel bulundurulabilmelidir.
- LREC kapasitesini artırabilmek için göçmenler vb. etnik gruplardan faydalanılmalıdır.

Sonuçta temel olarak deniz kuvvetlerinin yabancı dil ihtiyacı şu şekildedir:

Dil ve bölgesel uzmanlığa bazı personel –gerekli olanlar- sahip olması gerekirken, kültürel farkındalık bütün personelin sahip olması gereken yeterliliktir (Holloway, 2009: 192-193).

Diğer bölgeler hakkında uzman personel ihtiyacı nedeniyle Deniz Kuvvetleri 1997 yılında Yabancı Alan Subaylığı (FAO) adıyla yeni bir branş oluşturmuştur. Buna ilave olarak askeri ataşe kadroları ve müttefik devletler ile personel değişim programları (PEP) sürdürülmüştür. Yemen açıklarındaki USS Cole gemisine 2000 yılında yapılan terör saldırıları ve 11 Eylül olayları sonrası Deniz Kuvvetleri LREC kapasitesini artırabilmek için yeni bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışmalara göre (Holloway, 2009: 196-197);

- NPS (Denizcilik Enstitüsü) uzak denizlerde görev yapacak olan gemi personeline bölgesel uzmanlık dersleri vermeye başlamıştır.
- 2003 yılında LREC yeteneklerini desteklemek için OPNAV adında bir yabancı dil ofisi açılmıştır.
- Deniz Kuvvetleri Stratejik Dil Listesi yıllık olarak güncellenmektedir. Bu listeye Deniz Kuvvetleri ihtiyaçları doğrultusunda Savunma Bakanlığı listesinde olmayan diller de eklenmektedir.
- Bütün ast birliklerin yabancı dil yeterlilik seviyesi kontrol edilmiş ve toplam kapasite çıkarılmıştır. Sonuçlara göre en fazla İspanyolca, Fransızca ve Almanca bilen personel mevcuttur.
- 2005 yılında özellikle kritik az bilinen dillerde dili yeteneğini miras olarak kazanmış kişilerin deniz kuvvetlerine kazandırılabilmesi için yeni bir program başlatılmıştır.
- Önceleri sadece dil yeterliliği gerektiren kadro görev yerlerinde görev yapan kriptoloji uzmanları, istihbarat analizcileri vb. personele verilen yabancı dil tazminatı belirlenen dillerde yeterliliği olan bütün personele verilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda Savunma Dil Uzmanlık Testi (DLPT)'nden yeterli not alan personel aylık 500\$'a kadar dil tazminatı almaya hak kazanmaktadır.

- Yabancı Alan Subayları (FAO) yetiştirebilmek için programlar açılmış. 2009 yılına kadar sayısı 168 olan FAO'ların 2015 planlarına göre toplamda 400'ü bulması hedeflenmiştir.

- Yaklaşık 26 müttefik devlet ile yerinde dil eğitimi maksadıyla özellikle subaylar için planlanan personel değişim programları (PEP) sürdürülmektedir.

- Deniz ataşeleri görevlendirmeleri devam etmektedir. LREC eğitimleri Ataşe olarak görevlendirilecek personele yönelik planlanmaktadır.

- DLIFLC ile yapılan ortak çalışmalar neticesinde yabancı dil eğitimi alan personel sayısında artırım yapılmıştır. Önceleri sadece dil yeterliliği gereken kadrolarda görev yapacak personel için planlanan dil eğitimleri artık diğer denizci personel için de planlanmaktadır. DLIFLC'de yıllık 100 kişilik kontenjan ayrılmıştır.

- DLIFLC mobil eğitim timleri vasıtasıyla görev önceleri temel dil eğitimleri verilmektedir.

- Deniz Kuvvetlerine bağlı askeri okullarda LREC kapasitesinin artırılabilmesi için bir dizi önlem alınmıştır. Yabancı dil çalışan askeri öğrenciler desteklenmektedir.

Amerikan Deniz Kuvvetleri diğer ülkelerin dilini, kültürlerini ve geleneklerini onlarla uzun dönemli müttefiklik kurabilmek için gerekli olduğunu düşünmektedir. Bu amaçla bu tür eğitimlerin deniz kuvvetleri personeline verilebilmesi için "Dil, Bölge, Kültürel Uzmanlık Merkezleri (CLREK)" kurulmuştur (Wise, 2010).

CLREK'in dört temel amacı bulunmaktadır (Wise, 2010):

- Dil ve kültürel eğitim programlarını yönetmek,
- Mevcut dil ve kültürel eğitim programlarındaki aksaklıkları tespit etmek önlemlerin alınmasını sağlamak,
- Deniz Kuvvetleri eğitim ihtiyaçları hakkında araştırmalar yapmak ,
- Uygun eğitim çözümlerini koordine etmek ve programlamak.

CLREK ülke dışına görevlerde bulunacak olan denizcilerin yabancı dil ve yabancı kültür eğitimlerini almasını destekler. Program ayrıca Deniz Kuvvetlerine bağlı Yabancı Alan Subaylarının (FAO) dil ve profesyonel gelişimine katkı sağlar. Deniz Kuvvetleri istihbarat birimlerinin (kripto teknisyenleri, çevirmenler, istihbarat uzmanları, bilgi harekâtı ve istihbarat subayları) yabancı dil programlarını yürütür. (Wise, 2010; U. S. Navy Language Skills, Regional Expertise and Cultural Awareness Strategy [web], 2008: 11) DLIFLC'ye resmi dil eğitimlerine gönderilecek deniz kuvvetleri personelinin görevlendirmelerini yapar (Wise, 2010).

IV. Deniz Piyade Birlikleri

“Dilin sadece istihbarat analizcileri, Yabancı Alan Subayları (FAO) ve diğer bölgesel uzmanlar için kritik olduğu düşünülen geçmiş dönemlerin aksine, dil yeteneği şu an hareket alanında tıpkı bir silah gibi kritik operasyon yeteneği olarak görülmektedir.”

ABD Savunma Bakanlığı Haziran 2007 Zirvesi (Swain, 2009: 11)

Barabara G.B. Ferguson'a göre Amerikan tarihi boyunca gerçekleştirilen harekâtlarda hareket alanında bulunan yerel halkla en fazla temasta bulunan askeri kanat Deniz Piyade Birlikleridir. Dolayısıyla onlar için yabancı dil, yabancı kültür ve yabancı bölge bilgisi ciddi derece önem kazanmaktadır (Ferguson B. G., 2010).

Deniz piyade birliklerinin yabancı dil plan ve programlarını yürütmek amacı ile bu görevi 2004 yılından beri Deniz Piyade Birlikleri İstihbarat Direktörlüğü (DIRINT) yürütmektedir (Lake, 2009: 160).

2005 yılında açıklanan Savunma Dil Dönüşüm Yol Haritası (DLTR), DIRINT'a Deniz Piyade Birliklerinin yabancı dil, bölgesel uzmanlık kapasitesini geliştirmek için çeşitli görevler vermiştir. Bu görevlendirmeler şunlardır (Lake, 2009: 161-164):

- Dil ihtiyaçları için doktrin, plan ve politikalar üretilecek,

- Bir kereye mahsus bütün ast birliklerin yabancı dil yeterliliğini tespit için araştırma yapılacak,
- Dil eğitimlerine bölgesel uzmanlık dersleri ilave edilecek,
- Ülke dışında yerinde eğitimler ile dil yeterlilikleri ilerletilecek,
- Yabancı dil yeterliliği amiral/general olabilme şartlarından biri olacak,
- Ülke dışına görevlendirilmeler öncesinde temel seviyede yabancı dil ve bölge dersleri alınacak,
- Okuma, konuşma ve dinleme yeteneklerinin üçünde de ILR 3 (Genel Profesyonel Yeterliliği) seviyesinde yeterlilik isteyen kadro görev yerleri tespit edilecek,
- Yabancı dil yeterliliği standardı okuma, konuşma ve dinleme yeteneklerinin üçünde de ILR 3 (Genel Profesyonel Yeterliliği) seviyesine yükseltilecek.

Deniz Piyade Birlikleri'ne dil ve yabancı kültür eğitimleri vermek için 2005 yılında İleri Seviyede Operasyonel Kültür Öğrenme Merkezi (Center for Advanced Operational Culture Learning (CAOCL)) kurulmuştur. (Lake, 2009: 161; Ferguson B. G., 2010) Bu kapsamda CAOCL'un deniz piyade birliklerine dil eğitimi verebilmek için hazırlamış olduğu iki tür eğitim programı bulunmaktadır: Birincisi Dil, Bölge ve Kültür Öğrenme Programı diğeri ise Görev Öncesi Eğitim Programı'dır. Bu iki programda da personele yoğun eğitimler verilmektedir. Eğitimlere katılamayan personel için ise Mobil Eğitim Takımları (MTT) yerinde eğitimler vermektedirler (Ferguson B. G., 2010).

Deniz Piyade Birliklerinin 2009 yılı verilerine göre 1475 yabancı dil gerektiren kadro görev yeri vardır. Bu kadroların 160'ı subay, 1315'i diğeri personeldir. Kadro görev branşları kriptoloji uzmanı, karşı istihbarat uzmanı⁷, insan istihbaratçıları ve yabancı alan subaylarıdır (Lake, 2009: 163).

⁷ Bir istihbarat servisinin yerine getirdiği istihbarat görevlerinin düşman devletler veya düşman istihbarat servisleri tarafından engellenmesine veya düşman istihbarat servislerinin ilgili istihbarat servisi içine sızmasına karşı yapılan istihbarat faaliyetleridir (Lowenthal, 2006: 145).

Küresel teröre karşı mücadele kapsamında belirlenen dillerde eğitim alabilmek amacıyla Deniz Piyade Birlikleri yıllık olarak DLIFLC'den 40 kişilik kontenjan talep etmektedir (Lake, 2009: 164).

Deniz Piyade Birliklerinin yabancı dil yeterliliği kazanabilmelerini özendirmek maksadıyla yabancı dil tazminatlarında iyileştirmeler yapılmıştır. Günümüzde yabancı dil tazminatı almak isteyen personel Savunma Dil Uzmanlık Testi (DLPT)'nden yeterli sonucu almalıdır. Bu kapsamda Savunma Bakanlığı'nın desteği sayesinde yabancı dil tazminatı alan personel sayısında ciddi artış olmuştur. 2005 yılı içinde 363 subay, 1530 diğer askeri personel toplamda 2.075.000 dolar yabancı dil tazminatı alırken, 2008 yılı verilerine göre 604 subay, 2.179 diğer askeri personel toplamda 4.300.000 dolar olacak şekilde yabancı dil tazminatı almıştır (Lake, 2009: 164; Kochman, 1996).

Deniz Piyade Birlikleri'nde her ne kadar yabancı dil tazminatı alabilmek için gerekli minimum standart ILR2 (Kısıtlı Çalışma Yeterliliği) iken, acil ihtiyaç duyulan kritik diller kapsamına giren (Immediate Investment Language (IIL)) dillerdeki ILR1 (Başlangıç Yeterliliği) seviyesinde olan personel için de aylık 100\$ yabancı dil tazminatı verilmiştir (Lake, 2009: 164).

Görev öncesi eğitimlerde de Deniz Piyade Birliklerine yabancı dil ve bölgesel uzmanlık dersleri ciddi olarak planlanmaktadır. Hatta bu eğitimler esnasında verimin artırılması için kazanılan yeteneğin kullanılabileceği sanal eğitim ortamları hazırlanmıştır (Lake, 2009: 165).

(c) Yabancı Alan Subayları (FAO)

FAO'lar subaylardan oluşan iyi eğitilmiş, savaş yeteneklerinin yanında derin bölgesel kültür, politika ve ekonomi bilgisi olan, en az bir yabancı dilde ileri düzeyde okuma, dinleme ve konuşma becerisi sahibi olan askeri personeldir (Wible, 2013: 122; McGinn, 2009: 135).

Amerikan ordusu, ülke sınırları dışındaki askeri ataşe, askeri danışman, insan istihbaratı vb. hassas görevler için bölgesel, kültürel uzmanlıkları, dil yeterlilikleri ve askeri-politik bilgileri olan profesyonel subaylar yetiştirebilmek için Yabancı Alan Subaylığı (FAO) programları başlatmıştır (Mouton, 2011: 21-24). FAO programının temel amacı müşterek harekât ortamında görev yapabilecek seviyede askeri personel yetiştirmektir (McGinn, 2009: 135). FAO'lar elçiliklerde savunma ataşeleri ile birlikte görev almalarının yanında Kara Kuvvetleri ve Deniz Piyade Birlikleri'nin açmış oldukları ilave kadro görev yerlerinde de güvenlik subayı, istihbarat subayı gibi görevlerde bulunabilmektedirler (Swain, 2009: 11-13).

FAO'lar bulundukları kuvvet fark etmeksizin öncelikli olarak belirli askeri sınıflarda uzman olmalıdırlar. 1996 ile 2001 yılları arası FAO eğitimi almış yaklaşık 260 subay bulunmaktadır (Mouton, 2011: 22). 2001 yılında 1.015 Kara Kuvvetleri, 149 Deniz Piyade Birlikleri mensubu FAO varken, 2008 yılında bu rakam Kara, Hava, Deniz Kuvvetleri ve Deniz Piyade Birlikleri toplamı olmak üzere 1.600'n üzerine çıkmıştır (McGinn, 2009: 135). 2010 yılı itibarıyla ise toplam FAO sayısı 1.940 olmuştur (Introduction to the Foreign Area Officer's Program [web], 2014).

Yabancı Alan Subayı olmak isteyen personel bölük komutanlığı seviyesinde, en az yüzbaşı rütbesinde, sekiz senelik askeri tecrübe sahibi, çok gizli gizlilik dereceleri bilgilere erişebilme yetkisi olan askerlerdir. Bu kişiler FAO programlarına seçilebilmek için Savunma Dil Yetenek Testi (DLAB)'nden 95 ve üzeri not almış olmalılardır (Introduction to the Foreign Area Officer's Program [web], 2014).

FAO programına seçilen personel sonrasında 3-5 yıl arası eğitim grrleri. Bu süre içinde yoğun yabancı dil eğitimi verilmektedir. Başlangıç yabancı dil eğitimleri 6-18 ay arası sürecek şekilde Savunma Dil Enstitüsünde (DLIFLC) verilmektedir. Diğer eğitimlerle birlikte o kişilerin hedef bölgede görev alabilmesi için yeterli kapasiteye ulaşması amaçlanır (Mouton, 2011: 21).

FAO olabilmek için aday personel üç temel eğitim geçmişi olması zorundadır. Bu eğitimler şunlardır:

- Lisans Üstü mezuniyeti,
- Dil Eğitimi (Savunma Dil okullarında),
- Bölge İçi Eğitimleri (IRT)

Lisansüstü mezuniyet alanı bölgesel çalışmalar ile ilgili olmalıdır. Dil eğitimleri genelde savunma dil okullarında verilmektedir. Bölge içi eğitimleri (IRT) FAO'ların Amerika'da aldıkları dil eğitimlerini ilk elden yerinde geliştirme fırsatı buldukları sürelerdir. IRT'lerde personel ilgili olduğu ülkeye gönderilerek yerinde dil eğitimi almaktadır. Bu eğitimlerde süreler Kara Kuvvetleri için 12 ay, Hava Kuvvetleri için 6 ay, Deniz Kuvvetleri için 4 aydır (Introduction to the Foreign Area Officer's Program [web], 2014).

(d) Savunma Dil Enstitüsü Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC)

Yabancı dil eğitimleri Amerikan hükümeti için öncelikli konulardan biridir. Amerikan güvenlik ihtiyaçlarının karşılanabilmesini amaçlayan yabancı dil eğitimlerinin büyük bir kısmı Savunma Bakanlığı (Department of Defense) tarafından planlanmaktadır. Bu amaçla yabancı dil bilen askeri personelin çoğu ile istihbarat ve güvenlik birimleri personelinin bir kısmı başlangıç eğitimlerini Monterey California'da bulunan "Savunma Dil Enstitüsü Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC)"nde almaktadır (Lett, 2005: 105; Clifford ve Fischer, 1990: 113).

2. Dünya Savaşı başlangıcında Japonca eğitimleri vermek amacıyla kurulmuş olan Kara Kuvvetlerine bağlı Askeri İstihbarat Servis Dil Okulu (MISLS) 1941 yılından 2. Dünya Savaşı sonrası 1946 yılına kadar Pasifik'teki muharebelerde görev almış çok sayıda dilci mezun etmiştir (DLIFLC General Catalog, 2011-2012: 1; McNaughton, 2006: v). 1945 yılında California Monterey'e taşınan okul burada Ordu Dil Okulu (Army Language School) adını almıştı (Nakamura, 2013; Aggeler, 1950: 189; Binkley, 2011: 10). 1963 yılında Kara, Hava ve Deniz Kuvvetlerine bağlı bütün dil okulları burada tek

çatı altında birleşerek Savunma Dil Enstitüsü (DLI) adı altında faaliyet göstermeye başlamıştır (Binkley, 2011: 10). 1974 yılına gelindiğinde ise okulun adı Savunma Dil Enstitüsü Yabancı Dil Merkezi (DLIFLC) adını alarak halen günümüzde eğitimlerini sürdürmektedir (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 2). Okulun tam adı DLIFLC olsa da Amerikan ordu mensupları, aralarında bu okulu kısaca Savunma Dil Okulu (DLI) olarak çağırmaktadırlar.

1982 yılındaki Genel Muhasebe Ofisi raporuna göre DLIFLC'nin temel görevi askeri istihbarat görevleri için hazırlanan askeri personele yabancı dil eğitimi vermektir. DLIFLC'de eğitim alan çoğu asker, okuldan mezun olmalarını müteakip savunma istihbarat görevleri ile ilgili kadrolara atanmaktadırlar. Okul aynı zamanda bütün Savunma Bakanlığı bağlı personeline dil eğitimi verir (Gould, 1982: i,1). Amerikan silahlı kuvvetlerinde görev yapan dilcilerin yaklaşık %90'ı dil eğitimlerini DLIFLC'da almışlardır (Gutierrez, 1994: 18). Kurulduğu yıldan beri DLIFLC'den mezun olan personel askeri ataşe, irtibat subaylığı, tercüman, sorgu uzmanı, istihbarat analizcisi, telsiz kestirme operatörü, uyuşturucu ile mücadele elemanı gibi farklı görevlerde bulunmuştur (Binkley, 2011: 10).

DLIFLC Amerikan Kara Kuvvetleri emrinde görev yapmaktadır. Okul Komutanlığı, okul yönetimi, parasal kaynaklar vb. birçok konuda sorumlu otoritedir. Okul komutanı karacı albay, komutan yardımcısı havacı albaydır (Gould, 1982: 1).

DLIFLC'de 24 dilde aynı anda yaklaşık 4.200 öğrenci eğitim alabilmektedir. Eğitim alan grup aktif veya ihtiyat ordu personeli, savunma bakanlığının veya diğer güvenlik kuruluşlarının sivil görevlileri ve bazı askeri personel aileleridir (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 5,19). 2010 yılı verilerine göre DLIFLC öğrenci profili şu şekildedir (DLIFLC Flagship 0-2 Conference [web], 2010):

- Bütün kuvvetlerden yaklaşık 3000 öğrenci vardır.
- Öğrencilerin %66'sı 25 yaş altındadır.

- Öğrencilerin %99'u yüksek okul mezunudur.
- %25 bayandır.
- %5 subaydır.
- Eğitim görenlerin çoğunun görevleri istihbarat ile ilgilidir.
- Eğitim görenler çoğunlukla kripto uzmanları, insan istihbaratçıları, yabancı alan subayları, özel kuvvetler personelidir.

William D. Wunderle'ye göre 1300 Öğretim elemanı, 3800 öğrenci mevcudu ile DLIFLC dünyanın en büyük, Amerika'nın da en önemli dil okuludur. Savunma Bakanlığı'nın ülke güvenliği için belirlemiş olduğu kritik dillerde bütün ülke çapında verilen mezunlardan daha fazla öğrenci mezun etmektedir. Enstitünün eğitimleri Amerika'nın küresel askeri harekâtları için kritik derece önemlidir (Wunderle, 2006: 8). Yabancı dil bilen askeri personelin büyük çoğunluğunun başlangıç eğitimlerini aldığı DLIFLC, bir günlük mesai süresince yaklaşık 22 ayrı dilde eğitim vermektedir. Öğrenciler 64 haftaya kadar süren eğitimleri boyunca günlük altı saat ders görmektedirler (O'Connell ve Norwood, 2007: 105). İhtiyaçlara göre daha da büyüyen DLIFLC, 8, 12, 37, 47 haftalık eğitim programları oluşturmuştur. DLIFLC'in yetişemediği durumlarda da DLIFLC'da hazırlanmış olan dokümanlar yardımıyla çeşitli askeri birliklerde yabancı dil dersleri verilmektedir(Muller, 1986: 110).

DLIFLC aynı zamanda Savunma Bakanlığı personelinin yabancı dil yeteneğini ve seviyesini tespit amacıyla hazırlanmış olan savunma dil uzmanlık testlerinin hazırlanması, geliştirilmesi için de görev yapmaktadır. Bu kapsamda bazı diller için sınav soruları DLIFLC dil uzmanlarınca hazırlanırken bazı diller için anlaşmalı kurumlardan yardım alınmaktadır (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 14-15).

Savunma Bakanlığı, dil uzmanı adayı olan personeli öncelikli olarak Savunma Dil Yetenek Testi (Defense Language Aptitude Battery, DLAB) adı altında bir sınava tabi tutmaktadır. Bu testi başarı ile geçen adaylar DLIFLC'de 12 ile 18 hafta aralıklarında süren temel dil derslerine gönderilmektedir. Temel derslerin amacı öğrencilere rutin sosyal ihtiyaçlarını

(kısıtlı çalışma yeterliliği (limited working proficiency level)) karşılayabilecek seviyede okuma, yazma ve konuşma becerilerinin kazandırılmasıdır (Tolman, 2011: 14).

Alice Omaggio'ya göre dil öğrenimi bir piramitin en tepesine çıkmaya benzer. Bir üst seviyeye çıkarken her zaman daha fazla yeterlilik gereklidir (Tolman, 2011: 14). DLIFLC, dil eğitimi verdikleri kişilerin daha ileri düzey seviyelere çıkabilmeleri için “Canlı Çevre Eğitimi” (Live Environment Training) adı altında eğitilenlerin gerçek dünya şartları içinde bulunduğu, ileri seviyelerde ve tecrübeli dilcilerden geri besleme aldıkları bir ortam hazırlar. Canlı çevre eğitimi rehber veya uzman dilciler eşliğinde gerçek dünya dil ihtiyaçlarının olduğu bir yerde eğitilen kişinin öğrendiği dil yeteneği ile hayatını sürdürebilmesinin test edildiği bir eğitimidir. DLIFLC eğitimi tamamlamış personel derhal bu eğitime alınır. Eğitimlerde eğitilen kişiler sürekli pratik yapma imkânı bulur. Bu şekilde dil öğrenen kişinin sürekli geri besleme alması onun dili daha doğru bir şekilde kullanmasına yardımcı olur (Tolman, 2011: 31). Bu amaçla DLIFLC’de yabancı dilin etkin bir şekilde öğretilmesi için Yoğunlaştırılmış Dil Ofisi (Immersion Language Office) kurulmuştur. Bu ofis hem DLIFLC içinde hem de ülke dışında öğrencilerin doğal ortamlarda dil gelişimini hızlandırmak için aktiviteler planlamaktadır. Örneğin Arapça, Çince, Korece, Farsça, Rusça, İspanyolca gibi dillerde 1-5 gün arası süren dil arazi egzersizleri (FTX) planlamaktadır. Bu eğitimlerde öğrenciler yoğun bir şekilde tecrit edilmiş ortamlarda ilgili dilleri konuşarak normal bir gün geçirmektedirler. Yıllık ortalama 3000 öğrenci bu eğitimden geçmektedir (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 5). Ayrıca Fransa, Kore, Çin, Mısır, Rusya, Kosta Rika, Ürdün, Filipinler, Ukrayna, Türkiye gibi ülkelere yerinde eğitim için askeri personel gönderilmektedir (DLIFLC Flagship 0-2 Conference [web], 2010).

DLIFLC’de dil eğitimlerinin yanında bölge, kültür, tarih vb. dersler de verilmektedir. Okul yönetimi bu tür bilgiler olmadan dil eğitimlerinin istenilen düzeye ulaşamayacağını düşünmektedir. DLIFLC’de eğitim verilen dersler şunlardır (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 25):

Dil Dersleri

- Başlangıç Düzeyi Yabancı Dil Dersleri
- Orta Düzey Yabancı Dil Dersleri
- İleri Düzey Yabancı Dil Dersleri
- Askeri Konularla Birlikte Verilen Yabancı Dil Dersleri (Askeri terminoloji dersleri)

B Grubu Dersler: Eleştirel Düşünebilme Dersleri

- Yabancı Dilde Görevle İlgili Konular
- Yabancı Dilde Askeri Konular

D Grubu Dersler: Beşeri Bilimler

- Yabancı Kültür
- Tarih ve Coğrafya
- Bölge ve Kültürler Arası Çalışmalar

G Grubu Dersler: Alan Çalışmaları

- Yabancı Kültür
- Tarih ve Coğrafya
- Bölge ve Kültürler arası Çalışmalar.

DLIFLC'nin standart bir eğitim yılı yoktur. Dersler yıl içerisinde ihtiyaca göre haftada beş gün günde altı saat olacak şekilde verilmektedir. Toplam ders saatleri ise dilden dile değişiklik göstermektedir (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 20).

DLIFLC'da eğitici olarak görev yapan grup ya eğitim verdiği dilin yerlisi ya da o dilde yerli seviyesine çok yakın konuşabilen eğiticilerdir, ancak Amerikan vatandaşı olup da eğitiminin çoğunu o dilin konuşulduğu ülkede alan personel de DLIFLC'de eğitici olarak görev yapabilmektedir (Aggeler, 1950: 191).

DLIFLC'de 2000'den fazla öğretim elamanı bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının %46'sından fazlası lisansüstü eğitim almış, %17'den fazlası ise doktora eğitimi almıştır. Sivil eğitimcilere ilave olarak DLIFLC'deki akademik

eğitimlere nezaret eden 350'den fazla askeri personel bulunmaktadır (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 5).

Öte yandan DLIFLC'den her yıl yaklaşık 2000 askeri personel mezun olmaktadır. 24 farklı dilde verilen eğitimler yaklaşık 26 ile 64 hafta aralığında sürmektedir (McGinn, 2009: 132).

Tablo- 14: DLIFLC Yabancı Dil Temel Programları ve Eğitim Süreleri
(DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 39-41; DLIFLC Flagship 0-2 Conference [web], 2010)

DLIFLC Yabancı Dil Temel Programları ve Eğitim Süreleri			
Sayı	Diller	Süre (Hafta)	Kategori
1	Arapça (Modern Standart)	64	4
2	Arapça (Mısır)	64	4
3	Arapça (Irak)	64	4
4	Arapça (Doğu Akdeniz)	64	4
5	Çince	64	4
6	Fransızca	26	1
7	Almanca	35	2
8	İbranice	48	3
9	Hintçe	48	3
10	Endonezya Dili	35	2
11	İtalyanca	26	1
12	Japonca	64	4
13	Korece	64	4
14	Afgan Peştuca	64	4
15	Afgan Darice	48	3
16	Farsça	48	3
17	Portekizce	26	1
18	Rusça	48	3
19	Sırp/Hırvat Dili	48	3
20	İspanyolca	26	1
21	Tagalog	48	3
22	Tayca	48	3
23	Türkçe	48	3
24	Urduca	48	3
25	Özbekçe	48	3

Not: Toplam mevcudun yaklaşık %92'si 4. Kategorideki dillerde eğitim almaktadır.

Kazanılan dil eğitimlerinin kaybedilmesi eğilimi olduğu için DLIFLC yenileyici eğitimler de planlamaktadır. Bu programlar seviyeleri ILR1 veya 1+'ya (başlangıç yeterliliği) düşmüş olan personeli tekrar ILR2 seviyelerine (kısıtlı çalışma yeterliliği) çıkarmaktır. Örneğin Deniz Kuvvetleri Rezerv'leri arasından yeterliliği azalmış 108 personel DLIFLC'de 130 ile 160 saat süren tazeleme eğitimlerine alınmış ve bu personelin %80'inin okuma veya dinleme becerileri, %40'ının ise her iki becerisi de ciddi oranda ilerlemiştir (Tolman, 2011: 29).

DLIFLC ayrıca yabancı ülkelere görevlendirilen askeri birliklere görev öncesi temel düzeyde yabancı dil eğitimi vermektedir. Bu eğitimlerinden başarılı sonuçlar alan okulda, 2005-2008 yılları arasında verdiği eğitim oranı %78 artmıştır. 2008 itibarı ile 66.572 ordu mensubu görev öncesi yabancı dil eğitimine katılmıştır (Western, 2011).

Son yıllarda DLIFLC birçok görev için yoğun programlar yürütmüştür. Silah kontrol antlaşmalarının denetlenmesi, uyuşturucu ile mücadele görevleri, Afganistan, Irak harekâtları bu görevlerden bazılarıdır (DLIFLC General Catalog [web], 2011-2012: 3).

DLIFLC için Savunma Bakanlığı bütçesinden ciddi miktarda ödenek ayrılmıştır. Bütçe 2001 yılında 77 milyon dolar iken 2008 yılı itibarıyla ayrılan ödenek, Title VI, NRC, FLAS, LRC gibi diğer dil programları ödeneklerinin neredeyse dört katı değerinde olan 270 milyon dolardır (Wiley, 2010: 96; McGinn, 2009: 132).

(2) Merkezi İstihbarat Ajansı ve Yabancı Dil (Central Intelligence Agency, CIA)

“Dil yeteneği yabancı toplumları değerlendirebilmek, onların hükümetlerini anlayabilmek, gizli bilgilerini çözebilmek için anahtar unsurlardan biridir. İstihbarat elemanlarının ileri seviyedeki dil yetenekleri, politikacıların devlet çıkarlarını koruyabilmeleri için ihtiyaç duyacağı bilgilerin elde edilebilmesini sağlayacaktır.”

Amerikan Merkezi İstihbarat Servisi(CIA)'nin görevi, doğru, zamanlı ve eksiksiz olarak elde edilmiş yabancı istihbarat elde etmek, karşı istihbarat, özel harekâtlar ile ülke güvenliği için dış istihbarat faaliyetlerinde bulunmak ve bu şekilde Amerikan Başkanını, Milli Güvenlik Konseyini korumak, ABD'nin milli güvenliğini sağlamaktır (Ellis, 2005: 15).

CIA başkanı Leon Panetta 2011 yılındaki Senato bilgilendirmesi esnasında kendisine ülkenin yabancı dil yeterliliği ile ilgili bir soru sorulması üzerine, yabancı dil eğitiminin özellikle ülke savunma kapasitesini artırdığı için gerekliliğine çok fazla inandığını ve yabancı dil eğitimlerinin yanında diğer ülkelerin kültürlerinin anlaşılabilmesi için gerekli eğitimlerin verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Panetta ayrıca CIA'deki harekât görevlileri için yabancı dili şart koştuğunu ve bu şekilde onların çok daha iyi seviyelerde bir istihbarat elemanı olacaklarını belirtmiştir (Khan, 2012: 11).

Mayıs 2012 tarihli 630-Amerikan İstihbarat servisleri direktifine göre; istihbarat operasyonlarının başarısı için yabancı dil bilgisi gerekli bir unsurdur. Yabancı dil bilgisi kültürel ve bölgesel uzmanlık gibi diğer önemli yeterliliklerle birlikte kazanılmalıdır (Intelligence Community Foreign Language Capability [web], 2012). Bu kapsamda CIA'in istihbarat elemanları araştırma, istihbarat toplama, çeviri yapma, analiz etme, yabancı ülkelere çalışma vb. birçok görev esnasında yabancı dile ihtiyaç duymaktadırlar (CIA Values Language Capabilities Among Employees [web], 2010; CIA Inaugurates New Foreign Language Immersion Center [web], 2012).

Soğuk savaşın bitmesi CIA'in personel temini konusundaki alışkanlıklarını değiştirmemiştir. Yeni temin edilen personelde halen eski çalışanlardakine benzer yetenekler aranmış, personelin terörist bağlantıları içerisinde çalışabilme imkân ve kabiliyetlerine bakılmamıştır. Bu kapsamda CIA'e alınan yeni personele beş yıldan yedi yıla kadar dil çalışması yaptırılmış ve yeterli tecrübeye sahip olmaları için uzun süreler beklenmiştir (CED, 2006: 9). Bu tür sorunlar nedeniyle CIA, 11 Eylül olaylarına hazırlıksız

yakalanmıştır. Şöyle ki, 11 Eylül sonrası araştırma komisyonlarının raporlarına göre bu saldırıların önceden tespit edilememesinin nedenlerinden birinin CIA de dâhil olmak üzere Amerikan istihbarat birimlerinin yabancı dil konusundaki yetersizlikleridir. Tüm bu nedenlerden dolayı CIA yetkilileri yabancı dil yetersizliklerini giderebilmek için çeşitli önlemler almak istemişlerdir.

11 Eylül sonrası CIA başkanı yabancı dil eğitimleri için yapılan yatırımların tarafsız bir şekilde planlanabilmesi için 10 yıllık bir plan olan “İstihbarat Servisleri Yabancı Dil Faaliyetleri için Stratejik Yönlendirme (Strategic Direction for Intelligence Community Foreign Language Activities)” adlı yol haritasını yayınlamıştır (Tolman, 2011: 9). Bu raporda alınması gereken önlemlerden birinin de CIA’nın yabancı dil yeterliliğinin geliştirilmesi olduğu ifade edilmiştir (Strategic Investment Plan for Intelligence Community Analysis (SIP) [web], 2000: 12).

17 Aralık 2004 tarihinde Başkan George W. Bush tarafından imzalanan İstihbarat Reform Kanunu (Intelligence Reform Act) stratejik dil eğitimlerini güçlendirici hükümler içermektedir. Bu kanunda CIA’dan kendi dil programlarını geliştirici ve idame ettirici önlemlerin alınması istenmiştir. Kanun yeni Ulusal İstihbarat Direktörü’nden yeni istihbarat kuruluşu için yabancı dil gereksinimlerinin kapsamlı olarak gözden geçirilmesini ve ihtiyaçların karşılanması için eğitim, personel alımı vb. konularda planların hazırlanmasını istemiştir (CED, 2006: 24).

2009 yılında CIA Başkanı Leon E Panetta, CIA’nın yabancı dil gerekliliği ile ilgili bir reform programı açıklamıştır. Bu programa göre beş yıllık bir hedef çizilmiştir. Buna göre (CIA Director Leon E. Panetta Announces Stronger Language [web], 2010) (Message from the Director: Strengthening Our Foreign Language Capability [web], 2009):

- Yabancı dilde uzman analizci ve istihbarat toplayıcı sayısı iki katına çıkarılacaktır.

- Arapça, Peştuca, Urduca gibi görev için kritik olan dillerdeki istihbarat elemanı sayısı artırılacaktır.
- CIA'in dil eğitim organizasyonunda değişiklikler yapılacaktır.
- CIA'de göreve başlayabilmek için yabancı dil gerekliliği çok daha önemli bir şart haline getirilecektir.

Beş yıllık program ile CIA başkanı Panetta, CIA'in yabancı dil yeterliliğinin geliştirmesini CIA'in en temel önceliği yapmıştır. Bu program sayesinde CIA Amerikan devletinden ciddi miktarlarda ödenek almıştır (CIA Director Calls for a National Commitment to Language Proficiency at Foreign Language Summit [web], 2010).

CIA başkanı Panetta'nın başlatmış olduğu program sayesinde ciddi ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu ilerlemelerden bazıları şunlardır (CIA Director Calls for a National Commitment to Language Proficiency at Foreign Language Summit [web], 2010 ; CIA Director Leon E. Panetta Announces Stronger Language [web], 2010):

- CIA yeni çalışanlarının yaklaşık dörtte birini yabancı dil bilen kişiler arasından belirlemiştir.
- Birçok analizci ve toplayıcı temel kurslarını müteakip dil eğitimlerine alınmıştır.
- Arapça, Peştuca, Urduca, Farsça, Rusça, Korece, Çince gibi kritik görev dillerini çalışan personel sayısında ciddi artış kaydedilmiştir.
- CIA'de üst kademelerde görev yapabilmek için yabancı dil bilmek bir şart haline getirilmiştir.
- Farklı bölgelerde çalışan personelin uzaktan dil eğitimi için önlemler alınmıştır.
- Rapor açıklanmasından sadece bir yıl sonra bile yabancı dil uzmanı sayısında yaklaşık %9'luk bir artış olmuştur.

CIA internet sitesine göre CIA yabancı dil yeterliliğinin elde edilmesi ve idamesi için başlatmış olduğu kapsamlı programlar sayesinde çalışanlarını dil tazminatlarıyla özendirilmektedir (Clifford ve Fischer, 1990: 111;

Clemmesen, 1999). Bu kapsamda işe yeni alınanlardan yabancı dil bilgisi seviyesi iyi derece olanlar ciddi miktarlarda ilave para almaktadırlar. CIA iki türlü özendirici sistem kurmuştur. Bunlar: Dil Kiralama Prim Programı (Language Hiring Bonus Program), Kurumsal Dil Programıdır. (Language Incentive Payments) (Language Positions, 2007; CIA Values Language Capabilities Among Employees, 2010)

Dil Kiralama Prim Programı (Language Hiring Bonus Program)

ileri seviyelerde dil uzmanlığı olan kişileri CIA'e kazandırabilmek için planlanmıştır. Bu para belirli görevler için işe alınmış ileri seviyelerde dil yeterliliği olan yeni çalışanlara verilmektedir. Verilecek miktar üç farklı kritere göre değerlendirilmektedir. Bunlar uzmanlık derecesi, bildiği dilin zorluk derecesi ve o dilin CIA görevleri için kritiklik derecesidir. Bu şartlara uyan bir çalışan uzman olduğu farklı diller için bu primi alabilmektedir, ancak alabileceği tutar en fazla 35.000 dolar olabilmektedir. Bu rakamın tümü tek seferde verilmektedir.

Dil Teşvik Ödemeleri (Language Incentive Payments)

CIA'in çalışanlarının dil öğrenmeleri veya öğrendikleri dili idame ettirebilmeleri için sunulan teşvik ödemeleridir. Dil bilen personel otomatik olarak bu ödemelere dâhil olmaktadır. Yaklaşık 100 farklı dilde yeterliliği olan CIA çalışanları, yeterlilik seviyelerine göre bu primi almaktadırlar (CIA Values Language Capabilities Among Employees [web], 2010; Language Positions [web], 2007; Foreign Language Instructors [web], 2007).

CIA'in istihbarat elemanları görevlerini icra edebilmeleri için yabancı dil eğitimleri başta olmak üzere uzman kişilerden eğitim almaya ihtiyaç duymaktadırlar. CIA personelinin eğitimi amacıyla 2002 yılında CIA Üniversitesi kurulmuştur. Bu okul mezunlarına lisans, lisansüstü vb. herhangi bir derece vermemektedir. Sadece CIA'in ihtiyaç duyduğu istihbarat konularında eğitimler vermektedir. Okulda ağırlık verilen eğitimlerin başında yabancı dil dersleri gelmektedir (Welch [web], 2013). CIA'in dil eğitimlerini CIA Üniveristesi'ne bağlı olarak eğitim veren Merkezi İstihbarat Dil Enstitüsü (Central Intelligence Language Institute) yürütmektedir. Bu enstitü 16 farklı

dilde, eğitimcilerin çoğunun yerli dilciler olduğu dil eğitim programları sunmaktadır. Eğitimcilerin aynı zamanda Amerikan vatandaşı olmaları gerekmektedir (Language Positions [web], 2007; Foreign Language Instructors [web], 2007).

CIA Üniversitesi'nin yabancı dil konusundaki yaklaşımı şu şekildedir (Message from the Director: Strengthening Our Foreign Language Capability [web], 2009):

- CIA'de muhtemel görev alacak personel, güvenlik araştırması sonuçlanıncaya kadar dil eğitimlerine bir an evvel başlamalıdır.
- Gece dersleri, internet üzerinden verilen dersler ile yabancı dil yeterliliği artırılmalıdır.
- Arapça, Çince, Rusça, Peştuca, Urduca ve Farsça gibi görev için kritik diller ile ilgili konularda görev yapan personel için özel eğitimler verilmelidir.

CIA'de en fazla personelin bulunduğu kısımlar yabancı dil ile ilgili pozisyonlardadır (CIA homepage [web], 2014). CIA'de yabancı dil bilgisi gerektiren temelde üç birim vardır. Bunlar;

- Milli Gizli Servis Dil İstihbaratçıları (NCS Officers),
- Açık Kaynak İstihbaratçıları,
- Yabancı Dil Eğitimcileri.

CIA'in gizli operasyonlarını yürütmek için kurulan **Milli Gizli Servis Dil İstihbaratçıları (NCS Officers)** dil gerektiren görevleri başarı ile yerine getirebilmeleri için ileri seviyelerde dil yeterliliğine ihtiyaç duyarlar. NCS istihbarat elemanlarının Arapça, Çince, Darice, Korece, Peştuca, Farsça, Rusça, Somali dili gibi dilleri bilmeleri gerekmektedir. Yıllık 95.000 dolara kadar maaş alabilen bu kişiler en az üniversite mezunu olup uluslararası ilişkiler konularına hâkimdirler (NCS Language Officer [web], 2007). NCS elemanları terörizmden kitle imha silahlarına, politik meselelere vb. birçok ciddi konularda görev yaparlar. Görevler çoğu zaman bu personelin ülke dışında bulunmasını gerektirebilir. Bu nedenle NCS elemanlarının yabancı

dili iyi derecede bilmeleri önemli bir gerekliliktir (Clandestine Service [web], 2007).

NCS bünyesinde görev alan dilci istihbaratçılar dil yeterliliklerinin yanında ilgili dilin konuşulduğu bölge, kültür vb. bilgilere de hâkim olmak zorundadırlar (Clandestine Service [web], 2007) (Clifford ve Fischer [web], 1990: 111).

Açık Kaynak İstihbaratçılarının diğer adları yabancı medya analizcileridir. Yabancı ülkelerde halka sunulan haberlerin toplanması ve analizi işlerini yaparlar. Bu görev için yabancı dil bilgilerini, bölgesel uzmanlıklarını ve konu ile ilgili tecrübelerini kullanırlar. Açık kaynak istihbaratçıları ya dünyanın belirli yerleri hakkında (bölgeler veya ülkeler), ya da belirli konular hakkında (askeri, ekonomi, terörizm, siber güvenlik, bilim ve teknoloji vb.) uzmandırlar (Clifford ve Fischer, 1990: 111). CIA'de açık kaynak istihbaratçısı olmak için öngörülen diller şunlardır: Türkçe, Kürtçe, Farsça, İbranice, Somali dili, Arapça, İspanyolca, Fransızca, Portekizce, Doğu veya Batı Avrupa dilleri, Rusça, Özbekçe, Ukraynaca, Merkezi Orta Asya Dilleri, Çince, Korece, Japonca, Urduca, Darice ve Peştuca (Careers ve Internships [web], 2009).

CIA, personeline dil eğitimi verdirebilmek için teşkilatına yeterli sayıda **dil eğiticisi** de katmak istemektedir. Özellikle görev için kritik dillerde yıllık 75.000 dolara kadar maaşla dil eğiticisi temin etmek istemektedir. Dil eğiticilerinin ileri seviyede dil yeteneğine sahip olmasının yanında aynı zamanda o dilin kullanıldığı bölgesel, kültürel, ekonomik, tarihi, politik konulara da hâkim olmasını beklemektedir (Foreign Language Instructors [web], 2007). 2009 yılında CIA Başkanı Panetta'nın dil konusunda açıklamış olduğu program neticesinde belirlenen görev için kritik diller şunlardır (CIA Values Language Capabilities Among Employees [web], 2010): Arapça, Darice, Çince, Endonezce, Türkçe, Kürtçe, Korece, Peştuca, Farsça, Rusça, Urduca.

CIA'de yabancı dil bilen personel temini için en fazla başvurulmuş diller ise Türkçe, Yunanca, Endonezce, Japonca, Korece, Sırpça ve Hırvatçadır (Quirk, Viren ve Hope [web], 2013).

Dil yeterliğinin eğer tekrar edilmezse kolayca kaybolacağının farkına varan CIA yetkilileri, yabancı dil bilen personelinin ilgili dilleri ana dili seviyesinde konuşan eğiticilerin bulunduğu yeni bir dil tesisi/hizmeti (immersion facility) kurmuştur. Yabancı dil bilen personel buraya giderek dil yeterliliklerini idâme ve geliştirme fırsatı yakalamaktadırlar (CIA Inaugurates New Foreign Language Immersion Center [web], 2012).

(3) Dış Servis Enstitüsü ve Yabancı Dil (Foreign Service Institute, FSI)

Jameel M. Khan'a göre son yıllarda Amerikan diplomatlarının yabancı dil yeterlilikleri konusunda eksiklikler bulunmaktadır. Yabancı dil bilgisine sahip olması gereken 739 diplomatın yaklaşık %50'sinin dil bilgisi yetersizdir. Özellikle Afganistan ve Irak'ta görevli diplomatların sırası ile %73 ve %57'sinin yabancı dil bilgisi, ihtiyacı karşılayamayacak seviyededir. Yakın doğu, güney ve merkezi Asya'da ise dil yeterliliği gerektiren kadroların %40'ı ihtiyacı karşılayamamaktadır (Khan, 2012: 12).

Yonatan Mendel ve Yasir Suleiman'a göre Amerikan ve İngilizler Ortadoğu'da çalışacak yeterli yabancı dil bilgisine sahip diplomat bulma konusunda zorluk çekmektedir. Bulunan kişiler dil konusundaki uzmanlık testlerini geçseler de çalıştıkları bölgede halka karşı onların diliyle hitap etmede güçlük çekmektedirler, çünkü kendilerine güvenleri azdır ve dil konusunda olduklarından daha yetersizmiş gibi görünmektedirler (Mendel ve Suleiman, 2010: 24).

Yosh Rogin'e göre Amerikan diplomatlarının yaklaşık üçte birinin bulundukları ülkelerin dillerini yeterli seviyede bilmemeleri nedeniyle Amerika'nın çıkarları yeterli seviyede savunulamamaktadır. Özellikle Yakın Doğu, Merkezi Asya ülkeleri için bu oran %40'lara çıkmaktadır. Ayrıca

diplomatların yerel halkla iletişim kuramamaları, iletişim için yerli dilcilere başvurmaları ve zararlı medyanın haberlerine onların dillerinde cevap verememelerinin ciddi zararı olmaktadır. Amerikan diplomatlarının yabancı dil yetersizliği konusundaki bazı örnekler şunlardır (Rogin, 2009).

- Çin'deki diplomatlar dil yetersizlikleri yüzünden okudukları veya dinledikleri kaynakların yarısına yakınına anlayabilmektedirler. Dolayısıyla İngilizce bilmeyen akademisyenlerle, araştırmacılarla iletişim kuramamaktadırlar.
- Ankara'daki görevlilerin Türkçelerinin yetersiz olmaları ülke haberlerini İngilizce yayın yapan haber kuruluşlarından öğrenmelerine neden olmaktadır. Bu da elde edilen bilgilerin kısıtlı olmasına neden olmaktadır.
- Kahire'deki güvenlik subaylarının ifadelerine göre yetersiz dil bilgisi, konuşulan insanlardan yeterli bilgilerin elde edilememesine neden olmaktadır.

11 Eylül sonrası Genel Muhasebe Ofisi (GAO)'nin araştırmalarına göre dış görevlerde bulunan yaklaşık 3.600 diplomatik misyon görevlisi – toplam sayının yaklaşık %31'i- bulunduğu bölgenin diline yeterli seviyede hakim değildir. Bu oran yakın doğu ve güney merkez Asya'da %40, Arapça ve Çince dillerinde ise %39 olarak tespit edilmiştir (Wiley, 2010: 96).

11 Eylül sonrası diplomatik birimler de dâhil olmak üzere devlet güvenlik kuruluşlarında kritik yabancı dil eksikliği nedeniyle oluşan kriz havası bu kuruluşların acilen çeşitli önlemler almalarını sağlamıştır. Bu kapsamda Dış İşleri Bakanlığına bağlı görev yapan Dış Servis Enstitüsü (The Foreign Service Institute, FSI) daha geniş ve daha ileri düzeyde dil yeterliliğini hedefleyen ve dil öğrenen bireylerin yüksek seviyelerde uzmanlık kazanmalarını, bu uzmanlıklarını geliştirmelerini ve idame ettirmelerini amaçlayan Dil Sürekliliği Teşebbüsünü (Language Continuum Initiative) açıklamıştır (Tolman, 2011: 9; Bale, 2011: 2). Ayrıca Dışişleri Bakanlığı yabancı dil gerekliliği olan 4.100 kadro belirlemiştir. Bu kadrolarda görev alacak diplomatların öğrenmeleri gereken dilleri ise dört farklı kategoriye ayırmıştır. Bu grupta dördüncü kategori Arapça, Çince, Japonca, Korece gibi

zorluk derecesi en fazla olan dilleri ifade ederken, birinci kategori İtalyanca, Fransızca, Portekizce, İspanyolca gibi kolay öğrenebilecek dilleri belirtir (Geisel, 2013: 18).

Dave Seminara'ya göre Amerikan diplomatlarının bu şekilde yoğun programlar eşliğinde FSI'da dil eğitimi almaları çok yerinde bir karardır. Ona göre diplomatik görevlilerin görev öncesinde gidecekleri ülkelerin dillerini öğrenmeleri bu güne kadarki kibirli, diğerlerini küçük gören Amerikan imajını değiştirebilir. Böylece diğer halkların kazanılması başarılabilir (Seminara, 2012).

Deborah M. Ellis'e göre Amerikan diplomatları Amerikan politikalarını savunmak, Amerika'nın güvenliğini sağlamak ve Amerikan iş dünyasının çıkarlarını korumak için görev yaparlar. Bu kişiler ülke dışındaki Amerikan elçiliklerinde, konsolosluklarında ve diğer diplomatik faaliyetlerde görev alabilirler. Bu kişiler başlangıç eğitimlerinin tamamlamayı müteakip ülke dışı görevlere atanırlar. Başlangıçta en az bir yıl konsolosluk görevlerinde bulunurlar (Ellis, 2005: 15).

Diplomatik görevler için başvuru şartları içinde yabancı dil bilmesi şartı aranmamaktadır. Bunun yanında Dış İşleri Bakanlığınca, uluslararası ilişkiler, dünya tarihi, politika vb. konularda çalışmış olan kişiler ile ülke için kritik olarak belirlenmiş yabancı dilleri bilen adaylar tercih nedeni olabilmektedir (Guide to Foreign Service Officer Selection Process [web], 2010; Ellis, 2005: 15-16).

Amerika dünya devletleri içinde diplomatik misyon görevlilerine en fazla yatırım yapan ülkelerin başında gelmektedir (Seminara, 2012). Amerikan diplomatik misyon görevlilerinin eğitimi için kurulan okullar 1. Dünya Savaşı yıllarına dayanmaktadır. Örneğin ABD'de Profesyonel Seviyede diplomatik görevliler için dil eğitimi veren ilk okullardan Georgetown Dış Servis Okulu 1. Dünya Savaşı sonrası 1919 yılında kurulmuştur. Bunu takiben aynı amaç için 1924 yılında Güney California Üniversitesi, 1930 yılında Princeton Woodrow Wilson Okulu, 1933 yılında Fletcher Hukuk ve Diplomasi Okulu kurulmuştur (Calhoun, 2010: 229). Dış İşleri Bakanlığı'nın

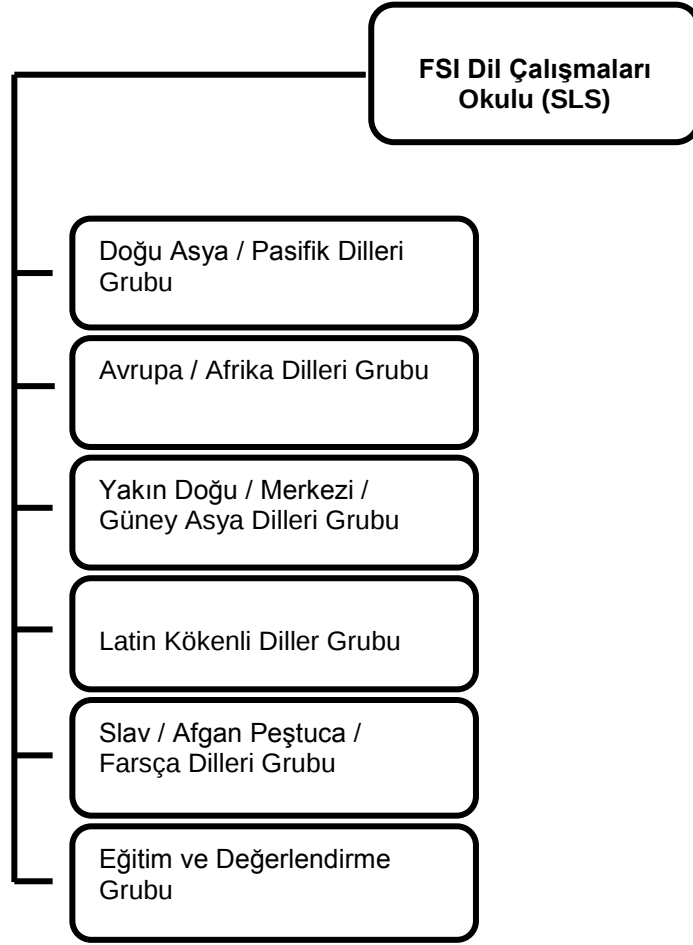
günümüzdeki eğitim kurumu olan Dış Görev Enstitüsü (Foreign Service Institute, FSI) ise 1946 yılında kurulmuştur (Wiley, 2010: 96).

FSI, Amerikan büyükelçilikleri, konsoloslukları vb. dış ilişkiler birimlerinde görev yapacak diplomatik görevlilerin yabancı dil, bölge, kültür eğitimlerini vermektedir (Jackson ve Kaplan, 1999: 71; Foreign Service Institute Course Schedules and Tuitions [web], 2014-2015). 2010 yılı itibarıyla yaklaşık 70 yabancı dilde, 380 dil harici konularda yıllık 50.000 kişiye ders verecek kapasitededir. (Wiley, 2010: 96; Geisel, 2013: 18; Training Services [web], 2014) FSI'in temel amacı diplomatik görevler için seçilmiş personele dil eğitimi vermek olsa da diğer güvenlik birimlerinden de dil eğitimi almaları için FSI'ya personel gönderilmektedir (Jackson ve Kaplan, 1999: 71). Örneğin FSI ile FBI işbirliği içinde çalışmaktadır. Bu güne kadar birçok FBI ajanı FSI'de dil eğitimi almıştır. 2009 yılında 52 FBI istihbarat elemanı FSI'da dil eğitim almıştır (Stevens, 2011: 71).

FSI eğitimleri için beş farklı okul halinde organize olmuştur. Bunlar (Foreign Service Institute [web], 2010);

- Dil Çalışmaları Okulu (SLS),
- Uygulamalı Bilgi Teknolojileri Okulu,
- Liderlik ve Yönetim Okulu,
- Meslek ve Alan Çalışmaları Okulu,
- Değişim Merkezi

FSI'da dil eğitimlerini Dil Çalışmaları Okulu (School of Language Studies -SLS) vermektedir. Okul Dış İşleri Bakanlığı personeline, Birleşik Devletler Uluslararası Gelişim Ajansı (USAID) personeline ve diğer servislerden görevlilere eğitim vermektedir. 2012 yılı itibarıyla SLS'in toplam bütçesi 46,7 milyon dolardır. SLS'de 684 çalışan vardır (Geisel, 2013: 12).

Şekil- 6: FSI Dil Çalışmaları Okulu (SLS) Eğitim Şeması (Foreign Service Institute Course Schedules and Tuitions [web], 2014-2015: ii)

FSI’de eğitim almaya başlayan kişiler SLS’de yoğun dil dersleri almaktadırlar. Dil dersleri birkaç haftalık kısa programlardan Arapça, Çince gibi zor dillerde bir kaç yıla kadar sürebilecek programları kapsamamaktadır. Dersler süresince öğrencilerin dil eğitimlerinden uzaklaşabileceği tatil vb. faaliyetler yasaklanmıştır (Seminara, A Traveler In The Foreign Service: Get Paid To Learn Languages [web], 2012; Scowcroft [web], 2011). SLS’de normal bir dil eğitimi 5-6 ay kadar sürmektedir. Bu süre zarfında öğrenciler küçük gruplar halinde derslere katılmaktadırlar. Dersler günlük 4-6 saat aralığındadır. Ders bitimlerinde öğrencilerin okuma ve konuşma seviyelerini tespit etmek amacıyla değerlendirme testi yapılmaktadır (Seminara, A Traveler In The Foreign Service: Get Paid To Learn Languages [web], 2012).

SLS’de dil eğitimi alacak olan personelin hangi dilde eğitim alacağı şu kriterlere göre belirlenir (Reference Manual for New Entry Foreign Service Officers [web], 2014):

- Görev alacağı kadroda personel için tahsis edilmiş dile göre,
- Aday personelin daha önce eğitim almış olduğu dil/dillere göre,
- Dil için kişinin yeterlilik değerlendirmesine göre,
- Atanılan ülkede konuşulan dile göre.

2012 yılı itibarıyla SLS 95 dilde eğitim sonrası sınav yapabilecek kapasiteye ulaşmıştır. Bu konuda Amerika’daki en iddialı dil eğitim merkezi konumundadır. Çoğu dilde sınav sorularını yerli veya yerli olmayan dil eğiticileri hazırlamakla birlikte Çince, Arapça, Fransızca, Rusça, İspanyolca gibi kritik dillerin sınavları sadece yerli dilciler tarafından hazırlanmaktadır (Geisel, 2013: 32-33).

SLS Amerikan dış politikasına göre yıldan yıla farklı sayılarda eğitimler vermektedir. Örneğin 2009 yılında Fransızcadan 59 öğrenci 37 eğitici varken bu durum 2012 yılında 175 öğrenci 57 eğitici olarak değişmiştir. Yine Çince 30 öğrenci 18 eğiticiden 92 öğrenci 54 eğiticiye yükselmiştir. Bu değişken durum nedeniyle SLS acil ihtiyaçların karşılanabilmesi için sözleşmeli dilcilere de başvurabilmektedir. 2012 yılında toplam eğitici sayısının %52’si sözleşmeli dilcilerdir (Geisel, 2013: 16).

SLS yabancı dil derslerinin yaklaşık %15’ini bölgesel konulardaki eğitimlere ayırmaktadır. Bu derslerde dil eğiticileri ilgili dilin konuşulduğu bölge, ülke ve o ülkenin tarihte bağlarının bulunduğu bölgeler hakkında kültürel, politik, ekonomik vb. bilgileri içeren anlatımlar yapmaktadırlar. Örneğin Portekizce öğrenen bir öğrenci Avrupa, Afrika ve Güneydoğu Asya alan derslerine katılmaktadır. Fransızca öğrenen Fransız ve Afrika kültürü derslerine katılmaktadır. Bölgesel dersler için herhangi bir sınav yapılmamaktadır (Geisel, 2013: 27-28).

Dış servis görevlisi olarak bir kısım personel ise Uluslararası Gelişim Ajansı USAID (US Agency for International Development) bünyesinde

çalışmaktadır (Reference Manual for New Entry Foreign Service Officers [web], 2014). USAID geri kalmış ülkelerde ekonomik faaliyetler ile demokrasi, insan hakları, sağlık, eğitim, çevre vb. konularda yardım amaçlı faaliyet gösteren resmi devlet kuruluşudur. Bu faaliyetleri için dış işleri bakanlığı ile ortak hareket eder (USAID [web], 2013).

USAID bünyesinde çalışacak olan dış işleri görevlilerinin FSI'daki eğitimleri 4-5 haftalık oryantasyon kursu ile başlamaktadır. Oryantasyon kursu sonunda yabancı dil eğitimleri planlanmaktadır. Yabancı dil eğitimleri yaklaşık 40 hafta sürmektedir. SLS'deki dil eğitimlerinin iki hedefi vardır. Birincisi, personelin göreve gitmeden önce yeterli dil seviyesine ulaşmasının sağlanabilmesidir. İkincisi, yabancı dil bilgisi gerektiren ülke dışı görev kadrolarının doldurulabilmesidir (Reference Manual for New Entry Foreign Service Officers [web], 2014).

FSI az bilinen dillerde verilen eğitimlere ayrı önem vermektedir. Bu eğitimlerde sınıf mevcutları az olmaktadır. Dolayısıyla az sayıdaki öğrenci mevcudu için eğitim planlamak maliyetli olmaktadır. Ayrıca Kürtçe, Kanton Lehçesi gibi az bilinen dillerde eğitici temini, eğitim kaynakları temini de ayrı zorluklardır. Şöyle ki, bazı az konuşulan dillerin yazı metinleri kısıtlıdır. Örneğin Afganistan Darice dilinde yeterli düzeyde yazılı kaynak bulmak zordur. Bu dil eğitimleri için FSI kendisi kaynak kitaplar oluşturmak için çalışma başlatmıştır (Geisel, 2013: 26).

FSI aynı zamanda dil eğitimi alan öğrencilerin dil becerilerini ileri seviyelere taşıyabilmeleri için yerinde dil eğitimleri planlamaktadır. Bu amaçla özellikle az bilinen kritik dillerdeki yerinde dil eğitimleri için ilgili ülkelerde eğitim merkezleri kurmuştur. Örneğin Seul, Yokohama, Taipei'deki FSI eğitim merkezleri Japonca, Çince, Korece dilleri için yerinde dil eğitimleri vermektedir. Arapça için de benzer FSI merkezleri bulunmaktadır (Geisel, 2013: 29).

c. ABD İç Güvenlik Birimleri ve Milli Güvenlik Dil Planlaması

(1) Federal Soruşturma Bürosu ve Yabancı Dil (Federal Bureau of Investigation-FBI)

FBI'nin görevi Birleşik Devletleri teröristlerin, yabancı istihbarat servislerinin faaliyetlerine karşı korumak ve kanunların uygulanmasını sağlamaktır (FBI homepage [web], 2014). FBI'nin görevini başarabilmesi için elde ettiği istihbarat bilgilerinin öncelik sırasına göre zamanında tercümesinin yapılarak analiz edilip anlaşılması gerekmektedir (Lost in translation, 2013).

2005 yılında Amerikan hükümeti tarafından FBI'nin dil yeterliği hakkında hazırlanan bir rapora göre FBI, etkin istihbarat ve karşı terörizm faaliyetlerinde bulunmak istiyorsa yabancı dil kapasitesini güçlü tutmalıdır. FBI gibi istihbarat ve güvenlik birimleri için dil uzmanları şu hususlarda önem kazanırlar (Lost in translation, 2013):

- Dış kaynaklardan gelen bilgilerin analiz kısmına iletilmesinden önce istihbarat açısından bir değeri olup olmadığı hakkında değerlendirme yaparlar.
- Binlerce sayfa doküman veya saatlerce süren dinleme kayıtlarını tarayarak değerli istihbarat bilgilerini ortaya çıkarırlar.
- Yabancı kaynaklardan elde edilen şifrelenmiş mesajları dâhi deşifre edebilecek seviyede dil yeterlilikleriyle istihbarat kuruluşlarına çok değerli bilgiler kazandırır.

Bu amaçlarla FB yabancı dil yeterliği olan özel istihbarat elemanları, istihbarat dil analizcileri (tercümanlar) ve sözleşmeli dilciler kullanır. FBI'da görev yapan çoğu dilci FBI'a katılmadan önce o dili öğrenmiş kişilerdir (Stevens, 2011: 69-70).

11 Eylül sonrası hazırlanan raporlarda Amerikan istihbarat servislerinin muhtemel tehditleri önceden haber verebilecek yabancı dildeki istihbarat bilgilerinin çevirileri için yeterli sayıda tercümana sahip olmadıkları

belirtilmiştir. Raporlarda FBI'nın keşif ve çeviri ihtiyaçları için yeterli miktarda kaynak ayırmadığı ve Arapça ile diğer kritik dillerdeki uzman yetersizliği nedeniyle yabancı kaynaklardan elde edilen birçok bilgi ve belgelerin çevirilerinin yapılamadan biriktirildiği ifade edilmiştir (CED, 2006: 9; Khan, 2012: 4).

11 Eylül krizinin sebeplerinden birinin de istihbarat servislerinin dil yetersizliği olması nedeniyle 2001 sonrası İçişleri Bakanlığı bünyesinde FBI, Göçmen ve Gümrük Bürosu, Sınır Koruma ve Gümrük Birimi gibi kuruluşlar yabancı dil yetersizliğinin giderilmesi için çalışmalar başlatmışlardır (Tare, 2006: 2). Bu kapsamda Birleşik Devletler Federal Soruşturma Bürosu (Federal Bureau of Investigation-FBI) bir İşgücü Planı Girişimi (Workforce Planning Initiative) oluşturmuştur. Sonrasında Ortadoğu ve Kuzey Afrika dilleri ağırlıklı yaklaşık 100 yabancı dilde kendi Dil Hizmet Çeviri Merkezini (Language Services Translation Center) kurmuştur. Burada görev yapan yaklaşık 1500 çalışanı Arapça, Çince, Farsça, Fransızca, Hintçe, Japonca, Korece, Kürtçe, Peştuca, Rusça, Somali dili, İspanyolca, Türkçe, Urduca ve Vietnam dilinde çeviriler yapmaya başlamışlardır (Wiley, 2010: 97; Tolman, 2011: 9).

Öte yandan 11 Eylül sonrası karşı terörizm, karşı istihbarat gibi konularda elde edilen bilgi miktarında ciddi artış olmuştur. Örneğin karşı terörizm ile ilgili konularda 2001 yılında Arapça, Farsça, Urduca, Afgan Peştucası gibi dillerde elde edilen toplam istihbarat 2003 yılına gelindiğinde yaklaşık %45'lik bir artış göstermiştir. Elde edilen bu tür bilgiler ise yabancı dil bilen istihbarat elemanı ihtiyacını daha da artırmıştır. Bu nedenle Amerikan hükümeti FBI dil programları için ayırdığı bütçede ciddi bir artırıma gitmiştir. 2001 yılında tahsis edilen rakam 21,5 milyon dolarken bu rakam 2004 yılında yaklaşık 70 milyon dolar olmuştur (Lost in translation, 2013).

Yine bu dönemde FBI yabancı dil yetersizliğini gidermek için ciddi çalışmalarda bulunmuştur (Eggen, 2006; Lost in translation, 2013). Örneğin FBI Yabancı Dil Eğitim Programı (FLTP) eğitim verdiği personel ve dil sayısını artırmıştır. 2011 yılında 616 öğrenciye 50 dilde toplamda 88.855 saat

yabancı dil eğitimi verilmiştir. Eğitim alan öğrencilerin %91'i hedeflenen seviyelere ulaşmıştır. 2001 yılından 2012 yılına FLTP derslerine katılan öğrenci miktarında %379'luk bir artış olmuştur (North, 2012: 2-5). Ayrıca 2001 sonrasında 800 yeni sözleşmeli dilci ile 100 dil analizcisi FBI'da göreve başlamıştır. Dilci temini için başvuru süresinde ve koşullarında kolaylaştırıcı önlemler alınmıştır. Ülke güvenliği için kritik olarak değerlendirilen Arapça, Farsça, Urduca gibi dillerde uzman personel sayısı sırası ile %261, %733, %142 artırılmıştır. Sadece 2010 yılında FBI'da 45 farklı dilde eğitimi alan 2.665 çalışan bulunmaktadır (North, 2012: 2-3; FBI homepage [web], 2014). Uzman dilci grubu ise 784 kişiden 1417'ye yükselmiştir (Language Services [web], 2011). 2001 sonrası FBI, FLTP dil analizcilerinin dil yeterliliklerinin geliştirilmesi için de ilave eğitimler başlatmıştır. Bu kapsamda Dil Analizcisi Uzmanlaşma Eğitimi (LAST) 2006-2012 arasında 40'tan fazla dilde 800'den fazla dilciye eğitim vermiştir (North, 2012: 5; FBI homepage, 2014).

Yine 11 Eylül sonrası teknolojik imkanlardan faydalanma adına yeni girişimler başlatılmıştır. Örneğin karargâh dışındaki görevler esnasında çeviri ihtiyacı duyan istihbaratçılar için 2001 yılında Milli Sanal Çeviri Merkezi (NCTC) adında güvenli bir ağ oluşturulmuştur. FBI, diğer istihbarat kuruluşlarının da hizmetinde olan NCTC'nin yürütme organı olarak görevlendirilmiştir. Örneğin Katar'da kurulmuş olan NCTC, Birleşik Devletler Merkezi Komutanlığı (UNCENTKOM), Birleşik Devletler Afrika Komutanlığı (UNAFRICOM) ve Ortadoğu'daki Birleşik Devletler Büyükelçiliklerinin karşı terörizm, askeri istihbarat, diplomatik görevler, dış ilişkiler, askeri operasyonlar gibi konularında çeviri hizmeti vermektedir. 2009-2012 arası yaklaşık 100 farklı dilde 500.000 sayfa yazı ve 2000 saatten fazla dinleme dosyasının tercümesi yapılmıştır (North, 2012: 6-7; FBI homepage, 2014).

2012 verilerine göre FBI'ın 1400'ün üzerinde dil uzmanı bulunmaktadır (Eggen, 2006). Bu grubun 600'den fazlası dil analizcisi, 800'den fazlası ise sözleşmeli dilci olarak görev yapmaktadır. Bu personel ülke içindeki 56 farklı merkezde milli güvenlik ihtiyaçları için görev yapmaktadır (North, 2012: 2; FBI homepage [web], 2014). Merkezler güvenli bir iletişim ağı ile birbirlerine bağlıdırlar. FBI dilcileri ağ üzerinden diğer bir

merkezde duyulan dilci ihtiyacı için destekte bulunabilmektedirler (Lost in translation, 2013).

FBI’da bil bilen üç grup çalışan bulunmaktadır. Birinci grup dil analizcileridir. Bu grup FBI’nın en temel kadrolu dilci grubudur. Dil analizcileri FBI’da normal istihbarat faaliyetlerini sürdüren gruptur. İstihbarat analizleri (IA) veya özel ajanlık (SA) vb. görevler esnasında dil uzmanlıklarına ihtiyaç duyarlar. İkinci grup sözleşmeli dilcilerdir. FBI sözleşmeli dilci grubu içindeki test edilmiş, güvenilirliğini kanıtlamış, başarılı personeli dil analizcisi pozisyonuna atayarak kadrolu personeli yapmaktadır. Her yıl yaklaşık 40 sözleşmeli dilci bu şekilde daimi FBI kadrosuna geçirilmektedir. Son grup ise diğer çalışanlardır. Bu grup herhangi bir dil uzmanlığı konusunda görev almasa da yabancı dili öğrenmiş ve ihtiyaç halinde çeşitli görev için kullanılabilecek kişilerdir (North, 2012: 1-4; Stevens, 2011: 72; FBI homepage [web], 2014).

FBI’nın yabancı dil bilmesini gerektirecek birçok nedeni bulunmaktadır. Bu nedenlerden bazıları şunlardır (Clifford ve Fischer, 1990: 114; Tare, 2006: 4; Hap, 2005: 58; MLA Language Map Data Center [web], 2013; Jackson ve Malone, 2009: 3):

- Yabancı istihbarat servislerinin Amerika’ya karşı gerçekleştirmek istedikleri espionaj faaliyetlerini tespit etmek ve bu faaliyetlere karşı koyarak Amerika’nın güvenliğini sağlamak için yabancı dil bilmek gerekecektir.
- FBI Amerika’ya karşı girişilecek terörist faaliyetlere karşı koyabilmek için görev yapmaktadır. Bu tür zararlı eylemleri planlayanlar ise çoğu zaman Amerikalılardan farklı dilleri konuşan kişilerdir.
- FBI organize suçlarla mücadele etmektedir. Bu tür eylemler çoğu zaman yabancı dil konuşanlar tarafından planlanmaktadır.
- FBI aynı zamanda yasal olmayan ilaç, uyuşturucu vb. maddelerle mücadele konularında da görev almaktadır. Yine bu tür eylemler çoğu zaman yabancı dil konuşan gruplarca gerçekleştirilmektedir.

- Çocuk kaçırma, banka soyma, gasp, hırsızlık vb. birçok suçlarda suçu işleyenler veya görgü tanıkları yabancı dil konuşuyor olabilir.

- FBI'ın aynı zamanda merkezi polis birimi gibi çalışması FBI görevlilerinin İngilizcesi kısıtlı olan göçmenlerle kriz durumlarında kendi dillerinde iletişim kurabilmek için gerekli olabilir. Örneğin bu amaçla İçişleri Bakanlığı FBI gibi güvenlik teşkilatları için 2001 sonrası New York Manhattan bölgesinde görev yapmak üzere 35 dilde uzman personel alma yoluna gitmiştir.

- Son olarak 2000 yılındaki nüfus sayımı sonucuna göre Amerika gittikçe daha çeşitli bir toplum olmaktadır. Ülkede İngilizce ile birlikte 380'den fazla yabancı dil konuşulmaktadır. Amerika'nın dil konusunda çeşitli olması güvenlik birimlerinin olaylara yerinde ve doğru müdahale edebilmesi için gerekli olmaktadır.

FBI'nın dil ile ilgili faaliyetlerinden FBI karargâhında kurulmuş olan Dil Servis Kısmı (LSS) sorumludur. Dilci temini, eğitimleri, sınavları, çeviriler vb. dil ile ilgili bütün faaliyetleri bu kısım yürütür. (North, 2012: 1-2; FBI homepage [web], 2014).

Dış kaynaktan dilci alımlarında FBI çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Örneğin Arapça veya Peştuca gibi dilleri bilen tercümanların Amerikan istihbarat kuruluşlarında görev alması çoğu zaman güvenlik açısından şüphelere neden olmaktadır. Bu nedenle bu dillerde tercüman olarak FBI'a katılmak isteyen bir kişi son beş yılının üçünü Amerika'da geçirmiş olan bir Amerikan vatandaşı olmak zorundadır (Baron [web], 2001). Ayrıca aday personel polygraph testi⁸, geçmiş araştırması vb. birçok soruşturma aşamasından geçirilmektedir. Öte yandan yeterli kalite ve güvenilirlikte dilcileri servis bünyesine kazandırmak için devlet güvenlik kuruluşları birbirleri ile yarış halindedirler. Dolayısıyla FBI aynı zamanda onlardan önce davranmak veya yeterli teşviki sunmak zorundadır. Bütün bu koşullar göz önüne alındığında başvuruda bulunan yaklaşık her on adaydan

⁸ Yalan makinesinin (poligraf) sorgulama sırasında insana bağlanarak yalan söylenip söylenmediğini tespit etmeye çalışan test.

biri yeterli olarak kabul edilerek FBI'a dil uzmanı olarak göreve başlayabilmektedir (North, 2012: 3; FBI homepage [web], 2014).

FBI, dil uzmanı tedariki konusunda karşılaşılan güçlükleri en aza indirmek için şu tür önlemleri almaktadır (North, 2012: 3-4; FBI homepage [web], 2014):

- Özellikle yabancı dili miras olarak kazanmış veya o dilin yerlisi olan kişilere ulaşabilmek için her yıl yerel bölgelerde sözleşmeli dilci temini fuarları açılmaktadır. Bu tür aktiviteler için yerel medya kuruluşlarına önceden ilanlar verilmektedir. Sonrasında o bölgelere gidilerek çalışmalarda bulunmaktadır.
- Yabancı dili miras olarak konuşabilen grupların organize ettiği veya üniversite kayıt faaliyetleri gibi yabancı dil bilen kişilere ulaşılacak faaliyetlere iştirak edilmektedir.
- Kritik dilleri bilen çalışan sayısını artırabilmek için bazı önlemler alınmaktadır. Bu kapsamda yabancı dil tazminatlarında iyileştirmelere gidilmiştir. 2012 yılı itibarı ile 2000'in üzerinde FBI çalışanı yabancı dil tazminatı almaya hak kazanmıştır. Bu şekilde yabancı dil yeteneği kazanan personel ihtiyaç halinde dil gerektiren görevler için kullanılabilir.
- Diğer istihbarat ve devlet güvenlik kuruluşları ile dil uzmanları konusunda işbirliği içinde bulunmaktadır. İhtiyaç halinde kurumlar arası dil uzmanı görevlendirmeleri yapılabilir.

SONUÇ

Her ne kadar ABD tarihinde yabancı dilin güvenlik ihtiyaçları için kullanılmasını gösteren örnekler 1800'lü yıllara dayansa da, 2. Dünya Savaşı esnasında Japonlara karşı girişilen muharebelerdeki Japonca bilen asker ihtiyacı bu konunun ilk somut örneklerini sunar. İhtiyacın temini için o dönemde kurulan Savunma Dil Okulları, dil okullarının güvenlik ihtiyaçları için bir devlet politikası olarak kurulmasını gösteren belki de dünyadaki ilk örneklerden biridir. Bu durum aynı zamanda yabancı dil öğretiminin ABD

tarafından ta ki 1940'lı yıllarda bir güvenlik ve savunma politikası olarak kabul edildiğini göstermektedir.

1957 yılında Sovyetler tarafından uzaya fırlatılan Sputnik uzay aracının ABD üzerinde oluşturmuş olduğu geri kalmışlık ve istihbarat yetersizliği şoku, ABD'nin ülke çapında acilen yabancı dil eğitimlerini desteklemesini sağlamıştır. ABD o dönemde, yabancı dil bilen bireylere sahip olmanın hem istihbarat elde edebilme yeteneğini artıracaklarını hem de bilim ve teknoloji alanında dünyadaki gelişmelerin kolaylıkla takip edilebileceğini düşünmüştür. Bu amaçla 1958 yılında Ulusal Savunma Eğitim Kanunu (NDEA) çıkarılmış ve birçok devlet destekli yabancı dil programları başlatılmıştır. Title VI, Fulbright-Hays, Barış Birlikleri (Peace Corps) Programları bunların en başında gelenleridir.

11 Eylül saldırıları ABD'de Sputnik krizi benzeri bir şok yaşanmasına neden olmuştur. Bu saldırılar sonrası yapılan birçok araştırma ve değerlendirme neticesinde, saldırıların önceden tespit edilememesi ve gereken önlemlerin zamanında alınamamasının bir sebebinin de güvenlik ve istihbarat kuruluşlarının yabancı dil yetersizlikleri olduğu sonucuna varılmıştır. 2001 sonrasında tıpkı 1957 Sputnik krizi sonrasında olduğu gibi yabancı dil konusunda devlet kuruluşlarının ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için ciddi bütçeler ayrılmış ve birçok dil programı başlatılmıştır. 2001 yılında günümüze ABD milli güvenlik ihtiyaçları için başlatılan en temel dil girişimleri 2004 yılı Ulusal Dil Konferansı, 2005 yılı Savunma Dil Değişim Yol Haritası (DLTR) ve 2006 yılı Milli Güvenlik Dil Girişimi (NSLI) olmuştur. Bu kapsamda NSEP (Milli Güvenlik Eğitim Programı) Programları, Startalk Programları ve Yabancı Dil Yardım Programı (FLAP) ABD güvenlik ve ekonomik ihtiyaçları için dil kapasitesini artırmaya yönelik olan belli başlı programlardır.

Öte yandan Merkezi İstihbarat Ajansı (CIA), Dış İşleri Bakanlığı Dış Servis Enstitüsü (FSI) ve Federal Soruşturma Bürosu (FBI) gibi güvenlik birimleri görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmek için yabancı dil bilen personele sahip olmak istemektedirler. Bu amaçla bu kuruluşlar yabancı dil

bilen personeli işe almakta veya çalışanlarının yabancı dil öğrenmesini, bilenlerin ise bildikleri dili idame ettirebilmesini istemektedirler.

Sonuç olarak ABD tarihinde karşılaşılan çoğu ciddi kriz sonrası alınan önlemlerden biri de devlet güvenlik ihtiyaçları için yabancı dil eğitimlerinin desteklenmesi olmuştur. ABD, yeterli istihbaratın elde edilebilmesi, ülke dışında icra edilen harekâtlara katılan askeri birliklerin etkinliğinin artırılması, diplomatik misyon görevlilerinin ABD çıkarlarını çok daha kolay ve etkin bir şekilde savunabilmesi, iç güvenlik birimlerinin güvenlik ve asayiş sağlarken yabancı kaynaklı sorunlara, terörizmle mücadele konularına daha kolay ve etkin bir şekilde müdahale edebilmesi, küresel rekabette Amerikan'ın elini güçlendirebilmesi, bilim ve teknolojiye dünya gelişmelerinin yakından takip edilerek önemli fikir ve buluşların ortaya çıkarılabilmesi için ülke yabancı dil kapasitesini artırılması gerektiğini düşünmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLİ GÜVENLİK DİL PLANLAMASI

Türkiye Cumhuriyeti'nin yabancı dil eğitim politikaları cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) yasası ile başlamaktadır (Çelebi, 2006: 288). Bu kanun sayesinde 1927 yılında ülkedeki Arapça ve Farsça öğretimine son verilerek batı dillerinin eğitimlerinin verilmesi için alt yapı oluşturulmuştur. Cumhuriyetin ilanı sonrası verilen yabancı dil eğitimlerinin genellikle Fransızca, Almanca, Latince, İtalyanca ve İngilizce dillerinde olduğu görülmektedir (Demircan, 1988: 92).

Cumhuriyetin ilanından 1950'lere kadar olan sürede modernleşme ve batılılaşma amaçları için Avrupa ile ilişkilerin geliştirilmek istenmesi, özellikle Fransızca ve Almanca dillerindeki eğitimleri artırmıştır. 2. Dünya Savaşı sonrasında ise yine batılılaşma hedefi yolunda dünya liderliğine soyunan Amerika ile gelişen ilişkiler İngilizcenin ülkede eğitimi verilen yabancı diller arasında ilk sıraya yükselmesini sağlamıştır. 1980'lerden sonra ise ekonomik hedefler, küresel rekabet, teknolojik gelişmeleri yakından takip edebilme, uluslararası sisteme eklemlenme isteği gibi nedenler sonucunda Amerika ile daha da ilerletilen ilişkiler İngilizce eğitimlerini pekiştirmiştir (Oral, 2010: 63-64; Küçükoğlu, 2013: 1091).

Cumhuriyetin ilanı ile sürdürülen batılılaşma, çağa ayak uydurabilme politikaları sayesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin yabancı dil planlamalarının İngilizce, Almanca ve Fransızca dilleri üzerine kurulduğu görülmektedir (Küçükoğlu, 2013: 1090-1091). Bu duruma 1968 yılında devlet memurlarına yabancı dil eğitimi vermek amacıyla Gazi Üniversitesi'nde kurulmuş olan "Devlet Memurları Yabancı Diller Eğitim Merkezi"nin eğitimlerini sadece bu üç dilde vermesi örnek olarak gösterilebilir (Demircan, 1988: 110).

Tablo- 15: Türkiye’de Yabancı Dillerin Dönemlere Göre Öncelik Sırası
(Demircan, 1988: 116)

Öncelik Sırası	1773-1923	1923-1950	1950-1980	1980 sonrası
1	Arapça	Fransızca	İngilizce	İngilizce
2	Farsça	İngilizce	Fransızca	Almanca
3	Fransızca	Almanca	Almanca	Fransızca

Yabancı dil öğretimi konusu Türkiye’nin kuruluşundan bu yana sürekli gündemde olmuştur. Zaman zaman değişik eğitim politikalarının da etkisiyle, farklı yabancı dil öğretim yolları izlenmekte, reformlar yapılmakta, ancak ortaöğretimden başlayarak yükseköğretimin sonuna kadar olan süre sonunda öğrenciler hedeflenen yabancı dil seviyesine bir türlü ulaşamamaktadır (Çelebi, 2006).

Yabancı dil öğretimi konusundaki güncel reformlardan biri 2005 yıllarındaki Eğitim Reformu’dur. Bu reform ile ortaöğretim seviyesindeki yabancı dil eğitimlerinde değişiklikler yapılmıştır. Hazırlık sınıfı mevcut olan liselerin hazırlık sınıfları kaldırılarak bütün liseler 4 yıla çıkarılmıştır. Buna göre hazırlık sınıfında yoğun bir şekilde yabancı dil öğretmeyi amaçlayan sistem ortaöğretimin bütün yıllarını kapsayacak şekilde yayılmıştır (Memurlar.net [web], 2005).

2000’li yıllardan itibaren Avrupa Birliği’ne tam üyelik sürecinde Avrupa Birliği’nin çok dilliliği destekleyen politikalarının etkilerinin Türkiye eğitim sistemine yansımaları olmuştur. Bu amaçla bazı orta öğretim kurumlarında seçmeli ikinci yabancı dil dersleri verilmeye başlanmıştır (Oral, 2010: 62; Ertural, 2008: 52). 2006 yılında yürürlüğe giren “Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği”ne göre (MEB Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği [web], 2006);

“4 üncü sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerine yer verilir. Aynı sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerinin takviyesi amacıyla ya da ikinci yabancı dil dersi olarak seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilebilir. İlköğretimdeki yabancı dil ders programlarının devamı olarak zorunlu birinci

ve Kurulca uygun görülen okullarda zorunlu ikinci yabancı dil derslerine yer verilir. Ayrıca zorunlu yabancı dil derslerinin takviyesi amacıyla seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilebilir.”

Buna duruma ilave olarak 2012 yılında Milli Eğitim Bakanlığınca alınan karar gereği 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren yabancı dil dersleri ilköğretim ikinci sınıf düzeyine çekilmiştir (SABAH Gazetesi [web], 2012).

Türkiye’de devlet okullarına ilave olarak azınlık okulları ile özel okullar da bulunmaktadır. Lozan Antlaşmasına göre azınlık okulları olarak sadece Ermeni, Rum ve Musevi okulları vardır. Ermeni okullarında eğitim dili Ermenice ve Türkçedir. Rum okullarında eğitim dili Rumca ve Türkçedir. Bu iki okulda İngilizce de yabancı dil olarak öğretilmektedir. Musevi Okulları’nda ise eğitim dili Türkçe ve İngilizcedir. İbranice dili tüm seviyelerde bir ders olarak okutulmakta, İspanyolca da yabancı dil olarak öğretilmektedir (Basın Dosyası, 2013).

Yabancı dille eğitim yapan diğer özel okullar ise farklı dillerde eğitimler vermektedirler. Bu okullara kayıt olabilmek için 8’inci sınıf Seviye Belirleme Sınavı (SBS)’nda başarılı olmak gerekmektedir.

Tablo- 16: Türkiye’de Yabancı Dilde Eğitim veren Özel Okullar (Kolejlerin taban puanları açıklandı [web], 2011)

Türkiye’de Yabancı Dilde Eğitim Veren Özel Okullar	
Alman Lisesi	Almanca
Amerikan Robert Lisesi	İngilizce
Galileo Galilei İtalyan Lisesi	İtalyanca
İtalyan Lisesi	İtalyanca
Notre Dame De Sion Fransız Lisesi	Fransızca
Saint Benoît Fransız Lisesi	Fransızca
Sankt Georg Avusturya Lis. ve Tic. Ok.	Almanca
Saint Joseph Fransız Lisesi	Fransızca
Sainy Michel Fransız Lisesi	Fransızca
Sainte Pulcherie Fransız Lisesi	Fransızca
Üsküdar Amerikan Lisesi	İngilizce
İzmir Amerikan Koleji	İngilizce
İzmir Özel St. Joseph Fransız Lisesi	Fransızca
Tarsus Amerikan Koleji	İngilizce

Türkiye’deki yabancı dil eğitimi sadece okullar ile sınırlı kalmamaktadır. Özellikle genç nüfusun dil öğrenme ihtiyacı onların özel kurs, dersane benzeri yerlerde kendi imkânları ile ders almalarına neden olmaktadır, ancak halkın büyük bir kesimi bu eğitimleri temin edecek maddi imkânlara sahip değildir. Türkiye’deki yabancı dil eğitimi konusunda yaşanan zorluklara ilave olarak kalabalık sınıflar, fiziksel koşulların yetersizliği, nitelikli öğretmen eğitimi konusundaki açmazlar ve dil öğretimine yaklaşımlar gibi çeşitli faktörler de bulunmaktadır (Haznedar, 2010). Bütün bu faktörler yabancı dil bilgisi yetersiz bir toplum yetişmesine neden olmaktadır.

1965 yılında kurulmuş olan, dil eğitimi, yabancı dil gezileri, akademik dereceler ve kültürel değişim programları gibi çeşitli eğitim konuları ile ilgilenen Education First isimli dünyanın önde gelen özel eğitim şirketince internet üzerinden yapılmış olan ankete göre İngilizce Yeterlilik Endeksi(İYE)’nde Türkiye 60 ülkenin içerisinde 41. olmuş; Endonezya, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerin gerisinde kalmıştır (Koru ve Akesson, 2011).

Tablo- 17: İngilizce Yeterlilik Endeksi Sıralaması (English Proficiency Index [web], 2014)

Çok Yüksek Yeterlilik	Orta Derece Yeterlilik	Orta Derece Altı Yeterlilik	Düşük Yeterlilik
1. İsveç	8. Polonya	18. Slovakya	29. Uruguay
2. Norveç	9. Macaristan	19. Arjantin	30. Sri Lanka
3. Hollanda	10. Slovenya	20. Çek Cumhuriyeti	31. Rusya
4. Estonya	11. Malezya	21. Hindistan	32. İtalya
5. Danimarka	12. Singapur	22. Hong Kong	33. Tayvan
6. Avusturya	13. Belçika	23. İspanya	34. Çin
7. Finlandiya	14. Almanya	24. Güney Kore	35. Fransa
	15. Litvanya	25. Endonezya	36. Birl. Arap Emir.
	16. İsviçre	26. Japonya	37. Kosta Rika
	17. Portekiz	27. Ukrayna	38. Brezilya
		28. Vietnam	39. Peru
			40. Meksika
			41. Türkiye

Öte yandan Educational Testing Service (ETS) 2009 verilerine göre, TOEFL IBT sınavına katılan toplam 157 ülke içinde Türkiye 77 not ortalamasıyla sadece 56 ülkenin üzerindedir. Bu durum Türkiye’nin İngilizce

eğitimlerindeki yetersiz konumunu bir kez daha ortaya koymaktadır (ETS Homepage [web], 2014). Yine IELTS sınavı 2012 verilerine göre, Türkiye IELTS General Training sınavından 5,9 not ortalamasıyla 41 ülke arasında sondan 6, IELTS Academic sınavında ise sondan 15. Sırada bulunmaktadır (IELTS Homepage [web], 2014).

Türkiye’de 14.10.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2923 sayılı **“Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun”** ülke yabancı dil eğitim politikası için yeni bir dönem açmıştır (Küçüköğlu, 2013: 1094). 2003 yılında bazı maddelerinde değişiklik yapılan kanunun son durumu şu şekildedir (Yabancı Dil Eğitim ve Öğretimi Kanunu, 1983):

Milletlerarası antlaşma hükümleri saklı olmak üzere, resmi ve özel her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında okutulacak yabancı dillerin ve yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar şunlardır:

a) Eğitim ve öğretim kurumlarında, Türk vatandaşlarına Türkçeden başka hiçbir dil, ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez. Ancak, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerin öğrenilmesi için, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine tâbi olmak üzere özel kurslar açılabilir; bu kurslarda ve diğer dil kurslarında aynı maksatla dil dersleri oluşturulabilir. Bu kurslar ve derslerde, Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel niteliklerine, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı öğretim yapılamaz. Bu kursların ve derslerin açılmasına ve denetimine ilişkin esas ve usuller, Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

b) İlköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında, Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılaplarını konu olarak alan Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri ve Türk Kültürüyle ilgili diğer dersler; yabancı dille okutulamaz ve öğretilmez. Öğrencilere, eğitim ve öğretimleri süresince bu derslerle ilgili araştırma görevleri ve ödevler, Türkçeden başka hiçbir dille yaptırılamaz.

c) Türkiye'de eğitimi ve öğretimi yapılacak yabancı diller, Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir.⁹

d) İlköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında yabancı dille eğitim ve öğretimi yapılacak dersler ile okullar Milli Eğitim Bakanlığınca; yükseköğretim kurumlarında yabancı dille eğitimi ve öğretim yapılacak dersler ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapacak yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Kurulunca belirlenir.

e) Yabancı dilde okutulacak derslerin eğitim ve öğretim programlarının tabi olacağı esaslar; ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumları için Milli Eğitim Bakanlığınca, yükseköğretim kurumları için Yükseköğretim Kurulunca tespit edilir.

f) Yabancı dil eğitim ve öğretimiyle ilgili uygulamaların Türk Milli eğitiminin amaçlarına, temel ve ana ilkelerine ve bu Kanundaki esaslara uygunluğu; ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında Milli Eğitim Bakanlığınca; yükseköğretim kurumlarında Yükseköğretim Kurulunca denetlenir.

2923 sayılı kanuna göre Türkiye'de eğitimi ve öğretimi yapılacak yabancı diller, Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilmektedir. 2003 yılı öncesine kadar eğitimi verilecek yabancı dillerin Milli Güvenlik Kurulu'nun görüşü alınarak tespit edilmesi, 2003 öncesinde bu konuda milli güvenlik ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulduğunu akla getirmektedir. Günümüzde ise kararın sadece Bakanlar Kurulu'nun inisiyatifine bırakılması yabancı dil eğitimlerinde milli güvenlik ihtiyaçlarının göz ardı edildiği anlamına gelebilir.

Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer'in yabancı dil eğitimleri konusunda 2012 yılında yaptığı açıklama şu şekildedir (Memurlar Net [web], 2012):

"Günümüzde bilim ve teknolojiye meydana gelen yenilikler ile ekonomik gelişmeler, uluslararası ilişkileri hızlandırmış, yabancı dil bilen yetişmiş insan gücü potansiyelinin önemini artırmıştır. Bu bağlamda örgün eğitim kurumlarımızda, 'Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun' kapsamında; İngilizce, Fransızca, Almanca, Japonca, İtalyanca, İspanyolca, Rusça, Çince ve Arapça dillerinin eğitim ve öğretimi yapılmaktadır. Ayrıca yaygın eğitim kurumlarımızda bu 9 dilin yanında Hollandaca, İbranice ve

⁹ Bu madde 1983 yılındaki kanunun ilk haline göre; "Türkiye'de eğitimi ve öğretimi yapılacak yabancı diller, Milli Güvenlik Kurulunun görüşü alınarak, Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir." şeklindeyken 2003 yılında yapılan değişiklikle günümüzdeki haline çevrilmiştir (Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu, 1983).

Yunancanın da eğitim öğretimi yapılmaktadır. Bu diller ikili ve uluslararası siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerimizin üst seviyede olduğu ülkelerin dilleridir."

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2014 yılında hazırlanmış olan Genel Lise, Anadolu Lisesi, hazırlık sınıfı bulunan Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi, Spor Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi müfredatları incelendiğinde 9-12'nci sınıflar arasında birinci yabancı dil olarak İngilizce, Almanca, Fransızca ve Arapça; ikinci yabancı dil olarak ise Almanca, Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Rusça dillerinde eğitimler verilmektedir (MEB Kurul Kararı [web], 2014).

Öte yandan yüksek öğretim kurumlarında İngilizce, Almanca ve Fransızca haricindeki birçok dilde eğitim verildiği görülmektedir (Dil Bölümleri Taban Puanları [web], 2013).

Tablo- 18: 2012-2013 Eğitim/Öğretim Yılında Yüksek Öğretim Kurumlarındaki Yabancı Dil Programları ve Öğrenci Miktarları (YÖK BIMER Başvuru, 2014)

Yabancı Dil	Öğrenci Sayısı
İngilizce	47994
Almanca	10137
Fransızca	5819
Arapça	2267
Slav Dilleri	1740
Yunaca	1063
Farsça	824
İspanyolca	627
İtalyanca	556
Japonca	494
Çince	458
Korece	263
Rusça	222
Urduca	233
Azerice	208
Lehçe	117
Hintçe	113
Macarca	108

Yabancı Dil	Öğrenci Sayısı
Bulgarca	89
İbranice	70
Ermenice	63
Kürtçe	55
Boşnakça	48
Arnavutça	31
Gürcüce	23
Hırvatça	3

Türkiye’deki ilk, orta dereceli ve yüksek okul seviyelerindeki yabancı dil eğitimleri incelendiğinde her ne kadar İngilizcenin yanında diğer dillerin de eğitimlerinin veriliyor olduğu görülse de günümüzde Türkiye’deki yabancı dil eğitim politikalarının tek dile (İngilizce) odaklı olduğu söylenebilir. Çoğu eğitim kurumunda İngilizcenin sunulan tek dil eğitimi olması ve eğitimi verilen diğer diller karşısındaki üstün durumu bunun göstergesidir (Gündoğdu, 2005: 123).

Yasemin Oral (2010: 65)’ın ifade ettiği üzere;

“İngilizce, küresel ölçekli diller arası hiyerarşide olduğu gibi, Türkiye’nin yabancı dil eğitimi politikaları bağlamında oluşturulan diller arası hiyerarşinin de tam tepesindedir. Çünkü İngilizcenin küreselliği, hayatın her alanında hızla artan rekabet ortamında avantaj sağlamak için daha fazla toplumsal, kültürel, ekonomik ve sembolik sermaye biriktirmenin araçlarından biri olarak İngilizceyi öğrenme taleplerini artırmaktadır.”

Sonuç olarak Cumhuriyetin kurulması ile başlayan batılılaşma hedefleri yolunda Türk eğitim sistemi ağırlıklı olarak İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde eğitimler vermiştir. Bununla birlikte günümüzde bu üç dil haricinde az bilinen diğer dillerde de eğitimlerin verildiği görülmektedir. Yabancı dillerdeki eğitim miktarı ve eğitim alan öğrenci sayısı incelendiğinde İngilizcenin diğer dillere göre ciddi bir üstünlüğü bulunmaktadır.

Türk eğitim sisteminde hangi yabancı dillerin öğretileceğinin milli bir planlama kapsamında mı yoksa Milli Eğitim Bakanlığı’nın veya Yüksek Öğretim Kurumu’nun kendi inisiyatifi doğrultusunda mı belirlendiği açık değildir. 2003 yılı öncesinde “Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun”a

göre ÷lkede hangi yabancı dillerde eğitim verileceğinin belirlenmesinde Milli Güvenlik Kurulu'nun görüşünün alınacağı ifadesi 2003 yılında değiştirilerek karar sadece Bakanlar Kurulunun inisiyatifine bırakılmıştır.

Günümüzde her ne kadar devlet güvenlik kuruluşlarının yabancı dil ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşturulmuş milli bir dil planlaması görünmese de Türk Silahlı Kuvvetleri, Milli İstihbarat Teşkilatı, Dış İşleri Bakanlığı, Emniyet Teşkilatı gibi devlet güvenliği ve dış politikası ile doğrudan ilgili kurumlar kendi planlamaları doğrultusunda yabancı dil ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadırlar.

1. TÜRKİYE CUMHURİYETİ GÜVENLİK BİRİMLERİ VE YABANCI DİL

a. Türkiye Cumhuriyeti Dış Güvenlik Birimleri ve Milli Güvenlik Dil Planlaması

(1) Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ve Yabancı Dil

Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı dil planlaması iki aşamada ele alınabilir. Bunlar;

- Askeri okullardaki yabancı dil eğitimleri,
- Askeri okullar sonrasındaki yabancı dil eğitimleri.

TSK yabancı dile eğitimlerini askeri liselerden başlatmaktadır. Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine bağlı tüm askeri liseler eğitim programlarında yoğun İngilizce dersleri her sınıfta birbirini destekleyecek şekilde planlanmaktadır. Ayrıca mesleki yaşamlarında İngilizce bilgisinin görevler esnasında kendileri için önemli olduğu anlatılarak öğrencilere motivasyon sağlanmaya çalışılmaktadır (Işık, 2004: 67).

Kara Kuvvetleri'ne bağlı askeri okullarda –Kuleli Askeri Lisesi, Maltepe Askeri Lisesi- dil öğretimi 9. sınıf ile başlatılmakta olup, öğrencilerin İngilizce konuşma, okuma, yazma ve anlama seviyelerini 12'nci sınıf

sonunda advanced (ileri) düzeyine çıkarabilmek üzerine planlanmaktadır. Bu okullarda İngilizcenin yanında seçmeli Fransızca, Almanca ve Rusça dillerinde ikinci yabancı dil eğitimleri de verilmektedir (Kuleli Askeri Lisesi [web], 2013; Maltepe Askeri Lisesi [web], 2013).

Deniz Kuvvetleri'ne bağlı Deniz Lisesi'nde Milli Eğitim Bakanlığı yabancı dil ağırlıklı liselerin fen bilimleri alanı programı uygulanmaktadır. 9, 10, 11, 12'nci sınıflarda İngilizcenin yanında seçmeli ders olarak Almanca öğretilmektedir (Deniz Lisesi [web], 2013).

Hava Kuvvetleri'ne bağlı Işıklar Askeri Hava Lisesi ise 9, 10, 11, 12'nci sınıflarda İngilizcenin yanında seçmeli olarak Almanca ve Fransızca dersleri vermektedir. Ayrıca okulda üçüncü bir yabancı dil öğrenmek isteyen öğrenciler için ilave Fransızca kursları planlanmaktadır (Işıklar Askeri Hava Lisesi Tanıtım Kitabı [web]: 35).

Askeri öğrencilerin, askeri liseleri tamamlamayı müteakip eğitimlerini sürdürdükleri Harp Okulları da öğrencilerin askeri okullarda kazanmış oldukları dil becerilerini geliştirici ve idame ettirici programlar uygulamaktadır.

Kara Harp Okulu resmi internet sitesine göre Kara Harp Okulu'nda askeri liselerde İngilizce yeterlilikleri belli seviyelere gelmiş öğrencilerin yeterliliklerini idame ettirmeleri ve geliştirmeleri için bireysel çalışma alışkanlığı kazandırılmak istenmektedir. Ayrıca bu grup için askeri İngilizce programları da uygulanmaktadır. Sivil kaynaklardan temin edilenler için ise temel seviyeden başlamak üzere İngilizce eğitimleri verilmektedir.

Askeri Lise kaynaklılar A, Sivil Kaynaklılar B kuru olmak üzere İngilizce seviyelerine göre iki kur şeklinde ayrılan KHO öğrencilerinden B Kurunda eğitim görecekt olanlardan seviye tespit sınavında başarı gösterenler (ortalamanın üstünde not alanlar) İngilizce A kuruna alınmaktadır. A kurunda ileri düzeyde başarı gösterenler ise ikinci bir yabancı dilde eğitim almaya hak kazanmaktadırlar. KHO'da eğitimi verilen ikinci yabancı diller Almanca, Arapça, Fransızca, Rusça, Yunanca ve Çince'dir.

KHO'da dil öğrenim politikası Doğal Yaklaşım (Natural Approach) metodu şeklindedir. Doğal Yaklaşım Metoduna göre öğrencilerin yabancı dilde bol miktarda anlaşılabilir yazılı ve sözlü girdi (comprehensible input) alması amaçlanmaktadır (KHO'da Yabancı Dil Eğitimi [web], 2013).

Hava Harp Okulu resmi internet sitesine göre Hava Harp Okulu'nda yabancı dil eğitimlerindeki temel hedef öğrencilerin İngilizce seviyelerinin geliştirilmesidir. Bu kapsamda verilen İngilizce dersleri öğrencilerin İngilizce yeterliliklerine göre belirlenmektedir. Öğrenciler okula kayıt olmalarının ertesinde İngilizce sınavına tâbi tutulmakta ve sınav sonucunda alınan notlara göre ders planlamaları yapılmaktadır. Eğitim öğretim yılı sonlarında okuma, dinleme, yazma, konuşma becerilerinin tümünden yapılan sınavlar ve verilen performans ödevleri sonucunda öğrencilerin dil seviyeleri tespit edilmektedir (HHO Yabancı Diller [web], 2013).

Deniz Harp Okulu Resmi internet sitesine göre Deniz Harp Okulu'nun yabancı dil programlarının amacı (Deniz Harp Okulu [web], 2013);

“geleceğin deniz subaylarını meslek hayatları boyunca karşılaştıkları görev ve sorumluluklarda yabancı dili etkin ve yeterli bir şekilde kullanmalarını sağlayacak bir seviyeye getirmektir.”

Bu kapsamda öğrencilere İngilizce derslerinin yanında seçmeli ders olarak Almanca okutulmaktadır.

“Türkiye'nin elliyi aşkın ülke ile askeri eğitim işbirliği antlaşması bulunmaktadır ve yabancı ülkelerde sadece bir yıl içinde beş yüze yaklaşan askeri işbirliği faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Bütün bu görev ve faaliyetlerin Türk milletine ve Türk Silahlı Kuvvetlerine yakışır şekilde yürütülebilmesi ancak ileri seviyede bir yabancı dil bilgisi ile mümkündür. Ayrıca TSK'nın modernizasyonu çerçevesinde envantere giren ileri teknoloji ürünü silah, teçhizat ve malzemenin, etkin ve ekonomik olarak kullanılması için de iyi bir lisan bilgisine ihtiyaç vardır (TSK'da Yabancı Dilin Önemi [web], 2013).”

Türk Silahlı Kuvvetlerinin BM, NATO, BAB ve AGİT gibi uluslararası kuruluşlara üye olması nedeniyle askeri personeli Somali, Kosova, Bosna Hersek, Afganistan, Gürcistan, Arnavutluk, Lübnan gibi dünyanın çeşitli

bölgelerinde görevlerde bulunabilmektedir. Bu nedenle askeri personelin yabancı dil bilmesi ciddi bir gerekliliktir.

TSK Lisan Eğitimi hedeflerine göre yabancı dille ilgili subaylardan beklenen görevler şunlardır (TSK'da Yabancı Dilin Önemi [web], 2013):

- Mesleği ile ilgili dokümanları okuyup anlama, çeşitli yabancı kaynakları kullanarak araştırma ve inceleme yapma,
- Yurt dışında eğitim, kurs, konferans, seminer ve toplantıları etkin şekilde takip ederek bu tür ortamlarda bildiri sunma ve tartışmalara katılma,
- Yurt içi ve yurt dışında müşterek / birleşik karargâhlarda görev yapabilme, gerektiğinde yabancı birlikleri sevk ve idare etme,
- Yurt dışı temsilciliklerimizde ataşelik ve diğer görevleri arzu edilen seviyede yürütme,
- Uluslararası platformlarda Türkiye'nin tezlerini savunma ve müzakere etme,
- Mütercim-Tercümanlık görevlerini ifa edebilme; birliklere yapılan yabancı heyet ziyaretlerinde mihmandarlık yapma ve brifing sunma.

Yabancı dil bilgisi gerektiren görevlerini bu denli çeşitli ve fazla olması üç Kuvvet Komutanlığı bünyesinde savunma dil okullarının kurulmasını sağlamıştır. Savunma Dil Okulları askeri okullar sonrasında görevdeki personelinin yabancı dil yeterliliğinin idamesi ve geliştirilmesi amacıyla kurulmuş okullardır. Bu kapsamda Kara Kuvvetleri için Kara Kuvvetleri Lisan Okulu, Hava Kuvvetleri için Hava Lisan Okulu, Deniz Kuvvetleri için ise Deniz Dil Kursu Okulları dil eğitimleri vermektedir.

TSK yabancı dil bilgisi gereken görevlere personel seçimi için ÖSYM'nin yaptığı Yabancı Dil Sınav (YDS) notu ile kendisinin yaptığı Genel Dil Sınavı notlarını göz önünde bulundurmaktadır. Ayrıca yurt dışı eğitimleri gibi görevlendirmeler için de TOEFL, GRE vb. uluslararası geçerliliği olan sınav sonuçları da değerlendirme kriteri olarak kullanılmaktadır.

Sonuçta yabancı dilin öneminin farkında olan TSK, gerek askeri okullarda gerekse askeri okul sonraları personelinin yabancı dil bilgisi kazanması veya kazandığı yabancı dili idame ettirebilmesi için dil eğitimleri planlamaktadır.

(2) Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve Yabancı Dil

“2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu”na göre Milli İstihbarat Teşkilatı (MIT)’nin görevlerinden biri de;

“Türkiye Cumhuriyeti’nin ülkesi ve milleti ile bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, Anayasal düzenine ve milli gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı **“dıştan”** yöneltilen mevcut ve muhtemel faaliyetler hakkında milli güvenlik istihbaratını devlet çapında oluşturmak ve bu istihbaratı Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile gerekli kuruluşlara ulaştırmaktır (Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanun Sorgu Formu [web], 2014).

Bu kapsamda MİT, yabancı dillerde hazırlanmış bilgilere ulaşabilmesi, bu bilgileri analiz edip değerlendirerek istihbarata dönüştürebilmesi ve bu istihbaratın karar vericilere ulaştırabilmesi için yabancı dil bilen istihbarat elemanlarına ihtiyaç duyabilmektedir.

2010 yılı içerisindeki yeniden yapılanma sürecinde MİT iç ve dış istihbarat olarak iki kısma ayrılmıştır. Bu süreçte kurulan dış istihbarat kısmı ile yabancı dile ağırlık veren MİT, 2010 yılı içerisinde Arapça, Sırpça, Ermenice, Gürcüce, İbranice, Yunanca, Bulgarca, Rusça, Arnavutça ve Boşnakça bilen personel alımı yapmış ve kurum içindeki bazı personelin de bu dillerde eğitim alması sağlanmıştır (Bostan [web], 2010).

Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı personel ihtiyaçlarını –yabancı dil bilenler de dâhil- kamuoyuna duyurulan ilanlar ile karşılamaktadır (MIT [web], 2013). Örneğin 24 Temmuz 2012’de Arapça, Farsça, Ermenice, İbranice ve Soranice dillerini bilen (Bu dilleri biliyorsanız MİT sizi arıyor [web],

2012), 13 Ağustos 2013 tarihinde ise Arapça, Farsça ve İngilizce dillerini bilen bay ve bayan dil uzmanı alım ilanları verilmiştir. Buna göre Arapça, Farsça, Ermenice, İbranice ve Soranice dillerinde başvuruda bulunabilmek için okuduğunu ve dinlediğini anlama, yazma, konuşma ve çeviri becerilerine iyi derecede sahip olabilmek, İngilizce dilinde ise ÖSYM tarafından yapılan Yabancı Dil Sınavından (YDS) 90 veya üzeri puan almış olmak veya YDS'den 90 veya üzeri puana eşdeğerliği ÖSYM tarafından kabul edilen sınav sonucuna sahip olmak gerekmektedir. Başvuru sonrasında ise ilgili dillerde genel ve özel şartları sağlayan adaylar, yazılı, sözlü yabancı dil sınavı ve mülakat aşamalarına tabi tutulmaktadırlar (MİT Yabancı Dil Uzmanı Alım İlanı [web], 2013).

Öte yandan yabancı dil bilen personel ihtiyacı nedeniyle MİT Müsteşarlığı sınavla mütercim tercüman da almaktadır. Bu görev için aday personelde öncelikle aranan nitelik adayların üniversitelerin en az dört yıllık eğitim veren Filoloji, Mütercim-Tercümanlık, Çeviri Bilim bölümlerinden veya Eğitim Fakültelerinin Dil Eğitimi Bölümlerinden mezun olmalarıdır (Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı Mütercim Tercüman Alım İlanı [web], 2010).

(3) Dış İşleri Bakanlığı ve Yabancı Dil

Türk Dış İşleri Bakanlığı, Türkiye'nin uluslararası siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerinin ikili çerçevede ve çok taraflı platformlarda yürütülmesi ve daha da geliştirilmesi için yurt dışında 204 misyonla temsil edilmektedir. Bu dış misyonların 120'si Büyükelçilik, 11'i Daimi Temsilcilik ve 73 tanesi Başkonsolosluktur. (Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı Tarihçesi [web], 2013)

Dış İşleri Bakanlığınca hazırlanan tanıtım broşüründe Türk diplomatlarının sahip olması gereken niteliklerinden biri çok iyi düzeyde en az bir yabancı dil bilgisine sahip olmasıdır (Köklü Bir Geçmiş Parlak Bir Gelecek [web], 2013: 17). Bu kapsamda Türk Dış İşleri Bakanlığı'nda görev alabilmek için yabancı dil yeterliğinin ileri seviyelerde olması gerekmektedir.

Dış İşleri Bakanlığı, yabancı dil ihtiyacını temelde yabancı dil bilen personeli işe alarak karşılamak istemektedir. Son dönemde İngilizce, Almanca ve Fransızcanın yanı sıra Arapça, Bulgarca, Çince, Gürcüce, İspanyolca, Portekizce, Rusça, Sırpça, Urduca, Yunanca ve Farsça dillerinden de alım yapmaktadır. Ayrıca giriş sınavlarında ikinci bir yabancı dil bilen ve bu durumu belgelendiren adaylara ek puan verilmektedir (Dışişleri Bakanlığı BİMER Başvuru, 2014).

Dışişleri Bakanlığı Sınav Yönetmeliği'ne göre meslek memurluğu, konsolosluk veya ihtisas memurluğu alımlarında adayların ÖSYM Yabancı Dil Sınavı (YDS) notları en az B kuru (80 ve üzeri) seviyesinde olmalıdır. Sonrasında bu adaylar için Bakanlıkça ayrı bir yabancı dil sınavı yapılmaktadır (Resmi Gazete, 2010). Örneğin 2012 yılı aday meslek memurluğu giriş aşamasında İngilizce, Fransızca, Almanca dillerinden sınavlar yapılmıştır. Bakanlığın çalışmalarında ana yabancı dil İngilizce olduğu için, sadece Fransızca veya sadece Almanca bilen adayların meslek memuru olabilmeleri mümkün değildir. Bu nedenle Almanca veya Fransızcadan sınava girecek adaylar İngilizceden de sınava tabi tutulmaktadır. 2012 yılı aday konsolosluk ve ihtisas memurluğu giriş sınavında ise İngilizce, Fransızca, Almanca, Arapça, Bulgarca, Çince, Farsça, İspanyolca, Japonca, Rusça, Yunanca dillerinin en az birinden sorulan sorulara doğru cevaplar vermek gerekmiştir (Dışişleri Bakanlığı [web], 2014).

Uluslararası alanda Türkiye'yi temsil edecek ve ülke çıkarlarını savunacak diplomatların eğitimlerini eksiksiz olarak alması ciddi bir husustur. Dışişleri Bakanlığına bağlı mesleğe yeni başlayan diplomatlara eğitimleri Diplomasi Akademisi tarafından verilmektedir. 1967 yılında kurulan Diplomasi Akademisi, Bakanlık memurlarının eğitim faaliyetlerini planlayıp yürüten bir hizmet içi eğitim kurumudur. Türkiye ve yurtdışında sürdürdüğü eğitim programlarıyla, yabancı dil eğitimleri de dâhil olmak üzere birçok konuda dışişleri personelinin ileriki görevleri için yetiştirilmesini sağlamaktadır (Diplomasi Akademisi [web], 2014). Diplomasi Akademisi'nde Türk dış politikası ilgi alanları çerçevesinde verilen yabancı dil eğitimleri Arapça,

Bulgarca, Çinice, Ermenice, Farsça, İbranice, İspanyolca, Japonca, Rusça, Sırpça, Yunanca gibi dillerdedir.

Diğer yandan Dış İşleri Bakanlığı personelinin İngilizce yeterliliğini artırabilmek için anadili İngilizce olan eğitmenlerle kurs ve seminerler düzenlemektedir. Dış işleri personelinin mesleğini icra ederken gerek duyduğu müzakere teknikleri, diplomatik yazışma teknikleri, çatışmaların barışçıl çözümü ve kriz yönetimi gibi konularda anadili İngilizce olan uzmanlarla uygulamalı eğitimler planlanmaktadır (Diplomasi Akademisi [web], 2014).

Dışişleri Bakanlığında Meslek Memurluğu, Konsolosluk ve İhtisas Memurluğu ile Dışişleri Uzmanlığı olmak üzere 3 temel kariyer memuriyeti bulunmakta olup, her üç kategori için de yabancı dil bilgisi gerekmektedir (Dışişleri Bakanlığı BİMER Başvuru, 2014).

Meslek Memurları:

“Meslek memurları, Bakanlığın görevleri çerçevesinde, Türk dış politikasının oluşturulması ve icrasında görev, yetki ve sorumluluk üstlenen ve temsil görevi icra eden memurlardır. Meslek memurları, yabancı devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla yürütülen ikili ve çok taraflı ilişkilerin siyasi, ekonomik ve kültürel boyutları ile uluslararası hukuk konuları dâhil olmak üzere, uluslararası ilişkiler alanındaki gelişmeleri takip ve analiz eder, dış politikanın oluşturulmasına yönelik gerekli girdileri sağlar, stratejileri ve hareket tarzlarını oluşturarak Hükümet tarafından tespit olunan dış politika çerçevesinde uygular (Bakanlıktaki Temel Memuriyet Kategorileri [web], 2013).”

Konsolosluk ve İhtisas Memurları:

“Konsolosluk ve ihtisas memurları, Bakanlığın görevleri çerçevesinde, konsolosluk, protokol, ekonomik ve kültürel işler, kançılara idaresi¹⁰, kamu diplomasisi, ulusal mevzuatla bağlantılı hukuki işler, personel işleri, idari ve mali işler, elektronik konsolosluk ve bilişim hizmetleri ile özel

¹⁰ Elçilik veya konsoloslukta, kayıt ve yazı işleri, resmi senet dezenlenmesi, zabıt katipliği, noterlik, saymanlık, vb. hizmetlerin yerine getirildiği bölümdür.

uzmanlık bilgisi gerektiren diğer alanlarda görev, yetki ve sorumluluk üstlenen ve temsil görevi icra eden memurlardır (Bakanlıktaki Temel Memuriyet Kategorileri [web], 2013).”

Dışışleri Uzmanı:

“Uzmanlar ve uzman yardımcıları merkez teşkilatında görev yaparlar ve sürekli yurtdışı görevine atanmazlar. Bununla birlikte uzmanlaşma çerçevesinde geçici olarak yurtdışında görevlendirilebilmeleri mümkün olduğu gibi; eğitim, dil öğrenimi veya yüksek lisans için diğer kariyer memurları gibi yurtdışına gönderilebilirler (Bakanlıktaki Temel Memuriyet Kategorileri [web], 2013).”

Dışışleri Bakanlığı 2012 yılı faaliyet raporuna göre çok yönlü, aktif dış politikanın önemli bir ihtiyacı olan alternatif yabancı dil bilen personel yetiştirilmesi için 2012 yılında hem merkezdeki hem de yurt dışındaki kariyer memurlarından 70’i, Arapça, Sırpça, İspanyolca, Rusça, Farsça, Portekizce, Korece ve Yunanca dil eğitimlerine devam etmiştir. Ayrıca Merkez Memurlarının yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi amacıyla 46 Merkez Memuru TÖMER tarafından verilen İngilizce kurslarına katılmıştır. Bu eğitimler, Bakanlığın ihtiyacı olan farklı dilleri konuşabilen insan kaynağına ulaşılmasında önemli rol oynamaktadır (2012 Faaliyet Raporu [web], 2013).

Öte yandan Dış İşleri Bakanlığı bünyesinde Tercüme Dairesi Başkanlığı Nisan 2011’de faaliyetlerine başlamıştır. Tercüme Dairesi bünyesinde, Bakanlığın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde Arapça, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça dillerinde tercüme ve tercüme gözden geçirme/kontrolü yapılmaktadır (2012 Faaliyet Raporu [web], 2013).

Türk Dışışleri Bakanlığı görevi kapsamında yabancı dil yeterliliği olan personele ciddi miktarda ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle özellikle yabancı dil seviyesi ileri düzeyde olan personeli işe almakta veya kurum içi planlamalar ile personelinin yabancı dil bilgisini geliştirilmek istemektedir.

b. Türkiye Cumhuriyeti İç Güvenlik Birimleri Ve Milli Güvenlik Dil Planlaması

(1) Emniyet Genel Müdürlüğü ve Yabancı Dil

Avrupa Birliğine üyelik sürecinde Türk polisi, görev standartları ve diğer mesleki uygulamaları konusunda Avrupa polisi ile ortak hareket edebilmek için çalışmalarda bulunmaktadır (Sezer, 2004: 5). Öte yandan küreselleşmeyle birlikte suç örgütlerinin birbirlerine yaklaşımları ve ortak planlamalar yapmaları dünya ülkeleri güvenlik birimlerinin ortak hareket etmeleri gereksinimini doğurmuştur. Bu amaçla küresel suçlarla mücadele edebilmenin diğer ülkelerle irtibat halinde olunması gerektiğini anlayan Türkiye, 61 ülke ile uyuşturucu kaçakçılığı, güvenlik, terörizm, insan kaçakçılığı, yasa dışı göç, istihbarat, organize suçlar gibi birçok konuda güvenlik işbirliği metinleri imzalamıştır (Yüksel, 2002: 141-142). Ayrıca AB Kurum ve Kuruluşlarıyla Polis İşbirliği kapsamında AB kuruluşları tarafından düzenlenen birçok polis işbirliği faaliyetlerine Emniyet Teşkilatı tarafından katılım sağlanmaktadır (Em.Gen.Müd.Dış.İlş.Dr.Bşk. [web], 2013). Bu nedenle uluslararası güvenlik işbirliğinin etkin olarak sağlanabilmesi ve Türkiye dışından Türkiye'ye zarar vermek amacıyla planlanan yasal olmayan faaliyetlere karşı önlem alınabilmesi için polis teşkilatının yabancı dil bilmesi önemli bir gereksinimdir (Yüksel, 2002: 141-142).

Sibel Sezer'in Türk Polis Teşkilatı'nın yabancı dil ihtiyaçları konusunda 2004 yılında yapmış olduğu çalışmaya göre, Emniyet Teşkilatında yabancı dil bilgisine en fazla ihtiyaç duyulan birimler Turizm, Mali Suçlar, Narkotik Suçlarla Mücadele, Interpol, Dış İlişkiler ve Yabancılar Şube Müdürlükleridir (Sezer, 2004: 37). Bu şubelerde görev yapan polisler şu nedenler dolayısıyla yabancı dile ihtiyaç duyarlar (Sezer, 2004):

Turizm Şube Müdürlükleri: Turizm polisleri turistlerin içinde bulunduğu, turistlerin sorularına cevap vermek, meydana gelmiş bir suç hakkında onlarla görüşme yapmak, onların istek ve şikâyetlerini dinlemek, ifadelerini almak, gerektiğinde mahkemede onlara eşlik etmek gibi konularla ilgilenmektedirler. Örneğin havaalanında bavulu çalınmış, dövizini

bozdururken karşısındaki kişi ile anlaşmazlığa düşmüş, pasaportu, vizesi gibi önemli belgelerini kaybetmiş ya da taksici tarafından ücret konusunda kandırılmış turistlerin şikâyetlerinde görev yaparlar.

Turizm polisleri ayrıca yabancı resmi görevlilerin Türkiye'yi ziyaretlerinde yabancı korumalar ile Türk güvenlik güçleri arasında irtibat görevi görürler. Bütün bu görevlerde yabancı dile ihtiyaç duyulmaktadır.

Yabancı dilin gerekliliği konusunda bir Turizm polisi şunları ifade etmektedir (Sezer, 2004: 44-51):

“Turist cinayetleri veya yaralı bir turist gibi ciddi durumlarla karşılaştığımız zaman yabancı dil konuşan kişilerin ifadelerini alırken çok dikkatli olmak zorundayız, çünkü bu tür durumlarda yanlış anlamaların ciddi sonuçları olabilir. Aynı zamanda çantası çalınmış bir turistle görüşürken de yine çok dikkatli olmak zorundayız. Örneğin bir turistin çantasını çalan bir kişi hırsızlık suçu işlemiştir ve bu suçun cezası altı ay hapidir. Eğer ki hırsızlık yapan şahıs bu eylemini şiddet kullanarak gerçekleştirmiş ise bu durum gasp suçu kapsamına girer ki bu da on beş yılı hapis yatmayı gerektirebilir.”

Mali Suçlar Şube Müdürlükleri: Mali suçlar genellikle sınırı aştığı için mali suçlarla mücadele polisleri Avrupa ve Amerikan polis kuruluşları ile sürekli irtibat halindedirler. Bu kapsamda bilgi değişimi, suçluların yakalanması, müşterek harekât planlaması ve icra edilmesi gibi birçok görev için yabancı dil bilmeye ihtiyaç duyarlar.

Mali Suçlar Şube Müdürlükleri kuruluşunda yabancı dile en fazla ihtiyaç duyulan alt birimler şunlardır: Tarihi Eser Kaçakçılığı, Yasal Olmayan Göçler, Gümrük, Akaryakıt Kaçakçılığı. Örneğin Türkiye'nin doğu ve güney doğu bölgelerinde Azerbaycan, Gürcistan, Irak, İran kaynaklı akaryakıt kaçakçılığı yapılmaktadır. Bu gibi suçları gerçekleştirenlerin yakalanması esnasında suçlularla iletişim kurulabilmesi için yabancı dil bilen polisler ihtiyacı duyulmaktadır (Sezer, 2004: 52-53).

Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlükleri: Narkotik Polisleri de tıpkı Mali Suçlarla mücadele polisleri gibi yabancı meslektaşları ile sürekli irtibat halindedirler. Özellikle yasal olmayan ilaç, uyuşturucu vb. maddelerin

uluslararası geçişleri esnasında yakalanabilmesi için ülke polislerinin ortak hareket etme ihtiyaçları için yabancı dile ihtiyaç duyulmaktadır.

Öte yandan uyuşturucu madde tespiti için kullanılan cihazların bakım ve kullanım kılavuzlarının yabancı dilde hazırlanmış olması bu cihazları kullanan polislerin yabancı dil bilmelerini gerektirmektedir (Sezer, 2004: 56-57).

Interpol Şube Müdürlüğü: Bu birimde çalışan polisler sınırı aşan suçlarla mücadele kapsamında birçok uluslararası görüşme gerçekleştirirler. Ayrıca suçluların değişimi, yabancı ülkelere irtibat elemanı polis memuru gönderilmesi, Interpol bünyesinde organize edilen toplantı, seminer vb. faaliyetler için yabancı dil bilgisi gerekmektedir.

Interpol Şube Müdürlüğüne bağlı görev yapan Uluslararası Narkotik Bölümü ise yurt dışında narkotik suçlar işlemiş Türk vatandaşları ile ilgili konularda görev yaparlar. Bu kapsamda ilgili kişilerin Türkiye kaynaklı bilgilerinin yabancı ülkelere gönderilmesi ihtiyacı oluşabilir. Bu durumda Uluslararası Narkotik Bölümü bilgilerin yabancı dilde hazırlanarak gönderilmesinden sorumludur (Sezer, 2004: 59-60).

Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü: Emniyet Teşkilatı ile yabancı ülke emniyet teşkilatları arasında iletişimi sağlamakla görevlidir. Görevini Dış İşleri Bakanlığı ile irtibat halinde gerçekleştirir. Bu kapsamda müşterek operasyonlar, polis işbirliği antlaşmaları gibi konulardaki uluslararası faaliyetlerde Türkiye'yi temsil eder (Sezer, 2004: 62-63).

Yabancılar Şube Müdürlükleri: Türkiye'de bulunan yabancı vatandaşlar ile ilgili konularda faaliyet göstermektedir. Polis Teşkilatının yurt içinde yabancı işleri kapsamında yabancı dil bilmeyi gerektiren görevlerinden bazıları şunlardır (Em.Gen.Md.Yabancı İşlemleri [web], 2013):

- Yasa Dışı Göç ve Göçmen Kaçakçılığı
- Türkiye'ye Giriş ve Çıkış İşlemleri
- Yabancıların Çalışma İzinleri İşlemleri
- Vize İşlemleri

- Sınır Dışı İşlemleri
- Türkiye'de İnsan Ticareti İle Mücadele Çalışmaları

Polis teşkilatı yabancı dil bilgisi gerektiren görevler için yeterli sayı ve kalitede yabancı dil bilen polis memuru bulamadığı durumlarda tercümanlar vasıtasıyla iletişim sağlamaktadır, ancak tercüman kullanmanın bir çok olumsuz yönü vardır. Çoğu durumda tercümanlar polis mesleği ile ilgili terminolojiye hâkim değildirler. Polis memurları görevleri esnasında adli sözcüklerden oluşan bir dil kullanırlar. Tercümanlar çeviri yaparlarken bu tür ifadeleri tam olarak anlayamayabilirler veya kullanamayabilirler. Ayrıca tercüman kullanmak masraflı bir politikadır. Tercümanlar için ciddi kaynak ayrılması gerekebilir. Bunun yanında tercümanların güvenilirlikleri kesin değildir. Gizlilik içeren görüşmeler için tercümanların kullanılması ciddi sakıncalar doğurabilir. Son olarak, her zaman tercümanlara ulaşmak mümkün olmayabilir. Tercümanlar geceleri veya çalışma saatleri dışında görev yapmayı reddedebilirler (Sezer, 2004: 54). Dolayısıyla tercüman kullanmak her durum için uygun olmayabilir. Bunun yerine polis teşkilatı kendi personeli içinden yabancı dil ihtiyacını giderici önlemler alması daha yerinde olabilir.

Öte yandan BM, dünyanın farklı coğrafyalarında, buhran dönemlerinde çatışmaların önlenmesi, istikrarın ve güvenliğin tesisi, tarafların silahsızlandırılması, silahlı güçlerin tasfiyesi ve topluma yeniden kazandırılması, barışın tesisi, korunması ve çatışma sonrası ekonomik ve siyasi istikrarın sağlanması için barışı koruma operasyonları icra etmektedir (Turkish Journal [web], 2013). Bu operasyonlara birçok dünya ülkesi güvenlik kuvvetleri ile katkıda bulunmaktadır. Uluslararası alanda uluslararası koalisyon güçleri altında gerçekleştirilen bu harekâtlarda etkin bir rol alan Türk Polis Teşkilatı'nın hem bu görevleri layıkıyla yerine getirebilmesi hem de çok uluslu güç altında ülke itibarını koruyarak ülkemizi iyi şekilde temsil edebilmesi için yabancı dili iyi bilen personele ihtiyacı vardır.

Türkiye halihazırda 10'un üzerinde BM barışın inşası harekâtına destek vermektedir. Türkiye, barış gücü ve barışın inşası harekâtlarına en fazla polis gücü veren ilk 15 ülkeden biridir (The United Nations [web], 2013).

İlk olarak Bosna Hersek'te kurulan BM Sivil Polis Görev Gücü'ne (IPTF) 41 personel ile katkı sağlamaya başlayan Türk Polis Teşkilatı, 2004 yılında 333 personel ile Amerika ve Ürdün'ün ardından BM Barışı Koruma Misyonlarına en çok katkı sağlayan 3. ülke polis teşkilatı konumuna gelmiştir. 2005 verilerine göre ise 311 personel ile beşinci sıradadır (Hürsoy, 2006: 208). Türkiye'nin BM Daimi Temsilciliği Basın Müşavirliğine göre 1996-2013 yılları arası toplamda 2100 Türk polisi BM Barışı Koruma Misyonlarında görev almıştır (Turkish Journal [web], 2013). 2013 Temmuz itibarıyla 8 farklı misyonda BM Barışı Destekleme ve Koruma Operasyonlarına 166 personel görev yapmaktadır. Bu misyon görevlerinden bazıları ve yabancı dil gereklilikleri şunlardır (Türk Polisinin BM Barışı Koruma Misyonlarına Katkıları, 2013):

BM Haiti (Minustah) Misyonu: BM Güvenlik Konseyi ülkede ilk barışı koruma operasyonunu 1993 yılının Eylül ayında Birleşmiş Milletler Haiti Misyonu (MINUHA) adı altında başlatmış olup, BM yetkilileri tarafından her yıl yapılan SAAT Sınavı neticesinde İngilizce dilinden başarılı olan personel görevlendirilmektedir.

BM Fildişi Sahili (Onuci) Misyonu: BM Güvenlik Konseyinin 27 Şubat 2004 tarihli kararı ile kurulmuş olup, BM yetkilileri tarafından her yıl yapılan SAAT Sınavı neticesinde Fransızca dilinden başarılı olan personel görevlendirilmektedir.

BM Darfur (Unamid) Misyonu: BM Güvenlik Konseyinin 31 Temmuz 2007 tarihli kararı gereği kurulmuştur. AMIS olarak başlayan misyon 01 Ocak 2008 tarihinde Darfur'da göreve başlamış olup, BM yetkilileri tarafından her yıl yapılan SAAT Sınavı neticesinde İngilizce dilinden başarılı olan personel görevlendirilmektedir.

BM Güney Sudan (Unmiss) Misyonu: BM Güvenlik Konseyinin kararıyla 2005 yılından itibaren görev yapan BM'nin Sudan Misyonu'nun (UNMIS) görev süresi 9 Temmuz 2011 tarihinde sona ermiş ve 8 Temmuz 2011 tarihinde UNMISS Misyonu kurulmuş olup, BM yetkilileri tarafından her

yıl yapılan SAAT Sınavı neticesinde İngilizce dilinden başarılı olan personel görevlendirilmektedir.

BM Kongo (Monusco) Misyonu: BM Güvenlik Konseyinin kararıyla MONUC isimli misyon kurulmuştur. 28 Mayıs 2010 tarihli Güvenlik Konseyi kararıyla, MONUC Misyonu 01 Temmuz 2010 tarihinden itibaren MONUSCO olarak değiştirilmiş olup, BM yetkilileri tarafından her yıl yapılan SAAT Sınavı neticesinde Fransızca dilinden başarılı olan personel görevlendirilmektedir.

BM Liberya (Unmil) Misyonu: BM Güvenlik Konseyinin 19 Eylül 2003 tarihli kararıyla BM Liberya Misyonu kurulmuş olup, BM yetkilileri tarafından her yıl yapılan SAAT Sınavı neticesinde İngilizce dilinden başarılı olan personel görevlendirilmektedir.

BM bünyesinde görev yapabilmek için BM Komisyonunca, OSYM yabancı dil notu yeterli seviyede olan aday personele ayrıca yabancı dil sınavı yapılmaktadır. İngilizce ve Fransızca dillerinden yapılan sınavlar okuma becerisi, rapor yazma becerisi, sözlü iletişim becerisinin (mülakat kapsamındadır) ölçülmesi üzerine planlanmıştır.

Öte yandan Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak ABD, Almanya, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Çin, Danimarka, Fransa, Irak, İngiltere, İran, İtalya, Kazakistan, Özbekistan, Pakistan, Romanya, Rusya, Sudan, Yunanistan gibi ülkelerde ülke temsilcilikleri bulunmaktadır (Em.Gen.Md.lüğü Yurt Dışı Teşkilatı [web], 2014). Yurt dışı teşkilatı bünyesinde buralarda emniyet müşavirlikleri, emniyet ataşeleri ve emniyet ataşe yardımcıları bulunmaktadır. (Em.Gen.Md.lüğü [web], 2014)

Emniyet Genel Müdürlüğü Yurtdışı Teşkilatına Sürekli Görevle Atanacak Personel Hakkında Yönetmeliğe göre (Resmi Gazete, 2008);

“Yurtdışı Teşkilatında görevlendirilecek olan Emniyet Müşaviri ve Emniyet Ataşesi; Uluslararası suç ve suçlularla mücadele etmek üzere ülkemiz ile diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlar arasında imzalanan hukuki metinler ile mütakabiliyet esasları çerçevesinde, akredite bulunduğu ülke

veya ülkeler nezdinde ve diğer uluslararası kuruluşlarla, her türlü uluslararası polis işbirliği çalışmalarını yürütmekle görevlidir.”

Emniyet Müdürlüğüne bağlı ülke temsilciliklerinde görev alabilmek için yabancı dil bilgisi gerekmektedir. OSYM yabancı dil sınavından iyi puan almış veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olan personel bu tür görevlere başvurabilmektedir (Resmi Gazete, 2008).

Türk polisinin uluslararası faaliyetlerde bu derece yoğun olarak görev alması neticesinde Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde Ankara’da Uluslararası Polis Eğitim Merkezi Barış Koruma ve Destekleme Akademisi (UPEM) kurulması projesi başlatılmıştır. Bu proje ile Türk Polisi sahip olduğu bilgi ve tecrübe birikimlerini diğer ülke polis teşkilatları ile paylaşabilecek, uluslararası güvenlik politikalarının belirlenmesinde önemli bir rol üstlenebilecektir. Devam eden projenin hedeflerinden bazıları şunlardır:

- Son yıllarda Avrupa, Balkanlar, Orta Asya, Ortadoğu ve Afrika’daki birçok ülke polisi ile yapılan güvenlik ve eğitim işbirliği anlaşmaları,
- Özellikle kardeş ve dost ülkeler Afganistan, Pakistan ve Irak ile yapılan üst düzey görüşmelerde sıklıkla gündeme gelen ‘polis eğitimi’ konusundaki beklentilerin karşılanabilmesi,
- UPEM içerisinde yer alacak olan “Terörizmle Mücadele Akademisi” sayesinde Interpol’e üye 188 ülkeye eğitim verilmesi imkânına kavuşulacak olmasıdır.

Uluslararası alanda dünya ülkeleri polis teşkilatları ile ortak faaliyetlerde bulunan ve uluslararası düzeyde eğitim sunabilecek büyük bir merkezin kurulum aşamasında olan Türk Polis teşkilatı personelinin yabancı dil bilmesi önemli bir gereksinimdir (Uluslararası Polis Eğitim Merkezi (UPEM) [web], 2013).

Bütün bu nedenlerle Emniyet Genel Müdürlüğü personeline yabancı dil öğretebilmek veya personelinin yabancı dil seviyesini artırabilmek için çeşitli önlemler almaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı emniyet personelinin yabancı dil yeterliliğinin geliştirilebilmesi için çeşitli programlar planlamaktadır. Bu kapsamda (Em.Gen.Md. [web], 2013);

- Resmi toplantı, konferans, operasyonel faaliyet vb. aktivitelerde Türkiye'yi temsil edebilecek, kendini ifade edebilecek, resmi yazışmalarda yabancı dil bilgisini kullanabilecek seviyede yabancı dil bilen emniyet teşkilatı personelinin sayısının artırılması,
- Merkez ve taşra teşkilatında görev yapan personele yabancı dil eğitimi verebilmek amacıyla eğitici yetiştirmek, merkez teşkilatı personeli içerisinde; mihmandarlık yapabilecek, sunu yapabilecek, toplantı, seminer ve ziyaretlerde Türkiye'yi temsil edebilecek personel yetiştirilmesi,
- Amaçları kapsamında yabancı kültür derneklerine kontenjanlar çerçevesinde personel gönderilmesi ve İngilizce, Arapça, Rusça, Fransızca, İtalyanca, Çince, Almanca ve İspanyolca yabancı dil eğitimleri kursları düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı altında kurulan Yabancı Diller Eğitim Ünitesi Büro Amirliği emniyet teşkilatının yabancı diller ile ilgili eğitim faaliyetlerinden sorumludur. Yabancı Diller Eğitim Ünitesi Büro Amirliğinin görevleri şunlardır (Em.Gen.Md.lüğü [web], 2013):

- Teşkilatın ihtiyaç duyduğu dillerde kurs düzenlemek,
- Dil kurslarına katılacak personelin işlemlerini yürütmek,
- Dil kursları için alanlarında uzman öğretim görevlileri ile teşkilat personelinden dil öğretebilecek yeterliliği olan personeli eğitimlerde görevlendirmek,
- Üniversiteler, yabancı ülke kültür merkezleri ve diğer dil eğitimi veren kurum ve kuruluşlarla irtibata geçerek yurtiçi ve yurtdışında personelin dil öğrenme imkânını geliştirmek,

- Yıllık Hizmet İçi Eğitim Planı doğrultusunda dil eğitimi ile ilgili çalışma takvimi ve eğitim programı hazırlamak,
- Dil eğitimine katılan personele anket uygulamak ve değerlendirmek,
- Teşkilat personelinin dil eğitim düzeyini artırmak için gerekli araştırma, çalışma ve düzenlemeleri yapmak,
- Dil eğitimine katılan personelin devam ve başarı durumunu takip etmek,
- Yapılan faaliyetlere ilişkin rapor ve istatistikî bilgi hazırlamak,
- Mevzuata uygun olarak verilen diğer görevleri yapmak.

Emniyet Teşkilatı bünyesine Eğitim Şube Müdürlükleri de yabancı dil eğitimleri konusunda planlamalar yapmaktadırlar. Eğitim Şube Müdürlükleri'nin görevi (Em.Gen.Md.lüğü Eğt. Şb. Md.lüğü [web], 2013);

“Emniyet Teşkilatında görevli tüm personelin hizmet içi eğitimlerini sağlamak amacıyla kurum içi, kurum dışı ve yurtdışında yapılacak olan kurs, seminer ve benzeri eğitim faaliyetlerinin yönetimi, bu faaliyetlerde görevlendirilecek idareci ve eğitim görevlilerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim faaliyetine katılacakların nitelikleri, hak ve yükümlülüklerine ait esasların uygulanması ve bu eğitimlerin gerçekleştirilmesidir.”

Bu kapsamda Eğitim Şube Müdürlükleri, personelin özellikle İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerini temel seviyede anlayıp, konuşabilmesi için mesai saatleri dışında kurs benzeri programlar yürütmektedir (Em.Gen.Md.lüğü Eğt. Şb. Md.lüğü [web], 2013).

Emniyet Genel Müdürlüğü sivil dil okulları ile de mutabakatlar yapmaktadır. Bu kapsamda 2012 yılında mutabakat yapılan bir sivil dil okulundan İngilizce, İspanyolca, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça dillerinden 336 emniyet mensubu eğitim almıştır (Emniyet Yabancı Dil Sorununu Çözüyor [web], 2013).

Öte yandan Emniyet Teşkilatı turistik bölgelerde görev yapan polislerin yabancı dil öğrenmelerini teşvik etmektedir. Ayrıca bu bölgelere gönderilen polislerin yabancı dil bilmelerini de göz önünde bulundurmaktadır. Örneğin yılda yaklaşık 10 milyon turistin ziyaret ettiği Antalya'da 2011 yılı itibarıyla yaklaşık 500 polis yabancı dil bilmektedir. Bu konuda açıklama yapan Antalya İl Emniyet Müdürü de Antalya'da görev yapan her polisin en azından turistlerle konuşabilecek kadar yabancı dil bilmesi gerektiğini ifade etmiştir (Nehir Gazetesi [web], 2011).

Polis teşkilatı ayrıca Türkiye'de icra edilen uluslararası organizasyonlarda yabancı ülke katılımcıları (sporcular, yöneticiler, davetliler vb.) ile iletişim kurabilmek için yabancı dile ihtiyaç duymaktadır. Bu kişilere yabancı dilde hitap edebilmek onların Türkiye'de güven duygularının artmasını sağlayacaktır. Örneğin, 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının (UNİVERSİADE) yapıldığı Erzurum'da, oyunlar öncesi polisler yabancı dil eğitimleri almışlardır. Erzurum Emniyet Müdürlüğü tarafından planlanan kursta temel İngilizce eğitimi ve pratik konuşmalar öğretilmiştir (Polise İngilizce Kursu [web], 2010).

Emniyet Teşkilâtının amir ihtiyacını karşılayan Polis Koleji de geleceğin emniyet amirlerinin yabancı dil eğitimleri için planlamalar yapmaktadır. Polis Koleji'nde haftalık ders programı içinde en fazla ders saati yabancı dil derslerine tahsis edilmiştir. Birinci yabancı dil olarak 9. Sınıfta haftada 8 saat, diğer sınıflarda haftada 6'şar saat olacak şekilde İngilizce dersleri planlanmıştır. İkinci yabancı dil olarak ise Almanca, Fransızca, Çince ve Rusça dersleri verilmektedir (Polis Koleji [web], 2014).

Ayrıca Polis Akademisi'nde 2000'li yılların ortalarına kadar genel yabancı dil eğitimi verilmiştir. Bu şekilde planmış dil eğitimleri öğrencileri mesleki yabancı dil bilgisi konusunda yetersiz bırakmıştır (Sezer, 2004: v-vi). Bu nedenle Birleşik Krallığın uluslararası eğitim ve kültürel fırsatlardan sorumlu organizasyonu olan British Council ile Barışı Sürdürme İngilizce Projesinin (Peacekeeping English Project (PEP)) Polis Koleji öğrencilerine özellikle mesleki terminoloji ağırlıklı özel amaçlı İngilizce eğitimleri (vocational

English) vermesi konusunda mütabakata varılmıştır. 2007 Mart'ından itibaren başlayan bu eğitimlerin polis teşkilatının uluslararası suçlarla mücadelesinde ve uluslararası alanda gerçekleştirebilecek diğer polis görevlerinde fayda sağlayacağı düşünülmüştür (Peacekeeping English Project, 2008: 7; Peacekeeping English Project, 2008: 4; Peacekeeping English Project, 2007: 2).

Türk Emniyet Teşkilatı sınırı aşan suçlarla mücadeleden turistlerle iletişime, uluslar arası polis işbirliği, toplantı vb. faaliyetlerden BM görevlerine, diplomatik koruma misyon görevlerinden, ülke içindeki yabancılar ile ilgili ve daha bir çok görevde bulunmaktadır. Emniyet Teşkilatının bu tür görevleri başarı ile yerine getirebilmesi için yabancı dili iyi seviyelerde olan personele ihtiyaç duymaktadır.

SONUÇ

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan günümüze, yabancı dil eğitimlerini batılılaşma hedefleri altında İngilizce, Almanca ve Fransızca üzerine planlamıştır. Planlamalar yapılırken güvenlik kaygıları ikinci plana koyulmuş, Amerika ve Avrupa devletleri ile geliştirilmek isten ilişkiler nedeniyle bu dillerin eğitimleri devlet tarafından desteklenmiştir.

Günümüzde Türkiye'deki ilk, orta ve yüksek okul seviyesinde açılan yabancı dil programlarının İngilizce ağırlıklı olduğu; yüksek okul seviyesinde İngilizce, Almanca ve Fransızca haricindeki dillerde eğitimler verildiği görülmektedir.

2923 sayılı “Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun” gereği hangi yabancı dillerde eğitim verileceğinin belirlenmesinde Milli Güvenlik Kurulunun görüşünün alınacağı ifade edilirken 2003 yılındaki değişiklikle “Türkiye’de eğitimi ve öğretimi yapılacak yabancı dillerin Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir” şeklinde değiştirilmiştir. Bu kapsamda ülkede eğitimi verilecek yabancı

dillerin tespitinin güvenlik, ekonomik, bilim ve teknoloji, eğitim vb. hangi amaçlar üzerine planlandığı açık değildir.

Diğer taraftan TSK, MİT, Dış İşleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü gibi ülke güvenliği ve dış politikası ile ilgili kurumlar, kendi ihtiyaçları doğrultusunda ya ihtiyaç duyulan dilleri bilen kişileri işe almakta ya da kendi planlamaları vasıtası ile yabancı dil eğitimleri vermektedir.

Görüldüğü üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin milli güvenlik ihtiyaçları için oluşturmuş olduğu milli bir yabancı dil politikası yoktur. Devlet güvenlik kuruluşları kendi planlamaları doğrultusunda yabancı dil ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktadırlar.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇLAR

Günümüzde küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmelerin dünya ülkelerini birbirlerine komşu yaptığı ve devletlerin birbirleri ile sürekli iletişim halinde olduğu düşünüldüğünde; tehlikenin kaynağının farklı coğrafyalardan, farklı kültürlerden gelen farklı dili konuşan kişilerin olabileceği ortaya çıkar. Bu sistemde güvenlik birimlerinin (askeri, istihbarat vb.), diplomatik misyon görevlilerinin, iş dünyasının ve bilimsel çalışmalar yapan çevrelerin faaliyet alanları ülke sınırlarını aşabilir. Bu faaliyetler esnasında etkin bir şekilde görev yapabilmek için yabancı dil yeteneği ihtiyaç duyulan bir araçtır. Bu bağlamda;

- Askeri kuvvetler; askeri istihbarat, askeri harekât, sivil asker ilişkileri, ordu içi iletişim (çok dilli ordular için), çok uluslu güç altında işbirliğinin sağlanabilmesi, çeviri ihtiyaçları, çok uluslu karargâhlarda temsiliyet, yabancı kaynaklı silah araç ve gerecin kullanılması vb. birçok konuda yabancı dile gereksinim duyarlar.

- İstihbarat birimleri; açık kaynak, sinyal istihbaratı (SINIS), insan istihbaratı (INIS) gibi temel istihbarat toplama teknikleri ile gizli operasyonlar ve psikolojik harekât ihtiyaçları için yabancı dile gereksinim duyarlar. Bu kapsamda hem bilgi toplamak hem de toplanan bilgileri analiz ederek istihbarata dönüştürebilmek için yabancı dil kullanılmaktadır.

- Yabancı ülkelerde görev yapan diplomatların ülke çıkarlarını savunmaları için yabancı dil bilmeleri gerekmektedir. Ayrıca dost ve müttefik ülkelerle tecrübe, bilgi, teknoloji vb. paylaşımlar yaparak ortak düşmanlara karşı koruma sağlamayı amaçlayan savunma diplomasisi kapsamında, askeri işbirliğini destekleyici çalışmalarda bulunarak ülke güvenliğine katkıda

bulunmaları için yabancı dil bilen diplomat, askeri ataşelere ihtiyaç duyulmaktadır.

- Bir devletin ekonomik olarak güçlü olması onun aynı zamanda askeri, istihbarat vb. güvenlik konularında da güçlü olmasına katkıda bulunacaktır. Bu açıdan bakıldığında özellikle küresel ekonomi ile rekabet edebilmek ve ekonomik açıdan güçlü olabilmek için yabancı dil gerekli ihtiyaçlardan biridir.

- Bilimsel/akademik çevreler savaş benzeri kriz durumlarında ihtiyaç halinde güvenlik birimlerine yabancı dil eğitimi verebilmek ve dünyadaki gelişmeleri yakından takip ederek karar vericilere ülke güvenliği için gerekli fikir ve buluşları iletebilmek için yabancı dile ihtiyaç duyarlar.

- İç güvenlik birimleri ülke dilini bilmeyen suç mağdurlarına yardım etme, görgü tanıkları ile görüşme yapabilme, acil durum çağrılarında görüşme yapabilme, uluslararası polis teşkilatları ile işbirliğini sağlama, organize suçlarla mücadele etme, çok uluslu güç altında görev yapabilme, yabancı ülkelerde görev yapan diplomatik misyon görevlilerinin korunması gibi birçok konuda yabancı dile gereksinim duyarlar.

Yabancı dil eğitimleri konusundaki genel prensipleri, kararları içeren “**dil politikaları**” kapsamında ABD’deki yabancı dil eğitimleri 1800’lü yıllardan itibaren sürdürülmektedir. Diğer bir ifade ile bu ülkedeki yabancı dil eğitimlerinin herhangi bir engel, yasak vb. kısıtlamalara maruz kalmadığı, eğitim kurumlarında verilen yabancı dil derslerinin desteklendiği ve dolayısıyla ülkede yabancı dillerin öğrenilmesini serbest kılan “**yabancı dil politikalarının**” uygulandığı söylenebilir.

ABD’de kuruluşundan günümüze karşılan çoğu ciddi çatışma, savaş vb. kriz durumlarında alınan önlemlerden biri de milli ihtiyaçları destekleyecek ülke eğitim planlamalarının gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi olmuştur. Ele alınan konular içinde “**yabancı dil planlamalarının**” önemli bir yeri bulunmaktadır.

1. Dünya Savaşı, 2. Dünya Savaşı, 1957 Sputnik Krizi, 11 Eylül olayları gibi kriz durumları ABD'nin devlet eliyle ülke yabancı dil eğitimlerine müdahale ettiği örnekleri sunar. Şöyle ki, ABD için kriz durumları öncesi yabancı dil eğitimlerinin devlet okullarında hedef dil, terminoloji, zaman gözetmeden verilmesini öngören “**genelgeçer dil planlamaları**” kriz durumları sonrası “**seçici dil planlamaları**” haline dönüşmüştür. Diğer bir ifade ile krizler, ABD'nin güvenlik, ekonomik, diplomatik vb. milli ihtiyaçları için ülke açısından stratejik önemde bulunan dillerde uzman personel yetiştirilebilmesi amacıyla yeni planlamalar yapmasını sağlamıştır. Örneğin 1 ve 2. Dünya savaşları esnasında yüksek öğretim kurumları ve savunma dil okullarında kritik dil olarak belirlenen Japonca eğitimleri öncelikli olmuş, 1957 Sputnik Krizi sonrası Rusça, 11 Eylül olayları sonrası ise Arapça, Darice, Peştuca gibi dillerin eğitimleri milli dil planlamaları altında devlet tarafından desteklenmiştir.

11 Eylül olayları sonrası yaşanan şokun bir nedeninin de güvenlik kuruluşlarının yabancı dil yetersizliği olduğu kanısına varan ABD'de yabancı dil planlamaları konusunda devlet destekli önemli çalışmalar yapılarak radikal kararlar alınmıştır. Devlet güvenlik ve eğitim kurumlarının iştirak ettiği 2004 yılı “**Ulusal Dil Konferansı**” ve Amerikan halkının kritik dillerdeki yeteneğinin geliştirilmesini amaçlayan ve bu konuda plan, program ile maddi kaynakları sunan 2006 yılı “**Ulusal Güvenlik Dil Girişimi (National Security Language Initiative (NSLI))**” en önde gelen çalışmalardandır.

Bütün bu çalışmalar ve bu çalışmalar altında başlatılan Title VI, Fulbright-Hays Programları, Ulusal Güvenlik Eğitim Programları (NSEP), Startalk Programları ve Yabancı Dil Yardım Programı (FLAP) gibi birçok devlet destekli dil programı ilkokul seviyelerinden itibaren ülke güvenliği için kritik olarak belirlenmiş dillerde eğitimler vermektedir. Bu eğitimlerin amacı öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren ihtiyaç duyulan yabancı dillerde bilgi kazanmalarını sağlamak ve ileriki eğitim dönemlerinde bu bilgilerini geliştirmelerine destek olmaktır. Dolayısıyla sivil eğitim kurumlarında verilecek olan yabancı dil eğitimlerini kapsayacak şekilde planlanan bu programlar, ülke yabancı dil eğitimlerine bir devlet müdahalesi olduğunu

göstermektedir. Bu kapsamda ABD, yabancı dili kendi güvenliğini sağlayabilmek için bir **“kaynak”** olarak görmektedir. Yabancı dil bilen vatandaşları sayesinde çok daha fazla bilgiye ulaşarak, yabancı kültürleri ve bölgeleri daha yakından takip edebileceğini, anlayabileceğini bunun da ülke güvenliğinin sağlanabilmesi için gerekli olacağını düşünmektedir.

ABD’de yabancı dil planlamalarının devlet güvenlik ve ekonomik ihtiyaçlarını destekleyecek şekilde merkezi olarak planlandığı söylenebilir. Bu amaçla 2006 yılında başlatılan **“Ulusal Güvenlik Dil Girişimi (NLSI)”**, merkezi olarak ülke güvenliği için kritik olan dilleri belirlemekte ve bu dillerin eğitimlerinin ilkokul seviyelerinden başlayarak verilebilmesi için eğitim kuruluşlarına destek vermektedir.

Amerikan sivil eğitim kuruluşlarına ilave olarak Savunma Bakanlığı, 2005 yılında Kuvvet Komutanlıkları için askeri birliklere plan ve politikalar sunan, yabancı dil konularındaki stratejik amaçları ve alt görevleri de kapsayan bir reform paketi olan **“Savunma Dil Değişim Yol Haritası (Defense Language Transformation Roadmap, DLTR)”**¹¹ yayınlanmıştır. Sonrasında DLTR’nin belirlemiş olduğu politikaların ordu birliklerince uygulanıp uygulanmadığını denetlemek üzere Savunma Dil Ofisi kurulmuştur. DLTR ordu birlikleri için merkezi olarak dil planlaması yapıldığını gösteren bir bildiridir. Bu sayede ordu birimlerince yabancı dil yeterliliğine önem verilmesi sağlanarak yabancı dil kapasitelerinin artırılması hedeflenmiştir.

Diğer güvenlik birimleri (CIA, FBI, NSA, FSI vb.) ise yabancı dil bilen personel temini amacıyla kendi planlamalarını yapmaktadırlar. Bu kapsamda her güvenlik kuruluşu kendisine bir yol haritası çizmiş ve bu kapsamda ihtiyaç miktarı kadar yabancı dil bilen personeli işe almakta veya kendi eğitim kuruluşlarında dil eğitimleri vermektedir. Ayrıca, sivil eğitim kurumlarında ülke için kritik olarak değerlendirilen dillerin eğitimlerinin dil programları, burslar, ödenekler ile devlet tarafından desteklenmesi, bu dilleri bilen çok sayıda

¹¹ Bknz.EK-A.

öğrencinin mezun olmasını sağlamaktadır. Bu durum da ülke güvenlik birimleri için iyi birer kaynak oluşturmaktadır.

Dolayısıyla ABD bir devlet politikası olarak **“milli güvenlik dil planlaması”** yapmakta ve bu planlamaları destekleyici önlemler almaktadır. Planlamalardaki temel hedef, ülke çapında bir dil havuzu oluşturarak devlet güvenlik kurumlarının ihtiyaç duydukları yabancı dilleri bilen Amerikan vatandaşlarına kolayca ulaşabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti dil planlamalarının Cumhuriyetin kuruluşu ile birlikte batılılaşma, çağa ayak uydurabilme hedefleri altında İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi dillere ağırlık verdiği görülmektedir. Günümüzde özellikle yüksek öğretim kurumlarında farklı dillerde açılan programlar bulunmakla birlikte bu programların YÖK’ün kendi kararı doğrultusunda mı, milli ihtiyaçlar gözetilerek mi belirlendiği açık değildir.

Türkiye’de güvenlik, ekonomik, politik, bilimsel vb. milli amaçlara hizmete yönelik bir dil planlaması olmadığı söylenebilir. 1983 yılında yürürlüğe girmiş olan **“Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun”**da ülkede eğitimi verilecek olan yabancı dillerin Milli Güvenlik Kurulunun görüşü alınarak tespit edilmesi ifadesi teorik olarak o dönemde yabancı dil eğitimlerinin milli ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak belirlendiğini gösterebilir, ancak 2003 yılında yapılan bir değişiklikle bu konuda inisiyatif sadece Bakanlar Kuruluna bırakılmıştır. Sonuçta milli menfaatleri destekleyebilecek, devlet eliyle hazırlanmış, güvenlik kuruluşlarının katılımı ve talepleri doğrultusunda belirlenmiş olan bir dil planlaması olmadığı görülmektedir.

Diğer taraftan güvenlik kuruluşları (TSK, MİT, Emniyet Teşkilatı) ve Dış İşleri Bakanlığı kendi ihtiyaçları doğrultusunda yabancı dil kapasitelerini artırmaya çalışmaktadırlar. Ülke sivil eğitim kurumları ile güvenlik kuruluşları arasında güvenlik kuruluşlarının yabancı dil ihtiyaçları için bir havuz oluşturabilecek, güvenlik kuruluşlarını destekleyebilecek milli bir dil politikası olmadığı söylenebilir.

Sonuç olarak ülke güvenliği, savunma gücü, milli ekonomi, diplomasi, bilim ve teknoloji gibi önemli hususların etkin bir şekilde desteklenebilmesi için yabancı dil yeteneği göz ardı edilemeyecek milli bir ihtiyaçtır. Ülkelerin milli ihtiyaçları için belirlemiş olduğu kritik dillerde kapasitelerini geliştirmeleri, onların milli güvenliklerine ciddi derecede katkı sağlayacaktır. Yabancı dil yeterliliğinin milli bir ihtiyaç olduğunun farkına varan ABD, bu ihtiyacın temini için devlet destekli planlamalar yapmaktadır. Diğer taraftan Türkiye’de milli ihtiyaçları desteklemesi amacıyla hazırlanmış bir dil planlaması görülmemektedir.

2. ÖNERİLER

Ülkelerin yabancı dil kapasitelerini geliştirmeleri için eğitimi verilecek olan yabancı diller ile ilgili konuları kapsayan **“dil planlamalarının”** yapılmasına gerek duyulabilir. Bu amaçla planlamaların merkezi eğitim sistemi içinde, bir devlet politikası olarak güvenlik, ekonomik, politik, diplomatik, bilimsel vb. amaçlara yönelik yapılarak; hazırlanacak sistematik ve kapsamlı projelerin **(milli güvenlik dil planlamaları)** uygulamaya konması gerekmektedir. Bu şekilde milli ihtiyaçlar için stratejik önemdeki dilleri bilen bireylerin yetiştirilmesi sağlanabilir.

“Milli güvenlik dil planlamalarının” yapılabilmesi için uygulanması önerilen beş temel husus bulunmaktadır:

a. Devlet Güvenlik ve Eğitim Kuruluşlarının İşbirliği

Milli güvenlik ihtiyaçları için ülkede eğitimi verilecek olan yabancı diller ile ilgili planlamaların yapılabilmesi devlet güvenlik ve eğitim kuruluşlarının katılımını gerektirmektedir. 11 Eylül sonrası ABD’de olduğu gibi **Milli Eğitim Bakanlığı, Savunma Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı ve güvenlik/istihbarat kuruluşlarının** toplantı, konferans, seminer benzeri faaliyetlerle ihtiyaç ve taleplerini ortaya koyarak ortak planlamalar yapmaları ve bu planlamaların devlet eliyle uygulamaya koyulması gerekmektedir. **“Milli güvenlik dil planlaması”** olarak ifade edilebilen bu planlamalar

sayesinde milli güvenlik ihtiyaçları için kritik olarak değerlendirilen yabancı dillerin eğitimlerinin verilmesi desteklenebilir.

Devlet kuruluşlarının bu konuda işbirliği içinde çalışma yapmaları aynı zamanda ülke çapında ihtiyaç duyulan veya mevcut olan dil kapasitesinin bilinmesini kolaylaştırarak gereken planlamaların yerinde yapılabilmesini sağlayabilecektir.

b. Milli Dil Koordinasyon Kurulu Kurulması

Yabancı dil eğitimleri için merkezi bir yönetim ve koordinasyon olmazsa istenilen hedeflere ulaşmak mümkün olamayabilir. Bunun için de yetkili bir kurul vasıtasıyla milli ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak ülkede hangi yabancı dillerin, ne şekilde, kimlere öğretileceği, ilgili dildeki ihtiyaç miktarı, yabancı dil programlarından mezun olacak öğrencilerin hangi devlet kuruluşlarında –askeri, istihbarat, dış işleri vb.- hangi ihtiyaçlar kapsamında görev alabileceği gibi konular değerlendirilerek stratejik planlamaların yapılması gerekebilir. Diğer bir ifade ile;

“lkelerin çıkarlarına ve gerçeklerine uygun bir yabancı dil eğitimi için, yabancı dil eğitimindeki sorunları çözmek için, eğitimi koordine edecek ve derleyip toplayacak akademik bir kurula ihtiyaç vardır. Yabancı dil alanında akademik çalışmalar yapan üyelerden oluşacak bu kurul, yabancı dil eğitiminin ülke gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde bilimsel olarak planlanmasını amaçlar (Işık, 2008: 22).”

ABD’de yabancı dil planlamalarını tek elden yönetebilmek ve devlet birimleri arası iletişimi sağlayabilmek için “Milli Yabancı Dil Koordinasyon Kurulu” kurulmasına yönelik kanun teklifi 2009 Mayıs’ında Amerikan Senatosuna sunulmuştur. Halen yürürlüğe girmemiş olan kanunun içeriği şöyledir (National Foreign Language Coordination Act of 2009 [web], 2014):

- Milli yabancı dil stratejisi geliştirmek,
- Devlet güvenlik kuruluşlarının yabancı dil kapasitelerini takip etmek,
- Milli güvenlik ve eğitim dil programlarını denetlemek,

- Milli yabancı dil stratejisini denetlemek ve uygulamak,
- Devlet Başkanı tarafından atanacak Milli Dil Danışmanı belirlemek.

Dolayısıyla, “**milli güvenlik dil planlaması**” faaliyetlerinden olan milli yabancı dil stratejisinin hazırlanması, bu stratejinin idaresi ve denetimini gerçekleştirecek bir kurulun kurulması ve bu kurula başkanlık edecek “**Milli Dil Danışmanı**”nın devlet başkanı tarafından belirlenmesinin kanun ile teminat altına alınması hem bu konuya ciddiyet kazandıracak hem de güvenlik dil planlamalarının daha sistematik ve organize bir şekilde yapılabilmesine olanak verecektir.

c. Milli Güvenlik İhtiyaçları için Kritik Olan Dillerin Belirlenerek Eğitimlerinin Desteklenmesi

Devlet eğitim ve güvenlik kuruluşlarının işbirliğinde ülke savunması ve güvenliği için “**kritik diller**” belirlenerek bu dillerin eğitimlerinin “**dilin eğitim planlaması**” altında eğitim kurumlarınca verilmesi desteklenebilir. Örnek olarak ABD’de ülke için kritik olarak görülen dillerin tespiti “**Ulusal Güvenlik Dil Girişimi (NSLI)**” altında Eğitim Bakanlığı, Savunma Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve istihbarat birimleri işbirliğinde belirlenmektedir.

Ayrıca bu diller -stratejik dil listesi- yıllık olarak yayımlanarak, güvenlik birimlerinde çalışanların bu dilleri öğrenmeleri teşvik edilebilir.

“**Dilin eğitim planlaması**” altında kritik olarak belirlenen dillerin eğitimleri verilirken öğrencilerin dil yeteneğindeki gelişimin, dil eğitimine başlama yaşı, gösterilen çaba, motivasyon, öğretimin kalitesi, öğretmen yeterliliği ve pedagojik yaklaşıma bağlı olduğu; bütün faktörler incelendiğinde ise dil öğrenimini etkileyen en ciddi faktörün dil öğreniminin yoğun programlarla sürdürülmesi ihtiyacı olduğu belirlenmiştir (Tolman, 2011). Diğer bir ifade ile dil öğrenimi için yeterli zamanı adayabilmek gerekmektedir. Yoğun programlar eşliğinde kesintisiz olarak sürdürülen eğitimler kişinin dil eğitiminde başarı sağlayabilmesine ciddi derecede yardımcı olabilir. Bu şekilde

sürdürülen eğitimler sonunda kritik dillerdeki ülke dil kapasitesine destek verebilecek yeterli kalite ve sayıda öğrenci mezun edilebilir.

d. Sivil Eğitim Kurumlarında Yürütülen ve Milli Güvenlik İhtiyaçlarını Destekleyecek olan Dil Programları

Milli ihtiyaçları destekleyebilecek yeterli kalite ve sayıda dil bilen personel yetiştirmek amacıyla planlanan devlet destekli dil programları, rutin eğitim müfredatlarına ilave olarak eğitim kuruluşları ile koordine edilerek başlatılabilir. Bu şekilde güvenlik ihtiyaçlarına destek verebileceği düşünülen yabancı dillerin küçük yaşlardan itibaren öğrenciler tarafından öğrenilmesi desteklenerek ülke dil potansiyeline ciddi bir katkı sağlanabilir. Bu bağlamda Amerika’da başlatılmış olan dil programları referans gösterilerek sunulan öneriler şunlardır:

Yabancı Dil Yardım Programı (FLAP) benzeri programlar desteklenebilir. Bu şekilde Milli güvenlik ihtiyaçları için ülke vatandaşı olan göçmenler, azınlıklar vb. çoğunluk dil haricinde bir dil bilen -ki bu dili ailelerinden öğrenmiş olan miras dilci (heritage linguist) vatandaşlar doğal kaynak olarak değerlendirilerek ihtiyaç duyulan alanlarda kullanılabilir. Bu kişiler devlet güvenlik kuruluşlarında istihdam edilerek yabancı dil ihtiyacı hem maliyeti etkin hem de güvenilir bir şekilde giderilebilir. Aksi takdirde ülke vatandaşı olmayan ve yabancı dil ihtiyacı nedeniyle güvenlik kuruluşlarında görev yapan dil uzmanları ülke güvenliği için tehlike arz edebilir.

Ulusal Dil Hizmet Birliği (NLSC) benzeri programlar sayesinde yabancı dil bilgisi ve tecrübesi olan ülke vatandaşlarının bir araya getirilerek, bu kişilerin gerektiğinde devlete hizmet edebilmesini amaçlayan gönüllü kuruluşlar kurulabilir. Bu şekilde ülke yabancı dil kapasitesinin artırılması için ulusal veya yerel düzeylerde önlemler alınmasının kendi başlarına yeterli olmayabileceği, bireylerin de aynı zamanda daha fazla çalışarak ulusal kapasiteye ne şekilde katkı sağlayabilecekleri göz önünde bulundurulabilir.

Barış Birlikleri (Peace Corps)’nde olduğu gibi ülke güvenliği için kritik olarak düşünülen bölgelerde gönüllü olarak eğitim, sağlık, çevre, ekonomi,

tarım vb. konularda görev yapan personelin görevleri sonunda ülkelerine o bölgelerin dillerini, kültürlerini öğrenerek dönmeleri ve bu şekilde kazandıkları yabancı dil, yabancı bölge, yabancı kültür bilgilerini ülke vatandaşlarına aktarmaları sağlanabilir.

Title VI, Fulbright-Hays programları, NSEP Boren Bursları benzeri programlar sayesinde ülke için kritik olarak belirlenen yabancı dilleri çalışan öğrencilere eğitimleri süresince burs imkânı, mezun olmalarını müteakip iş imkânı sağlanması; bu kişilerin yerinde dil eğitimlerine gönderilerek ciddi miktarlarda dil yeterliliği kazanmış olarak ülkelere dönmeleri önemli bir kaynak oluşturabilir. Bu kişiler daha sonraları askeri, istihbarat ve diplomatik ihtiyaçlar için devlet güvenlik kuruluşlarında önemli görevlerde bulunabilirler.

Kritik önemlilikteki dillerin ilkökul seviyesinden yüksek okul seviyesine kadar öğretilmesini destekleyen Flagship Programları benzeri programlar desteklenebilir. Bu şekilde ilk, orta dereceli ve yüksek okullarda verilen yabancı dil eğitim müfredatları birbirleriyle uyumlu ve birbirlerini destekleyecek şekilde planlanabilir. Bu planlamada nihai hedef yüksek okul sonunda ileri seviyede yabancı dil bilgisi olan bireyler mezun etmek olabilir.

e. Güvenlik Birimlerinin Kendi Yol Haritalarını Belirlemeleri

Güvenlik kuruluşlarının yabancı dil konusunu kapsamlı olarak gözden geçirilmeleri ve ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için eğitim, personel alımı vb. konularda kapsamlı planlamalar yapmaları gerekmektedir. Bu şekilde hazırlanan yol haritaları ihtiyaç duyulan dillerde yeterli sayı ve kapasitede dil uzmanı temin edilebilmesini kolaylaştırabilir.

Bu bağlamda **askeri komutanlıklar** tarafından alınabilecek önlemler şunlar olabilir:

11 Eylül sonrasında, ABD Savunma Bakanlığının “Savunma Dil Değişim Yol Haritası”nda yaptığı gibi askeri birliklerin yabancı dil kapasitelerini artırıcı plan ve programlar hazırlanabilir. Bu sayede ülke ordusu

için ihtiyaç duyulan dillerde yeterli sayı ve kapasitede dil uzmanı temin edilebilmesi sağlanabilir.

lke güvenliği için belirlenen kritik dillerdeki yabancı dil tazminatlarında iyileştirmelere gidilebilir. Ülkelerin bu şekilde askeri personel için dil tazminatlarında iyileştirmeler yapmalarının askeri birliklerin dil kapasitene ciddi katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

lke sınırları dışındaki askeri ataşe, askeri danışman, insan istihbaratı vb. hassas görevler için bölgesel, kültürel uzmanlıkları, dil yeterlilikleri ve askeri-politik bilgileri olan profesyonel subaylar yetiştirebilmek için Yabancı Alan Subaylığı (FAO) benzeri programları başlatılabilir. Bu tür görevlere seçilecek personelin sahip olması gereken yeteneklerin en başında yabancı dil bilgisinin gelmesi nedeniyle bu kişilerin, uzmanı oldukları bölgelerde konuşulan yabancı dilleri öğrenmeleri için dil eğitimleri planlanabilir.

Askeri ihtiyaçlar için dil planlamaları tek elden yapılabilir. Bu kapsamda ordu bünyesinde her kuvvet komutanlığı için ayrı bir dil okulu kurulması yerine daha merkezi tek elden yönetilebilecek ve eğitim verebilecek tek bir savunma dil okulu kurulması faydalı olabilir. rnek olarak 2. Dünya Savaşı esnasında Japonca bilen personel ihtiyacı sonrası Amerikan ordu birimleri dilci yetiştirebilmek için savunma dil okulları kurmuşlardır, ancak dil okullarının farklı kuvvet komutanlıkları tarafından idare edilmesi müşterek planlama yapılmasına engel olmuştur. Bu nedenle 1963 yılında Kara, Hava ve Deniz Kuvvetlerine bağlı bütün dil okulları tek çatı altında birleşerek Savunma Dil Enstitüsü (DLI) adı altında faaliyet göstermeye başlamıştır (Binkley, 2011: 10).

Savunma Dil Okullarında “canlı vre eğitimleri” planlanabilir. Canlı vre eğitimi, kazanılmış olan dilin en doğru şekilde kullanılabilmesi ve dil ile ilgili melekelerin artırılabilmesi için önemlidir. Bu eğitimler dili doğal ortamında geliştirmeyi hedefler. Eğitimlerde eğitilen kişiler sürekli pratik yapma imkânı bulur. Bu şekilde dil öğrenen kişinin sürekli geri besleme alması onun dili daha doğru bir şekilde kullanmasına yardımcı olur.

Kazanılan dil eğitimlerinin kaybedilmesi eğilimi olduğu için bu yeterliliğin idamesi için Amerikan Savunma Dil Okulu (DLIFLC)'nun yaptığı gibi yenileyici eğitimler planlanabilir. Bu programlar ile yabancı dil seviyeleri düşmüş olan personel tekrar ileri seviyelere çıkarılabilir.

Dil eğitimlerini kültür ve bölge eğitimleri ile birlikte verebilmek için önlemler alınabilir, çünkü profesyonel dil uzmanlığına ulaşabilmek için o dil ile ilgili olan kültürün ve coğrafyanın da anlaşılması gerekebilir. Bu bağlamda örneğin Amerikan Savunma Dil Okulu (DLIFLC)'nun yaptığı gibi dil dersleri o dilin konuşulduğu bölge kültürü ile birlikte verilebilir ya da Amerikan deniz kuvvetlerinin yaptığı gibi LREC (dil, bölge, kültür) eğitimleri bir bütün olarak değerlendirilerek birlikte düşünülebilir.

İstihbarat ve İç Güvenlik Kuruluşları tarafından alınabilecek önlemler şunlar olabilir:

İstihbarat ve iç güvenlik kuruluşlarının, personelinin yabancı dil bilgisini geliştirmesi için almaları gereken önlemlerden biri bu tür kurumların kendi dil okullarını kurmalarıdır, çünkü sivil eğitim kuruluşları vasıtası ile verilen dil eğitimleri ihtiyaç duyulan terminolojinin öğrenilmesi için yetersiz olabilir. Örneğin CIA, kendi personelinin eğitimi amacıyla 2002 yılında CIA Üniversitesi'ni kurmuştur. CIA'in dil eğitimlerini ise CIA Üniveristesi'ne bağlı olarak eğitim veren Merkezi İstihbarat Dil Enstitüsü (Central Intelligence Language Institute) üstlenmiştir. Bu şekilde kurumun kendi bünyesinde verilen dil eğitimleri hedeflenen seviyeye daha kolay ve kısa sürede ulaşılabilmesine yardımcı olabilir.

11 Eylül olayları sonrası FBI'ın kendi Dil Hizmet Çeviri Merkezini kurduğu gibi, çeviri ihtiyaçları için farklı dillerde uzmanlarından oluşan çeviri merkezlerinin kurulması gerekebilir. Çeviri merkezleri istihbarat ve güvenlik kuruluşlarının çevirisi gereken bilgilerin kısa sürede, merkezi olarak çevirilerinin yapılabilmesi için önemlidir.

İstihbarat ve İç Güvenlik Kuruluşları kendi aralarında, (New York polis teşkilat - Amerikan Ordusu veya FBI - CIA, NSA arasında yapıldığı gibi)

yabancı dil ihtiyacı durumunda işbirliği kurabilirler, çünkü görevler esnasında bu kurumlarda çalışan personelin karşılaştığı yabancı dilleri kendi kurumları içinde bilen olmayabilir. Bu nedenle yabancı dil konusunda karşılıklı destekleme önem kazanır.

3. TÜRKİYE CUMHURİYETİ GÜVENLİK DİL KAPASİTE İNŞASI MODELİ

Çalışmada ulaşılan sonuçlar ve sunulan öneriler kapsamında Türkiye Cumhuriyeti'nde uygulanabileceği düşünülen “savunma dil kapasite inşası” modeli Şekil-7’de sunulmuştur. Bu modele göre önerilen hususlar şunlardır:

Ülkede yabancı dil eğitimleri konusunda stratejileri belirlemek, uygulamak ve denetlemek (milli dil planlaması) üzere; TSK, MIT, Em. Gn. Md.lüğü, Dış. İşl. Bak.lığı, MEB ve YÖK işbirliğinde bir “**Milli Dil Koordinasyon Kurulu**” kurulabilir.

Milli Dil Koordinasyon kurulu kararı ile oluşturulan “**milli dil planlaması**” altında ülke savunma ve güvenliği için eğitimi verilecek olan yabancı dillerin belirlenmesi, bu dillerin “**dilin eğitim planlaması**” altında eğitim kuruluşları vasıtası ile öğrencilere ne şekilde öğretileceği hususunda MEB ve YÖK ile mutabakata varılması, kritik dillerin sivil eğitim kuruluşlarında öğretimini verebilecek “**dil programları**”nın hazırlanması gibi konularda çalışmalar yapılması gerekebilir.

İlkokul seviyesinden başlayacak şekilde, Flagship benzeri dil programları ile öğrencilerin kritik dillerdeki becerilerinin yüksek okul sonunda ileri seviyelere çıkarılabilmesi hedeflenebilir.

Ülkede bulunan göçmen, azınlık vatandaşların yabancı dil bilgilerinden faydalanmak için çalışmalar başlatılabilir. Bu amaçla azınlık okullarında eğitim gören öğrencilere FLAP, DLTR miras dilci kazandırma programları benzeri dil programları sayesinde eğitimler verilerek bu öğrenciler devlet kurumları için birer kaynak olarak hazırlanabilir. Unutulmamalıdır ki, bu

programlar öğrencilere hem kendi ana dillerini hem de ülkede konuşulan dili öğretmek için planlanmaktadır.

Lise ve üniversite düzeyinde Title VI, Fulbright-Hays, NSEP benzeri dil programları sayesinde öğrencilerin ilkokullardan itibaren kritik dillerde almış olduğu bilgilerin üzerine koyabilmesi hedeflenebilir. Ayrıca bu tür programlar ile öğrenciler ülke dışına yerinde dil eğitimlerine gönderilebilir.

“Milli Dil Koordinasyon Kurulu”nun ülke güvenliği için kritik olarak belirlediği dil listesine göre, TSK, Em.Gen.Müd.lüğü, MİT ve Dış İşl.Bak.lığı kendi **“stratejik dil listelerini”** hazırlayabilir.

TSK, Em.Gn.Md.lüğü, MİT, Dış İşl.Bak.lığı gibi devlet kurumları kendi **“stratejik dil listelerine”** göre kurmuş oldukları kendi dil okullarında bu dillerin eğitimlerini verebilir.

Askeri liseler, Harp Okulları, Polis Kolejleri, Polis Akademisi gibi devlet güvenliği için personel yetiştiren okullardaki yabancı dil eğitimleri, TSK ve Em.Gn.Md.lüğünün stratejik dil listelerine göre planlanabilir.

İlkokullardan itibaren üniversite mezuniyetine kadar olan süre içinde ileri seviyede dil yeterliliği kazanmış bireylerin TSK, Em.Gen.Müd.lüğü, MİT, Dış İşl.Bak.lığı gibi devlet kurumlarında görev alabilmeleri için çalışmalar yapılabilir. Bu amaçla dil programları ile bu kurumlar arasında gerçekleştirilecek işbirliği sayesinde başarılı ve güvenilir öğrenciler tespit edilerek bu kişilerin devlet kurumlarında dil yeterliliklerini kullanabilecekleri bir işe alınmaları sağlanabilir.

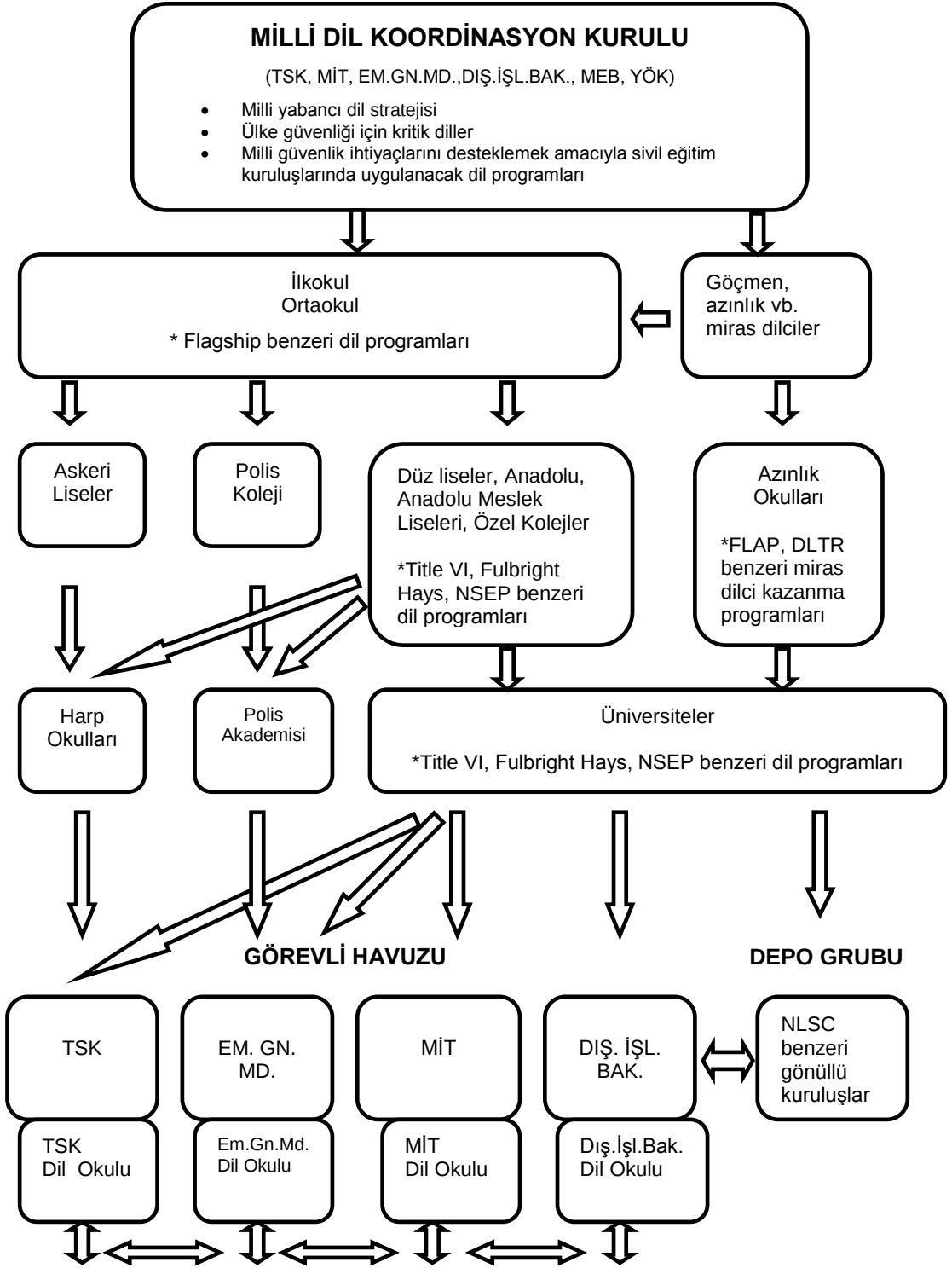
Devlet güvenlik kuruluşlarına savaş, çatışma, kriz vb. durumlarda dil desteği sağlamak amacıyla, yabancı dil bilgisi iyi seviyede olan vatandaşlar tarafından NLSC benzeri gönüllü kuruluşlar kurulabilir.

Devlet güvenlik kuruluşları ile Ulusal Dil Hizmet Birliği (NLSC) benzeri gönüllü kuruluşlar arası sürekli bir dilci akışı sağlanabilir. Şöyle ki; devlet kurumlarında çalışan yabancı dil bilgisi sahibi kişiler emekli olmalarını müteakip NLSC benzeri gönüllü kuruluşlara katılabilirler. Öte yandan

NLSC'ye katılmış kişiler ise gerektiğinde dil yeteneklerini devlet hizmetinde kullanabilmek için devlet kurumlarında görev alabilirler.

“Milli Dil Koordinasyon Kurulu” vasıtası ile ihtiyaç halinde devlet güvenlik kuruluşlarının birbirlerine dilci desteği sağlaması gerçekleştirilebilir. Bu amaçla gerektiğinde devlet kurumları arası dilci atamaları yapılabilir.

Sonuç olarak, milli güvenlik ihtiyaçlarını destekleyecek olan yabancı dil kapasitesinin oluşturulabilmesi için devlet destekli, sistematik planlamaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu planlamalar esnasında en önemli husus ise devlet kurumları arasında sağlanabilecek işbirliğidir.

Kısaltmalar:

NSEP: Ulusal Güvenlik Eğitim Programı

NLSC: Ulusal Dil Hizmet Birliği

FLAP: Yabancı Dil Yardım Programı

DLTR: Savunma Dil Dönüşüm Yol Haritası

Şekil-7: Türkiye Cumhuriyeti Güvenlik Dil Kapasite İnşası Modeli

KAYNAKÇA

ABBOT, C. Spencer. "Educate to Cooperate: Leveraging the New Definition of Joint to Build Partnering", **Joint, Interagency, Intergovernmental and Multinational Training Newsletter**, XI, 20 Mart 2011, 3-19.

ADAMS, J. Michael. "Education and the Promise of the Millennial Generation", **Huff Post Education**, 30 Aralık 2010.

AGGELER, William F. "The Army Language School- An Appraisal", **The Modern Language Journal**, XXXIV, 3, 1950, 189-195.

AHLQUIST, Leif. "Co-operation Between Civilians and Military in UN Peace Support Operations", **The Cornwallis Group IV: Analysis of Civil-Military Interaction**, National Defence College, Stockholm, 164-170.

ALDEN, Edward. "Foreign Languages and U.S. Economic Competitiveness", Council on Foreign Relations, 26 Haziran 2012
<<http://blogs.cfr.org/renewing-america/2012/06/26/foreign-languages-and-u-s-economic-competitiveness/>>

A Leader Development Strategy for a 21st Century Army, U.S. Army's Combined Arms Center (CAC), 25 Kasım 2009
<http://usacac.army.mil/cac2/CAL/repository/ALDS_25Nov09.pdf>

ALTMİŞDÖRT, Gonca. **Özel Amaçlı Yabancı Dil Öğretim Programı'nın Değerlendirilmesi Üzerine Bir Çalışma: Kara Harp Okulu Örneği** (Yayınlanmış Doktora Tezi), Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.

A Role for Democratic Policing, National Institute of Justice, Washington, D.C, 1997.

ASCH, Beth J. ve John D. WINKLER. **Ensuring Language Capability in the Intelligence Community**, RAND National Defense Research Institute, Library of Congress Cataloging, 2013.

Bakanlıktaki Temel Memuriyet Kategorileri. Dış İşleri Bakanlığı, 22 Aralık 2013 <<http://www.mfa.gov.tr/bakanliktaki-temel-memuriyet-kategorileri.tr.mfa>>

BAKER, Steven J. **Language Policy: Lessons from Global Models**, Monterey, Monterey Institute of International Studies, 2002.

BALDAUF, Richard B. **Language Planning and Policy: Recent Trends, Future Directions**, Conference of American Association of Applied Linguistic, Portland, Oregon, 2004.

BALE, Jeff. "Tongue-Tied Imperialism and Second Language Education in the United States", **Critical Education**, II, 8, 2011.

BARON, Dennis. "America Doesn't Know What the World is Saying", New York Times, 27 Ekim 2001
<<http://www.nytimes.com/2001/10/27/opinion/27BARO.html>>

Basın Dosyası, Geçmişten Günümüze Azınlık Okulları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, İstanbul, 19 Eylül 2013.

BELEAGAÎ, Constantin Emilian. **The Role of Cultural Understanding and Language Training in Unconventional Warfare** (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Monterey, CA, Naval Postgraduate School, 2004.

BERTHELE, R. ve G. WITTLIN. "Receptive Multilingualism in the Swiss Army", **International Journal of Multilingualism**, X, 2, 2013, 181-195.

BEST, Richard A. **Intelligence Issues for Congress**, Congressional Research Service, Washington, D.C., 2010.

BETTERIDGE, Anne H. "Title VI and Foundation Support for Area Studies: Its History and Impacts", D.S. WILEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 139-154.

BIANCO, Joseph Lo. "The Big Picture", J.LINDSAY ve T.Y. YING (Ed.), **Babel or Behemoth: Language Trends in Asia**, Singapore, NUS Press, 2003.

BIANCO, Joseph Lo. "The Importance of Language Policies and Multilingualism for Cultural Diversity", **International Social Science Journal**, LXI, 119, 2010, 37-61.

BINKLEY, Cameron. **DLIFLC Pictorial History**, Monterey, Defense Language Institute Foreign Language Center, 2011.

BIRCH, Melissa H. "Title VI and Global Competitiveness: Building International Business Education for the Twenty-First Century", D.S. WILEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 257-282

Bureau for International Language Coordination (BILC) internet sitesi, 12 Kasım 2013 <<http://natobilc.org/>>

BOSTAN, Yahya. MİT'e yeni model, SABAH Gazetesi, 12 Kasım 2010
<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2010/11/12/mit_icdis_istihbarati_kararname_ile_ayirdi>

BOTT, Darrell W. "Maintaining Language Proficiency", **Military Intelligence Professional Bulletin**, XXI, 4, Ekim-Aralık 1995.

BRECHT, Richard D. "The End State of Language Capability for the U.S. Department of Defense: The Country's First 'Globalized' Workforce" Prepared Statement before the House Armed Services Subcommittee on Oversight and Investigations, July 9, 2008", Edgar D. Swain (Ed.), **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York, Nova Science Publishers, 2009, 169-180.

BRECHT, R. ve W. P. RIVERS. "US Language Policy in Defence and Attack", Bernard Spolsky (Ed.), **The Cambridge Handbook of Language Policy**, Cambridge University Press, 2012, 262-277.

British Council internet sitesi, 16 Ekim 2013
<<http://www.britishcouncil.org/learning-elt-pep-projects.htm>>

BROCKMANN, Stephen. "A Defense of European Languages.", Inside Higher ED, 15 Mayıs 2008
<<http://www.insidehighered.com/views/2008/05/15/brockmann#sthash.CCxnwQN3.dpbs>>

BRUSTEIN, William I. "Future Directions for Title VI and Fulbright-Hays Programs: Creativity and Competence for Facing Global Challenges", D.S. WILEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 341-354.

Bu dilleri biliyorsanız MIT sizi arıyor, Sabah Gazetesi, 24 Temmuz 2012,
<<http://www.sabah.com.tr/Gundem/2012/07/24/mit-soranice-bilen-eleman-alacak>>

BUXRUD, Petra S. "Cooperation, Command and Control in UN Peace Support Operations: A Study on Differences in Professional Cultures", **The Cornwallis Group V: Analysis for Crisis Response and Societal Reconstruction**, The National Defence College, Stockholm, 2000: 215-226.

Cadet Handbook: Language, Culture, and Area Studies Majors, United States Military Academy Department of Foreign Languages, New York, 2013.

CALHOUN, Craig. "Renewing International Studies: Regional and Transregional Studies in a Changing Intellectual Field", D.S. WILEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 227-256.

Campaign English for the Military, 18 Ekim 2013
<<http://www.campaignmilitaryenglish.com/Course/teacher.htm>>

Careers & Internships, CIA, 21 Eylül 2009
<<https://www.cia.gov/careers/opportunities/foreign-languages/view-jobs.html>>

CED. **Education for Global Leadership: The Importance of International Studies and Foreign Language Education for U.S. Economic and National Security**, Washington, D.C., 2006.

CENOZ, Jasone ve D. GORTER. "Language Policy in Education: Additional Languages", Bernard Spolsky (Ed.), **The Cambridge Handbook of Language Policy**, Cambridge University Press, 2012, 301-320.

CHERVASE, Carmen. "The Importance of Studying Foreign Languages at the Police Academy", **Revista Academiei Forțelor Terestre NR.**, II, 70, 2013, 131-138.

CIA Director Calls for a National Commitment to Language Proficiency at Foreign Language Summit. CIA, 08 Aralık 2010 <<https://www.cia.gov/news-information/press-releases-statements/press-release-2010/foreign-language-summit.html>>

CIA Director Leon E. Panetta Announces Stronger Language. CIA, 29 Ocak 2010, <<https://www.cia.gov/news-information/press-releases-statements/press-release-2010/cia-director-panetta-announces-stronger-language-requirements-for-promotion.html>>

CIA Inaugurates New Foreign Language Immersion Center, 03 Mayıs 2012, <<https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/2012-featured-story-archive/foreign-language-center.html>>

CIA gizli istihbarat servisi internet sitesi, 17 Ocak 2014 <<https://www.cia.gov/index.html> adresinde>

CIA Values Language Capabilities Among Employee, 18 Mart 2010 <<https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/2010-featured-story-archive/cia-values-language-capabilities.html>>

Clandestine Service. CIA, 21 Nisan 2007 <<https://www.cia.gov/careers/opportunities/clandestine/index.html>>

CLEMMESSEN, Michael H. "NATO interoperability and the Baltic Defence College", **Baltic Defence Review**, I, 1999.

CLIFFORD, Ray T ve Donald C. Fischer. "Foreign Language Needs in the U.S. Government", **The Annals of the American Academy of Political and Social Science**, Eylül 1990, 109-121.

COLE, Sarah. "Minding Your Employees' Language", *Personnel Today*, 16 Temmuz 2012 <<http://www.personneltoday.com/hr/minding-your-employees-language/>>

COLLINS, Charles E. "In-Country English Language Training", **Disarm Journal Spring**, XII, 3, 1990, 109-117.

COOPER, Robert L. **Language Planning and Social Change**, New York, Cambridge University Press, 1989.

CROSSEY, Mark. "Improving Linguistic Interoperability", NATO Review, Summer 2005
<<http://www.nato.int/docu/review/2005/issue2/english/art4.html>>

CRYSTAL, David. **English as a Global Language**, Cambridge, Cambridge University Press, 2003.

ÇELEBİ, Mustafa Durmuş. "Türkiye'de Anadili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, II, 21, 2006, 285-307.

DAVID, S. W. ve ROBERT S.G. **International and Language Education for a Global Future Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010.

Defence Attachés, Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Force, Temmuz 2007 <<http://www.dcaf.ch/Publications/Defence-Attaches>>

Defense Diplomacy Plan, Ministerio De Defensa De Espana
<<http://www.defensa.gob.es/Galerias/politica/seguridad-defensa/ficheros/DGL-20120130-Defence-Diplomacy-Plan.pdf>>

Defense Language Aptitude Battery, 2013,
<<http://usmilitary.about.com/cs/joiningup/a/dlab.htm>>

Defense Language Institute (DLI), 06 Ocak 2011,
<<http://www.public.navy.mil/bupers-npc/officer/Detailing/surfacewarfare/careerinfo/Documents/DLI%20Curriculum.ms.pdf>>

DEMİRCAN, Ömer. **Dünden Bugüne Türkiye'de Yabancı Dil**. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1988.

Deniz Harp Okulu internet sitesi, 23 Aralık 2013 <<http://www.dho.edu.tr/>>

Deniz Lisesi İnternet sitesi, 2013
<<http://www.denizlisesi.k12.tr/orta/derslerveagirliklari.pdf>>

Department of Defense Instruction, 21 Mayıs 2013
<<http://www.dtic.mil/whs/directives/corres/pdf/134027p.pdf>>

DERİNCE, Şerif. "Ülkelerin Dil Planlaması ve Politikaları: Eğitimde Çok Dillilik", **Önce Anadili**, 2012.

DINGMAN, Roger V. "Language at War: U.S. Marine Corps Japanese Language Officers in the Pacific War", **The Journal of Military History**, LXVIII, 3, 2004, 853-883.

Dışışleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi, 06 Şubat 2014
<<http://diab.mfa.gov.tr/tr/egitim-programlari/dil-programlari/>>

Dışışleri Bakanlığı internet sitesi, 11 Ocak 2014
<<http://www.mfa.gov.tr/idarimemurlari-gecmis-sinav-sorulari.tr.mfa>>

Dışışleri Bakanlığı 2012 Faaliyet Raporu, 17 Ocak 2014
<<http://www.mfa.gov.tr/data/BAKANLIK/2012-faaliyet-raporu.pdf>>

Dışışleri Bakanlığı Sınav Yönetmeliği, 27679, Resmi Gazete, 21 Ağustos 2010

Dışışleri Bakanlığı Yabancı Dil Planlamaları, BİMER Başvuru, 93786, 06 Şubat 2014.

Dil Bölümleri Taban Puanlar, 02 Ocak 2013
<<http://www.simultanetercume.org/dil-bolumleri-taban-puanlari>>

DLIFLC Flagship 0-2 Conference, University of Texas, 23-31 Ocak 2010
<http://www.utexas.edu/cola/centers/tlc/_files/proficiencyconference/presentations/DLI/1.pdf>

DLIFLC General Catalog, Monterey, 2011-2012
<http://www.dliflc.edu/archive/documents/DLICatalog2011_2012_NEW.pdf>

DLIFLC internet sitesi, 14 Ocak 2014 <<http://www.dlielc.edu/index.html>>

DLIFLC internet sitesi, 18 Ekim 2014 <<http://www.dliflc.edu/dlptfaq.html>>

DLIELC Student Handbook, Defense Language Institute English Language Center, Ekim 2011 <http://www.dlielc.edu/Student_Handbook-Nov_2011.pdf>

DLPT-5 System, 2013 <<http://www.dliflc.edu/archive/documents/Generic-Fam%20Guide-MC-CBT.pdf>>

DOUGHTY, Catherine J. "Language Competence-Performance, Proficiency, and Certification: Current Status and New Directions", D.S. WİLEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. litle VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010,111-138.

EATON, William A. "Review of the Language Policy for the International Staff of NATO", International Staff Executive Managment, 16 Haziran 2011
<[http://www.nato.int/structur/recruit/info-doc/ON\(2011\)0026-ImplementingDirLanguagePolicyIS.pdf](http://www.nato.int/structur/recruit/info-doc/ON(2011)0026-ImplementingDirLanguagePolicyIS.pdf)>

EGGEN, Dan. "FBI Agents Still Lacking Arabic Skills; 33 of 12,000 Have Some Proficiency", **The Washington Post**, 11 Ekim 2006.

ELAN: Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise, 2006 <<https://www.llas.ac.uk/news/2772>>

ELLİS, Deborah M. Integrating Language and Culture, U.S. Army Command and General Staff College, 2005.

Emniyet Genel Müdürlüğü internet sitesi, 24 Ekim 2013
<http://www.ankara.pol.tr/sayfalar/subeler_egitim.aspx>

Emniyet Genel Müdürlüğü internet sitesi, 24 Kasım 2013
<<http://www.egitim.pol.tr/polsem/Sayfalar/default.aspx>>

Emniyet Genel Müdürlüğü internet sitesi, 25 Kasım 2013
<<http://www.egitim.pol.tr/polsem/Sayfalar/YabancıDilEgitimleri.aspx>>

Emniyet Genel Müdürlüğü internet sitesi, 17 Ocak 2014
<<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/Organizasyon-Yapisi.aspx>>

Emniyet Genel Müdürlüğü Yurtdışı Teşkilatına Sürekli Görevle Atanacak Personel Hakkında Yönetmelik, 26913, Resmi Gazete, 21 Haziran 2008.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yurt Dışı Teşkilatı, 2014
<<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/yurtdisi-teskilati.aspx>>

Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancı İşlemleri, 2013
<<http://www.egm.gov.tr/Sayfalar/Yabancı-İşlemleri.aspx>>

Em.Gen.Müd.Dış.İş.Dr.Bş, 2013,
<<http://www.disiliskiler.pol.tr/absube/Sayfalar/default.aspx>>

Emniyet Yabancı Dil Sorununu Çözüyor, 2013
<<http://www.aktifhaber.com/emniyet-yabancı-dil-sorununu-cozuyor-613677h.htm>>

English Language Training Support for Security Cooperation Organizations, DLIFLC, San Antonio, 1 Ekim 2013.

English Proficiency Index, 2014 <<http://www.ef.com.tr/epi/>>

Ensuring America's Place in The Global Economy by Building Language Capacity in the Schools, 28 Aralık 2013
<<http://www.actfl.org/sites/default/files/pdfs/public/testimonyoleksak.pdf>>

ER, Mustafa. "The Role of Foreign Language in the Success of Global Military Operations and English as a Global Lingua Franca", **International Jornal of Social Sciences and Humanity Studies**, IV, 1, 2012, 279-286.

ERTURAL, Saliha. **Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimi** (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

ETS Homepage, 2014

<http://www.ets.org/Media/Research/pdf/test_score_data_summary_2009.pdf>

FBI internet sitesi, 12 Şubat 2014 <http://www.fbi.gov/about-us/investigate/what_we_investigate>

FBI internet sitesi, 27 Ocak 2014, <<http://www.fbi.gov/>>

FENSTERMACHER, Hans ve Andrew LAWLESS. "Language Drives Economic Growth, Creates Jobs, and Fosters Competitiveness for U.S. Businesses", Globalization and Localization Association (GALA), 11 Mayıs 2012.

FERGUSON, Barbara G.B. "Arming Marines with Cultural Knowledge: The 7th Warfighting Function", **Military Intelligence Professional Bulletin**, XXXVI, 1, Ocak 2010.

FERGUSON, Gibson. "The Global Spread of English, Scientific Communication and ESP: Questions of Equity, Access and Domain Loss", **IBÉRICA**, XIII, 2007, 7-38.

FERGUSON, Gibson. "English in Language Policy and Management", Bernard Spolsky (Ed.), **The Cambridge Handbook of Language Policy**, Cambridge University Press, 2012, 475-498.

FİDAN, Özden. "Dil ve İktidar İlişkileri Doğrultusunda Dil Planlaması ve Türk Dil Devrimi", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, VII, 2, 2005, 44-49.

FOOTITT, Hilary. "Another Missing Dimension Foreign Languages in World War II Intelligence", **Intelligence and National Security**, XXV, 3, 2010, 271-289.

FOOTITT, Hilary, ve Michael KELLY. **Languages at War, Policies and Practices of Language Contacts in Conflicts**, Palgrave Macmillan, 2012.

Foreign Language Analyst. The National Security Agency, 15 Ocak 2009 [http://www.nsa.gov/careers/career_fields/foreignlang.shtml]

Foreign Language Instructors. CIA, 07 Mayıs 2007 <https://www.cia.gov/careers/pdf/ads/CCB_LanguageInsert_0828.pdf>

Foreign Language Skills Translate in Career, 10 Eylül 2012, <http://articles.chicagotribune.com/2012-09-10/classified/chi-foreign-language-career-skills-20120910_1_second-language-foreign-service-bilingual-workers>

Foreign Service Institute. U.S. Department of State, 02 Aralık 2010, <<http://www.state.gov/m/fsi/>>

Foreign Service Institute Course Schedules and Tuitions, U.S. Department of State, Washington, D.C., 2014-2015.

FURUMOTO, Mitchell A. Foreign Language Planning in U.S. Higher Education: The Case of a Graduate Business Program”, **Working Papers in Educational Linguistics**, University of Pennsylvania, XII, 2, 1996.

GAUDET, Luc. Canadian Forces Leadership Effectiveness: Competing Values Perspectives on Bilingualism, University of Calgary, 31 Ağustos 2011.

GEISEL, Harold W. Inspection of the Foreign Service Institute, U.S. Department of State, 2013.

Get Paid To Learn Languages, 12 Nisan 2012
<<http://www.gadling.com/2012/04/12/a-traveler-in-the-foreign-service-get-paid-to-learn-languages/>>

GING, Diane F. “Teaching Critical Languages in Public Schools”, **Theory into Practice**, XIII, 1, 1994, 46-52.

GOTTLIEB, Nanette. **Language Policy in Japan The Challenge of Chang**, New York, Cambridge University Press, 2012.

GOULD, Clifford I. Weaknesses in the Resident Language Training System of Defense Language Institute Affect the Quality of Trained Linguist, U.S. General Accounting Office, Washington, D.C., 1982.

GRAHAM, Bradley. “Pentagon to Stress Foreign Languages”, The Washington Post, 08 Nisan 2005.

Guide to Foreign Service Officer Selection Process, U.S. Department of State, Washington, D.C., 2010
<http://careers.state.gov/uploads/d3/1a/d31ad5b2ae137a61573bc7c8a630b7bf/3-0_FSO_RegGuide_Apr292013.pdf>

GUTIERREZ, Jose-Adan. Language and Area Expertise in Support of the Combined/Joint Commander, Naval War College, 1994.

GÜNDOĞDU, Mehmet. “Avrupa Birliği Yolunda Türkiye’nin Yabancı Dil Politikası”, **Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, II, 29, 2005, 120-127.

HAP, Stephanie E. “Intelligence Support to Homeland Security (HLS): Languages and Cultural Awareness”, **Military Intelligence Professional Bulletin**, XXXI, 2, Nisan-Haziran 2005, 58-60.

HARE, P. ve N. FLETCHER. “Resolving Conflict via English: the British Council’s Peacekeeping English Project”, H. Footitt ve M. Kelly (Ed.), **Languages and the Military: Alliances, Occupation and Peace Building**, Palgrave Macmillan, 2012, 202-216.

HAZNEDAR, Belma, "Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi: Reformlar, Yönelimler ve Öğretmenlerimiz", **International Conference on New Trends in Education and Their Implications**, Antalya, 11-13 Kasım 2010.

HEIMBURGER, Franziska. "Fighting Together: Language Issues in the Military Coordination of First World War Allied Coalition Warfare." H. Footitt ve M. Kelly (Ed.), **Languages and the Military: Alliances, Occupation and Peace Building**, Palgrave Macmillan, 2012, 47-57

HHO Yabancı Diller, 2013

<<http://www.hho.edu.tr/Dekanlik/YabanciDiller/Default.aspx>>

HOFFMAN, Allan. Wanted in Law Enforcement: Foreign-Language Skills, 2013 <<http://career-advice.monster.com/job-search/company-industry-research/bilingual-skills-in-law-enforcement/article.aspx>>

HOGAN-Brun ve diğerleri. "Language Policy Management in the Soviet Sphere." Bernard Spolsky (Ed.), **The Cambridge Handbook of Language Policy**, Cambridge University Press, 2012, 592-616.

HOLEHOUSE, Matthew. One in 40 UK Diplomats Fluent in Language of Country in Which They Work, 10 Nisan 2012

<<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/9194006/One-in-40-UK-diplomats-fluent-in-language-of-country-in-which-they-work.html>>

HOLLOWAY, Daniel P. "Statement of Rear Admiral Daniel P. Holloway", Edgar D. Swain (Ed.), **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York, Nova Science Publishers, 2009, 191-200.

HORNBERGER, Nancy H. "Extending Enrichment Bilingual Education", Ofelia GARCIA (Ed.), **Bilingual Education**, Philadelphia, 1991, 215-234.

HORNBERGER, Nancy H. "Frameworks and Models in Language Policy and Planning", Thomas Ricento (Ed.), **An Introduction to Language Policy: Theory and Method**, Blackwell Publishing Ltd, 2006, 24-42.

HÜRSOY, Siret. "Birleşmiş Milletler Barış Operasyonlarının Yeniden Yapılandırılması", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, LXI, 1, 2006, 201-222.

IELTS Homepage, 2014 <<http://www.ielts.org/researchers/analysis-of-test-data/test-taker-performance-2012.aspx>>

ILR (Interagency Language Roundtable) internet sitesi, 17 Aralık 2013

<<http://www.govtilr.org/Skills/IRL%20Scale%20History.htm>>

Intelligence Community Foreign Language Capability, Federation of American Scientists, 14 Mayıs 2012, <<http://www.fas.org/irp/dni/icd/icd-630.pdf>>

International Defense Engagement Strategy, U.K. Government, 2010
<https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/73171/defence_engagement_strategy.pdf>

Internet World Users by Language, 2013
<<http://www.internetworldstats.com/stats7.htm>>

Introduction to the Foreign Area Officer's Program, Naval Postgraduate School, 2014 <https://myfao.nps.edu/access/content/group/cb5fae36-035c-4361-b939-0fda6c5c0179/documents/Introduction_to_the_Foreign_Area_Officers_Program_Tanscript.pdf>

IŞIK, Ali. "Milli Savunma ve Yabancı Dil", **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, VIII, 2008, 99-126.

IŞIK, Ali. "TSK Yabancı Dil Eğitimine Alternatif Bir Bakış", **Savunma Bilimleri Dergisi**, III, 2, 2004, 60-79.

IŞIK, Ali. "Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlıklar Nereden Kaynaklanıyor?", **Journal of Language and Linguistic Studies**, IV, 2, 2008, 15-26.

Işıklar Askeri Hava Lisesi Tanıtım Kitabı, 2013
<<http://www.isiklar.tsk.tr/Tanitim%20Kitabi.pdf>>

İNAL, Kemal. **Dil ve Politika**, Ankara, Ütopya Yayınevi, 2012.

İngiliz Gizli İstihbarat Servisi (SIS) internet sitesi, 20 Ocak 2014
<<https://www.sis.gov.uk/>>

JACKSON, Frederick H. ve Margaret E. MALONE. Building the Foreign Language Capacity We Need: Toward a Comprehensive Strategy for a National Language Framework, National Foreign Language Center, University of Maryland, 2009.

JACKSON, Frederick H., ve Marsha A. Kaplan. "Lessons learned from fifty years of theory and practice in government language teaching", **Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics**, Georgetown University Press, 1999, 71-87.

JENKİNS Karen ve John MEYERS. "U.S. Public Diplomacy Depends on Citizens Learning Other Languages", **International Educator**, Mayıs-Haziran 2010, 4-11.

JEWELL, David. Sustaining Foreign Language and Cultural Competence Among U.S. Army Officers, United States Army War College, 2012.

Joint Doctrine Note 1/13, Linguistic Support to Operations, U.K. Ministry of Defence (MOD), Mart 2013.

KAHRAMAN, Sevgin. "Teşkilatımızda Yabancı Dil ve Geleceğe Dair Bazı Düşünceler", **Çağın Polisi Dergisi**, 39, Mart 2005.

KELLEHER, Ann. "Who is a Heritage Language Learner?", **Center for Applied Linguistics**, University of California, 2010.

KELLY, Michael. "Communication, Identity and Representation Through Languages in War", Hilary Footitt ve Michael Kelly (Ed.), **Languages and the Military: Alliances, Occupation and Peace Building**, Palgrave Macmillan, 2012, 236-243.

KHAN, Jameel M. "Our Untapped Reserve And Necessity for Strengthening National Security Through Foreign Language Proficiency: Do You Speak _____?", **International Symposium on Cultural Diplomacy Institute for Cultural Diplomacy**, Johns Hopkins University, Washington, D.C., 2012.

KHO'da Yabancı Dil Eğitimi, 2013

<http://www.kho.edu.tr/akademik/dekanlik/yabanci_diller_bolumu/khoda_yab_dil_egitimi.html>

KING, Kendall A. ve Johanna E. KANANEN. "Heritage Languages and Language Policy", Carol A. CHAPPELLE (Ed.), **The Encyclopedia of Applied Linguistics**, Blackwell Publishing, 2013.

KLEIN, Joel I. ve Condoleezza RICE. "U.S. Education Reform and National Security", **Council on Foreign Relations**, 2012.

KOCHMAN, Timothy. "Foreign Language: A Critical Skill Set That Deserves a New Approach", **Marine Corps Gazette**, XCVI, 3, Mart 1996, 60-63.

KORU, Selim ve ÅKESSON, Jesper. Türkiye'nin İngilizce Açığı, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Politika Notu, Aralık 2011.

KOZARYN, Linda D. NATO School Teaches Communication, Cooperation, 05 Şubat 1998 <<http://www.defense.gov/News/NewsArticle.aspx?ID=41543>>

Köklü Bir Geçmiş Parlak Bir Gelecek, Dışişleri Bakanlığı, 2013

<http://www.mfa.gov.tr/site_media/html/disisleri-tanitim.pdf>

KÖNİG, Matthias. "Cultural Diversity and Language Policy", **International Social Science Journal**, LI, 161, 1999, 401-408.

KREPİNEVİCH, Andrew F. "Testimony of Andrew F. Krepinevich before the United States House of Representatives Committee on the Armed Services", Edgar D. Swain (Ed.), **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York, Nova Science Publishers, 2008, 181-190.

K-ROMYA, Pat. "Deficiency of Communication in English a Major Hindrance for Tourist Police in Thailand", **EDU-COM International Conference**, 2006.

KUJAMÄKI, Pekka. "Mediating for the Third Reich: On Military Translation Cultures in World War II in Northern Finland", Hilary FOOTITT ve Michael KELLY (Ed.), **Languages and the Military: Alliances, Occupation and Peace Building**, Palgrave Macmillan, 2012, 86-99.

Kuleli Askeri Lisesi internet sitesi, 14 Aralık 2013
<http://www.kkk.tsk.tr/askeri_lise/kuleli/01AnaSayfa/01ana.htm>

KÜÇÜKOĞLU, Bayram. "The History of Foreign Language Policies in Turkey", **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, LXX, 2013, 1090-1094.

LAKE, Richard M. "Statement of Brigadier General Richard M. Lake", Edgar D. Swain (Ed.), **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York, Nova Science Publishers, 2009, 159-168.

LAMBERT, Richard D. "Problems and Processes in U. S. Foreign Language Planning", **Annals of the American Academy of Political and Social Science**, 1994.

Language Competence May Enhance Defense, 2013
<<http://italian.about.com/library/weekly/aa091102a.htm>>

Language Flagship, 25 Ekim 2013 <<http://www.thelanguageflagship.org/>>

Language Positions, CIA, 21 Nisan 2007
<<https://www.cia.gov/careers/opportunities/foreign-languages>>

Language Resource Centers, 10 Aralık 2013
<http://www.nflrc.org/lrc_broc_full.pdf >

Language Selection and Placement at West Point, United States Military Academy, 2013
<<http://www.usma.edu/clcrs/SiteAssets/SitePages/Publications/Language%20Placement%20at%20West%20Point.pdf>>

Language Services. FBI, Ağustos 2011 <<http://www.fbi.gov/about-us/ten-years-after-the-fbi-since-9-11/just-the-facts-1/language-services>>

LAUERMAN, John. "Mandarin Chinese Most Useful Business Language After English", **Bloomberg**, 30 Ağustos 2011.

LETT, John A. "Foreign Language Needs Assessment in The US Military", Michael H. Long (Ed.), **Second Language Needs Analysis**, Cambridge University Press, 2005, 105-126.

LEWIS, Anne C. "Language Learning and National Security", **The Phi Delta Kappan**, LXXXIX, 2, Ekim 2007, 84-85.

LEWIS, Justin. "Languages at War: a UK Ministry of Defence Perspective", Hilary FOOTITT ve Michael KELLY (Ed.), **Languages and the Military**

Alliances, Occupation and Peace Building, Palgrave Macmillan, 2012, 58-69.

LONGO, Richard C. "Statement by BG Richard C. Longo before the House Armed Services Committee, Oversight and Investigations Subcommittee, Second Session, 110th Congress, on September 10th, 2008", Edgar D. Swain (Ed.), **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York, Nova Science Publishers, 2009, 147-152.

Lost in Translation, **Middle East Quarterly**, XII, 3, 2005

LOWENTHAL, Mark M. **Intelligence: From Secrets to Policy**, Washington, D.C., CQ Press, 2006.

MAGLEBY, Alfred R. Creating a Combat Climate with Greater Appreciation for the Operational Role of Foreign Language, Naval War College, 2009.

Maltepe Askeri Lisesi internet sitesi, 12 Aralık 2013
<http://www.kkk.tsk.tr/askeri_lise/maltepe/01AnaSayfa/01ana.htm>

MANACAPILLI, Thomas ve diğ erleri. **Optimizing the Defense Language Institute English Language Center**, RAND Corporation, 2012.

MANSOOR, Peter R. "U.S. Army Europe 2010: Harnessing the Potential of NATO Enlargement", Williamson Murray (Ed.), **National Security Challenges for the 21st Century**, The Strategic Studies Institute, 2003, 101-128.

MARSHALL, Thomas J ve diğ erleri. Problems and Solutions in Future Coalition Operations, U.S. Army War College, 1997.

MAURANEN, Anna. "The Corpus of English as Lingua Franca in Academic Settings", **TESOL Quarterly**, XXXVII, 3, 2003, 513-527.

MCDADE, Joseph M. "Presentation to the Committee on Armed Services", **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, Edgar D. Swain (Ed.), New York, Nova Science Publishers, 2009, 139-146.

MCGINN, Gail H. "Statement of Mrs. Gail H. McGinn before the House Armed Services Committee, Subcommittee on Oversight and Investigations on September 10, 2008", **Building Language Skills and Cultural Competence in the Military**, Edgar D. Swain (Ed.), New York, Nova Science Publishers, 2009, 125-138.

MCNAUGHTON, James C. **Nisei Linguist: Japanese Americans in the Military Intelligence Service during World War II.**, Washington, D.C., Library of Congress Cataloging, 2006.

MEB Kurul Kararı, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 27 Ocak 2014
<http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_01/31104209_gl.ihl_2014.6_kurulkarari_ve_hd.pdf>.

MEB Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 31 Mayıs 2006
<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_1.html>

Memurlar Net internet sitesi, 05 Nisan 2012
<<http://www.memurlar.net/haber/222024/2.sayfa>>

MENDEL, Yonatan, ve Yasir SULEİMAN. **Language, Conflict and Security**, University of Cambridge, 2010.

MENKEN, Kate. **English Learners Left Behind**, Toronto, Multilingual Matters Ltd, 2008.

MERCADO, Stephen C. "Nisei Linguists: Japanese Americans in the Military Intelligence Service during World War II", **Studies in Intelligence**, LII, 4, 2008, 23-27.

MERKX, Gilbert W. "Gulliver's Travels: The History and Consequences of Title VI", D.S. WİLEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 17-32

Message from the Director: Strengthening Our Foreign Language Capability. CIA, 29 Mayıs 2009, <<https://www.cia.gov/news-information/press-releases-statements/foreign-language-capability.html>>

METRİNKO, Michael J. **The American Military Advisor: Dealing with Senior Foreign Officials in the Islamic World**, Strategic Studies Institute, 2008.

MILLIGAN, Lindsay. **A Systems Model of Language Planning**, Cambridge Postgraduate Conference in Linguistics, 2007.

Milli Güvenlik Bilgisi Ders Kitabı, İstanbul, Bediralp Matbaacılık, 2010.

Milli İstihbarat Teşkilatı internet sitesi, 11 Aralık 2013
<https://www.mit.gov.tr/kariyer_firsatlari.html>

Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı Mütercim Tercüman Alım İlanı, 12 Ocak 2010, <<http://ilan.memurlar.net/ilan/8593/>>

MİT Yabancı Dil Uzmanı Alım İlanı, 13 Ağustos 2013,
<<http://ilan.memurlar.net/ilan/24906/>>

MLA Language Map Data Center, 10 Aralık 2013 <http://www.mla.org/cgi-shl/docstudio/docs.pl?map_data_results>

MONAGHAN, Rick. "Language and Interoperability in NATO: The Bureau for International Language Coordination(BILC)", **Canadian Military Journal**, XIII, 1, 2012.

MOSSAD Gizli İstihbarat Servisi internet sitesi, 17 Ocak 2014
<<http://www.mossad.gov.il/Eng/AboutUs.aspx>>

MOUTON, Daniel E. "The Army's Foreign Area Officer Program: To Wither or to Improve?", **Army Magazine**, LXI, 3, 2011, 21-24.

MULLER, Kurt E. **Language Competence Implications for National Security**, Washington, D.C., The Washington Papers and Praeger Publishers, 1986.

Multiethnic Armed Forces, The Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, Mart 2006 < <http://www.dcaf.ch/Publications/Multiethnic-Armed-Forces>>

NAKAMURA, Kelli Y. "Military Intelligence Service Language School", **Densho Encyclopedia**, 19 Mart 2013.

National Flagship Language Initiative (NFLI), 30 Aralık 2003
<<http://facultyfiles.deanza.edu/gems/laifrances/NationalFlagshipLanguageInit.pdf>>

National Foreign Language Coordination Act of 2009, 2014
<<https://www.govtrack.us/congress/bills/111/s1010>>

National Language Service Corps (NLSC) internet sitesi, 11 Ekim 2014
<http://www.nlscorps.org/Forms_Kernel/FAQCS.aspx>

NATO internet sitesi, 10 Aralık 2013 <<http://natobilc.org/conf/2003/pres-eng.asp>>

NATO internet sitesi, 10 Aralık 2013
<<http://www.nato.int/cps/en/natolive/faq.htm>>

Navajo Code Talkers and the Unbreakable Code, CIA, 06 Kasım 2008,
<<https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/2008-featured-story-archive/navajo-code-talkers/index.html>>

NCS Language Officer, 21 Nisan 2007
<<https://www.cia.gov/careers/opportunities/ clandestine/ncs-language-officer.html>>

NEHİR Gazetesi, 06 Nisan 2011, <<http://www.nehir.net/detay.asp?id=6248>>

NEVADOMSKI, Stacie ve diğerleri . "Don't Kill Foreign-Language Funding", **Huff Post Education**, 09 Eylül 2011.

New York City Police Department internet sitesi, 09 Ocak 2014
<http://www.nyc.gov/html/nypd/html/news/news_foreign_lang_outreach.shtml>

NORTH, Tracey. A. Statement of Federal Bureau of Investigation, Washington, D.C., 2012.

NOVAK, Bojana Virjent. Knowledge of Foreign Languages in Police Dealings with Foreigners in Slovenia, 1996

<<http://zazna.com/cache/JwB4r6xFDS/KNOWLEDGE-OF-FOREIGN-LANGUAGES-IN-POLICE-DEALINGS-WITH-FOREIGNERS-IN-SLOVENIA.html>>

O'CONNELL, Mary Ellen ve Janet L. NORWOOD. **International Education and Foreign Languages: Keys to Securing America's Future**, Washington, D.C, National Academies Press, 2007.

O'Meara, Patrick. "Preparing for the Future: Title VI and Its Challenges", D.S. WILEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 331-340.

Oxford Dictionaries. Pronençal, 2014

<<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/Proven%C3%A7al>>

Oxford Dictionaries. Swahili, 2014

<<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/Swahili>>

ORAL, Yasemin. "Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Politikaları Bağlamında İngilizce: Eleştirel Bir Çalışma", **Alternatif Eğitim e-Dergisi**, 1, Ocak 2010, 59-68.

PAGEL, Mark. "**How Language Transformed Humanity**", TED Conference, Temmuz 2001.

PATTON, Gary S. "Statement of BG Gary S. Patton before the Oversight and Investigations Subcommittee of the House Armed Services Committee on Foreign Language and Cultural Awareness Transformation on 10 September 2008", Edgar D. Swain (Ed.), **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York: Nova Science Publishers, 2008, 153-158.

PAULSTON, Christina Bratt, ve Kai HEIDEMANN. "Language Policies and the Education of Linguistic Minorities", Thomas Ricento (Ed.), **An Introduction to Language Policy: Theory and Method**, Blackwell Publishing, 2006, 292-310.

Peacecorps, 2014 <<http://www.peacecorps.gov/>>

Peacekeeping English Project, 30. British Council, Mayıs 2008

Peacekeeping English Project, 29. British Council, Şubat 2008

Peacekeeping English Project, 27. British Council, Temmuz 2007

Police Departments Seeking More Bilingual Cops, 03 Kasım 2010
<http://www.nbcnews.com/id/35822392/ns/us_news-crime_and_courts/#.UxNDpvmSxvF>

Polise İngilizce Kursu, 03 Ekim 2010
<http://www.polisbulteni.com/haber_detay.asp?haberID=562>

Polis Koleji internet sitesi, 14 Ocak 2014
<<http://www.poliskoleji.pol.tr/Sayfalar/misyon-vizyon.aspx>>

PORTER, Clifford F. **Asymmetrical Warfare, Transformation, and Foreign Language Capability**, U.S. Army Command and General Staff College, Kansas, 2006.

QUIRK, James ve diğerleri. How to Become a CIA Agent, 2013
<<http://www.wikihow.com/Become-a-CIA-Agent>>

RADO, Anna Codrea. "Languages, Diplomacy and National Security: Five Key Issues", The Guardian, 05 Aralık 2013.

Reference Manual for New Entry Foreign Service Officers, USAID, 2014
<<http://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1877/459mad.pdf>>

Remembering CIA's Heroes: Chiyoki Ikeda. CIA, 19 Mart 2009
<<https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/chiyoki-ikeda.html>>

RIVERS, William P. ve Richard D. Brecht. "The Language Crisis in the United States: Language, National Security and the Federal Role", Steven J. Baker (Ed.), **Language Policy: Lessons from Global Models**, 2002, 76-90.

ROGIN, Josh. GAO Report Finds State Department Language Skills Dangerously Lacking, Foreign Policy, 22 Eylül 2009.

RUIZ, Richard. "Orientations in Language Planning", **Nabe Journal**, VIII, 2, 1984, 15-34.

MEB, İlkokul ve Ortaokul Derslerini Belirledi, SABAH Gazatesi, 27 Haziran 2012 <<http://www.sabah.com.tr/Egitim/2012/06/27/meb-ilkokul-ve-ortaokul-derslerini-belirledi>>

SÁNCHEZ, María Manuela Fernández. "Bilingual Officer Remembers Korea: a Closer Look at Untrained Interpreters in the Korean War", Hilary FOOTITT ve Michael KELLY (Ed.), **Languages and the Military: Alliances, Occupation and Peace Building**, Palgrave Macmillan, 2012, 115-130.

SARNOSKI, Robert N. "United States Air Force International Affairs Specialist Program", **DISAM Journal**, XXVIII, 1, 2005, 12-15.

SARWAL, Anil. Emergence of English as a world language, 2013
<<http://www.religiousunity.org/NewsArt/English%20as%20a%20World%20Language.html>>

SARWAL, Anil. **Oxford Guide to World English**. New York, Oxford University Press, 2002.

SCALES, Robert H. The Naval Institute Proceedings, Ekim 2004
<http://www.military.com/Content/MoreContent1?file=NI_1004_Culture-P1>

SCHAUB, Gary. "Diversity in the Danish Armed Forces", **Kopenhagen: Centre for Military Studies**, 2012.

SCOWCROFT, Brent. Forging a 21st-Century Diplomatic Service for the the United States through Professional Education and Trainin, Washington, D.C., Stimson Center, 2011.

SDL Government, 08 Aralık 2013 <<http://sdlgov.com/law-enforcement/>>

SEMINARA, Dave. "A Traveler In The Foreign Service: Get Paid To Learn Languages", Gadling, 12 Nisan 2012.

SERAFINO, Nina M. "Policing in Peacekeeping and Related Stability Operations: Problems and Proposed Solutions", **CRS Report for Congress**, 2004.

SEZER, Sibel. **An Investigation of the Occupational English Language Needs of Turkish Police Officers** (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, The Institute of Economics and Social Science of Bilkent University, Temmuz 2004.

Shaping Language Policy in the U.S., Library of Congress Cataloging, 2013.

SHAVER, Peter. "Arabic Immersion Acquisition Language Training for HUMINT Linguists", **Military Intelligence Professional Bulletin**, XXXIV, 1, 2008.

SHEA, Timothy C. "Transforming Military Diplomacy", **Joint Force Quarterly**, XXXVIII, 2005.

SHOHAMY, Elena. **Language Policy Hidden Agendas and New Approaches**, New York, British Library Cataloguing, 2006.

SLATER, Robert O. "Statement of Dr. Robert O. Slater before the House Armed Services Committee, Subcommittee on Oversight and Investigations on September 23, 2008" , Edgar D. Swain (Ed.), **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York, Nova Science Publishers, 2009. 101-124

Smart Defence and Interoperability, 23 Şubat 2014
<<http://natolibguides.info/smartdefence>>

SOLAK, Ekrem. "A Study of Needs Analysis at Turkish Gendarmerie in Terms of English for Specific Purposes", **The Journal of Language and Linguistic Studies**, VIII, 2, 2012, 48-63.

SOUTHWICK, Reid. "Foreign Languages Increasingly a Barrier for Police", **Calgary Herald**, 16 Eylül 2013.
<<http://www2.canada.com/calgaryherald/news/story.html?id=78e35560-1a13-4995-bbeb-15b098a3d1e9> >

SPELLINGS, Margaret, ve Cheryl A. OLDHAM. Enhancing Foreign Language Proficiency in the United States, Washington, D.C, 2008.

SPOLSKY, Bernard. "Heritage Languages and National Security: An Ecological View", Steven J. Baker (Ed.), **Language Policy: Lessons from Global Models**, Monterey Institute of International Studies, 2002,103-113.

SPOLSKY, Bernard. **Language Policy**, Cambridge, Cambridge University Press, 2004.

STARTALK internet sitesi, 14 Ekim 2013
<<https://startalk.umd.edu/programs/search?sort=name&year=2013>>

STEIN-SMITH, Kathleen. **The U.S. Foreign Language Deficit and our Economic and National Security**, The Edwin Mellen Press, 2013.

STEVENS, Sean C. **Strengthening Homeland Security Through Improved Foreign Language Capability** (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Naval Postgraduate School, Monterey, Aralık 2011.

Strategic Investment Plan for Intelligence Community Analysis (SIP), Federation of American Scientists (FAS), 2000
<<https://www.fas.org/irp/cia/product/UnclasSIP.pdf>>

STRINGER, Kevin D. "Educating the Strategic Corporal: A Paradigm Shift", **Joint, Interagency, Intergovernmental, and Multinational Training Newsletter**, XI, 20, Mart 2011, 59-70.

SWAIN, Edgar D. **Building Language Skills and Cultural Competencies in the Military**, New York, Nova Science Publishers, 2009.

SWISTEK, Göran. "The Nexus Between Public Diplomacy and Military Diplomacy in Foreign Affairs and Defense Policy", **The Quarterly Journal**, XI, 2, 2012, 79-86.

TARE, Medha. "Assessing the Foreign Language Needs of the Department of Homeland Security", **Journal of Homeland Security and Emergency Management**, The Berkeley Electronic Press, III, 1, 2006.

TARONE, Elaine E. "The Impact of Fifty Years of Title VI on Language Learning in the United States", D.S. WILEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years**

of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 71-88.

TELICHKIN, Alexey, ve Bonnie MIHALKA. "Civilian police use of English in international peace support operations", **Police Practice and Research**, XI, 5, 2010, 387–404.

TESSLER, Mark. "Title VI and National and Global Security: Current Status and Concerns Going Forward", David S. WILEY ve Robert S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010. 33-70

The Air Force Culture, Region and Language (CRL) Flight Plan, U.S. Air Force Culture and Language Center, 2003

The Language Flagship, 2014
<<http://www.thelanguageflagship.org/content/about-us>>

The United Nations, 27 Ekim 2013
<<http://www.unicankara.org.tr/today/2.html>>

TOBIA, Simona. "Victims of War: Refugees' First Contacts with the British in the Second World War", **Languages and the Military: Alliances, Occupation and Peace Building** içinde, Hilary FOOTITT ve Michael KELLY (Ed.), Palgrave Macmillan, 2012, 131-147

TOKER, Y., S. DİLMAÇ, "Pskolojik Harekât ve Propaganda", **EGM Yayınları**, 1992, 38.

TOLMAN, Derek J. **Developing Operationally-Proficient Linguists: It's about Time**, U.S. Army War College, 2011.

TOMESCU, Speranza. "Interoperability and the Study of English as a Foreign Language in the Romanian Army", **The Ministry of National Defense Bulletin**, 2007, 94-98.

TONKIN, Humphrey. "National Language Policy: The View from Academe", **Conference of the American Council on the Teaching of Foreign Languages**, Chicago, 2004. 1-13.

TORREON, Barbara Salazar ve Lawrence Kapp. Reserve Component Personnel Issues: Questions and Answers, Congressional Research Service, 2013.

Tozzi, Christopher. "One Army, Many Languages: Foreign Troops and Linguistic Diversity in the Eighteenth-Century French Military", Hilary Footitt ve Michael Kelly (Ed.), **Languages and the Military: Alliances, Occupation and Peace Building**, Palgrave Macmillan, 2012, 12-24

Training Services, 2014 <<http://fsitraining.state.gov/>>

TSK'da Yabancı Dilin Önemi, 2013

<http://www.kho.edu.tr/akademik/dekanlik/yabanci_diller_bolumu/tskda_yab_dil.htm>

Turkish Journal, 22 Temmuz 2013

<<http://www.turkishjournal.com/2013/07/22/turk-polisi-bm-misyonuyla-dunya-barisina-da-katki-sagliyor/>>

Turkish Language Flagship Center, 14 Aralık 2013

<<http://turkish.indiana.edu/home/>>

Türk Polisinin BM Barışı Koruma Misyonlarına Katkıları, Em.Gen.Müd. Dış.İlş. Dr.Bşk.ılgı, 2013.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanun Sorgu Formu. 2014

<http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/kanun_ss.sorgu_baslangic>

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Tarihçesi. 2013

<<http://www.mfa.gov.tr/turkiye-cumhuriyeti-disisleri-bakanligi-tarihcesi.tr.mfa>>

Uluslararası Polis Eğitim Merkezi (UPEM). 2013

<<http://www.egitim.pol.tr/upem/Sayfalar/default.aspx>>

United Nations Civilian Police Handbook, International Training Centre of the ILO, Ekim 1995 <http://www.saint-claire.org/resources/civpol_hand_en.pdf>

United Nations Department of Peacekeeping Operations and Department of Field Support Civil Affairs Handbook”, Birleşmiş Milletler, 12 Mart 2012

<http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/civilhandbook/Civil_Affairs_Handbook.pdf>

University of Nevada internet sitesi, 14 Aralık 2013

<<http://www.unr.edu/cla/fll/>>

U.S. Agency for International Development (USAID) internet sitesi, 26 Kasım 2013, <<http://www.usaid.gov/>>

U.S. Department of Education, 25 Kasım 2013

<<http://www2.ed.gov/programs/flapsea/funding.html>>

U. S. Navy Language Skills, Regional Expertise and Cultural Awareness Strategy, U.S. Navy, Ocak 2008

<http://www.navy.mil/maritime/Signed_Navy_LREC%20Strategy.pdf>

VEST, Rob. Otto Skorzeny: The Scar-Faced Commando, 2002

<<http://homepages.ius.edu/RVEST/SkorzenyDr2.htm>>

WANG, S.C ve diğerleri. **Developing Linguistic and Cultural Competency in the United States**, National Foreign Language Center, 2010.

WELCH, Jack. CIA University, 31 Mayıs 2013 <<http://cryptome.org/2013-info/04/ciau-campus/ciau-campus.htm>>

WESTERN, D.J. "How to Say "National Security" in 1,001 Languages", **Air and Space Power Journal**, 2011, 49-61.

WIBLE, Scott. "Composing Alternatives to a National Security Language Policy", **National Council of Teachers of English Conference on College Composition and Communication**, LXXI, 5, 2009, 460-485.

WIBLE, Scott. **Shaping Language Policy in the U.S.**, Library of Congress Cataloging, 2013.

WILEY, David S. "Introduction: Seeking Global Competence through the Title VI and Fulbright-Hays Acts", D.S. WILEY ve R.S. GLEW (Ed.), **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 1-16.

WILEY, David S. "The Growth of the Less Commonly Taught Languages in Title VI and Language Programs in the United States", David S. WILEY ve Robert S. GLEW (Ed.) , **International and Language Education for a Global Future**, Michigan, Michigan State University Press, 2010, 89-110.

WILEY, David S. ve Robert S. GLEW. **International and Language Education for a Global Future: Fifty Years of U.S. Title VI and Fulbright-Hays Programs**, Michigan, Michigan State University Press, 2010.

WISE, Christopher. "Navy's Center for Language, Regional Expertise and Culture", **Military Intelligence Professional Bulletin**, 36, 1, 2010.

WUNDERLE, William D. **Through the Lens of Cultural Awareness: A Primer for US Armed Forces Deploying to Arab and Middle Eastern Countries**, Washington, DC, Combat Studies Institute Press, 2006.

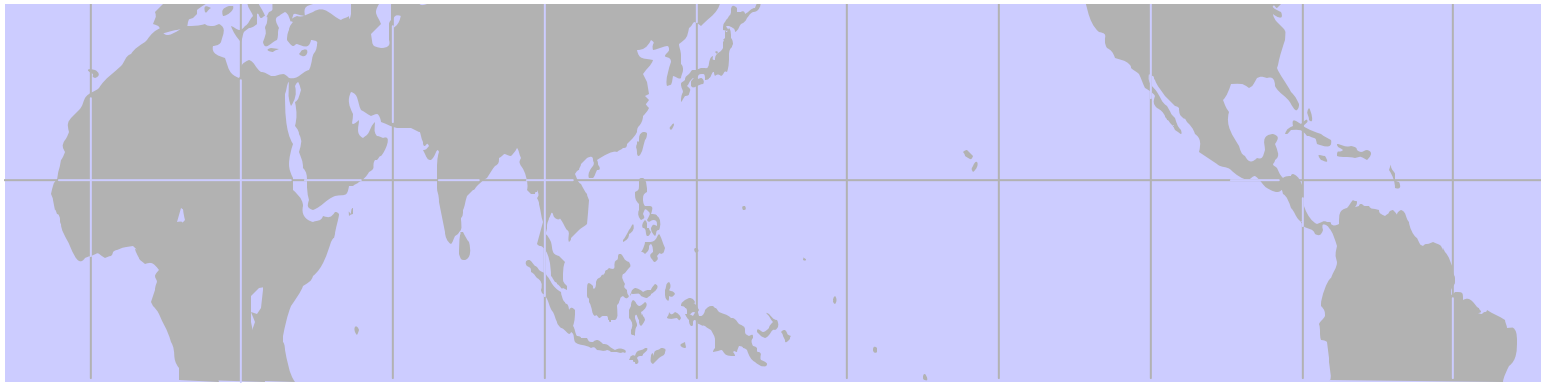
Yabancı Dil Eğitim ve Öğretimi Kanunu, 18196, (24), Resmi Gazete, 19 Ekim 1983

YÖK BİMER Başvuru, 19 Şubat 2014.

YÜKSEL, Yusuf. "Polisin Bireysel Olarak Yabancı Dil Öğrenme Çabalarına Bir Katkı", **Polis Bilimleri Dergisi**, 4, 3-4, 2002, 141-154.

EKLER

EK-A: DEFENSE LANGUAGE TRANSFORMATION ROADMAP

DEFENSE LANGUAGE TRANSFORMATION ROADMAP

January 2005

DEFENSE LANGUAGE TRANSFORMATION ROADMAP

Index

Introduction	Page 1
Background of Development	Page 1
The Roadmap	
Assumptions	Page 3
Goals, Current Situation, Desired Outcomes, Required Actions	
Goal 1 Create Foundational Language and Regional Area Expertise	Page 3
Goal 2 Create the Capacity to Surge	Page 8
Goal 3 Establish a Cadre of Language Professionals Possessing an Interagency Roundtable Proficiency of 3/3/3 in Reading/Listening/Speaking. Address Language Requirements (Below 3/3/3 Ability)	Page 10
Goal 4 Establish a Process to Track the Accession, Separation, and Promotion Rates of Military Personnel with Language Skills and Foreign Area Officers.....	Page 13
Defense Language Institute Foreign Language Center Transformation	Page 14
Goals: Offices of Primary Responsibility and Dates for Full Operating Capability	Page 15

DEFENSE LANGUAGE TRANSFORMATION ROADMAP

INTRODUCTION

Post 9/11 military operations reinforce the reality that the Department of Defense needs a significantly improved organic capability in emerging languages and dialects, a greater competence and regional area skills in those languages and dialects, and a surge capability to rapidly expand its language capabilities on short notice.

The Strategic Planning Guidance (SPG) for FY 2006-2011 directed the Under Secretary of Defense for Personnel and Readiness (USD (P&R)) to develop and provide to the Deputy Secretary of Defense (DepSecDef), a comprehensive roadmap for achieving the full range of language capabilities necessary to support the 2004 Defense Strategy. The SPG established four goals for language transformation:

1. Create foundational language and cultural expertise in the officer, civilian, and enlisted ranks for both Active and Reserve Components.
2. Create the capacity to surge language and cultural resources beyond these foundational and in-house capabilities.
3. Establish a cadre of language specialists possessing a level 3/3/3 ability (reading/listening/speaking ability).
4. Establish a process to track the accession, separation and promotion rates of language professionals and Foreign Area Officers (FAOs).

BACKGROUND

The Roadmap was built upon the results of a series of actions taken within the Department over the last two years.

- ◆ In November 2002, USD (P&R) directed each Military Department, Combatant Command (COCOM), and Defense Agency to review its requirements for language professionals, including interpreters, translators, crypto-linguists, interrogators, and area specialists, including enlisted, officer, and civilian personnel. The review resulted in narrowly scoped requirements based on current manning authorizations instead of requirements based upon recent operational experience and projected needs.
- ◆ In August 2003, the USD (P&R) directed a formal review of the operations, plans,

funding, governance and physical facilities of the Defense Language Institute Foreign Language Center (DLIFLC). The purpose of the review was to determine whether the DLIFLC was appropriately tasked, configured, resourced, operated and managed to meet the needs of the Department. The study articulated the needs for qualitative improvement in language skills of graduates and robust support to other Defense Components; i.e., beyond the Intelligence Community.

- ◆ In September 2003, the Deputy Under Secretary for Plans (DUSD (Plans)), commissioned a study of five language functions: language management within the COCOMs; management of Foreign Area Officers (FAO) within the Services; development of foreign language and regional knowledge in the officer corps; management of language personnel; and requirements determination processes for assessing language needs. The Roadmap builds upon the study recommendations.
- ◆ During January-July 2004, DUSD (Plans) assembled a Defense Language Transformation Team (DLTT) with representatives from the Military Departments, the National Security Agency, and the United States Special Operations Command (USSOCOM). The DLTT identified needed actions and laid the groundwork for Roadmap recommendations across the Department.
- ◆ On May 10, 2004, DepSecDef directed USD (P&R) to appoint a DoD Senior Language Authority (SLA) and further directed the Secretaries of the Military Departments, the Chairman of the Joint Chiefs of Staff, the COCOMs, and the Directors of the Defense Intelligence Agency, the National Security Agency, and the Defense Threat Reduction Agency each to appoint an SLA at the General/Flag Officer or Senior Executive Service or equivalent. The SLAs are responsible for assessing the organization's language needs, tracking language assets assigned to the organization and identifying emerging policy requirements.
- ◆ In this same memo, DepSecDef also directed the creation of a Defense Foreign Language Steering Committee (DFLSC) comprised of SLAs from the Services, Joint Staff, COCOMs and Defense Agencies in order to provide senior level guidance in the language transformation effort and future development of the Department's language capabilities. The Under Secretaries of Defense (Comptroller), (Policy), and (Intelligence) were also asked to appoint members to the DFLSC.

From June through August 2004, the DFLSC oversaw the development of this Roadmap and, on August 31, fully approved the Roadmap's assumptions, descriptions of the current situation, desired outcomes, and recommendations. Upon coordination, the recommendations became required actions. The DFLSC will assist the DoD SLA in overseeing the implementation of the Defense Language Transformation Roadmap and

report progress to the USD (P&R) via recommended performance measures.

THE ROADMAP

Assumptions

- ◆ Conflict against enemies speaking less-commonly-taught languages and thus the need for foreign language capability will not abate. Robust foreign language and foreign area expertise are critical to sustaining coalitions, pursuing regional stability, and conducting multi-national missions especially in post-conflict and other than combat, security, humanitarian, nation-building, and stability operations.
- ◆ Changes in the international security environment and in the nature of threats to US national security have increased the range of potential conflict zones and expanded the number of likely coalition partners with whom US forces will work.
- ◆ Establishing a new “global footprint” for DoD, and transitioning to a more expeditionary force, will bring increased requirements for language and regional knowledge to work with new coalition partners in a wide variety of activities, often with little or no notice. This new approach to warfighting in the 21st century will require forces that have foreign language capabilities beyond those generally available in today’s force.
- ◆ Adversaries will attempt to manipulate the media and leverage sympathetic elements of the population and “opposition” politicians to divide international coalitions.

Strategic Planning Guidance Goals, Current Situations, Desired Outcomes, and Required Actions

Goal 1. Create Foundational Language and Regional Area Expertise.

Current Situation: Language skill and regional expertise have not been regarded as warfighting skills, and are not sufficiently incorporated into operational or contingency planning. As a result, there is insufficient effort under the current “requirements” determination process to prepare for support of deployed forces. Much language talent resident in the force (Active and Reserve Components, and civilians) is unknown and untapped. Language skill and regional expertise are not valued as Defense core competencies yet they are as important as critical weapon systems.

Desired Outcomes:

- ◆ The Department has personnel with language skills capable of responding as needed for peacetime and wartime operations with the correct levels of proficiency.
- ◆ The total force understands and values the tactical, operational, and strategic asset inherent in regional expertise and language.
- ◆ Regional area education is incorporated into Professional Military Education and Development.

Required Actions:*

Please note: All required actions are subject to requirements of law; e.g., the Privacy Act and non-discrimination provisions, and coordination across policy proponents.

1.A. Establish a Language Office within USD (P&R). The Defense Language Office (established within the Defense Human Resources Activity) will ensure a strategic focus on meeting present and future requirements for language and regional expertise. This office will establish and oversee policy regarding the development, maintenance, and utilization of language capabilities; monitor trends in the promotion, accession and retention of individuals with these critical skills; and explore innovative concepts to expand capabilities. OPR: USD (P&R) FOC: May 2005

1.B. Revise the Defense Language Program Directive (DoDD 5160.41). The Directive will update Defense Language Program (DLP) policy and establish responsibilities for management of the DLP, given the lessons of current operations and the Global War on Terrorism. It will permanently establish SLAs and the DLSC as directed by the Deputy Secretary of Defense. It will reinvigorate the Defense Language Program (DLP) to maximize the accession, development, and employment of individuals with language skills. OPR: USD (P&R) FOC: July 2005

1.C. Publish a DoD Instruction providing guidance for language program management. This instruction will provide further implementing details of the Defense Language Program, including guidance on providing language instruction, testing, determination of required capability, technical qualifications, integration of technology solutions, and may include utilization of non-DoD language program services. OPR: USD (P&R) FOC: June 2006

1.D. Ensure Doctrine, policies, and planning guidance reflect the need for language requirements in operational, contingency, and stabilization planning. Doctrine,

* Office of Primary Responsibility (OPR); Full Operating Capability (FOC)

policies and planning guidance will reflect the need for deliberately planned operational and contingency language support. Assess Joint and Service doctrine for inclusion of language requirements to meet this goal. Upon completion of assessment, ensure required changes are included in the creation or revision of appropriate Joint and Service Doctrinal publications. OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff, Secretaries of the Military Departments FOC: March 2006

1.E. Require COCOMs to identify linguistic and translator requirements as part of their contingency and deliberate planning processes for operations and plans. This will provide needed visibility on anticipated requirements prior to the execution of operations. OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff FOC: September 2005

1.F. Build a capabilities-based language requirement determination process. In order to obtain a true picture of language needs, this process will be a zero-based, systematic, and comprehensive process that identifies and validates language and regional expertise requirements in DoD, based upon national security strategy documents including the National Security Strategy, the National Defense Strategy, and the Security Cooperation Guidance, as well as contingency and operational planning. OPR: USD (P), Chairman, Joint Chiefs of Staff FOC: March 2006

1.G. Publish a “strategic language list” annually. This list will use the annual policy and strategy review provided by the Under Secretary of Defense, Policy, and will outline prioritized languages for which DoD has current and projected requirements and for which training and testing will be provided, incentives applied, and other resources allocated. This list will not preclude the DoD Components from maintaining capability and paying FLPP for other languages for which they may have requirements. This list will allow the DLIFLC to support strategic language needs and prompt the articulation of capabilities with the DoD Components and COCOMS for resources in the languages. OPR: USD (P&R), USD (P) FOC: June 2005

1.H. Develop a language readiness index. This index will measure language capabilities within Component missions and roles. It will compare the proficiency level of the language mission to the language capability of the individuals available to perform that mission, as measured by testing. Its purpose: to identify gaps in language readiness resource needs. This index will be integrated into the Defense Readiness Reporting System (DRRS). OPR: USD (P&R) FOC: September 2005

1.I. Standardize language and regional identification codes for use across the DoD. Standard codes will ensure all Components define languages and regions in the same manner, simplifying cross-Component understanding and cooperation. OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff, USD (P&R) FOC: September 2005

1.J. Conduct a one-time self-report screening of all military and civilian personnel for language skills. Forward results to the Defense Manpower Data Center (DMDC) database or the Defense Civilian Personnel Data System (DCPDS). Create the capability to periodically update this information within the DCPDS and DMDC databases. This will allow the Department to possess an accurate record of its personnel's language capabilities. OPR: Secretaries of the Military Departments FOC: December 2005

1.K. Establish guidelines for recruiting from heritage and US populace with language capabilities. These guidelines will facilitate recruitment of those heritage communities likely to possess language capabilities the Department requires and those amenable to recruitment. USD P&R will develop guidelines by March 2005 and the Military Departments will develop a recruitment plan for officers and enlisted from heritage communities and the US populace with language skills and cultural understanding for USD P&R approval by June 2005. OPR: USD (P&R); Secretaries of the Military Departments FOC: June 2005

1.L. Support implementation of the National Flagship Language Initiative (NFLI). The NFLI programs are designed to produce university students with advanced competency in languages critical to the nation's security. This provides a valuable pool of potential Service members and civilian employees. DoD efforts should focus on proper utilization of graduates within the Department. OPR: USD (P&R) FOC: On-going

1.M. Develop a recruiting plan for officers and civilians with foreign language skills in universities. Focus upon attracting university students possessing foreign language skills to DoD for duties for which these skills are required. Coordinate efforts with the National Security Education Program (NSEP). This approach will facilitate cost effective and expedient development of FAOs and language professionals. OPR: USD (P&R) FOC: November 2005

1.N. Revise current practices employed during the civilian job application process to facilitate development of a civilian language pool. Provide the opportunity for new civilian hires to identify their language skills and regional expertise in their application forms, thereby screening all personnel upon accession. Enter data on hired employees to the DCPDS to allow the Department to keep an accurate record of its personnel's language capabilities. OPR: USD (P&R) FOC: September 2005

1.O. Improve the testing system across the DLP. OPR: Secretary of the Army* FOC: 2007

- a. To increase the pool of potential language personnel, the Department will ensure

* As Executive Agent for the Defense Language Institute Foreign Language Center (DLIFLC)

the automated Defense Language Aptitude Battery (DLAB) is available at appropriate locations, potentially including recruiters, Military Entrance Processing Stations, ROTC staff, and Service Academy staffs, to identify recruits/cadets with language learning potential at the beginning of career training. Develop guidance for administration of the DLAB. FOC: January 2007

b. Ensure availability of tests for speaking; i.e., oral proficiency interview (OPI), at any skill level. The use of OPI testing is of particular interest to USSOCOM.

Technological advances and successful speaking proficiency evaluation programs in the Defense Threat Reduction Agency, the State Department, and the Federal Bureau of Investigation offer alternative approaches to current OPI practices. Review these alternatives to improve availability, timeliness, and efficiency of OPIs. Review priorities for OPI testing. FOC: October 2005

c. Implement the Defense Language Proficiency Test (DLPT) 5 as soon as possible. This will allow testing for reading and listening above Interagency Language Roundtable skill (ILR) level 3. (For civilian employees testing will be done when skill is required for job performance.) Ensure hardware and technical support are available to test control officers in order to accommodate computer based testing in concert with the implementation of DLPT 5. FOC: October 2007

1.P. Ensure incorporation of regional area content in language training, professional military education and development, and pre-deployment training.

This effort will increase the number of people exposed to regional studies and help those learning a language to better understand the cultures of the people they will encounter in the region. OPR: Secretaries of the Military Departments FOC: March 2006

1.Q. Exploit “study abroad” opportunities to facilitate language acquisition.

Secretaries of the Military Departments will aggressively expand learning opportunities abroad beyond current DoD practices to expedite foreign language skill levels within the force. Hold participants accountable for learning through language proficiency tests. OPR: Secretaries of the Military Departments FOC March 2006

1.R. Establish the requirement that junior officers complete language training.

Make available one-year assignments for junior officers to serve with a foreign military or national constabulary/para-military force and reward such service via advancement. To reap the highest benefit, foreign tours of duty should match the language studied. USD (P&R) will develop a plan to implement the training requirement, assignment opportunities, and favorable consideration of language skills for advancement for Deputy Secretary of Defense approval. OPR: OSD (P&R) FOC: April 2005

1.S. Make foreign language ability a criterion for general officer/flag officer advancement. To fully implement the foreign language proficiency criterion for advancement, USD (P&R) will develop a phase-in plan for Deputy Secretary of Defense approval. OPR USD (P&R), Secretaries of the Military Departments FOC April 2005

1.T. Develop a plan to engage an interagency effort to maximize use of resources. Increase interagency efforts, such as the Defense Language Steering Committee (DLSC) and ILR, to improve cooperation and minimize duplication of effort. Encourage voluntary identification of language capability in the Federal workforce as a whole to provide a base for rapid response. OPR: USD (P&R) FOC: On-going

Goal 2: Create the Capacity to Surge.

Current Situation: Emerging critical language requirements are not being met. Current contracting practices are insufficient to meet the demand.

Desired Outcome:

- ◆ The Department of Defense has the ability to provide language and regional area expertise support to operational units when needed.

Required Actions:

Please note: All required actions are subject to requirements of law; e.g., The Privacy Act and non-discrimination provisions, and coordination across policy proponents.

2. A. Expedite the staffing and publication of a language and regional expertise operational planning tool. Issue a planning tool to COCOMs to assist in identification of required capability, resources, and planning. The planning tool will aid the integration of language and regional expertise requirements into operations, contingency, and intelligence campaign plans. OPR: USD (P&R), Chairman, Joint Chiefs of Staff FOC: June 2005

2.B. Improve (centralize and standardize) contract language support. Obtain Deputy Secretary of Defense appointment of a DoD Executive Agent (EA) to provide contract language support to all DoD Components. The EA's responsibilities will include establishment of procedures for DoD Components to request and receive contract linguist support.

The EA will develop, in accordance with DoD policies, procedures for counterintelligence and security assessments of contracted linguists. Other requirements of this action include standardization of linguist pricing, prioritization of requirements,

and exemptions/waivers to the policy. This does not preclude in-theater personnel, intelligence and counterintelligence organizations, or SOCOM, from executing personal services contracts in accordance with 10 U.S.C.A 129b. OPR: USD (P&R)
FOC: March 2005

2.C. Track retirees and separatees for recall or voluntary return. Develop and maintain a database containing the names of military and civilian personnel with language skills who have separated or retired from DoD. OPR: USD (P&R)
FOC: September 2005

2.D. Study the need for enhancing civilian language and regional expertise in the workforce. This study will evaluate both the need and provisions for: DoD-wide professional civilian career paths for language and area specialists; uniform job descriptions based on use of language skills in task performance; language proficiency and performance compensation and incentive programs; integrated databases to facilitate identification and tracking of qualified language specialists; and a policy for sharing translation and interpretation workloads across DoD Components. OPR: USD (P&R)
FOC: December 2005

2.E. Study the Army's Pilot 09L Individual Ready Reserve program for possible DoD-wide implementation. This program recruits personnel from heritage communities to provide translation and interpretation support for military operations.
OPR: USD (P&R) FOC: December 2005

2.F. Support a pilot to implement a Civilian Linguist Reserve Corps (CLRC) (subject to legislative enactment). The purpose of the CLRC is to identify, recruit and track volunteer civilian specialists with advanced proficiency in languages and who will be available to serve DoD during times of need, crisis, and/or national emergency. The January 2004 NSEP CLRC feasibility study recommended implementation of a three-year pilot program, under the DoD NSEP, to address major issues involved in the development and implementation of a CLRC. The goal of the pilot CLRC will be to further explore and test critical components of the CLRC concept through the implementation of a limited CLRC model. OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff (National Defense University) FOC: June 2007 (In House-side National Intelligence Director Bill, section 1056)

2.G. Develop and evaluate the concept for a Joint Service Language Corps (JSLC). Work toward creation of a joint unit of military language professionals (all Services) that any of the Services or joint organizations could use for language requirements. The JSLC could be a RC unit similar to the 300th MI Brigade or units of 09L and 97L personnel. Reservist drills would primarily center on language training.
OPR: USD (P&R) FOC: June 2005

2.H. Establish “crash” or “survival” courses for deploying forces. Acquire or create off-the-shelf products that are rapidly available to forces. Develop tailored, modular, pre-deployment regional and language familiarization courses with a common format. Courses will support Global War on Terrorism (GWOT) requirements as well as other Combatant Command missions. OPR: Secretary of the Army* FOC: September 2007

2.I. Implement language and region familiarization training during the deployment cycle. Develop and provide regional and language familiarization training to all military personnel during the deployment cycle or during en-route training. OPR: Secretaries of the Military Departments FOC: June 2005

2.J. Establish a coherent, prioritized, and coordinated DoD multi-language technology research, development and acquisition policy and program. Develop DoD goals for development, acquisition and employment of automated language enablers. Determine if on-going and planned projects contribute to these DoD-wide goals. OPR: USD (AT&L) FOC: December 2005

2.K. Establish “reachback” capability for deployed forces; i.e. call-back to interpretation/translation centers. This capability would provide rapid interpretation and translation via telephone or computer network to deployed units. OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff FOC: September 2006

2.L. Create courses for emerging language needs. Identify languages that are potentially significant to the US military. Task the DLIFLC to develop course curriculum for the emergent languages, as well as to maintain contacts for potential instructors. OPR: Secretary of the Army* FOC: September 2008

2.M. Create strategic strongholds of low-density language expertise. Identify and develop military and civilian personnel with expertise in less commonly taught languages to provide an on-call resource for crisis or contingency response. OPR: USD (P&R) FOC: September 2008

Goal 3. Establish a cadre of language professionals possessing an Interagency Language Roundtable proficiency of 3/3/3 in reading/listening/speaking. Address language requirements (below 3/3/3 level ability).

Current Situation: Language skills are insufficient to meet the requirements of the changed security environment. The technological revolution of the 1990’s requires much greater language capability than the stereotyped activities of Cold War opponents. A

* As Executive Agent for DLIFLC

higher level of language skill and greater language capacity is needed to build the internal relationships required for coalition/multi-national operations, peacekeeping, and civil/military affairs.

Many language requirements exist across the Department that do not require this higher level of language skill. The DLIFLC curricula are largely built to produce signal intelligence specialists in resident courses. Personnel requiring language training can attend the resident, one-size-fits-all courses at DLIFLC or receive training through alternative language programs that are not necessarily oriented toward military language needs.

There is currently no validated requirement against which to measure the adequacy of current inventory.

Desired Outcomes:

- ◆ The Department understands the numbers of personnel and levels of proficiency and performance required for tasks involving 3/3/3 and below 3/3/3 language skills, and the DoD Components have established career paths and training plans to get the right people to the correct proficiency level.
- ◆ Programs are in place to train personnel to achieve ILR level 3 or higher, along with specialized professional skills, where required to support DoD specified tasks.
- ◆ Programs are in place to train personnel to achieve the appropriate ILR level (below 3) to support DoD language specified tasks.

Required Actions:

Please note: All required actions are subject to requirements of law; e.g., The Privacy Act and non-discrimination provisions, and coordination across policy proponents.

3.A. Identify tasks and missions that will require 3/3/3 and determine the minimum number of personnel needed to provide the language services. Based on planning guidance the DoD Components will identify each billet that should be filled by a language professional and the proficiency required for that billet. OPRs: Chairman, Joint Chiefs of Staff, Secretaries of the Military Departments, Heads of other DoD Components employing language capability. FOC: September 2005

3.B. Set a DoD goal of ILR proficiency level 3/3/3 for language professionals, and implement training and career management plans to achieve and sustain this level. Meeting the 3/3/3 goal will increase the capabilities of the Department by having language professionals qualified to meet multiple language requirements. A combination

of foundational initial language training, advanced training, proper utilization assignments, effective command language program maintenance training and effective career management will be required to fully establish the Department's 3/3/3 level language professional cadre. OPR: USD (P&R), Secretaries of the Military Departments, Heads of other DoD Components employing language capability FOC: September 2005

3.C. Identify and recognize the value of personnel achieving and maintaining the highest levels of proficiency in critical languages by paying a substantially increased FLPP (or civilian equivalent). Make FLPP more effective as an incentive to maintain and improve language capability by increasing FLPP. Address disparity between Active and Reserve Component FLPP. Establish DoD FLPP policy for legislative changes in FLPP entitlements and address related program and budget issues. Explore other incentives to encourage language maintenance and improvement. OPR: USD (P&R) FOC: December 2005

3.D. Maintain a cadre of service members with language capabilities for tasks require less than 3/3/3 proficiency. Identify tasks that require less than 3/3/3 proficiency, determine the languages, the ILR proficiency level, and densities required. Basic language skills are needed within many facets of the DoD mission. Based upon planning guidance, the DoD Components will identify billets that require language (language skills less than 3/3/3) and the proficiency required for that billet. A combination of foundational initial language training, effective command language program maintenance training, and effective career management will be required to maintain these personnel at the appropriate ILR level. OPRs: Chairman, Joint Chiefs of Staff, Secretaries of the Military Departments, Heads of other DoD Components employing language capability FOC: September 2005

3.E. Conduct a study to analyze and evaluate the need for, impact of, and, if determined beneficial, recommendations for implementation of FLPP including extending implementation to those with proficiency at less than 2/2 level. The study will be comprehensive and include current and potentially beneficial policies, practices, and financial costs across DoD. Comparisons with private sector practices, current and developing, will be reviewed. The study will address the motivational and retention value of FLPP beyond anecdotal evidence to establish a business case on this practice for DoD. It will include civilian personnel. OPR: USD (P&R) FOC: August 2005

3.F. Refine personnel and mission database tracking procedures that will enable managers to monitor capabilities and program effectiveness. Until such time as the Defense Integrated Military Human Resources System (DIMHRS) has replaced existing information systems, Component database procedures must provide an accurate picture

of the Department's overall language capabilities and insight on training and career management effectiveness for all military language personnel with language skill. Likewise the DCPDS will fill that role for defense civilians. OPR: USD (P&R) FOC: December 2005

Goal 4. Establish a process to track the accession, separation and promotion rates of military personnel with language skills and Foreign Area Officers (FAOs).

Current Situation: Retention rates are lower among military personnel with language skills in some Services, primarily due to poor linguist utilization. FAO jobs are viewed as career ending in some Service officer communities.

Desired Outcomes:

- ◆ Military personnel with language skills and FAOs are developed and managed as critical strategic assets.
- ◆ All Services have established professional career tracks for FAOs and promote FAOs competitively.
- ◆ Departmental oversight ensures the effective tracking and management of these strategic assets.

Required Actions:

Please note: All required actions are subject to requirements of law; e.g., The Privacy Act and non-discrimination provisions, and coordination across policy proponents.

4.A. Publish a revised DoD Directive to oversee the Services FAO Programs.

Update the current DoD Directive 1315.17 to create a capability based planning process for developing and managing FAOs based upon current and emerging requirements.

Increase or establish FAO program oversight functions of OSD and JCS.

OPR: USD (P&R) FOC: May 2005

4.B. Develop and sustain a personnel information system that maintains accurate data on all DoD personnel skilled in foreign languages and regional area expertise.

Work closely with all concerned elements to ensure standardized data entry and management procedures of Service language personnel information. OPR: USD (P&R)

FOC: September 2008

4.C. Establish metrics to monitor FAO accession, retentions, and promotion rates. Metrics will track FAO utilization and career progression to identify trends and examine impacts of alternative practices. OPR: USD (P&R) FOC: March 2006

4.D. Establish metrics to monitor performance of the DLP (to include utilization and management, accession, promotion, retention, and selected issues) and institute a process for regular reporting to the USD (P&R). This action will strengthen oversight of the management of FAO and military personnel with language skills in all Services. OPR: USD (P&R) FOC: March 2006

Defense Language Institute Foreign Language Center Transformation (DLIFLC)

Upon closer review of these goals, the DFLSC determined that the transformation of the DLIFLC is a critical implied task for Defense Language Transformation and established outcomes for this task. Improvements will result in better-qualified language personnel upon graduation from DLIFLC. Results will also enable DLIFLC to more effectively provide language support beyond the Intelligence Community to other Defense Components.

Desired Outcomes:

- ◆ The DLIFLC graduates students at the highest ILR level possible from the basic courses, and continues distributed foreign language education throughout the Service members' career.
- ◆ Language professionals attain level 3/3/3 as soon as possible in their career.
- ◆ The DLIFLC is able to respond rapidly to emerging language training requirements.
- ◆ DLIFLC provides tailored language courses to meet below 3/3/3 language requirements.
- ◆ The DLIFLC will identify and develop "study abroad" opportunities that expedite language acquisition for DoD military members and civilians and provide information to the Military Departments.

The Commandant and Chancellor of DLIFLC will formulate specific recommendations to facilitate these outcomes. The DFLSC will also oversee the implementation of these recommendations, monitor progress through performance measures, and report status of transformational efforts regularly to USD (P&R).

Goals: Offices Of Primary Responsibility And Dates For Full Operational Capability (FOC)

Goal 1. Create Foundational Language and Regional Area Expertise.

1.A. Establish a Language Office within USD (P&R).

OPR: USD(P&R)

FOC: May 2005

1.B. Revise the Defense Language Program Directive (DoDD 5160.41).

OPR: USD(P&R)

FOC: July 2005

1.C. Publish a DoD Instruction providing guidance for language program management.

OPR: USD(P&R)

FOC: June 2006

1.D. Ensure doctrine, policies, and planning guidance reflect the need for language requirements in operational, contingency, and stabilization planning.

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff,
Secretaries of the Military Departments

FOC: March 2006

1.E. Require COCOMs to identify linguistic and translator requirements as part of their contingency and deliberate planning processes for operations and plans.

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff

FOC: September 2005

1.F. Build a capabilities-based language requirement determination process.

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff , USD(P)

FOC: March 2006

1.G. Publish a “strategic language list” annually.

OPR: USD(P&R), USD(P)

FOC: June 2005

1.H. Develop a language readiness index.

OPR: USD(P&R)

FOC: September 2005

1.I. Standardize language and regional identification codes for use across the DoD.

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff

FOC: September 2005

1.J. Conduct a one-time self-report screening of all military and civilian personnel for language skills.

OPR: Secretaries of the Military Departments

FOC: December 2005

1.K. Establish guidelines and plans for recruiting from heritage and US populace with language capabilities.

OPR: USD(P&R); Secretaries of the Military Departments FOC: June 2005

1.L. Support implementation of the National Flagship Language Initiative (NFLI).

OPR: USD(P&R)

FOC: On-going

1.M. Develop a recruiting plan for officers and civilians with foreign language skills in universities.

OPR: USD(P&R)

FOC: November 2005

1.N. Revise current practices employed during the civilian job application process to facilitate development of a civilian language pool.

OPR: USD(P&R)

FOC: September 2005

1.O. Improve the testing system across the DLP.

OPR: Secretary of the Army as EA of DLIFLC

FOC: 2007

1.P. Ensure incorporation of regional area content in language training, professional military education and development, and pre-deployment training.

OPR: Secretaries of the Military Departments

FOC: March 2006

1.Q. Exploit “study abroad” opportunities to facilitate language acquisition.

OPR: Secretaries of the Military Departments

FOC: March 2006

1.R. Establish the requirement that junior officers complete language training. Make available one-year assignments for junior officers to serve with a foreign military or national constabulary/para-military force and reward such service via advancement.

OPR: OSD (P&R)

FOC: April 2005

1.S. Make foreign language ability a criterion for general officer/flag officer advancement.

OPR: OSD (P&R); Secretaries of Military Departments FOC: April 2005

1.T. Develop a plan to engage an interagency effort to maximize use of resources.

OPR: USD(P&R)

FOC: On-going

Goal 2: Create the capacity to surge.

2.A. Expedite the staffing and publication of a language and regional expertise operational planning tool.

OPR: USD(P&R), Chairman, Joint Chiefs of Staff

FOC: June 2005

2.B. Improve (centralize and standardize) contract language support.

OPR: Secretary of the Army

FOC: December 2005

2.C. Track retirees and separatees for recall or voluntary return.

OPR: USD(P&R)

FOC: September 2005

2.D. Study the need for enhancing civilian language and regional expertise in the workforce.

OPR: USD(P&R)

FOC: December 2005

2.E. Study the Army's Pilot 09L Individual Ready Reserve program for possible DoD-wide implementation.

OPR: USD(P&R)

FOC: December 2005

2.F. Support a pilot to implement a Civilian Linguist Reserve Corps (CLRC).

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff (NDU)

FOC: June 2007

2.G. Develop and evaluate the concept for a Joint Service Language Corps (JSLC).

OPR: USD(P&R)

FOC: June 2005

2.H. Establish "crash" or "survival" courses for deploying forces.

OPR: Secretary of the Army

FOC: September 2007

2.I. Implement language and region familiarization training during the deployment cycle.

OPR: Secretaries of the Military Departments

FOC: June 2005

2.J. Establish a coherent, prioritized, and coordinated DoD multi-language technology research, development and acquisition policy and program.

OPR: USD(AT&L)

FOC: December 2005

2.K. Establish "reachback" capability for deployed forces, i.e. call-back to interpretation/translation centers.

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff

FOC: September 2006

2.L. Create courses for emerging language needs.

OPR: Secretary of the Army

FOC: September 2008

2.M. Create strategic strongholds of low-density language expertise.

OPR: USD(P&R)

FOC: September 2008

Goal 3. Establish a cadre of language professionals possessing a 3/3/3 ability. Address language requirements (below 3/3/3 level ability).

3.A. Identify tasks and missions that will require 3/3/3 and determine the minimum number of personnel needed to provide the language services.

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff, FOC: September 2005
Secretaries of the Military Departments,
Directors of Defense Agencies
employing language capability

3.B. Set a DoD goal of ILR proficiency level 3/3/3 for language professionals, and implement training and career management plans to achieve and sustain this level.

OPR: USD(P&R), FOC: September 2005
Secretaries of the Military Departments,
Directors of Defense Agencies
employing language capability

3.C. Identify and recognize the value of personnel achieving and maintaining the highest levels of proficiency in critical languages by paying a substantially increased FLPP.

OPR: USD(P&R) FOC: December 2005

3.D. Maintain a cadre of service members with language capabilities for tasks that require less than 3/3/3 proficiency. Identify tasks that require less than 3/3/3 proficiency, determine the languages, the ILR proficiency level, and densities required.

OPR: Chairman, Joint Chiefs of Staff, FOC: September 2005
Secretaries of the Military Departments,
Directors of Defense Agencies
employing language capability

3.E. Conduct a study to analyze and evaluate the need for, impact of, and, if determined beneficial, recommendations for implementation of FLPP, including extending implementation to those with proficiency at less than 2/2 level.

OPR: USD(P&R) FOC: August 2005

3.F. Refine personnel and mission database tracking procedures that will enable managers to monitor capabilities and program effectiveness.

OPR: USD (P&R) FOC: December 2005

Goal 4. Establish a process to track the accession, separation and promotion rates of language professionals and Foreign Area Officers (FAOs).

4.A. Publish a revised DoD Directive to oversee the Services FAO Programs.

OPR: USD(P&R)

FOC: May 2005

4.B. Develop and sustain a personnel information system that maintains accurate data on all DoD personnel skilled in foreign languages and regional area expertise.

OPR: USD(P&R)

FOC: September 2008

4.C. Establish metrics to monitor FAO accession, retentions, and promotion rates.

OPR: USD(P&R)

FOC: March 2005

4.D. Establish metrics to monitor performance of the DLP (to include utilization and management, accession, promotion, retention, and selected issues) and institute a process for regular reporting to the USD (P&R).

OPR: USD(P&R)

FOC: March 2006